

Meråker
kommune

Økonomiplan 2020-2023 Budsjett 2020

Rådmannens forslag av 31.10.2019

Meråker – på naturlig vis!

Forord

Rådmannen ønsker å innrette kommunens virksomhet på en slik måte at kommunen er best mulig rustet til møte sine utfordringer i et langsiktig og bærekraftig perspektiv, søke gode og innovative løsninger og i størst mulig grad være i stand til å oppnå sine mål og løse sine mange utfordringer på en god måte i årene framover. Nettopp denne intensjonen og denne ambisjonen håper rådmannen at alle dere som leser dette budsjettforslaget, vil finne igjen som en gjennomgående tråd gjennom hele forslaget.

Forslaget til handlings- og økonomiplan 2020-2023 og budsjett 2020 viser at vi får lavere inntektsvekst framover, mens behovene, utfordringene til og ambisjonene for det kommunale tjenestetilbudet vil øke i årene som kommer.

«Flere spår svakere inntektsutvikling, samt at rentene vil øke framover. – Jeg håper norske kommuner er forberedt, sier forsker ved NTNU Ole Henning Nyhus».
(Kommunal Rapport 5.9.2018)

Lavere inntektsvekst blir en av de store strategiske utfordringene for oss i årene fremover, og vil kreve nye modeller og metoder for hvordan vi som kommune skal utøve våre ulike roller i velferds-samfunnet og i samarbeidet med andre aktører. Kunnskapsutvikling og innovasjon er eksempler på hvordan vi må fornye tankesettet vårt og måten vi utfører våre oppgaver på. Vi må forene vår erfaring og praksis med oppdatert kunnskap, innovasjon og forskning.

Meråker kommune er en omfattende og sammensatt organisasjon med mange ulike tilbud og aktiviteter til beste for kommunens befolkning. Her kan nevnes:

- Over 100 barn har daglig tilbud i våre to kommunale barnehager
- 267 elever får opplæring ved Meråker skole
- Flere av våre barn har tiltak fra barnevernet i løpet av året
- 36 plasser med heldøgns omsorgs- og sykehjemstjenester for eldre
- 188 mottakere av hjemmetjenester
- Et meget aktivt og levende bibliotek
- Mange lag og foreninger mottar kommunalt tilskudd
- Titalls km med tilrettelagte turstier og -veier

Meråker er en kommune med befolkningsnedgang. Da blir det desto viktigere at vi klarer å skape vekst og utvikling på andre måter og på andre områder. Og så må vi snu befolkningsnedgangen vår til befolkningsoppgang.

I årene framover skal Meråker kommune yte en betydelig innsats for et bedre og et mer bærekraftig miljø. Noe vi blant annet har forpliktet oss på i den nylig vedtatte samfunnsplanen vår. Dette og hvordan vi skal gjøre det kommer vi nærmere tilbake til lengre ut i økonomiplandokumentet. Meråker kommune skal bidra til satsingen på grønn verdiskaping og utvikling av klimavennlig teknologi og levemåter i Meråker.

Meråker kommunes tjenestetilbud og innsatsområder skal i årene framover støtte opp om Parisavtalen og FNs bærekraftsmål. Vi skal rett og slett utvikle oss slik at vi blir en grønn, bærekraftig og klimavennlig kommune.

Sykefravær

Sykefraværet i kommunen vår er for høyt, og tidligere iverksatte tiltak har ikke virket godt nok. I 2020 må vi alle være med på en dugnad for å få ned sykefraværet vårt. Dette i tett samarbeid med Innsats-teamet, som nå er etablert for å gi enheter med stort sykefravær over tid, tett og systematisk oppfølging og støtte. Et samlet sykefravær på tett opp under 10 % er ikke bærekraftig over tid – da sykefraværet koster oss på så mange måter ...

En reduksjon av sykefraværet vil gi positive budsjettmessige og tjenestemessige konsekvenser, og det vil frigjøre masse ressurser som vi kan bruke til andre ting.

Beregning av kostnader

Kostnader som følge av sykefravær kan deles opp i tre dimensjoner:

- Kostnader som følge av produksjonstap og tap av humankapital
- Kostnader fordelt mellom kommune og stat
- Budsjettmessig effekt av sykefravær

Oppsummert- sykefraværet koster oss flere millioner kroner i året. Penger vi aller helst skulle sett at vi kunne brukt på andre ting og på andre områder.

Kommunal planstrategi

Rådmannen har allerede igangsatt et omfattende arbeid med den kommunale planstrategien vår. Dette betyr at rådmannen i kommende økonomiplanperiode skal gjøre et omfattende planarbeid som gjøre at gamle planer vil framstå i et nytt lys samtidig som nye planer vil se dagens lys. Rådmannen har som målsetning at den kommunale planstrategien kommer til politisk behandling allerede på etter vinteren 2020.

Tidlig innsats

Tidlig innsats som strategi innebærer at innsats settes inn ved problemer i ung alder eller tidlig i problemutviklingen. Strategien er viktig, fordi problemene mest sannsynlig vil øke dersom innsatsen utsettes. Jo tidligere et problem oppdages og innsats settes inn, desto større er sannsynligheten for en positiv utvikling. Gevinsten av tidlig innsats er høy, fordi færre vil utvikle alvorlige problemer. For enkeltmennesker og for familier kan tidlig innsats ha stor betydning for resten av livet. For kommunen har innsatsen både en etisk og en samfunnsøkonomisk dimensjon. Etisk er det riktigere å gripe inn og hjelpe til tidlig enn å risikere uheldig utvikling. Samfunnsøkonomisk vet vi at det over et livsløp er rimeligere å forebygge enn å reparere.

Tidlig innsats omfatter ikke bare tjenester og tiltak som retter seg mot enkeltpersoner og grupper av personer, men også av fysiske tiltak som forebygger uheldige effekter av klimaendring, stimulerer til økt fysisk aktivitet og etablerer møteplasser for inkludering og involvering.

Tidlig innsats og tidlig involvering skal derfor være en av de bærende strategiene for oss i årene framover.

Overordnet perspektiv - styrke folkehelsen

Vi vil at innbyggerne i Meråker skal ha en god helse og trives. Det er dette tidlig innsats i folkehelsearbeidet handler om. I Folkehelselovens § 3 er kommunene pliktige til å ha oversikt over befolkningens helsetilstand. Kommunen har ansvar både for forvaltningsoppgaver og utviklingsarbeid på folkehelseområdet. Dette omfatter ikke bare innsats innenfor helsetjenestene, men også andre samfunnsforhold og faktorer som påvirker innbyggernes levekår og helse. Eksempler på slike faktorer kan være lys, støy, stråling, klima, kosthold, utfartsområder, boligstruktur og sosiale nettverk. Dette innebærer blant annet at vi i planlegging og prioritering vektlegger omgivelser som fremmer god helse og trivsel gjennom tiltak som sikrer tilgang til vann, fjell, grøntområder og andre friluft- og utfartsområder.

Et overordnet mål for folkehelsearbeidet i Meråker kommune er å bidra til innbyggernes mulighet for å leve et godt liv og minske sosiale ulikheter i kommunen. Folkehelsearbeid er et tverrfaglig og tverrsektorielt arbeid. Det betyr at alle fagområdene i kommunen jobber med å gjøre Meråker til en god kommune å bo i. Kommunen har gjennom folkehelseloven plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer.

Helhetlig ledelse

Rådmannen har satt i gang et prosjekt helhetlig ledelse. Prosjektet er et omfattende lederutviklingsprogram (en slags ledelsesskole) som er innrettet mot en betydelig satsing på styrking av lederskapet vårt og hvordan vi utøver god ledelse.

I løpet av 2019 og 2020 vil alle lederne i Meråker kommune gå gjennom et omfattende ledelsesutviklingsprogram sammen med lederteamene sine. Ledelsesutviklingen skal dekke blant annet tema knyttet til blant annet arbeidsgiverrollen og personalledelse, kommunens plan- og styringssystem, endrings- og medvirkningsprosesser, og ledelse av innovasjonsprosesser.

Det er et omfattende og krevende lederutviklingsprogram vi er i gang med. Programmet skal være en god møteplass for lederne våre og vi skal ha hovedfokus på utvikling av lederskapet vårt.

Rådmannen vil når vi kommer inn i 2020 også begynne å se på en pakke for «medarbeiderskap». Denne pakken vil ha som overordnet målsetning å styrke samhandlingen mellom lederne og våre ansatte.

For rådmannen er det viktig at innholdet i alle kommunens opplegg for leder- og medarbeiderutvikling, holdes levende og relevant over tid. Bare på den måten kan vi skape utvikling og varig endring i kommunen vår.

Innovasjon og nyskaping

Innovasjon og nyskaping er viktig for rådmannen. Gjennom langsiktig tilgang på kunnskap, kompetanse og teknologi av strategisk betydning, sikrer vi utvikling av et godt og bærekraftige Meråkersamfunn. Stikkord her er blant annet:

- Stedsutvikling
- Innovasjon og omstilling
- Smart kommune
- Grønn kommune
- Næringsvennlig kommune

Hovedtrekk i det økonomiske opplegget

Det er et stramt budsjettforslag rådmannen nå gir fra seg. Her er det omtrent ikke rom for nye tiltak på drift- tvert imot ... Innenfor drift- tjenesteområdene har rådmannen sett seg nødt til å gjøre noen tydelige men ikke veldig mange innsparinger. Disse er nærmere beskrevet lengre ut i budsjettdokumentet.

Det er også et meget stramt forslag når det gjelder tiltak knyttet til investeringer. Rådmannen har i sitt budsjettforslag funnet rom til kun en virkelig stor investering, og det er nytt skolebygg ved Meråker skole. I sitt forslag har rådmannen utvidet rammene for nytt skolebygg til 60 millioner kroner (fra opprinnelige 53 millioner kroner). Rådmannen har også i sitt forslag lagt inn 3 millioner kroner tenkt brukt «Utomhus». For rådmannen er det viktig å se hvordan nytt skolebygg sammen med uteområdet utformes og utvikles til en helhet. Forhåpentligvis er nytt skolebygg ved Meråker skole klart til og tas i bruk i forbindelse med skolestart 2021- 2022:)

MERÅKER KOMMUNE

Meråker, 31. oktober 2019

Ole Henrik Fjørstad (sign.)
rådmann

Innholdsfortegnelse

Innledning – rådmannens betraktninger og vurderinger

I.1	Våre utfordringer og muligheter	1
I.2	Klima og miljø	1
I.3	Økonomi	2
I.4	Sosiale forhold – sosial bærekraft	4
I.5	Kommuneplanens hovedmål – både i 2023 og 2035 er i Meråker	5
I.6	Hvor går vi?	6
I.7	Stedsutvikling – mer utdypende	7
I.8	Områdeutvikling	7
I.9	Klima	8
I.10	Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer	9
I.11	Interne tjenester og arbeidsgiverområdet	11
I.12	Sykefraværet vårt	11
I.13	Investeringsområder	12
I.14	Skole	12
I.15	Helse, pleie og omsorg	13
I.16	Kommunal utvikling – våre Plan og bygningstjenester	15
I.17	Næringarbeidet vårt	16
I.18	Vinterfestival 2020 – Vinterfestivaluke 2020 Meråker	16

Generelt om økonomiplanen

0.1	Hensikten med økonomiplanlegging	19
0.2	Økonomiplanens enkelte deler	19
0.3	Ansvarsforhold	19
0.4	Overordnede bestemmelser for utarbeidelse av økonomiplan og budsjett	20

Del I - Økonomisk statusbeskrivelse

Regnskapsresultatet	21
Driftsinntektene	21
Driftsutgiftene	21
Avvik mellom utgifter og inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett	22
Investeringene	24
Finansiering av investeringene	24
Balanse pr. 31.12.	25
Langsiktig lånegjeld pr. 31.12.	25
Nøkkeltall	25
Fond pr. 31.12.	25
Finansutgifter/inntekter	26
Flere nøkkeltall	27
Likviditet	27
Oppsummering	27
Den økonomiske utviklingen så langt i 2018	28

Del II - Konsekvensjustert budsjettoversikt

2. Statsbudsjettet kommunal og moderniseringsdepartementet	
Hovedmål og prioriteringer	29
2.0 Innledning	29
2.1 Prioriteringer i budsjettet for 2020	29
2.2 Levende lokaldemokrati	30
2.3 En enklere hverdag	33
2.4 Trygge og gode boforhold	42
3. Det økonomiske opplegget for kommunesektoren	43
3.1 Kommunesektorens inntekter i 2019	43

3.2	Kommunesektorens inntekter i 2020	43
3.3	Aktuelle saker med betydning for kommunesektoren	47
4.	Kommunens rammebetingelser	51
4.1	Befolkningsutvikling	51
4.2	Frie inntekter	53
4.3	Konsesjonsavgifter	59
4.4	Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonsutgiftene, arbeidsgiveravgift	59
4.5	Langsiktig lånegjeld, finanskostnader- og inntekter	60
4.6	Disposisjonsfond	63
4.7	Konsekvensjusterte korrigert netto driftsresultat	63

Del III - Økonomisk handlefrihet

5.1	Innledning	65
5.2	Overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk politikk	71
5.3	Mål- og strategidokumentet for økonomiplanperioden 2019-2022	71
5.4	Sentraladministrasjonen og politiske organer	72
5.5	Sektor skole, oppvekst og kultur	81
5.6	Sektor helse, pleie og omsorg	100
5.7	Sektor kommunal utvikling	109
5.8	Meråker menighet	123
5.9	Kommunal kraftlinje	125
5.10	Tilskudd til utbygging av bygdefiber	125
5.11	Arbeidet med fengsel	126
5.12	Profilering	126
5.13	Grenseløse Meråkerdager	126
5.14	Oppsummering bruk av kraftfondet	127
5.15	Utlån av startlån	128
5.16	Langsiktig gjeld	130
5.17	Driftsbelastende finansutgifter	130
5.18	Saldering av budsjettet for 2019 og økonomiplanen for perioden 2019 – 2022	131
5.19	Budsjettetsett i forhold til overordnede økonomiske måltall	131
5.20	Oppsummering	133
6.	Kommunale avgifter og gebyrer	134
6.1	Oversikt over foreslåtte endringer for 2020	134
6.2	Betalingssatser for skolefritidsordningen (SFO)	135
6.3	Betalingssatser for kulturskolen	136
6.4	Betalingssatser for opphold i barnehage	137
6.5	Egenandeler for pleie- og omsorgstjenester	139
6.6	Renovasjon – avgiftsgrunnlag og gebyrer	141
6.7	Vann, avløp og slam - avgiftsgrunnlag og gebyrer	143
6.8	Avgiftsgrunnlag og gebyrer for feiing og tilsyn	148
6.9	Gebyr for byggesak, plansak og oppmåling	149
6.10	Utleiesatser for skole- og idrettsanlegg	157
6.11	Betalingssatser for husleie	159

DEL IV – Budsjettskjemaer

	Hovedoversikt drift	160
	Budsjettskjema 1A	161
	Noter til driftsbudsjettet – vedlegg til budsjettskjema 1A	161
	Budsjettskjema 1B	162
	Hovedoversikt investering	163
	Budsjettskjema 2A	164
	Budsjettskjema 2B	165

Vedlegg

Budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023 for Meråker menighetsråd
 Kontrollutvalgets forslag til driftsbudsjett 2020 for kontroll og tilsyn

Innledning – rådmannens betraktninger og vurderinger

I.1 Våre utfordringer og våre muligheter

I følge regjeringen står vi overfor fire store utfordringer (Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, vedtatt ved kongelig resolusjon 14.5.2019):

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Ordet bærekraft sammen med ordet utvikling, altså bærekraftig utvikling, ble først brukt i FN-rapporten “Vår felles framtid” fra 1987.

Definisjon på bærekraftig utvikling:

Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Bærekraftig utvikling er et begrep som er basert på solidaritet med kommende generasjoner, i tillegg til alle de som lever i dag. Det er en anerkjennelse av at vi bare har en klode, med en begrenset mengde ressurser, og at det er i vår felles interesse å ta vare på den.

For å skape bærekraftig utvikling må vi jobbe på tre områder:

- Klima og miljø
- Økonomi
- Sosiale forhold

De tre dimensjonene i bærekraftig utvikling sammenfatter på en god måte de utfordringer regjeringen fremhever. Det er sammenhengen mellom disse tre dimensjonene som avgjør om vårt samfunn er bærekraftig.

I.2 Klima og miljø

Miljødimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å ta vare på naturen og klimaet som en fornybar ressurs for mennesker.

Klimagassutslippene våre varmer opp havet og lufta, ødelegger hele økosystemer og bidrar til at arter utrykkes for godt. Dette gjør oss mer sårbare for naturkatastrofer, truer vårt levebrød og kan gi grobunn for konflikter i kampen om naturressurser. Utslippene rike land som Norge har hatt, har bidratt til økonomisk vekst og velstand. I land som ikke har hatt den samme økonomiske utviklingen, har mengden utslipp vært betraktelig mindre, men konsekvensene desto større.

Det er land med stor andel fattige som blir hardest rammet av klimaendringer som flom og tørke. I de internasjonale klimaforhandlingene argumenterer derfor flere utviklingsland for at de rike landene med størst ansvar for dagens klimakrise, bør betale regningen til utviklingslandene, for at de skal kunne tilpasse seg klimaendringene, kutte egne utslipp og få erstatning for tap og skader som er resultat av klimaendringene.

I Meråker skal vi jobbe aktivt og offensivt med å bidra til reduksjon av klimautslippene og for å ta vare på naturmiljøet. Dette skal vi blant annet gjøre ved å utvikle våre redskaper i form av planer og vi skal utvikle vårt eget klimaregnskap og klimabudsjett.

Kanskje skal vi utvikle en egen Kommunedelplan energi og klima, 2019-2035 som har som visjon at vi skal være en kommune for utvikling av gode klima- og miljøløsninger. Meråker kommune kan og vil støtte opp om Parisavtalen og FNs bærekraftsmål. Foruten målet om reduserte klimagassutslipp, gir det grønne skiftet nye muligheter for kommunen vår. Klimaarbeidet vårt skal gjøre Meråker til en enda bedre kommune å bo i.

Vi må sette oss ambisiøse mål for hva Meråker som kommune skal bidra med for å løse klimautfordringen frem mot 2030:

- Klimagassutslipp: I 2030 er de direkte klimagassutslippene redusert med 80 % i forhold til 1991
- Klimatilpasning: I 2025 er Meråker robust for å møte framtidige klimaendringer.
- Energi: I 2030 er stasjonær energibruk i bygg og anlegg på samme nivå som i 2013.
- Grønt skifte: I 2025 er Meråker et forbilde for grønn verdiskaping og utvikling av klimavennlige teknologi og levemåter.

I.3 Økonomi

Den økonomiske dimensjonen av bærekraftig utvikling handler om å sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn. Økonomisk trygghet fordrer en ressursfordeling som trykker tilgang til offentlige tjenester, som helse og utdanning, og en ressursbruk som er bærekraftig.

Sammenlignet med andre land er den økonomiske tryggheten i Norge med hensyn til både nasjonaløkonomi, kommunesektorens økonomi og den enkelte husholdning relativt stor.

Perspektivmeldingen

Regjeringen har i Perspektivmeldingen (Meld. St. 29 2016-2017) gitt analyser som viser at det økonomiske handlingsrommet strammer seg til i årene fremover:

Gjennomgangen viser at handlingsrommet i finanspolitikken ligger an til å bli mye mer begrenset de nærmeste årene enn det vi er blitt vant til, og vil bli enda mindre etter 2030. Skal vi videreføre og bedre vår velferdsmodell med gode fellesfinansierte løsninger, må finansieringen styrkes og utgiftsveksten i ordningene dempes. Disse utfordringene kan ikke alle løses i dag, men må løses ved at det gjøres riktige valg underveis.

Regjeringen har i Perspektivmeldingen drøftet fire handlingsalternativer, som sammen kan legge grunnlaget for fremtidens velferdssamfunn:

- Arbeidsalternativet - en stor og velkvalifisert arbeidsstyrke: deler av det økte finansieringsbehovet for å opprettholde velferdsordningene kan møtes med økt yrkesdeltakelse og arbeidstid, for eksempel fra deltid til heltid, og økt kompetanse.
- Effektiviseringsalternativet - en mer effektiv forvaltning: I 2017 var de samlede utgiftene til offentlig forvaltning anslått til 1 650 milliarder kroner, svarende til nesten 60 prosent av verdiskapningen i fastlandsøkonomien. Over tid vil det være rom for både omprioriteringer og effektiviseringer innenfor en slik ramme. Teknologiske nyvinninger, endrede arbeidsformer og klarere prioriteringer gir betydelige muligheter for effektivisering i den offentlige finansierte tjenesteproduksjonen over tid.
- Medfinansieringsalternativet - større privat ansvar: Brukerbetalinger og gebyrer er nå på om lag samme nivå som tidlig på 1990-tallet som andel av fastlands-BNP. Økt innslag av privat medfinansiering vil gi større inntekter, og kan i tillegg være med på å dimensjonere tjenestetilbudet bedre.

- Skattealternativet: Våre godt utbygde velferdsordninger gjenspeiles i et høyt skattenivå, også i europeisk sammenheng. Det er gjort isolerte beregninger som viser at direkte skatt på husholdningenes inntekter må økes med 7 prosentenheter (27 prosent) frem til 2060 for å balansere offentlige budsjetter.

Beregninger som er gjort viser at behovet for å dekke økte utgifter til velferdsordningene ikke alene kan økes med ett handlingsalternativ. Beregningene antyder også at en vellykket kombinasjon av de to handlingsalternativene - høy sysselsetting og en effektiv offentlig forvaltning, vil kunne gi et godt bidrag til å møte de utfordringer vi står overfor de neste tiårene.

Kommuneøkonomien

Økonomien i kommunal forstand har to hoveddimensjoner:

- Sørge for et stabilt og forutsigelig inntektsgrunnlag for tjenesteproduksjon
- Sørge for at ressursene prioriteres for optimal velferdsmessig måloppnåelse og en effektiv bærekraftig bruk av ressursene

Kommunesektoren har de senere årene hatt sterk økonomisk vekst, og mye på grunn av høyere skatteinntekter enn lagt til grunn i budsjettene. I årene fremover forventes en noe lavere inntektsvekst enn i de årene vi har bak oss. Utfordringen fremover blir derfor å opprettholde minst det nivået vi har på tjenestetilbudet, både når det gjelder omfang og kvalitet, og samtidig utvikle smartere løsninger for hvordan tjenester skapes og fordeles for å gi rom for å dekke nye behov.

Stabilitet og forutsigelighet er vesentlige faktorer i en kommunes relasjon til sine innbyggere. Uforutsette hendelser oppstår og annen utvikling enn forutsatt inntreffer; inntektene kan bli lavere enn forutsatt og utgiftene høyere.

Hvordan sikre at vi over tid har en økonomi som evner å ta opp i seg slike utslag uten at det går på bekostning av det eksisterende tilbudet?

I Meråker er et av svarene på slike utfordringer, at rådmannen nå forslår etablering av to nye finansielle handlingsregler og målsettinger i tillegg til de to vi allerede har:

- Vi søker å balansere forholdet mellom drift og investeringer gjennom målsetting om at gjelda ikke overstiger 70 prosent av driftsinntektene
- Handlingsregel om at kapitalutgiftene ikke skal være over 7,5 prosent av frie inntekter.
- Netto driftsresultatet - det som står igjen når alle driftsutgifter er dekket, skal være mellom 1,75 og 2,0 prosent av driftsinntektene over tid
- Disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10 prosent av driftsinntektene.

Disse fire tiltakene bidrar til stabilitet og forutsigelighet, og at vi kan håndtere uforutsette hendelser på inntekts- eller utgiftssida. Viktig å presisere at dette også gjelder tjenesteområdene. Dette gir imidlertid ikke trygghet for at tjenesteområdene styrer aktivitet i henhold til budsjetterammer og heller ikke at ressurser utnyttes effektivt med hensyn til måloppnåelse. Til dette kreves høyt kompetente ledere og ansatte, funksjonelle styringsredskaper og innovative organisasjonsløsninger for samhandling og tjenesteproduksjon. Et viktig element er også hvordan vi utvikler samhandlingsformer med innbyggere, organisasjoner og næringsliv.

Hovedperspektivet til rådmannen fremover er svakere økonomisk vekst, og utfordringene fremover er å holde fast på de ordninger vi har for fortsatt stabilitet og forutsigelighet i den overordnede økonomistyringen, samt å utvikle organisasjonen i samarbeid med sine omgivelser for å øke evnen til omstilling, bærekraft og effektivitet. Det er behov for gode omstillingsprosesser der en gradvis kostnadsreduksjon går hånd i hånd med ny kunnskap og nye former for tjenesteutvikling og tjenestegjennomføring.

I.4 Sosiale forhold – sosial bærekraft

Den sosiale delen av bærekraftig utvikling handler om å sikre at alle mennesker får et godt og rettferdig grunnlag for et anstendig liv. Utdanning, anstendig arbeid, likestilling, kulturelt mangfold og et godt helsetilbud er bare noen av områdene som berøres. Sosiale forhold sier dermed noe om hvordan mennesker har det i et samfunn, om de får oppfylt rettighetene sine, og om de har mulighet til å påvirke egne liv og samfunnet de lever i. Dette handler om tillitsforholdet mellom kommunen og innbyggerne, og om dette gir grobunn for et aktivt samspill for utvikling av sterke sosiale fellesskap.

Norge og Meråker er godt rustet til å møte fremtiden. I Perspektivmeldingen beskrives dette slik: Som land har vi vært heldige, og vi har tatt gode valg. Den nordiske velferdsmodellen har tjent oss vel. Norge er et godt land å bo i – vi er et land med store muligheter. Slik skal det også være for fremtidige generasjoner.

Perspektivmeldingen handler mye om de økonomiske rammebetingelsene, hvordan disse forventes å endre seg og hvilke utfordringer dette vil gi i de neste tiårene.

Dette er også fundamentale problemstillinger for hvordan “det gode liv” kan leves i fremtiden, men dette handler om mer enn materiell velstand:

Et godt liv handler ikke bare om materiell velstand, men også om en rekke andre faktorer som offentlige myndigheter i større eller mindre grad kan påvirke gjennom politiske beslutninger. En rekke ikkeøkonomiske forhold har betydning for livskvaliteten. En del av disse forholdene er kvalitative og subjektive (Perspektivmeldingen).

Kommunen som aktør og deltaker i folks liv har i begrenset grad direkte innflytelse på innbyggernes materielle levestandard. De fleste i Meråker har lønn fra andre arbeidsgivere enn kommunen selv. Kommunen er først og fremst tilbyder av ulike lovpålagte og ikke lovpålagte tjenester for å bidra og legge til rette for at innbyggerne har og får gode liv. Noe av det kommunen gjør har sterk sammenheng med innbyggernes fremtidige materielle levestandard, for eksempel barnehage og skole, mens andre tilbud skal løse utfordringer av mer kortsiktig karakter, for eksempel ulike helsetilbud. Utfordringa i kommunen er ofte at tilbudene ikke er godt nok koordinert for å løse utfordringer som er sammensatte og har et langt tidsperspektiv. Det er også en utfordring at kommunen ikke godt nok samhandler med sine innbyggere for å kunne identifisere utfordringer og utløse deres egne ressurser, i stedet for å diagnostisere dem ut av fellesskapet.

Styrke folkehelsen – Folkehelsekommunen Meråker

Å holde oversikt over utviklingen av folkehelsen i kommunen og iverksette tiltak for styrking av folkehelsen er et eksempel på et område som krever samarbeid på tvers av sektorer i kommunen, og samspill med innbyggerne. Dette ansvaret er også nedfelt i folkehelselovens § 5.

Kommunen skal ha en oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Denne oversikten har kommunen basert på opplysninger fra statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen, kunnskap fra de kommunale helse- og omsorgstjenestene og fra kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø, befolkningsgrupper og lokalsamfunn. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Dette omfatter ikke bare innsats innenfor helsetjenestene, men også andre samfunnsforhold og faktorer som påvirker innbyggernes levekår og helse. Eksempler på slike faktorer kan være lys, støy, stråling, klima, kosthold, utfartsområder, boligstruktur og sosiale nettverk.

Meråker kommune er en del av HUNT og HUNT 4. Dette gir oss masse lokale data om helsetilstanden for den voksne befolkningen vår, og som gir oss unike muligheter til å handle klokt og bærekraftig deretter.

Kommunens egen satsing på skolehelsetjenesten og Helsestasjonen for ungdom står også sentralt for rådmannen i forhold til å gi barn og unge god psykisk og fysisk helse. Livsmestring og folkehelse er også definert som et fagovergripende tema i fagfornyelsen av kunnskapsløftet og samtlige lærer ved Meråker skole vil få kompetansehevende kurs i tematikken.

Meråker kommune skal samarbeide med statlige og fylkeskommunale myndigheter, lag og organisasjoner om folkehelsearbeidet. Kommunen må søke medlemskap i Folkehelsealliansen i Trøndelag, som jobber for et friskere Trøndelag.

<https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/folkehelse-idrett-frivillighet/folkehelse/folkehelsealliansen-i-trondelag/samarbeidspartnere-i-alliansen/>

Folkehelseinstituttets(FHI) årlige oversikt har fokus på trygghet og trivsel i oppveksten som tema for folkehelseprofilen 2019. Indikatorer og figurer tar utgangspunkt i dette temaet. Indikatorene som presenteres er generelt valgt med tanke på helsefremmende og forebyggende arbeid, men er også begrenset av hvilke data som er tilgjengelige på kommunenivå.

<https://khp.fhi.no/PDFVindu.aspx?Nr=5001&sp=1&PDFaar=2019>

Meråker kommune skal legge fram en ny planstrategi 2020 - 2024. I planstrategien skal vi beskrive utfordringer og utviklingstrekk for kommunen vår. I den sammenhengen legger rådmannene opp til at det utarbeides en helhetlig oversikt over helsetilstanden til innbyggerne våre.

Stedsutvikling

Vi må få til en satsing på stedsutvikling som er velferdspolitisk begrunnet, og som kan stimulere til positiv utvikling i den vakre bygda vår. Visjonen må være at vi framstår som en attraktiv og mangfoldig kommune. Tiltakene må spenne over et vidt spekter og omfatte de fleste av kommunens tjenesteområder. Et avgjørende element i satsingen vil være samskapingen mellom kommunen, bedrifter, lag og organisasjoner og innbyggerne i kommunen. Det er et poeng at kommunen vår skal synes mest mulig attraktiv, men likeså viktig er at de som bor og virker i Meråker opplever kommunen som attraktiv og formidler dette til andre.

I.5 Kommuneplanens hovedmål – både i 2023 og 2035 er i Meråker:

- «Fjellbygda det er godt å bo i»
- «En attraktiv kommune for næringslivet»
- «En kommune der Barn og unge har trygge og gode oppvekstvilkår»
- «Et trygt lavutslippssamfunn med fokus på bærekraft, beredskap og med god folkehelse»
- «En kommune som hele veien sikrer et godt og stabilt velferdstilbud for sine innbyggere og er en attraktiv arbeidsgiver»

KPS – målene – satsingsområdene i KPS

Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) må være retningsgivende og styrende for all planlegging og utvikling i Meråker kommune framover. Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret i april 2019

Bærekraftsperspektivet

FN's bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. Bærekraftsmålene blir dermed et globalt sammenligningsgrunnlag, som krever at alle FNs medlemsland utvikler en nasjonal handlingsplan for implementering slik at man kan sikre fremdrift. Handlingsplaner på nasjonalt nivå er obligatoriske mens regioner, kommuner og byer selv bestemmer om de vil utvikle planer for bærekraftsmålene.

Kommuner spiller en sentral rolle på den globale dagsordenen ettersom mange av de avgjørende og lang-siktige beslutningene om bærekraftig utvikling skjer lokalt. For eksempel tar kommunene beslutninger om utdanning, integrering, byplanlegging, transportsystemer, avfallshåndtering og energibruk. Kommunene kan også fremme sosial integrering, skape fellesskap og sikre produktive miljøer for virksomheter og investeringer, som til gjengjeld kan skape arbeidsplasser og åpne opp muligheter for innovasjon.

Privat sektor er en viktig partner for kommunene. I samarbeid med offentlig sektor kan virksomheter bidra med kunnskap, investeringer og kreativitet, og knytte dette til utfordringer som beskrives av FNs bærekraftsmål.

Bærekraftig utvikling kan ikke enkelt defineres eller kvantifiseres, men ved bruk av en rekke ulike indikatorer kommer man et godt stykke på vei for å peke på om utviklingen går i riktig retning, og hvor det er utfordringer.

FNs bærekraftsmål vil derfor bli lagt til grunn for alt arbeidet i Meråker kommune framover og i arbeidet med å utvikle tjenestetilbudet vårt i en enda mer bærekraftig og framtidretta retning.

FNs bærekraftsmål er skrevet i en global kontekst og vi ser at enkelte av delmålene må operasjonaliseres i vår egen norske og trønderske kontekst for å gi mening. Et eksempel her er at mens det i store deler av verden er jenter og kvinner som er taperne i utdanningsløpet, viser Stoltenbergutvalgets rapport at det er gutter som er skoletaperne i Norge. Dette understøttes av en stor rapport laget av NAV som har fulgt 20 000 personer i et livsløpsperspektiv

For at FNs bærekraftsmål skal gi mening og skape endring i praksis, må de operasjonaliseres og gjøres relevante, treffe folk der de står i sine utfordringer i det daglige.

I.6 Hvor går vi?

I møte med fremtiden og i arbeidet med å bygge et bærekraftig samfunn må Meråker satse på:

- Relasjonell velferd og samskaping
- Smart bærekraftig kommune
- Kunnskapskommune og samfunnslæring

Vi vet at sosiale relasjoner mellom folk i en kommune har betydning både for målt og opplevd velferd. Videre vet vi en del om hvordan gode sosiale relasjoner, gjerne omtalt som sosial kapital, setter individer og grupper bedre i stand til å ivareta seg selv. Arbeidet med den oppvoksende generasjon, med vekt på trygge og gode barnefellesskap, innbyggerinvolvering, med vekt på ressursmobilisering og samskaping, bidrar til samskaping og utvikling av hele det kommunale tjenestetilbudet.

Smart bærekraftig kommune handler, noe forenklet, om teknologi og systematisk bruk av dataene som teknologien gir oss, til å utvikle og belyse konsekvenser av ulike handlingsalternativer slik at vi har bedre forutsetninger for å ta kloke valg. Bruk av data fra sensorer og fagsystemer gjør at vi kan finne mønstre i et bilde som ellers kan fremstå som kaotisk og tilfeldig. Nye former for visualisering og simulering gjør at den fysiske utviklingen kan styres bedre, med de konsekvenser dette har for fremtidige investeringsbehov. Flere tjenester kan automatiseres, gjennom bruk av roboter, slik at behandlingstiden i saksbehandlingen går ned.

Kunnskapskommune og samfunnslæring handler fundamentalt sett om to ting. På den ene siden handler dette om å definere og fylle kommunens egne kunnskapsbehov og fremme innovasjon i egen organisasjon og tjenesteproduksjonen: vi må endre oss på innsiden for å lykkes bedre på utsiden. Kunnskapskommune kan dermed forstås gjennom en rekke kjennetegn, ved måten arbeidet organiseres på, som åpner for at praksis kan opplyses av- og utvikle ny teoretisk kunnskap. Slike

kjennetegn vil typisk være involvering av studenter og innbyggere, utprøving av innovasjonsideer, , tverrfaglighet osv. Den andre delen, samfunnslæringen, handler mer om hvordan kommunen samhandler med andre samfunnsaktører for å påvirke de ytre forutsetningene kommunene har for å lykkes med oppdraget sitt. Det kan dreie seg om forskningsmiljøene, næringslivet, internasjonale, nasjonale og regionale støtteordninger, eller ytre forventninger og retningslinjer som legger føringer for arbeidet i sektoren.

I.7 Stedsutvikling – mer utdypende

Stedsutvikling er komplekst og spennende. Det er mange interessenter og aktører, stort engasjement, målkonflikter og sektorinteresser - og et tema med stor offentlig oppmerksomhet. Vi beveger oss derfor i en retning av at samarbeidsdrevet planlegging, og samskaping vil bli et stadig viktigere virkemiddel for kommunen. Sammen med engasjerte innbyggere, interesseorganisasjoner, privat næringsliv og andre offentlige aktører skaper vi en felles kunnskapsbase.

Kommunen yter tjenester for innbyggerne gjennom hele livsløpet. Tjenesteperspektivet er sterkt forankret både hos innbyggere og de ansatte i kommunen, og dette utfordres nå når vi tenker økt samskaping og delt ansvar i kommunen. For virkeligheten er mer kompleks enn at forholdet mellom kommunen og innbyggerne kan beskrives ved hjelp av et kunde-/ leverandørforhold. Innbyggerne er mottakere av ytelser, men de er i like stor grad bidragsytere og aktører. På samme måte kan vi konstatere at kommunen leverer tjenester, men er samtidig i et samspill med sine omgivelser for å skape en ønsket utvikling

Når vi tenker stedsutvikling retter vi oppmerksomheten mot noe “større” enn tjenesten og innbyggerne i seg selv. Den bærekraftige kommunen samordner ideer og ressurser for område- og tjenesteutvikling, gjennom samhandling med dem som bor og virker her og gjennom felles ressursmobilisering.

Stedsutvikling handler om fysisk avgrensede områder av kommunen hvor det forhåpentligvis vil skje betydelige endringer i årene fremover. Dette vil gi kanskje gi seg direkte fysiske uttrykk i form av nye bygg og anlegg, men minst like viktig er hvordan denne transformasjonen vil bidra til å nå de overordnede målene i samfunnsplanen vår om økonomisk-, sosial- og miljømessig bærekraft.

Rådmannen har i forslag til budsjett 2020 og økonomiplanperioden 2020- 2023 satt av 1,8 mill kroner til stedsutvikling. Kanskje er det ikke nok, men det er i alle fall en god begynnelse. Dessuten er ikke stedsutvikling bare noe kommunen skal gjøre alene- stedsutvikling skal skje i tett samskaping med mange ulike aktører og interessenter- også private.

I.8 Områdeutvikling

Meråker alpinsenter

Rådmannen er opptatt av at skal videreutvikles til et funksjonelt og moderne anlegg for hverdagsbruk, trivsel og turisme hele året. Rådmannen kan ikke se at det store potensialet til Meråker alpinsenter er utnyttet og foredlet.

Framtidas Meråker alpinsenter må stimulere til økt aktivitet for å fremme folkehelse og være i samsvar med Meråker som en bærekraftig og miljøvennlig kommune, og som en spennende skidestinasjon

Arbeidet med å få videreutviklet Meråker alpinsenter haster. Nå foreligger Masterplan Fagerlia, og da er det vel bare å sette i gang med å videreutvikle både alpinsenteret og området rundt.

Digitalt førstevalg og Digital transformasjon

Programmene for Digitalt førstevalg og digital transformasjon søker å gjennomføre tiltak som legger til rette for at kommunikasjonen mellom kommunen og innbyggerne skjer digitalt, og er tett knyttet opp mot

områder som IKT, digital ledelse, digitalisering og velferdsteknologi. Rådmannen er av den oppfatning av at vi må ha mye fokus på teknologi og modernisering framover.

I.9 Klima

Meråker kommune har alle forutsetninger for å være en foregangskommune for utvikling av gode klima- og miljøløsninger. Meråker kommunes energi- og klimapolitikk må støtte opp om Parisavtalen og FNs bærekraftsmål. Klimaarbeidet vårt skal gjøre Meråker til en bedre kommune å bo i.

La oss ha litt hårete klimamål i kommunen vår:

- Klimagassutslipp: I 2030 er de direkte klimagassutslippene redusert med 80 % i forhold til 1991
- Klimatilpasning: I 2025 er Meråker robust for å møte framtidige klimaendringer.
- Energi: I 2030 er stasjonær energibruk i bygg og anlegg på samme nivå som i 2013.
- Grønt skifte: I 2025 er Meråker et forbilde og en samarbeidsarena for grønn verdiskaping. Kommunen har også utviklet klimavennlig teknologi og klimavennlige levemåter.

Satsing og fokus på klima gir et systematisk bidrag til FNs bærekraftsmål

Mål 7 Ren energi til alle

Ren energi er en forutsetning for en bærekraftig framtid. Ny teknologi gir spennende muligheter for lokal produksjon og distribusjon av energi, inkludert lagring og utveksling av energi.

Mål 11 Bærekraftige byer og bærekraftige kommuner

Byer står for over halvparten av de årlige, menneskeskapte klimagassutslippene. Slik er byer avgjørende for gjennomføringen av effektive klimaløsninger. Med et klima i endring vil dessuten en bærekraftig by være en klimarobust by, både med tanke på de fysiske effektene av klimaendringer og den overgangsriskoen som følger med en omstilling til lavutslippssamfunnet.

Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon

Å etablere ansvarlige forbruksmønstre, for eksempel gjennom innkjøp og gjenbruk, og ivareta klimahensyn i energiproduksjon og -bruk er nødvendige forutsetninger for å lykkes.

Mål 13 Stoppe klimaendringene

Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem. Klimabudsjettets "budsjettering av utslipp" i retning av et bærekraftig nivå, i tråd med FNs klimapanelers anbefalinger, er en anerkjennelse av behovet for store utslippsreduksjoner mot 2030. For å lykkes med dette må klimaarbeidet også støtte opp om FNs bærekraftsmål.

Mål 17 Samarbeid for å nå målene

Meråker kommune må samarbeide med kommunens næringsliv, forskningsmiljøer og innbyggerne for å nå klimamålene.

Å lykkes med klimasatsingen vår forutsetter at hele Meråker kommunes organisasjon og lokalsamfunnet for øvrig mobiliserer til handling og til felles kamp for en bærekraftig utvikling av jordkloden vår .

For den kommunale virksomheten forutsetter rådmannen f.o.m.1. januar 2020 som en hovedregel at merkostnader forbundet med gjennomføring av klimatiltak er ivaretatt gjennom enhetenes egne

investerings- og driftsbudsjetter, og at klimatiltak prioriteres «all over».

I.10 Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer

Kommunesektoren vil de neste tiårene stå overfor en utvikling der andelen eldre i befolkningen øker kraftig. Regjeringen varslet i perspektivmeldingen fra 2017 at dette vil gi utfordringer både for finansieringen av velferdsstaten og for kommunesektoren. Kommunesektoren må derfor forberede seg på å løse flere oppgaver med mindre ressurser. Rådmannen har i forslag til handlings- og økonomiplan budsjettet med at kommunen vil få lavere inntektsvekst framover

Inntektsveksten i planperioden vil mest sannsynlig flate ut mens økte utgifter som følger av at vi får endringer i demografikostnader, økte pensjonsutgifter og merutgifter til lønnsoppgjøret blant annet i 2019, må dekkes opp gjennom at vi kostnadseffektiverer.

Økonomisk status ved inngangen til 2020

Meråker kommunes totale økonomiske status ved utgangen av august 2019 er god, og det forventes at vi vil få et noe høyere netto driftsresultat i 2019 enn budsjettet (budsjettet med 0,4 %). Bedringen skyldes at det forventes høyere skatteinntekter enn budsjettet i størrelsesorden 1,0 millioner kroner.

Utfordringen på drift er at noen tjenesteområder sliter med å holde budsjettene sine og har et merforbruk som de må dekke opp før budsjettåret 2019 er over. Tjenesteområdene som «sliter med» å holde budsjettene sine får nå særskilt oppfølging fra økonomisjef og sektorsjefer ut budsjettåret.

Det skal meget gode grunner til dersom virksomheter og tjenesteområder i Meråker kommune skal ha anledning til å gå med merforbruk, og dette må i så fall være avklart og kvitteret ut i forhold til rådmannen.

Økonomiske nøkkeltall

Kommunens økonomiske handlingsrom er avhengig av kommunens økonomiske situasjon, hvilke mål kommunen styrer mot og hvordan inntekter og utgifter endrer seg. Økonomiske nøkkeltall som sier noe om kommunens utgangspunkt.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er en av de viktigste indikatorene for økonomisk balanse. Netto driftsresultat viser overskuddet på årets drift fratrukket kapitalutgifter. Meråker kommune hadde i 2018 et netto driftsresultat på 1,28 prosent. Dette er et stykke under TBS sine anbefalinger som sier at «et sunt» netto driftsresultat bør ligge mellom 1,75 % og 2,0 %

Disposisjonsfond

Gode driftsresultat de siste årene har bidratt til at Meråker kommune har styrket disposisjonsfondet sitt slik at det nå er på nærmere 14 % av driftsinntektene.

Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer

Kommunesektoren vil de neste tiårene stå overfor en utvikling der andelen eldre i befolkningen øker kraftig. Regjeringen varslet i perspektivmeldingen fra 2017 at dette vil gi utfordringer både for finansieringen av velferdsstaten og for kommunesektoren. Kommunesektoren må derfor forberede seg på å løse flere oppgaver med mindre ressurser. Rådmannen vil derfor i forslag til handlings- og økonomiplan budsjettene med at kommunen vil få lavere inntektsvekst framover

Økonomiske og finansielle måltall

Det er kommunens ansvar å sørge for en helhetlig og langsiktig økonomiforvaltning. Den nye kommuneloven sier at "kommuner skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid". For å oppnå dette fastsetter den nye loven at kommunene skal vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi (§ 14-2, punkt c). Det er opp til kommunen selv å vedta hvilke måltall den skal ha og hvilket nivå måltallene skal være på.

Rådmannens forslag til Økonomiske og finansielle måltall

Rådmannen ønsker derfor å bygge budsjettforslaget sitt på følgende fire finansielle måltall:

Målsetting for netto driftsresultat (allerede vedtatt):

- Korrigert netto driftsresultat på 1,75 - 2,0 prosent av driftsinntektene
- Med en omsetning på ca. 265 mill kr betyr det i intervallet 4,6 – 5,3 mill kr årlig.

Målsetting for gjeldsgrad

- Gjeldsgrad ikke over 70 prosent av driftsinntektene
- Det betyr at driftsbelastende gjeld ikke skal overstige ca 185 mill kr. Vi har i dag ca 176 mill kr.

Handlingsregel for kapitalutgifter:

- Renter og avdrag ikke over 7,5 prosent av frie disponible inntekter
- Det gir oss et måltall på ca. 20 mill kr i finanskostnader. Vi ligger i dag på ca. 17,1 mill kr.

Målsetting for størrelsen på disposisjonsfondet (allerede vedtatt):

- Minimum 10 prosent av driftsinntektene våre
- Dette utgjør ca. 26,5 mill kr. Ved siste årsslutt hadde vi 36,5 mill kr. (13,8%)

Bruk av kraftinntektene inn i - konsesjonskraftsinntekter inn i drift

Ikke mer/ helst mindre enn 7,5 mill direkte inn i drift- det vil gi en bærekraftig økonomisk utvikling som sikrer «Meråkkbyggen» en bærekraftig tid framover ...

Virkningene av rådmannens forslag til finansielle måltall

Vurderinger, modeller og eksempler på virkninger av rådmannens forslag:

- Måltall viktig for en bærekraftig økonomi. Forplikter både administrasjonen og politikerne til å sette 'tæring etter næring'.
- Utfordrende å nå alle umiddelbart, spesielt når vi skal investere tungt i skolebygg.
- Med de planlagte investeringene vil vi bryte målsetting om gjeldsgrad på 70% og utfordre kraftig handlingsregel for andel kapitalutgifter når alt skal lånefinansieres.
- Mål om avsetning av andel av konsesjonskraftinntekter gir uforandret netto driftsresultat, men utfordrer bunnlinja vår.

Rådmannen ser at det kan være krevende å oppfylle alle disse måltallene på og med en gang, og at vi kanskje må «skynde oss litt langsomt» her for at alle måltallene skal kunne la seg innføre på en god måte.

Gode og riktige måltall bidrar altså til å sikre en sunn kommuneøkonomi. Rådmannen foreslår at disse viktige måltallene innføres i Meråker kommune- selv om vi kanskje må bruke noe tid

For å sikre langsiktig stabilitet i økonomien må kommunens verdier opprettholdes over tid. Dette krever at netto driftsresultat er større enn null. Bare slik er det midler igjen til å opprettholde og utvide kommunens bygningsmasse og finansielle formue slik at det bidrar til like gode tjenester for kommende generasjoner, som det gjør for oss i dag. Dersom netto driftsresultat er null vil det ikke være midler igjen til å opprettholde kommunens realverdier og finansformue.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat for alle kommuner bør være 1,75 prosent. Hva resultatet bør være for den enkelte kommune kan imidlertid avvike fra dette, avhengig av størrelsen på kommunens formue, gjeld og avdrag.

Rådmannens vurderinger for 2020 og i økonomiplanperioden bør være at netto driftsresultat korrigert for premieavvik og avsetninger til bundne fond bør ligge mellom 1,75 og 2,0 prosent.

Med Rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan vil korrigert netto driftsresultat i gjennomsnitt ligge på 2,01 prosent i perioden. Dette i tråd med målsettingen.

Disposisjonsfond

Størrelsen på disposisjonsfondet gir uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har i sin løpende drift, og dermed hvor stor økonomisk handlefrihet kommunen har.

Et disposisjonsfond gjør kommunen i stand til å håndtere midlertidige svingninger i økonomien, for eksempel inntektssvikt eller uforutsette utgifter. I tillegg gir det kommunen mulighet til å ta riktig risiko i forvaltningen av kraftfondet og i forvaltningen av kommunens pensjonsmidler.

Rådmannen opplever det bærekraftig at disposisjonsfondet ved utgangen av 2018 er på 36,5 mill kr. (13,8% av driftsinntektene våre)

De måltallene som mest sannsynlig blir vanskeligst å oppfylle for oss på kort sikt, er måltallene for gjeldsgrad og kapitalutgifter. Dette har sammenheng med planlagte investeringer, blant annet nytt skolebygg Meråker skole.

I.11 Interne tjenester og arbeidsgiverområdet

Hovedprioriteringen for de interne tjenestene og arbeidsgiverområdet vil i perioden være arbeidet med å utvikle organisasjonen, og kommunens plan og styringssystemer, slik at kommunen blir best mulig rustet til å svare på nasjonale og lokale forventninger som sier at fremtidig samfunns- og arealplanlegging skal være bærekraftig..

Temaplan for modernisering må utvikles og behandles i denne perioden, og skal svare på hvordan organisering og digitalisering støtter opp under politiske mål.

Dette arbeidet må bygge på digitalisering, ledelsesskolen og lederutviklingsprogrammet vårt, kommuneplanens samfunnsdel samt økt innbyggerinvolvering.

Medarbeiderskap og medarbeiderdrevet innovasjon vil også få et betydelig fokus i forhold til arbeidsgiverområdet

I.12 Sykefraværet vårt

Det høye sykefraværet vårt bekymrer rådmannen meget:

I enheter med høyt sykefravær over tid, går derfor rådmannen nå inn med ulike former for støtte og hjelp. Rådmannen har opprettet et særskilt Innsatsteam, bestående av medlemmer fra strategisk sykefraværsgruppe, beregnet på enheter med høyt sykefravær over tid som skal sørge for tett «sykefraværsoppfølging» overfor disse enhetene.

Skal Meråker kommune styrke sin posisjon som attraktiv arbeidsgiver, må vi være tett på og systematiske i sykefraværsarbeidet vårt framover slik at vi får ned sykefraværet vårt.

Økonomiske konsekvenser av sykefraværet vårt

Først og fremst er det bekymringsfullt i forhold til hvordan det går med humankapitalen vår/ den enkelte medarbeideren vår når så mange av våre medarbeidere til enhver tid er sykemeldte og dermed borte fra arbeidet sitt. Kostnadene ved korttidsfravær er betydelige. Ikke så mye merutgifter ved langtidsfravær, men dog ...

Avslutningsvis her, kan det nevnes at rådmannen i budsjettforslaget sitt legger inn 300 000,- til styrking av sykefraværsarbeidet vårt i 2020.

I.13 Investeringsområder:

- Det største løftet vil definitivt være den lenge planlagte skoleutbyggingen vår som rådmannen nå anslår til 60 mill. kr (pris- og kostnadsjustert til 2020-nivå) Utbyggingen er tenkt gjort i årene 2020 og 2021.
- Rådmannen har også i budsjettforslaget sitt funnet plass til 3,0 millioner kroner for å oppgradere og utvikle «Utomhusområdet» rundt Meråker skole.
- Knappe 68 mill. kr. på selvkostområdet, hvorav nytt renseanlegg til 50 mill. kr.
- Øvrige investeringer på ca. 26 mill kr i planperioden, herav kan nevnes asfaltering, veier, IT/digitalisering, grønn kommune/overgang til el-biler og satsing på velferdsteknologi.

I.14 Skole

Inkludering av alle barn i fellesskapet er den viktigste oppgaven for både barnehage, skole og Barne- og familietjenesten (BFT). Det er viktig at Oppvekst og utdanning utvikler et felles kunnskapsgrunnlag for sterke barnefellesskap i barnehage, skole, BFT og nærmiljø. Ved å styrke fellesskapene vil vi kunne møte flere av de vanskene som barn og unge strever med i dag. Å utfordre kulturen som kan skape mange av vanskene, vil bidra til bedre utviklingsbetingelser for barn, unge og deres familier.

Vi ser en endret praksis når det gjelder å gi god hjelp til barn og familier som lever i alvorlige omsorgs- og livssituasjoner. Målet er at de i større grad kan beholde tilhørighet og vokse opp i egen familie og/eller eget nærmiljø. Statistikken viser allerede at antall plasseringer i institusjoner reduseres og flere barn får hjelpetiltak i hjemmet. Dette utfordrer skolen til å utvikle enda bedre praksis for samarbeid med barnevernet og helsetjenesten.

Alle skolene i Norge arbeider med innføring av ny læreplan for grunnskolen som skal tas i bruk fra skoleåret 2020-21. I tillegg vil ny overordnet del av læreplanen gjelde fra 2020. Dette betyr at Meråker skole må arbeide med forståelsen og implementeringen av disse i perioden. Meråker skole, barnehagene våre og Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) kan sikkert arbeide enda bedre sammen for å utvikle gode oppvekstmiljøer for våre barn og unge.

Meråker Kommune må endre kursen i det spesialpedagogiske arbeidet i tråd med utredningen i Nordahl-utvalget. Rådmannens ønske om å søke en pilot for å kunne prøve ut deler av utredningen, bygger på målet om at barn som har behov for tilrettelagte tiltak, herunder spesialundervisning, får et pedagogisk og spesialpedagogisk tilbud av høy kvalitet og opplever økt inkludering i barnehage og skole.

Rådmannen er av den oppfatning av at slik vi driver og organsierer vår spesialundervisning i dag, ikke er bærekraftig og hensiktsmessig over tid.

Økt innbyggerinvolvering og styrking av samarbeidet hjem - skole er også en viktig hovedprioritering for rådmannen. Dette med utgangspunkt i at de ulike tjenesteområdene innenfor skolesektoren må samarbeide og samhandle på en god måte og elevenes stemme skal høres, og dette til sammen skal bidra til å utvikle tjenestene gjennom samskaping.

Skolen vår må jobbe på en sånn måte at de gir våre barn og unge en kompetanse som styrker dem i møtet med framtidens utfordringer, og på en sånn måte at våre barn og unge opplever størst mulig grad av trygghet i hjem, barnehage, skole og fritid.

Bærekraftsmål som kan ha betydning for skoleområdet:

Mål 3 God helse

Skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. Skolen skal også utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle.

Mål 4 God utdanning

Elevene skal utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre sine liv og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. De skal få utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang.

Mål 10 Mindre ulikheter

Skolen skal arbeide for at alle har en plass i fellesskapet med likeverdig tilbud og de samme mulighetene.

Mål 11 Bærekraftige byer og bærekraftige lokalsamfunn

Bærekraftig utvikling er et tverrfaglig tema i skolen som skal legge til rette for at elevene kan forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og hvordan de kan håndteres. Bærekraftig utvikling handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. En bærekraftig utvikling bygger på forståelsen av sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold.

Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon

Det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling skal gi elevene kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst.

Mål 17 Samarbeid for å nå målene

Rådmannen forutsetter forståelse og interesse for alle aktørers intensjoner og ressurser, og ikke minst vilje til sammen å skape gode vilkår for barne- og voksenfellesskapet i Meråker. Skolen skal på samme måte som andre enheter i kommunen initiere og legge til rette for at alles stemmer blir hørt og lyttet til.

I.15 Helse, pleie og omsorg

Meråker kommune skal sammen med brukere og pårørende legge til rette for at alle får benytte sine ressurser. Helse- og omsorgstjenestene må satse mye på helsefremmende og forebyggende tiltak for å legge til rette for god livskvalitet.

Rådmannen er opptatt av at kvaliteten på tjenestene skal videreutvikles gjennom brukermedvirkning, god nærledelse og kompetansebygging blant ansatte. Rådmannen foreslår å forsterke arbeidet med å rekruttere og beholde kvalifisert personell.

Innføringen av ny løsning for pasientadministrasjon, pasientjournal og samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjenesten (Helseplattformen) vil åpne for en mer aktiv innbyggermedvirkning og dialog gjennom en egen pasientportal. Innbyggerne vil oppleve bedre muligheter for selvbetjening, bedre informasjonsflyt og at vi har én helsetjeneste, uansett hvor en møter systemet. Helseplattformen vil være et

stort organisasjonsutviklingsarbeid for kommunen vår i hele økonomiperioden, og det største teknologiske innovasjonsløftet i midtnorsk helsevesen noensinne. Helseplattformen skal være på plass i 2021 hvis alt går etter planen.

Hjemmetjenestene må bidra til fremme mestring uansett funksjonsnivå, og tverrfagligheten her må styrkes. Målet er bedre kvalitet og kontinuitet i oppfølginga av sårbare brukere og at flere mottar rehabiliterende innsats og hjelp for å mestre egen hverdag bedre. Rådmannen ønsker å se utviklingen av hjemmetjenestene våre og hverdagsmestringsstrategien – hverdagsmestringsteamet vårt under ett. Det blir spesielt viktig å se på styrking av primærkontaktrollen, faglig utvikling og tverrfaglig samhandling med ergoterapitjenestene og fysioterapitjenestene våre.

Rådmannen ønsker seg økt satsing på aktivitetstilbud og sosiale møteplasser for eldre, og ber helse, pleie og omsorg om å sette i gang et arbeid med å videreutvikle innhold og fremtidig organisering av aktivitetstilbudene. Hva med å satse mer på sosiale møteplasser og møteplasser på tvers av generasjoner?

Rådmannen er meget opptatt av at vi fra 01.01.20 har på plass et godt og helhetlig tilbud for personer med demens som bor hjemme.

Helse- og omsorgstjenestene må på en god måte bidra til at Meråker en god kommune å bli gammel og at sosiale helseforskjellene er minst mulig.

Bærekraftsmål som kan ha betydning for helse, pleie og omsorg:

Mål 3. God helse

Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

De overordnede langsiktige bærekraftsutfordringene for helse- og omsorgstjenesten er må beskrives godt i den nye Helse- og omsorgsplanen vår som kommer. Kommunen må bli i stand til å sikre en forsvarlig og bærekraftig helse- og omsorgstjeneste innenfor trangere økonomiske rammer og med økende rekrutteringsutfordringer. Dette kan vi oppnå gjennom arbeidet med periodemålene i handlings- og økonomiplanen, og relevante temaplaner for området.

Mål 4. God utdanning

Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Strategisk rekruttering og kompetanseplan for helse- og velferdstjenestene må beskrive tiltak som skal bidra til at medarbeidere får mulighet til grunnutdanning (helsefagarbeider), videre- og etterutdanninger og kompetansepåfyll.

Mål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Meråker kommunes nye arbeidsgiverpolitikk som kommer på dagorden tidlig i 2020, kommunens eldreplan og strategisk rekrutterings- og kompetanseplan skal bidra til å sikre retten til heltidsstilling, en kultur som fremmer god ledelse, medarbeiderinvolvering på alle nivå, en god seniorpolitikk, tiltak for gravide til å stå lengst mulig i jobb, flere menn i helsesektoren og medarbeiderdrevet innovasjon.

Mål 9. Innovasjon og infrastruktur

Innovasjon og infrastruktur

Innføring av ny løsning for pasientadministrasjon, pasientjournal og samhandling med fastleger og spesialisthelsetjenesten er et viktig bidrag for å møte fremtidens demografiske og helsepolitiske utfordringer. Samarbeid med universitets- og høyskolemiljøer vil bidra til kvalitetsutvikling og et bedre

kunnskapsgrunnlag om den kommunale helse- og omsorgstjenesten, og skal sammen med satsing på velferdsteknologi bidra til å sikre bærekraft i sektoren.

Mål. 13 Stoppe klimaendringene

Stoppe klimaendringene

Alle enhetene på sektoren skal arbeide med nødvendige omstillinger for å imøtekomme klimautfordringene gjennom blant annet overgang til bruk av EL-tjenestebiler, reduksjon av matsvinn, effektive tjenestestereal og økt bevissthet omkring forbruk av engangsutstyr.

I.16 Kommunal utvikling – våre Plan- og bygningstjenester

Plan- og bygningstjenestene har en sentral rolle i å tilrettelegge for kommunal utvikling slik at vi får en bærekraftig kommune der det er lett å leve miljøvennlig.

Plan- og bygningstjenestene vil måtte bruke ressursene smartere framover, med nye, åpnere og enklere måter å jobbe på. Innkjøp av digitale sakssystem og samkjøring og digitalisering av rutiner, system og søknadsprosesser er sentrale virkemidler. Det er også viktig å involvere innbyggere i kommunal utvikling, legge til rette for innspill og utvikle gode løsninger for medvirkning.

Plan- og bygningstjenestene skal ivaretar kommunens ansvar for å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner i samsvar med formålsbestemmelsen i Plan- og bygningsloven.

Bærekraftsmål som kan ha betydning for kommunal utvikling:

Nr. 3: God helse

Tjenesten skal sørge for at Meråker har en fysisk utforming som fremmer livskvalitet og helse.

Nr. 9: Innovasjon og infrastruktur

Tjensten skal søke framtidsrettede og innovative løsninger ved å utfordre seg selv, forslagstillere, leverandører og forskningsmiljøene. Tjensten må opprettholde en oppdatert geografisk infrastruktur (kart-, plan- og eiendomsregistre) som sikrer en mest mulig effektiv og troverdig saksbehandling.

Nr. 11: Bærekraftige byer og samfunn

Tjensten må sørge for at Meråker sikres en bærekraftig forvaltning av naturmiljø og areal.

Nr. 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Tjensten må gjennom areal- og transportplanlegging legge til rette for rett virksomhet på rett plass og sikre tilstrekkelige næringsareal. Tjensten må bygge opp under målet om en miljømessig god og økonomisk vital kommune.

Nr. 13: Stoppe Klimaendringene

Tjensten skal gjennom alt planarbeid og gjennom plan- og byggesaksbehandlingen legge til rette for at det utvikles helhetlige og klimavennlige løsninger for bygging og transport.

Nr. 17: Samarbeid

Gjennom samskaping, fellesskap og ulike møtearenaer må tjensten samhandle med innbyggere, næringsliv og forskningsmiljøene for å sikre at vi planlegger og bygger en bærekraftig kommune. Slike samarbeid er også sentrale for at vi skal kunne utvikle gode og framtidsrettede digitale tjenester.

Rådmannen forventer at arbeidet med Kommunal planstrategi 2020- 2024 igangsettes nå høsten 2019 da dette er et stort, viktig og omfattende arbeid for oss og som vil ha stor betydning for hvordan kommunen vår skal utvikle seg og hvor vi skal gå i årene framover.

I.17 Næringsarbeidet vårt

Vi må sette oss i førersetet i forhold til etablering av flere og nye arbeidsplasser. Kanskje er det prioritert 1 for oss akkurat nå,

Arbeidsområdet næring og samfunn skal ikke ha tjenesteproduserende enheter. Oppgavene skal bestå av prosess- og prosjektledelse, plan- og analysearbeid, samarbeid og nettverksarbeid, styrearbeid, sekretariatsfunksjoner og tildeling av tilskudd. Arbeidet må skje i samspill med næringsliv, forsknings- og utdanningsinstitusjoner, andre kommuner og fylkeskommuner, sentrale myndigheter og andre offentlige etater. Arbeidet bør ha sine internasjonale perspektiver og relasjoner, og skal være nært knyttet til politiske prosesser.

Tjenesteområdet skal løse oppgaver og nå ulike mål og strategier innenfor Kommuneplanens samfunnsdel. Særlig fokus skal ligge på satsings- og målområde 2: **Næringsutvikling**

Rådmannen forventer at tjenesteområdet er knyttet til prosjekter og konstellasjoner hvor kommunen deltar sammen med næringsliv, utdanningsinstitusjoner og andre offentlige aktører. Våre samarbeidspartnere har store forventninger til at Meråker kommune skal være en aktiv partner, yte support og delta i ulike prosjekter.

Rådmannen har også forventninger til at tjenesteområdet bidrar til gjøre Meråker til en attraktiv kommune for studenter, idrettsmiljøer, forskere og ikke minst næringslivet. Vi må få til økt vekst og verdiskaping i et samvirke mellom forskning, kultur, næringsliv og offentlig sektor. Tjenesteområdet må legge til rette for utvikling av ulike arenaer og møteplasser som ivaretar mangfoldet i befolkningen vår.

Tjenesteområdet skal også sammen med kulturlivet, næringslivet og frivillige organisasjoner sørge for en positiv og framtidsrette utvikling av lokalsamfunnet vårt

Bærekraftsmål som kan ha betydning for næringsarbeidet vårt:

Mål 9. Innovasjon og infrastruktur

Arbeidet med stedsutvikling- sentrumsutvikling slik at vi får et attraktivt og levende sentrum

Mål 11. Bærekraftige byer og samfunn

Arbeidet med næringsutvikling og det å gjøre Meråker til en næringsvennlig kommune, for på den måten bidra til å utvikle en bære- og livskraftig kommune med mange nye sikre arbeidsplasser.

I.18 Vinterfestival 2020 – Vinterfestivaluke 2020 Meråker

Til slutt en gla`sak, slik rådmannen ser det. Rådmannen ønsker å få satt Meråker virkelig på kartet i tilknytning FIS World Cup Ski Tour 2020 Sverige Norge, og ikke minst rennet i Meråker 20.februar 2020.

I perioden 14.-23.februar 2020 er Østersund, Åre, Meråker og Trondheim kommuner vertskap for FIS World cup Ski Tour 2020 Sverige Norge. Dette blir sesongens sportslige høydepunkt for den internasjonale langrennssporten. Touren åpnes i Østersund fredag 14.februar og starter med to konkurranser (lørdag 15. og 16. februar). Deretter flyttes konkurransen til Åre (tirsdag 18.februar.), Storlien - Meråker (torsdag 20.februar.), før de skal konkurrere i Granåsen lørdag 22. og søndag 23.februar. Fredag blir offisiell treningsdag i Granåsen.

Til Meråker kommer hele den internasjonale langrennseliten, deres støtteapparat, internasjonale skiforbundet, tilreisende fans og internasjonal media som dekker arrangementet. I tillegg jobbes det spesielt for å

tiltrekke tilreisende fra Midt-Norge og Midt-Sverige, samt legge til rette for aktuelle møteplasser for et pulserende nordisk samfunns- og næringsliv.

Ski Tour 2020 kommer altså til Meråker i februar 2020, og da må vi virkelig kunne vise fram alt det flotte og unike Meråker har å by på. I den forbindelse ønsker rådmannen å ta initiativ til en vinterfestival/ vinterfestivaluke i forbindelse med Tour 2020.

Konseptet og innholdet for en vinterfestival i 2020 må utredes, bearbeides og konkretiseres. Rådmannen har som ambisjon at arrangementet skal inneholde tilbud om lokal mat og drikke(matfestival), barne- og familieorienterte aktiviteter, gjerne på snø. Det er også et mål at destinasjonsselskap fra Trøndelag og Jämtland kan presentere sine regioner og at det blir kulturinnslag fra scene. Lokaliseringen av arrangementet blir mest sannsynlig rundt Meråker stasjon.

Sideeventer, innovasjon og nettverksbygging, blir viktige elementer å ivareta og ha fokus på i forbindelse med Vinterfestivaluka 2020 i Meråker.

Kanskje kommer også representanter for kongehuset og/eller regjeringen til Ski Tour 2020?

Rådmannen har tidligere tatt til orde for at det kan være hensiktsmessig å leie inn ekstern prosjektleder i 20 % stilling for å utarbeide konseptet og forslag til gjennomføring av en vinterfestival. Dette blir kanskje litt seint nå da tiden går fort fram til februar 2020.

Rådmannen foreslår derfor nå at det rigges en lokal prosjektorganisasjon med en styringsgruppe, en overordnet arbeidsgruppe og delarbeidsgrupper under der som hver for seg og sammen får i oppgave å utarbeide et konsept og forslag til gjennomføring av vinterfestival i 2020 i Meråker.

Sektor kommunal utvikling får nå ansvaret for å rigge prosjektet og prosjektorganisasjonen, og for å drive prosjektet Vinterfestivaluke/ Vinterfestival i Meråker 2020 framover

Rådmannen ønsker rapportering på framdriften og gjennomføringen av prosjektet den 15. og 30 i hver måned ut februar 2020.

Som initiativtaker til en vinterfestival/vinterfestivaluke i Meråker er det naturlig at rådmannen utarbeider et budsjett i forbindelse med arrangementet og legger dette inn i budsjettforslaget sitt for 2020. For at vinterfestivalen skal bli vellykket er det viktig kommunen stiller økonomiske og personellmessige ressurser til rådighet. Innleie av prosjektleder i 20 % stilling fra november 2019 ut februar 2020, tar eventuelt rådmannen det økonomiske ansvaret for enten dette løses internt eller eksternt.

Rådmannen anslår det økonomiske behovet for planlegging, nødvendige oppgraderinger av veier og bygninger, tilrettelegginger og gjennomføring av selve arrangementet til å være rundt 300.000 kroner + 200 000 kroner i 2020. Rådmannen har derfor i forbindelse med forslag til Handlings- og økonomiplan for 2020-2023 og budsjett 2020 lagt inn 500 000 kroner i forbindelse med at Ski Tour 2020 kommer til Meråker og til en Vinterfestivaluke i Meråker i forbindelse med arrangementet. Rådmannen vil i tillegg søke medfinansiering fra eksterne parter.

En vinterfestival/ vinterfestivaluke i Meråker skal ha konkrete mål for klima, miljø og øvrige bærekraftsmål som skal oppnås gjennom alle faser (planlegging, gjennomføring og nedrigg) av arrangementet. Arrangementet skal bidra til å nå målsettingen om Meråker som en miljøvennlig kommune

Rådmannens vurdering og konklusjon

Rådmannen mener en vinterfestival vil være et bidrag for å styrke Meråker sin attraktivitet, omdømme og status som en vinterdestinasjon og til å vise fram Meråker og Trøndelag vinterstid. En vinterfestival skal derfor utvikles sammen med nye og eksisterende samarbeidspartnere og ikke minst lokalt næringsliv som vil bidra til et levende og attraktivt Meråker og som stedet du har lyst til å dra til vinterstid. Det må opprettes dialog og samarbeid med lag og organisasjoner, Visit Trondheim, Visit Storlien- Meråker, Trondheim

kommune, Stjørdal kommune, Åre kommune, Næringsforeningen i Værnesregionen, lokalt næringsliv og aktører fra kulturlivet, restaurantbransjen og handelsstanden.

Samarbeidet om arrangementet og gjennomføringen av selve arrangementet bør kunne skape en gjensidig og felles forståelse og motivasjon der målet er å sette Meråker på kartet som en attraktiv og spennende vinterdestinasjon. Og ikke minst gjøre stas på kommunens innbyggere og hyttekommunen Meråker gjennom en innholdsrik vinterfestival i 2020.

Rådmannen har tro på at vinterfestivalen vil skape innbyggerliv, trivsel, pulserende liv og attraktive aktiviteter og møteplasser med god oppslutning i forbindelse med Ski Tour 2020 i Meråker.

Å utnytte Tour 2020 som et stort internasjonalt arrangement med mange tilreisende og med omfattende mediadekning vil være en effektiv tilnærming til å mobilisere innbyggerne våre, næringslivet vårt, samarbeidspartnere våre i forhold til å få gjennomført en vinterfestival i forbindelse med Tour`en.

Tour 2020 sitt fokus på bærekraft tiltaler rådmannen, og bør kunne bidra til at vi gjennomfører vinterfestivalen med samme fokus og ambisjon. Bærekraft og bærekraftsmålene er som kjent også en av bærebjelkene i den nylig vedtatte samfunnsplanen vår.

Generelt om økonomiplanen

0.1 Hensikten med økonomiplanlegging

Hovedhensikten med økonomiplanlegging er å få kartlagt den økonomiske handlefriheten med sikte på å få fram de økonomiske rammer som de kommunale virksomhetene skal forholde seg til. Ved en stabil utvikling i de økonomiske rammene vil en kunne bidra til en rasjonell og effektiv kommunal forvaltning. I denne forbindelse er det vesentlig at kommunen opparbeider seg økonomiske buffere i økonomisk gode år som kan benyttes i år hvor de økonomiske vilkår er mindre gunstige. Det er også vesentlig at en på forhånd har utarbeidet strategier for hvilke tiltak som skal settes iverk dersom ulike plan-/budsjettforutsetninger ikke viser seg å bli oppfylt.

Økonomiplanprosessen skal ende opp i et plandokument hvor det framgår hvordan de økonomiske rammer er fordelt på formål/rammeområder.

0.2 Økonomiplanens enkelte deler

Økonomiplanen skal utarbeides etter bestemte retningslinjer og inneholder 4 hoveddeler:

1. Økonomisk statusbeskrivelse

- Under del 1 skal det gis en verbal framstilling av hvordan kommunen ser på den økonomiske stillingen pr dags dato. En kan her ta utgangspunkt i sist avlagte årsoppgjør (årsregnskapsdokumentet og årsmeldinga). Den verbale framstillingen skal baseres på så oppdaterte opplysninger som mulig, dvs. en skal kommentere eventuelle endringer i den økonomiske situasjonen fra foregående års regnskap og fram til dags dato.

Hovedhensikten med statusbeskrivelsen er å få en bakgrunn for å vurdere den økonomiske handlingsfrihet med sikte på å få fram hvilke tilpasningsbehov eller økonomiske frihetsgrader som foreligger.

2. Konsekvensjustert budsjettoversikt

- Under del 2 skal det for å få en oversikt over den økonomiske handlingsfriheten for økonomiplanperioden utarbeides en konsekvensjustert budsjettoversikt. Med utgangspunkt i inneværende års gjeldende budsjett skal en se på konsekvenene av å opprettholde dagens driftsaktivitet.

3. Økonomisk handlefrihet

- Når den konsekvensjusterte budsjettoversikten er satt opp, skal det foretas en gjennomgang/vurdering av de økonomiske utgiftsrammene til de ulike kommunale virksomhetene. En skal også ha med en vurdering av inntekspotensialet for kommunen. Spesielt skal det foretas en drøfting knyttet til den avgifts- og egenbetalingspolitikk som har vært ført. Siktet er å få fram den faktiske økonomiske handlefriheten.

4. Endelig budsjettoversikt

- Gjennom analyser og drøftinger som er skissert foran under del 1 - 3, har en fått kartlagt de politiske prioriteringer, den økonomiske handlefriheten og behovene for økonomisk tilpasning. Dette skulle således gi et godt utgangspunkt for utarbeiding av den endelige budsjettoversikten.

0.3 Ansvarsforhold

I forbindelse med at det er vedtatt en ny kommunelov har kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsatt en ny forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Forskriften gjelder fra og med

budsjett- og regnskapsåret 2020, jf. forskriftens § 11-2. Økonomiplan for perioden 2020 til 2023 og årsbudsjettet for 2020 skal utarbeides og vedtas innen utgangen av 2019 i samsvar med reglene i kommuneloven av 2018 og denne nye forskriften. Årsregnskapet for 2019 skal derimot avgis og vedtas i samsvar med den gamle kommuneloven av 1992 og tilhørende forskrift av 2000.

§ 14-2 bokstav a) i kommuneloven fastslår en plikt for kommunestyret til å vedta økonomiplanen og årsbudsjettet. Økonomiplanen skal være rullerende og skal vedtas en gang i året. Økonomiplanen utarbeides samtidig med budsjettet.

Det er formannskapet som skal fremme innstilling om økonomiplan til kommunestyret, jfr. lovens § 14-3, tredje ledd. Med bakgrunn i innstillingen skal kommunestyret behandle økonomiplansaken.

Formannskapets innstilling til økonomiplan og årsbudsjett skal offentliggjøres minst fjorten dager før den behandles i kommunestyret, jfr. § 14-3, fjerde ledd. i kommuneloven. Kravet i kommunelovens § 14-3, fjerde ledd om offentliggjøring av innstillingen gjelder bare i forbindelse med den ordinære, årlige behandlingen av økonomiplanen og årsbudsjettet. Det er således ikke noe krav om utleggelse til ettersyn for innstillinger hvor en foreslår endringer i økonomiplanen eller årsbudsjettet.

0.4 Overordnede bestemmelser for utarbeidelse av økonomiplan og budsjett

Økonomiplanen er en pliktig plan på samme måten som årsbudsjett og regnskap. I det ligger også at økonomiplanen for hvert budsjettår i planperioden må tilfredsstille de krav kommuneloven stiller til årsbudsjettet, og de krav budsjett- og regnskapsforskriftene stiller til hvordan ulike typer midler kan disponeres.

De nærmere bestemmelsene vedr. oppsetting av økonomiplan og budsjettet fremgår av kommunelovens § 14-4 og forskriften gitt i medhold av loven. Økonomiplanen og budsjettet skal vedtas av kommunestyret på bakgrunn av formannskapets innstilling innen årets utgang, jfr. § 14-3, første ledd. Formannskapets innstilling skal i henhold til kommunelovens § 14-3, fjerde ledd offentliggjøres minst 14 dager før behandling i kommunestyret.

Hovedkravene til økonomiplanen og årsbudsjettets innhold fremgår av kommunelovens § 14-4:

- Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.
- Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.
- Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Årsbudsjettet er en bindende for kommunestyret. Budsjettet er inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Grunlaget for budsjettet legges gjennom behandlingen av økonomiplanen. I Meråker utarbeides økonomiplanen og budsjettet parallelt og skal behandles samtidig av kommunestyret.

Del I – Økonomisk statusbeskrivelse

Hovedhensikten med statusbeskrivelsen er å få en bakgrunn for å vurdere den økonomiske handlefriheten med sikte på å få fram hvilke tilpasningsbehov eller økonomiske frihetsgrader som foreligger.

Statusbeskrivelsen vil bli basert på så oppdaterte opplysninger som mulig og vil ta utgangspunkt i sist avlagte årsoppgjør (regnskapsdokument og årsmeldinga for 2018) samt endringer etter den tid. I noen grad vil det for å se utviklingen over tid bli foretatt sammenligninger med tidligere år. Statusbeskrivelsen vil bli presentert ved hjelp av tabeller og forskjellig grafikk samt kommentarer til disse.

Regnskapsresultatet

Tall i 1.000 kr	2018	2017
Sum driftsinntekter	-276 971	-282 876
Sum driftsutgifter	275 455	272 212
Brutto driftsresultat	-1 516	-10 664
Netto finansutgifter	15 460	12 505
Motpost avskrivninger	-17 451	-17 405
Netto driftsresultat	-3 507	-15 564
Netto avsetninger	-4 266	3 355
Finan. invest. regnsk.	0	2 470
Overskudd/underskudd	-7 773	-9 739

Resultatet er i hovedsak sammensatt slik

Nt.dr.utg. i sekt. lavere enn budsj.	-3 683
Nto. lavere pensjonskostnad enn budsj.	-36
Lavere utg. lønnsoppgjør/uerholdelige krav	-480
Høyere skatteinnt. og rammetilsk. enn budsj.	-2 555
Mer konsesjonskraft og eiendomsskatt	-1 633
Lavere integreringstilskudd enn budsj.	58
Netto lavere finansposter	-671
Kommunal kraftlinje	1 227
Resultat	-7 773

Avvikene er i forhold til revidert budsjett.

Driftsinntektene

Type inntekt	1.000 kr		%	
	2018	2017	2018	2017
Brukerbetalinger	-13 551	-11 660	4,9	4,1
Andre salgs- og leieinntekter	-39 222	-37 806	14,2	13,4
Overf. m/krav til motyt.	-34 247	-34 045	12,4	12,0
Rammetilsk./innt.utj.	-105 039	-106 044	37,9	37,5
Andre statlige overf.	-12 641	-16 936	4,6	6,0
Andre overføringer	-355	-2 009	0,1	0,7
Skatt på inntekt og formue	-50 865	-47 919	18,4	16,9
Eiendomsskatt	-11 113	-16 979	4,0	6,0
And. dir. og indir. skatter	-9 938	-9 478	3,6	3,4
Sum driftsinntekter	-276 971	-282 876	100,0	100,0

Skatter og rammetilskudd fra staten er de to største inntektskildene til kommunen. Til sammen utgjorde de i 2018 56,3 % av brutto driftsinntekter. Fra 2016 til 2017 økte disse inntektene med drøyt 1,9 mill. kr (1,26 %) til ca 155,9 mill. kr. Tallene inkluderer det løpende inntektsutjevningstilskuddet i rammetilskuddet. Foruten god nasjonal skatteinntekt og vanlig lønns- og prisvekst er det endring i kostnadsnøkler og innbyggertilskudd som ligger til grunn for endringen.

Løpende inntektsutjevning innebærer at kompensasjon/reduksjon for dårlig/god skatteutvikling skjer ved at det inntektsutjevningstilskuddet nå blir utbetalt to måneder etterpå mot tidligere to år. Nyordningen er en stor fordel da en slipper de store svingningene i rammeoverføringene de enkelte år.

Eiendomsskattene og konsesjonskraftinntektene (netto) i 2018 utgjorde 18,8 mill. kr. eller 6,8 % av driftsinntektene. Det er en nedgang på 3,2 mill. kr eller 14,7 % fra 2017. Det vesentlige av nedgangen kom som en følge av at utskrivning av eiendomsskatt ikke lenger omfatter boliger og fritidseiendommer. Denne nedgangen utgjorde 4,7 mill. kr. i 2017. Konsesjonskraften økte med 2,6 mill. kr. til 7,7 mill. kr. i 2018. Eiendomsskatten for næringsseiendommer samt verk og bruk ble redusert med 1,1 mill. kr. til 11,1 mill. kr. i 2019. Fra og med 2019 har kommunestyret vedtatt at eiendomsskatt kun skal skrives ut på kraftverk samt tidligere eiendommer i kategorien verk og bruk. Vedtatte endringer i eiendomsskattelovgivningen vil føre til at disse inntektene vil reduseres og utgjøre en mindre andel av inntektene til kommunen i årene som kommer.

Finansdepartementet har nedsatt et ekspertutvalg som har fått mandat til å også omfatte gjennomgang av konsesjonskraft- og konsesjonsavgiftsordningen. Det blir spennende å se om den økonomiske kompensasjonen vi har fått for at vi har stilt våre naturverdier til rådighet for stor-samfunnets behov vil videreføres i framtida. En reduksjon av disse inntektene vil berøre drifta direkte krone for krone da disse inntektene ikke inngår utjevningen i inntektssystemet.

Driftsutgiftene

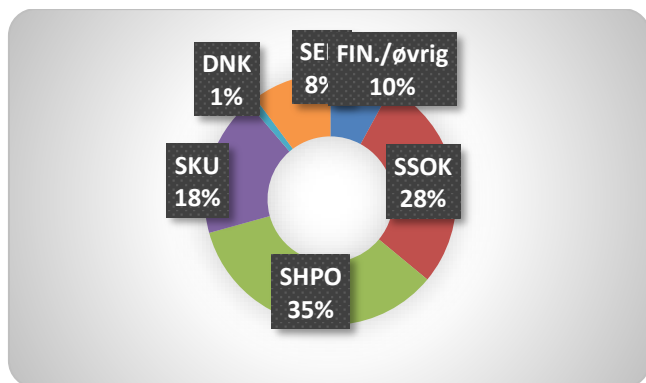
Type utgift	1.000 kr		%	
	2018	2017	2018	2017
Lønnsutgifter	138 319	136 585	50,2	50,2
Sosiale utgifter	32 697	32 576	11,9	12,0
Kj. va./tj. i kom. tj. pr.	46 922	44 778	17,0	16,4
Kj. tj. som erst. kom. tj.	23 918	24 029	8,7	8,8
Overføringer	22 084	21 584	8,0	7,9
Avskrivninger	17 451	17 405	6,3	6,4
Fordelte utgifter	-5 936	-4 745	-2,2	-1,7
Sum driftsutgifter	275 455	272 212	100,0	100,0

Personalet er den viktigste ressursen til kommunen. I 2018 gikk 171,0 mill. kr eller 62,1 % av de totale driftsutgiftene med til lønn (inkl. sosiale utgifter). Det er en økning med 1,8 mill. kr eller 1,1 % fra 2017. Lønn uten sosiale kostnader er økt med 1,7 mill. kr. eller 1,27 %.

Sosiale utgifter, som består av pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift, har økt med 0,1 mill. kr (0,37 %) til 32,7 mill. kr. i 2018.

Den store lønnsandelen viser at Meråker kommune, som alle andre kommuner, er en arbeidsintensiv serviceorganisasjon. Hovedformålet for kommuner er å yte tjenester og service til innbyggerne i form av undervisning, pleie, omsorg, fritidstilbud og for å legge forholdene til rette for husbygging og næringsutvikling.

Utgifter fordelt etter sektor

SEN = Sentraladministrasjonen, SSOK = Sektor skole, oppvekst og kultur, SHPO = Sektor helse, pleie og omsorg, SKU = Sektor kommunal utvikling, FINANS = Finansutgifter, DNK = Kirke

Sektor helse, pleie og omsorg og sektor skole, oppvekst og kultur er de to største sektorene i kommunen. Til sammen bruker kommunen 167,6 mill. kr eller 63 % av brutto driftsutgifter på disse to sektorene. Finans (netto rente- og avdragsutgifter) utgjør 15,5 mill. kr eller 5,8 % av brutto driftsutgifter.

Sektor helse, pleie og omsorg og sektor skole, oppvekst og kultur er de to største sektorene i kommunen. Til sammen bruker kommunen 169,3 mill. kr eller 65, % av brutto driftsutgifter på disse to sektorene. Finans (netto rente- og avdragsutgifter) utgjør 12,5 mill. kr eller 4,6 % av brutto driftsutgifter.

Avvik mellom utgifter og inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett

Kommunestyret vedtar budsjettet på overordnet nivå på budsjettskjema 1A og 1B for drift og 2A og 2B for investeringer. Det redegjøres under tabellene for vesentlige avvik over 10% mellom regnskapsført beløp og regulert budsjett for de enkelte linjene i regnskapsskjemaene (markert grått i tabellene) for de avvik som ikke er kommentert eller forklart andre steder i denne delen av dokumentet.

Regnskapsskjema 1A - drift

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Reg. budsj. 2018	Avvik kr.	Avvik %
Skatt på inntekt og formue	50 865	55 129	-4 264	-7,73 %
Ordinært rammetilskudd	105 039	104 971	68	0,06 %
Skatt på eiendom	11 114	11 085	29	0,26 %
Andre direkte eller indirekte skatter	9 938	2 980	6 958	233,48 %
Andre generelle statstilskudd	12 641	12 561	80	0,64 %
Sum frie disponible inntekter	189 596	186 726	2 870	
Renteinntekter og utbytte	3 371	2 908	463	15,93 %
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsm.)	0	0	0	
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	6 918	7 103	-186	-2,61 %
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	
Avdrag på lån	9 590	9 700	-110	-1,13 %
Netto finansinnt./utg.	-13 137	-13 895	758	
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	
Til ubundne avsetninger	10 595	10 595	0	0,00 %
Til bundne avsetninger	6 667	3 484	3 183	91,38 %
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	9 739	9 739	0	0,00 %
Bruk av ubundne avsetninger	3 098	3 098	0	0,00 %
Bruk av bundne avsetninger	8 691	10 905	-2 214	-20,30 %
Netto avsetninger	4 266	9 663	-5 397	
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	
Til fordeling drift	180 725	182 494	-1 769	-0,97 %
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	172 951	182 494	-9 542	-5,23 %
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	7 773	0	7 773	

Del I - Økonomisk statusbeskrivelse

Avvik når det gjelder *skatt på inntekt og formue og andre indirekte skatter* skyldes at naturressursskatten ikke er skilt ut i budsjettet, men er ført på korrekt kostraart i regnskapet. Naturressursskatten kommer som et avvik under *Andre direkte eller indirekte skatter* så netto er det små avvik. *Renteinntekter og utbytte* er høyere enn budsjettert grunnet gjennomgående høyere renteavkastende beholdning enn forutsatt.

Avsetning og bruk av *bundne avsetninger* har fått avvik hovedsakelig grunnet større avsetning til selvkostfond og avsetning av øremerkede midler som ikke er brukt i løpet av regnskapsåret samt lavere kraftfondsbruk enn budsjettert.

Regnskapsskjema 2A - investering

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Reg. budsj. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Investeringer i anleggsmidler	8 480	7 927	553	6,97 %
Utlån og forskutteringer	13 800	15 000	-1 200	-8,00 %
Kjøp av aksjer og andeler	35 633	827	34 806	4208,71 %
Avdrag på lån	10 939	5 144	5 795	112,67 %
Dekning av tidligere års udekket	1 179	1 179	0	0,00 %
Avsetninger	6 911	1 941	4 970	256,07 %
Årets finansierungsbehov	76 941	32 018	44 924	
<i>Finansiert slik:</i>				
Bruk av lånemidler	21 547	22 747	-1 200	-5,28 %
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 798	2 774	25	0,89 %
Tilskudd til investeringer	34 800	0	34 800	~ %
Kompensasjon for merverdiavgift	1 007	966	41	4,27 %
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	10 637	5 532	5 105	92,29 %
Andre inntekter	109	0	109	
Sum ekstern finansiering	70 898	32 018	38 880	
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	
Bruk av avsetninger	6 044	0	6 044	~ %
Sum finansiering	76 941	32 018	44 924	
Udekket/udisponert	0	0	0	

Avvik på linjene for *Mottatte avdrag på lån* og *Avsetninger* fremkommer ved at enkelte startlån er innfridd av låntakere og etter regelverket skal dette innbetales videre til husbanken og derfor er avsatt til bundet fond. Avvik på *Avdrag på lån* og *Bruk av avsetninger* kommer av at fjorårets avsetning av ekstraordinære avdrag er innbetalt til husbanken. Avviket på *Kjøp av aksjer og andeler* og *Tilskudd til investeringer* er et resultat av regnskapsføring av overdragelsen av aksjene i NTE fra fylkeskommunen.

Regnskapsskjema 1B

Tall i hele 1000 kr		Regnskap 2018	Rev. budsj. 2018	Avvik i kr.	Avvik i %
Sentraladm.	sektor 1				
	Netto utg./innt.	19 255	18 968	287	1,51 %
Skole, oppvekst og kultur	sektor 2				
	Netto utg./innt.	61 798	59 963	1 835	3,06 %
Helse, pleie og omsorg	sektor 3				
	Netto utg./innt.	69 272	74 701	-5 429	-7,27 %
Kommunal utvikling	sektor 4				
	Netto utg./innt.	23 796	24 198	-402	-1,66 %
Meråker sokn	sektor 5				
	Netto utg./innt.	2 799	2 803	-4	-0,14 %
Fellesområde	sektor 6				
	Netto utg./innt.	21	-690	711	-103,04 %
Selvkost VA	sektor 7				
	Netto utg./innt.	-140	-170	30	-17,65 %
Korr. for avskrivn./kalk.renter med mer		-3 894	2 721	-6 615	-243,11 %

Avviket på *Fellesområde (sektor 6)* fremkommer som summen av et mindre kostbart lønnsoppgjør enn budsjettert og merkostnad på den kommunale kraftlinja. For *Selvkost VA (sektor 7)* er avviket prosentvis stort, men ubetydelig i kronebeløp. Avviket på linjen *avskrivninger/kalk. renter med mer* framkommer hovedsakelig som summen av merinntekt på skatt og rammeoverføringer og lavere finansutgifter.

Regnskapsskjema 2B

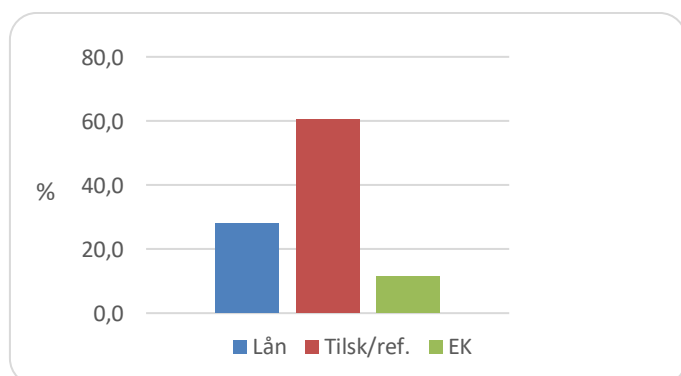
Tall i hele 1000 kr		Regnskap 2018	Rev. budsj. 2018	Avvik i kr.	Avvik i %
Sentraladm.	sektor 1				
	Netto utg./innt.	99	108	8	7,7 %
Skole, oppvekst og kultur	sektor 2				
	Netto utg./innt.	-54	-	54	
Helse, pleie og omsorg	sektor 3				
	Netto utg./innt.	-	-	-	
Kommunal utvikling	sektor 4				
	Netto utg./innt.	-2 142	-2 875	-733	-25,5 %
Selvkost VA	sektor 7				
	Netto utg./innt.	-	-	-	
Finans m.m.	sektor 9				
	Netto utg./innt.	2 097	2 768	671	24,2 %
Total		-	-	-	

For regnskapsskjema 2B er det et lite avvik i kr på *Kommunal utvikling (sektor 4)*. Dette skyldes avvik i fremdrift på investeringsprosjekt. På *Finans m.m. (sektor 9)* er det et avvik som skyldes mere innbetalte ordinære avdrag fra låntakere på startlån enn budsjettert.

Investeringene

Tall i 1.000 kr	2018	2017
Investeringer i anleggsmidler	7 473	6 575
Merverdiavgift utenfor mva. loven	1 007	799
Utlån og forskutteringer	13 800	40 718
Kjøp av aksjer og andeler	35 633	789
Avdrag på lån	10 939	3 566
Avsetninger	6 911	6 044
Dekning av tidligere års merforbruk	1 179	0
Årets finansierungsbehov	76 942	58 491
Bruk av lånemidler	21 547	44 780
Tilsk., refusjoner og mottatte avdrag utlån	11 753	9 563
Inntekter salg anleggsmidler m.m.	2 798	500
Andre overføringer	34 800	0
Egenkapital	6 044	2 469
Udekket	0	1 179
Sum finansiering	76 942	58 491

Finansiering av investeringene

I år 2018 ble det finansierungsbehov i investerings-regnskapet på 76,9 mill. kr. Det er ca 18,5 mill. kr høyere enn i 2017. Av disse 76,9 mill. kr. er knappe 10,1 mill. kr. relatert til investeringer i anleggsmidler. De største investeringene har skjedd ved omgjøring av bygg ifb. med flytting av kjøkken, investeringer i VA-sektoren, utbytting/kjøp av tjenestebiler, asfaltering av veier, oppgradering av kommunale anlegg samt kommunens andel av felles IT-investeringer i Værnesregionen.

Investeringene er finansiert med 28,0 % eksterne lån (21,5 mill. kr). Låneandelen i 2017 var på 76,6 %. Egenkapitalandelen utgjør 11,5 % (6,0 mill. kr). Andelen tilskudd og refusjoner var i 2018 60,5 % (46,6 mill. kr), 34,8 mill. kr. av dette gjelder aksjeoverdragelsen i NTE. For 2018 er investeringsregnskapet gjort opp i balanse. Dette underkuddet må dekkes inn i investeringsregnskapet på et senere tidspunkt gjennom vedtak av kommunestyret.

Innskjerping av regnskapsregler for investerings-regnskapet medfører at budsjettmessige overskridelser eller manglende finansiering av prosjekter, skal dekkes med frie midler og ubrukte lånemidler opp til samlet budsjettert beløp for investeringsregnskapet. Dette medfører at investeringsregnskapet må ses på som en helhet og ikke prosjektbasert som tidligere.

Det innbyrdes forholdet mellom finansierungs-kildene kan variere en god del fra år til år. Det har sammenheng med valg av finansierungs-kilde for det enkelte investeringsprosjekt. I enkelte tilfeller vil bruk av egenkapital være å foretrekke, mens andre ganger vil langsiktige lån være å

Del I - Økonomisk statusbeskrivelse

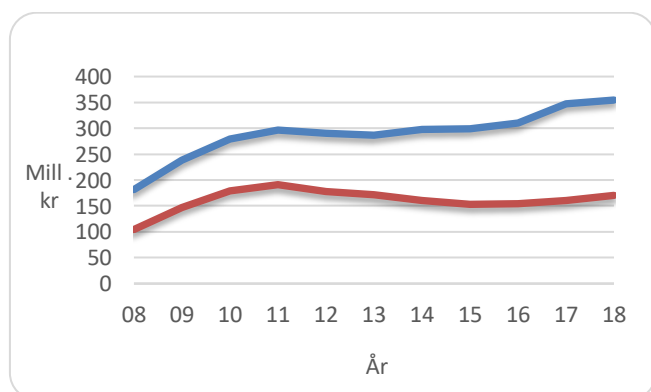
foretrekke. Når det investeres i prosjekter som er tilskuddsberettiget vil denne andelen øke. Investeringer som har kort levetid bør en som hovedregel være tilbakeholdne med å finansiere med eksterne lån.

Balanse pr 31.12

Tall i 1.000 kr.	2018	2017
Eiendeler		
Omløpsmidler	143 017	134 706
herav kortsiktige fordringer	34 213	25 711
premieavvik	13 163	10 999
Anleggsmidler	851 368	790 194
herav pensjonsmidler	332 036	302 769
herav utlån, aksjer og andeler	174 228	133 316
Eiendeler i alt	994 385	924 900
Gjeld og egenkapital		
Kortsiktig gjeld	-44 567	-48 058
herav kassekreditt	0	0
Pensjonsforpliktelse	-420 081	-400 827
Annen langsiktig gjeld	-354 614	-347 239
Gjeld i alt	-819 262	-796 124
Bokført egenkapital	-175 123	-128 776
herav fond	-57 046	-50 706
likviditetsreserve	0	0
udekket i investeringsregnskapet	0	1 179
regnskapsmessig mindreforbruk	-7 773	-9 739
Gjeld og egenkap. i alt	-994 385	-924 900

Både eiendeler og gjeld har i løpet av 2018 økt. Økningen skyldes i hovedsak økning av pensjonsforpliktelsene, langsiktig gjeld og bokført egenkapital på passivasiden. På aktivasisden har både omløpsmidler og anleggsmidler vokst.

Langsiktig lånegjeld pr 31.12

Den totale langsiktige lånegjelda utgjorde ved årsskiftet 354,6 mill. kr (blå strek) inkl. 117,1 mill. kr i formidlingslån (startlån). Siste år økte den langsiktige gjelda med netto 7,4 mill. kr. Store investeringer gjorde at gjeld ble doblet i perioden fra 2005 til 2011, men har de senere år økt mindre. Lånegjelda vil øke kraftig i gjeldende planperiode, og utgjøre anslagsvis ca 595,0 mill. kr ved utgangen av 2022, jfr. vedtatt økonomiplan. Planlagte låneopptak/forbruk i planperioden er hovedsaklig startlån, maskiner/

utstyr i maskinavdeling og brannvesen samt veier og anlegg (skolebygg og rensaneanlegg).

Ikke alle lånene tynger like mye. Godkjent kompensasjonsramme lån sykehjem/omsorgsboliger/skoleanlegg, startlån og lån i avgiftssektorene (selvkost) utgjør til sammen ca 184,7 mill. kr og belaster som sådan ikke kommunens netto driftsresultat.

Restgjelden som påvirker driften er pr. 31.12.2018 på om lag 169,9 mill. kr (rød strek), økende til omkring 329,0 mill. kr. i slutten av planperioden i henhold til vedtatt økonomiplan for 2018-2022. Det er dette tallet som påvirker det økonomiske handlingsrommet.

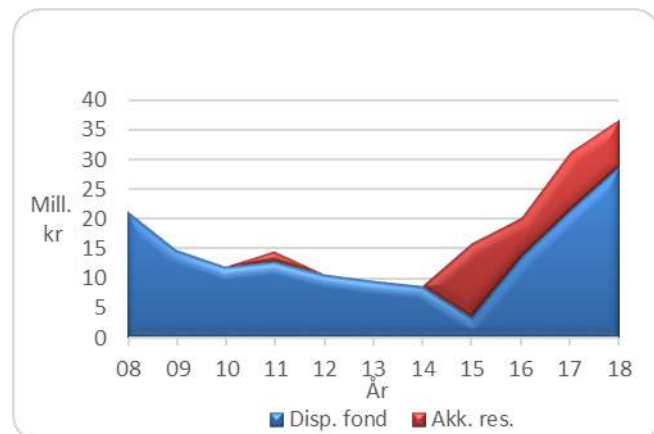
Nøkkeltall % av driftsinntektene	2018	2017	2016	2015
Netto lånegjeld	88,5 %	84,0 %	84,7 %	88,2 %
Netto lånegjeld (dr.b.)	62,9 %	57,1 %	56,9 %	59,4 %
Disp. fond	10,6 %	7,6 %	5,0 %	1,4 %
Akk. resultat	2,9 %	3,5 %	2,4 %	4,7 %
Ubn. kap. fond	0,7 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

For analysebruk er bl.a. både driftsinntektene- og utgiftene, korrigert for bruk og avsetninger til bundne driftsfond. Disse størrelsene varierer betydelig fra år til år, og er gjort for å få sammenlignbare tall over flere år.

Netto total lånegjeld i prosent av driftsinntektene økte fra 31.12.17 til 31.12.18 med 4,5 %-poeng til 88,5 %. Den driftsbelastende andelen av lånegjelda i prosent av driftsinntektene ble økt med 5,8 %-poeng fra 2017 til 2018.

Sammenligning av den totale gjeldsbelastningen med andre kommuner viser tallene at Meråker har en god del høyere lånegjeld i prosent av driftsinntektene enn kommunene i Trøndelag og betydelig over landsgjennomsnittet. For driftsbelastende låneandel finnes det dessverre ikke tilsvarende tilgjengelig statistikk.

Fond pr 31.12

Fond

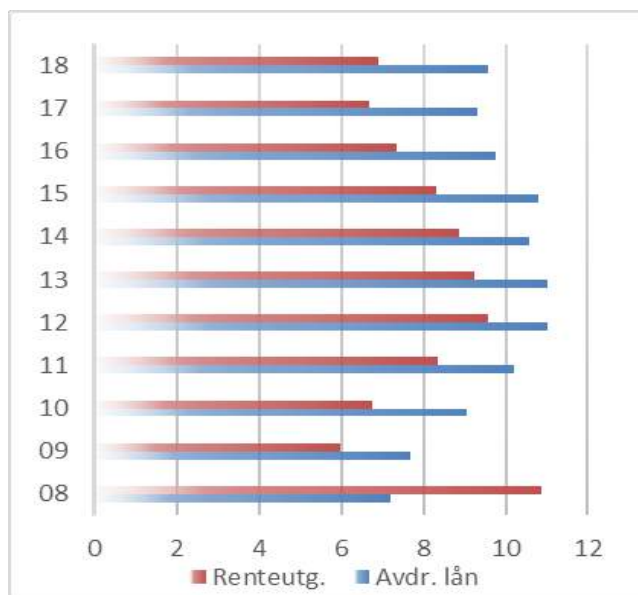
Kommunen har en del fondsmidler som ved siste årsskifte utgjorde 57,0 mill. kr. Dette er en økning på 6,3 mill. kr. i forhold til 2017.

En kommunes beholdning av fondsmidler sier noe om den økonomiske handlefriheten kommunen har. Først og fremst gjelder det beholdningen av disposisjonsfond og delvis ubundne kapitalfond. Positivt akkumulert resultat kommer i samme kategorien som disposisjonsfond. Disposisjonsfondene (som er de mest anvendelige) og resultat for 2018 utgjorde ved utgangen av året 13,5 % av driftsinntektene eller 36,6 mill. kr.

Det er viktig å ha fondsreserver for å møte svingninger i økonomien og uforutsette merkostnader/ mindreinntekter. Det er også viktig at kommunen har egne midler som kan brukes til finansiering av investeringer slik at man unngår for store låneopptak. Generelt kan man si at felles for mange av fondene (bundne driftsfond som for eksempel kraftfondet og omstillingsfondene) er at de er øremerket til spesielle formål og ikke kan nyttes til andre formål enn de øremerkede.

Type fin.utg./innt.	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Renteutgifter	4 515	7 422	10 853	5 973	6 770	8 366	9 581	9 256	8 869	8 311	7 359	6 694
- Renteinntekter	-1 970	-3 430	-4 556	-2 626	-2 618	-3 801	-2 941	-2 475	-2 380	-2 415	-2 537	-2 845
= Netto renteutg.	2 545	3 992	6 297	3 347	4 152	4 565	6 640	6 781	6 489	5 896	4 822	3 849
Avdrag lån	6 307	6 651	7 193	7 666	9 061	10 215	11 003	11 003	10 566	10 786	9 773	9 330
Netto finansutg.	8 852	10 643	13 490	11 013	13 213	14 780	17 643	17 784	17 055	16 682	14 595	13 179

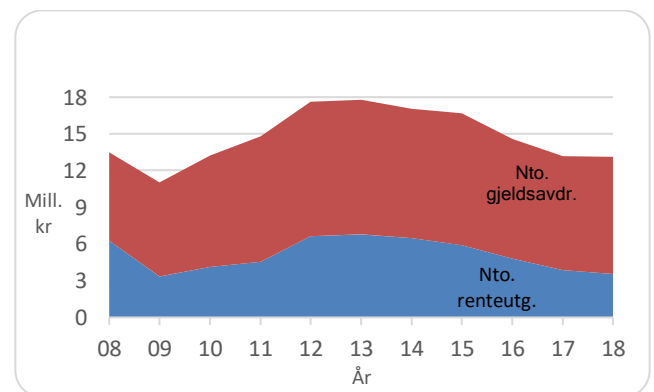
Brutto finansutgifter

Renteutgiftene ble økt med 0,2 mill. kr til 6,9 mill. kr i 2018. Økningen følger av et noe høyere rentenivå samt høyere total gjeldsbelastning.

Låneporteføljen satt sammen av lån til fast og flytende rente for å holde renteutgiftene på et stabilt, akseptabelt lavt nivå. Ved årsskiftet er andelen innlån til fast rente 13,80 % og andelen innlån til flytende rente 86,20 %. Det kan være fornuftig å se på denne andelen i forhold til andel driftsbelastende gjeld da startlån, lån i selvkostsektoren og lån innen kompensasjonsordningene allerede er sikret. Ser en på driftsbelastende gjeldsandel, så er 28,8 % av den gjelden knyttet opp mot fast rente. Hvis for eksempel 60 % av den totale gjelda hadde vært knyttet til fast rente, noe som er innfor finansreglementets bestemmelser, ville det medført at 125,2 % av den driftsbelastende gjelda hadde vært knyttet opp mot fast rente. Da er gjelda «dobbelsikret» og det kan oppstå en situasjon hvor sikringene virker mot hverandre og påfører oss høyere renteutgifter enn nødvendig.

Netto finansutgifter

Gjennomsnittlig vektet rente på våre innlån var ved årsskiftet 1,97 %, mens effektiv rente for året ble 1,94 %.

Renteinntektene utgjorde siste året 3,4 mill. kr som er 0,6 mill kr mer enn i 2017. Økningen følger av at referanserenten (NIBOR) for våre bankinnskudd i 2018 var svakt økende samt at vi hadde gjennomgående høyere beholdning i bank gjennom året.

Gjeldsavdragene i 2018 er 0,3 mill. kr. høyere enn 2017 og ble 9,6 mill. kr. Budsjettet for 2019 viser at det vil øke til 9,7 mill. kr. I henhold til vedtatt økonomiplan vil avdragsbelastningen bli om lag 15,9 mill. kr. i 2022.

Av samlede finansutgifter på 16,5 mill. kr. er driftsbelastende utgifter om lag 7,9 mill. kr. I løpet av planperioden, basert på gjeldende avtaler og estimert rentebane, vil den driftsbelastende delen øke jevnt for så å ende opp på 16,3 mill. kr. i 2022.

Fra og med 2005 ble det en stor nedgang i avdragsutgiftene hvilket skyldes at avdragstiden på lånene ble forlenget maksimalt. Det får den følge at det vil gå betydelig lengre tid før lånene er nedbetalt.

Gjeldsbelastningen økte betydelig i perioden 2008-2011. Årsaken er investeringene som ble gjennomført i perioden, spesielt lånene som er opptatt til finansiering av nytt

Del I - Økonomisk statusbeskrivelse

helsetun, ny barnehage m.m. Disse finansutgiftene vil imidlertid bare delvis belaste kommuneøkonomien da kommunen vil motta kompensasjon for en stor andel fra staten (eldresatsningen). I økonomiplanperioden er det planlagt vesentlige driftsbelastende investeringer slik at den driftsbelastende gjelda vil øke siden nye låneopptak overstiger løpende avdrag.

Flere nøkkeltall %

driftsinntektene	2018	2017	2016	2015
Netto driftsres.	2,0 %	5,2 %	2,6 %	3,3 %
Brutto driftsres.	7,8 %	9,9 %	8,0 %	10,0 %
Renter- og avdrag	5,7 %	4,7 %	5,4 %	6,5 %
Rente- og avdrag i % av br. driftsres.	73,7 %	47,8 %	67,2 %	67,4 %

For analysebruk er bl.a. både driftsinntektene- og utgiftene korrigert for bruk av og avsetning til bundne driftsfond. Disse størrelsene varierer betydelig fra år til år, og er gjort for å få sammenlignbare tall over flere år. Korrigeringene fører også til både endret brutto driftsresultat og netto driftsresultat.

Netto driftsresultat viser hvor stor del som kan brukes til å finansiere nye investeringer og avsetninger. Tallet må være positivt for at kommunen skal ha økonomisk bæreevne til å finansiere investeringer og avsetninger. Korrigert netto driftsresultat i prosent av korrigerte driftsinntekter var for 2018 på 2,0 %, en nedgang på 3,2 %-poeng fra 2017.

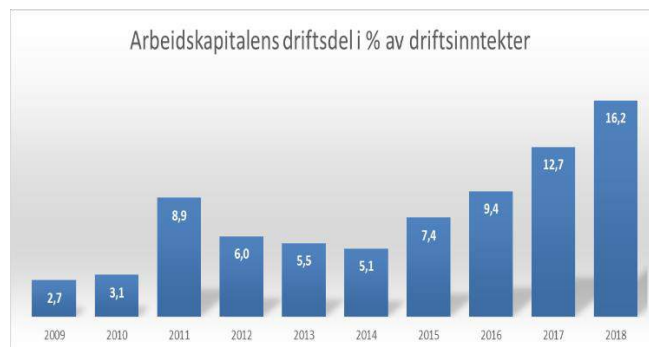
Brutto driftsresultat viser hvor stor del av driftsinntektene som foruten å finansiere nye investeringer og avsetninger kan brukes til å finansiere renter og avdrag. Korrigert brutto driftsresultat i prosent av korrigerte driftsinntektene var for 2018 på 7,8 % som er en nedgang fra 2017 på 2,1 %-poeng. Nedgangen skyldes at økningen i de løpende driftsutgiftene ekskl. finansutgifter var større enn økningen i driftsinntektene.

Renter og avdrag viser hvor stor andel av driftsinntektene som går til å dekke finansutgiftene. I 2018 var andelen 5,7 % som er en forverring på 1,0 %-poeng fra 2017. Forverringen skyldes lavere korrigerte driftsinntekter og noe høyere rente- og avdragsutgifter.

Felles for nøkkeltallene (og kommunens økonomi) er at etter negativ utvikling i årene 2012 – 2014 har tallene bedret seg de siste 4 årene. Både resultatene og nøkkeltallene viser at den foretatte omstrukturering av tjenestetilbudet og fokuset på løpende økonomistyring er tiltak som hjulpet til med å snu den negative økonomiske utviklingen.

Likviditet

Likviditet i % driftsinntektene	2018	2017	2016	2015
Arb.kap.dr.del	16,2 %	12,7 %	9,4 %	7,4 %

Arbeidskapitalens driftsdel fremkommer som sum om-løpsmidler (kontanter, bankinnskudd og kortsiktige fordringer) fratrukket kortsiktig gjeld, ubrukte lånemidler og bundne fond. Arbeidskapitalens driftsdel er de likvidene som skal dekke de daglige behovene for utbetalinger. Arbeidskapitalens driftsdel var på 16,2 % av korrigerte driftsinntekter pr 31.12.18. Dette er en bedring på 3,5 prosentpoeng fra 2017.

Kommunen har ikke behov for kassekreditt slik som mange andre kommuner. Slik har det imidlertid ikke alltid vært. Gjennom en årrekke frem til 1995 hadde Meråker kommune negativ likviditetsbeholdning og slet med store problemer. Siden 1996 og fram til nå har man hatt en stabil høy beholdning. Likviditetsutviklingen fra 2011 til 2014 viste en betydelig forverring da arbeidskapitalens driftsdel ble redusert med ca. 9,0 mill. kr til rundt 12,5 mill.kr. I årene 2015 – 2018 er den økt med 31,4 mill. kr. til 43,9 mill. kr.

Endring av arbeidskapitalen fører også til endringer i finansinntektene som virker på kommuneøkonomien. Oppstår behovet for kassekreditt for at vi skal være i stand til å oppfylle våre forpliktelser vil tilhørende renteutgifter forverre situasjonen.

Oppsummering

Felles for nøkkeltallene (og kommunens økonomi) er at etter negativ utvikling i årene 2012 – 2014 har tallene bedret seg de siste 4 årene. Både resultatene og nøkkeltallene viser at den foretatte omstrukturering av tjenestetilbudet og fokuset på løpende økonomistyring er tiltak som hjulpet til med å snu den negative økonomiske utviklingen.

Kommunen fikk et korrigert netto driftsresultat på 2,05 % og et korrigert brutto driftsresultat på 7,8 %. Driftsregnskapet ble gjort opp med et regnskapsmessig resultat på kr. 7.773.311,91.

Konsesjonskraftinntektene er i forhold til «toppåret» 2010 redusert med 8,8 mill. kr., mens eiendomsskatten har en økning på 0,9 mill. kr. i samme periode. I forhold til 2017 er netto reduksjon på 3,3 mill. 4,7 mill. kr. av denne reduksjonen utgjør eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer som ble innført i 2017. Eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer er som kjent avvirket fra og med 2018.

Utviklingen av folketallet er også svært usikker. Grunnlaget for innbyggertilskuddet for 2018 var folketallet pr. 1.7.2017. Vi var da 2485 personer. 1.7.2018 var vi 2459, som er grunnlaget for innbyggertilskuddet i 2019. Ved årsskiftet var det en ytterligere nedgang til 2432 innbyggere. Det er utfordrende med reduksjon i folketallet, men alderssammensetningen på befolkningen innvirker vel så mye på innbyggertilskuddet. Vi opplever en endring i sammensetningen av befolkningen som medfører en betydelig reduksjon i innbyggertilskuddet i tillegg av redusert innbyggertall. Man mottar størst innbyggertilskudd for de eldste og barn i barnehage/ grunnskole og i disse gruppene har vi fått en markant nedgang. Det er for disse aldersgruppene at kostnadene er størst med å gi kommunalt tjenestetilbud og følgelig gir størst uttelling i rammeoverføringene fra staten.

Investeringene som er gjort de senere år, spesielt fram til 2012, er nå svært merkbare. Virkningen av de siste årenes låneopptak til bl.a. to idrettshaller, nytt sykehjem, omsorgsboliger, brannstasjon og barnehage er betydelige. Ikke alle lånene tynger like mye. Godkjent kompensasjonsramme lån sykehjem/omsorgsboliger/ skoleanlegg, startlån og lån påselvkostområdet belaster som sådan ikke kommunens netto driftsresultat. Gledelig er det at i løpet av de tre siste årene har den prosentvise andelen av gjelda som belaster drifta vist en markant nedgang sett i forhold til driftsinntektene. Låneopptak til investeringer fram til 2011 gjør at en stor andel av driftsinntektene fortsatt går med til å dekke renter og avdrag. Det gjør at det blir mindre igjen til driftstiltak. I økonomiplanperioden er det planlagt vesentlige driftsbelastende investeringer slik at den driftsbelastende gjelda nesten dobles ved utgangen av planperioden til 329 mill. kr. Dette påvirker det økonomiske handlingsrommet vesentlig.

Den økonomiske utviklingen så langt i 2019

Gjennom økonomiplanen for perioden 2019 – 2022 og budsjettet for 2019 ble driftsnivået for de kommende årene lagt.

Budsjettet for 2019 inneholdt ingen vesentlige driftsendringer for noen av kommunens sektorer. Rådmannen vil karakterisere budsjettet for 2019 til å være et 'hvileskjær' før ytterligere tilpasninger av drifta gjøres. Det er utfordringer i slutten av økonomiplanperioden. Denne gangen utfordres vi i mindre grad av endrede rammevilkår/overføringer bestemt av regjering og storting. Utfordringene framover avhenger av egne valg som gjøres av framtidige investeringer. Økonomiplanen ble for årene 2021 og 2020 saldert med uspesifiserte rammekutt i sektorene. En må anta at det i løpet av 2019 og 2020 vil få avklart størrelsen på nedgangen i budsjettrammene og at prosessene for å utrede aktuelle tiltak innen de enkelte sektorene kan starte med ledere og ansatte.

En stor andel av konsesjonskrafta er, som tidligere år, solgt til fastpris. Dette innebærer at vi har redusert risikoen for inntektssvikt i forhold til budsjettert nivå på inntektene siden store deler av inntekten er kjent. Prisene i første kvartal har vært gunstige og markedet forventer fortsatt greie priser i store deler av 2019, slik at budsjettmålet for inneværende år for konsesjonskraftinntektene vil oppnås. Pris oppnådd i 2019 vil gi en inntekt på netto ca 12 mill. kr. Det er urealistisk å tro at dette inntektsnivået vil vedvare, noe som er innarbeidet i økonomiplanen. All inntekt av kraftsalget er lagt inn i drift, slik at vi er veldig sårbar om inntektene skulle bli vesentlig redusert fra et år til neste..

Del II - Konsekvensjustert budsjett

For å få en bedre oversikt over den økonomiske handlefriheten for økonomiplanperioden skal det utarbeides en konsekvensjustert budsjettoversikt. Med utgangspunkt i inneværende års budsjett skal en se på konsekvensene av å opprettholde dagens driftsaktivitet uten at det settes i gang nye driftstiltak og nye investeringer.

I konsekvensjustert budsjett for årene 2020 - 2023 sier handlingsrommet noe om hvilke muligheter kommunen har til å påta seg nye driftsutgifter/investeringer, dvs. om kommunen har økonomisk handlefrihet eller ikke.

2. Statsbudsjettet kommunal- og moderniseringsdepartementet Hovedmål og prioriteringer

Regjeringen Solberg sier dette i sitt forslag til kommuneopplegget i statsbudsjettet for 2020:

2.0 Innledning

Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Kommunal- og moderniseringsdepartementet er:

- Levende lokaldemokrati.
- En enklere hverdag.
- Trygge og gode boforhold.

2.1 Prioriteringer i budsjettet for 2020

Kommunesektoren har hatt god inntektsvekst de senere årene, og har et solid økonomisk fundament. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for et godt og stabilt tjenestetilbud til innbyggerne. Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2020 på knapt 3,2 mrd. kroner. Realveksten i frie inntekter anslås til 1,3 mrd. kroner. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå for 2019 etter Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Regjeringen foreslår at veksten i frie inntekter i sin helhet tildeles kommunene. Av veksten begrunnes 400 mill. kroner med tidlig innsats i skolen og 150 mill. kroner til opptrappingsplanen på rusfeltet.

Kommune- og regionreformen bidrar til et levende lokaldemokrati, og flytter makt og myndighet nærmere innbyggerne. Innlemming av øremerkede tilskudd gir økt handlefrihet for kommunesektoren og mindre byråkrati i både stat og kommune. Rammetilskuddene til kommuner og fylkeskommuner økes med knapt 4 mrd. kroner i 2020, som følge av oppgaveoverføringer og innlemminger. Fra Kommunal- og moderniseringsdepartementets område innlemmes tilskudd til etablering og tilpasning av bolig på om lag 500 mill. kroner og regional- og distriktpolitiske tilskudd på 100 mill. kroner. Som del av regionreformen, overføres også oppdragsgiveransvaret for fem næringsrettede ordninger til fylkeskommunene. Midlene overføres til fylkeskommunene gjennom en ny øremerket post under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk.

Byggeprosjektet Campus Ås ferdigstilles i 2020. Byggeaktiviteten i statlige byggeprosjekter reduseres i 2020 sammenliknet med 2019, men er fortsatt på et høyt nivå. Regjeringen foreslår å starte opp nybygg for Vikingtidsmuseet og rehabilitering av Ila fengsel. Regjeringen foreslår også midler til å prosjektere Campus NTNU, Ocean Space Laboratories i Trondheim og nytt fengsel i Oslo. Videre foreslås det å øke bevilgningen til rehabilitering og vedlikehold av kulturhistoriske eiendommer. Rehabilitering av Rosenkrantzårnet skal prioriteres i 2020.

For å bidra til en enklere hverdag, fortsetter regjeringen arbeidet med å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Det skal legges til rette for innovasjon, omstilling og digitalisering. Regjeringen foreslår 707 mill. kroner til nye digitaliseringstiltak i 2020.

På Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett foreslås det å øke tilsagnsrammen for medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter med 60 mill. kroner til 187,9 mill. kroner. Tilskudd til bredbåndsutbygging foreslås økt med 50 mill. kroner til 256 mill. kroner. For å styrke beredskapen og lokal krisehåndteringsevne, foreslås det en økning på 15 mill. kroner til programmet forsterket ekom. Det foreslås 10 mill. kroner til Digitaliseringsdirektoratets arbeid med deling av data, noe som er en forutsetning for utvikling av mer sammenhengende offentlige tjenester. I tillegg foreslås det 8,6 mill. kroner til Nasjonal kommunikasjonsmyndighets arbeid med å legge til rette for innføring av 5G, og 11 mill. kroner til etablering av en markeds plass for skytjenester rettet mot offentlig sektor.

Et godt kunnskapsgrunnlag bidrar til bedre og mer effektiv samfunns- og arealplanlegging, og gir grunnlag for verdiskapning og utvikling som en rekke samfunnsaktører drar nytte av. Regjeringen vil i 2020 starte et pilotprosjekt for marine grunnkart, som vil kartlegge naturressurser i kystnære områder. For å bidra til økt kvalitet på det offentlige datagrunnlaget ble det bevilget 15 mill. kroner til videreutvikling av matrikkelen i 2018. Regjeringen foreslår en ytterligere økning på 30 mill. kroner i 2020. Videre skal arbeidet med nasjonal detaljert høydemodell fortsette, med en samlet statlig innsats på om lag 65 mill. kroner i 2020.

Trygge og gode boforhold er viktig for å bekjempe fattigdom. For å redusere barnefattigdom, ble bostøtten til barnefamilier og andre store husstander økt med 126 mill. kroner i 2019. Helårsvirkningen i 2020 er på om lag 225 mill. kroner. Det innebærer at 22 000 barnefamilier og andre store husstander får økt bostøtten med opptil 13 300 kroner per år. Videre foreslår regjeringen 30 mill. kroner til å utvikle digitale løsninger for å søke, tildele og administrere kommunale boliger. Det skal blant annet bidra til at flere vanskeligstilte får tilbud om egnet utleiebolig. Regjeringen foreslår å videreføre lånerammen for Husbanken på 16 mrd. kroner i 2020. Startlån og utleieboliger til vanskeligstilte skal prioriteres også i 2020.

2.2 Levende lokaldemokrati

Regjeringen vil legge til rette for et levende lokaldemokrati i hele landet. Et sterkt lokalt folkestyre gir folk og lokalsamfunn frihet og mulighet til å styre sin egen hverdag og samfunnsutvikling. Lokalt handlingsrom er en forutsetning for at kommunen kan jobbe med innovasjon og lokalt tilpassede løsninger. Under denne regjeringen har kommunesektorens frie inntekter økt med 30 mrd. kroner, og kommunesektoren har derfor et godt økonomisk fundament med gode netto driftsresultater. Veksten har i tillegg til å dekke økte demografikostnader også gitt sektoren rom for å styrke det kommunale tjenestetilbudet. Dette gjenspeiles i at antallet kommuner i Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK) er historisk lavt. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er avgjørende for å realisere hovedsatsinger, og regjeringen vil fortsette å prioritere gode økonomiske rammebetingelser for kommunesektoren også i 2020.

Større og sterkere kommuner og fylkeskommuner

Kommunereformen er en viktig velferdsreform. Formålet er å gi gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en mer helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner og et styrket lokaldemokrati. I perioden 2014–2017 ble totalt 119 kommuner vedtatt slått sammen til 47 nye kommuner. Antall kommuner vil dermed bli redusert fra 428 i 2014 til 356 i 2020. En av tre innbyggere vil med dette tilhøre en ny kommune. De nye kommunene vil kunne bli nye tyngdepunkt som sterkere kan hevde sine interesser både i regional og nasjonal sammenheng. Endringene som formelt trer i kraft fra 1. januar 2020, vil påvirke alle kommuner, også de som så langt har funnet det best å fortsette alene.

Til tross for et høyt antall sammenslåinger i reformen, er ikke hovedtrekkene ved kommunestrukturen endret. Det vil bli nye, større kommuner med mer solide organisasjoner og fagmiljøer, men fortsatt vil om lag halvparten av kommunene ha under 5 000 innbyggere. Flere enn 120 kommuner vil ha færre enn 3 000 innbyggere.

9 av de 15 største kommunene er nye i 2020, samtidig som mange av de minste kommunene består. Dette innebærer at det har blitt større strekk i laget mellom de største og de minste kommunene. Som følge av endringer i befolknings sammensetningen, vil dette øke ytterligere de neste 10–15 årene. Særlig bekymringsfullt er det at flere av de små kommunene allerede i dag har vansker med å rekruttere og beholde tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å levere gode og likeverdige tjenester til sine innbyggere. Samtidig opplever kommuner i byområder befolkningsvekst, og mange av de store byene har mangel på egnet areal for å legge til rette for framtidig vekst.

Arbeidet med å legge til rette for flere kommunesammenslåinger vil derfor fortsette. I Granavolden-plattformen slår regjeringen fast at dette skal skje gjennom positive insentiver og gode lokale prosesser. Stortinget har gitt sin tilslutning til at det også i det videre arbeidet legges til rette for gode og langsiktige økonomiske virkemidler for kommuner som ønsker å slå seg sammen.

Regionreformen som ble vedtatt av Stortinget i juni 2017, gjør at vi går fra 19 fylker før reformen startet til elleve fylker i 2020. Målene for regionreformen er større fylkeskommuner med økt kapasitet og kompetanse til å ivareta dagens oppgaver på en bedre måte, og til å påta seg nye oppgaver. Fra 2020 vil ingen fylkeskommuner ha under 200 000 innbyggere. Når fylkeskommunene nå blir større, skal de også få flere virkemidler til å utvikle fylkene i tråd med regionale behov og muligheter. Det overføres oppgaver og virkemidler innenfor områder der fylkeskommunene allerede har ansvar og kompetanse, for eksempel innen samferdsel, næringsutvikling, klima og miljø, integrering og landbruk.

Regjeringen foreslår å innlemme en rekke øremerkede tilskudd i rammetilskuddet i 2020 og vil utvikle flere tilskudd over tid. Dette styrker det kommunale selvstyret, og fører til mindre byråkrati i både staten og kommunesektoren.

Ny kommunelov trer i kraft høsten 2019. Det kommunale selvstyret er lovfestet, og med det er det tydeliggjort at kommuner og fylkeskommuner er selvstendige rettssubjekter med egen folkevalgt ledelse, som ikke kan styres eller instrueres av statsforvaltningen uten hjemmel i lov.

Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling

Et levende lokaldemokrati forutsetter et stort handlingsrom for kommunesektoren innen arealplanlegging og lokal samfunnsutvikling. Regjeringen vil derfor tydelig avgrense planleggingsansvaret mellom det regionale og lokale nivået, og samordne og tydeliggjøre statlige føringer og regelverk.

Regjeringen ønsker at planlegging skal være et effektivt verktøy for gjennomføring av nasjonal, regional og kommunal politikk. Gjennom kommuneplanlegging etter plan- og bygningsloven er kommunene gitt et handlingsrom til å sette dagsorden og forme den lokale utviklingen, både innenfor egne ansvarsområder og for utviklingen av lokalsamfunnet som helhet. Kommunene er den viktigste planmyndigheten og førstelinjen for næringsutvikling. Nærhet til innbyggere og næringsliv gir kommunene gode forutsetninger for å være en pådriver i samfunns- og næringsutviklingen. Større kommuner vil få økt kompetanse og kapasitet, noe som vil styrke rollen som utviklingsaktør.

Planpolitiske føringer fra staten er et viktig grunnlag for den regionale og lokale planleggingen. Regjeringen la i mai 2019 fram *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023*. Planlegging er et av de viktigste verktøyene for å håndtere utfordringer knyttet til klima, miljø, økonomi og sosiale forhold. Det er derfor også viktig at FNs bærekraftsmål blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Forventningene skal også bidra til bedre samhandling mellom

plannivåene og mellom ulike myndigheter, slik at planene setter mer relevante mål, og at disse målene nås.

Utfordringer og muligheter varierer fra sted til sted. Regjeringen vil formidle den nasjonale politikken på en tydelig måte, slik at planlegging i fylkeskommuner og kommuner kan skje effektivt og til beste for innbyggere i hele landet. Samtidig styrker regjeringen det lokale selvstyret i planleggingen. Det betyr at fylkeskommunene og særlig kommunene får økt ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser. Regjeringen ønsker at regional og lokal samfunns- og arealplanlegging skal være basert på en åpen dialog mellom alle parter, der også staten deltar. Regjeringen legger stor vekt på lokaldemokratiet i plan- og byggesaker, samtidig som nasjonale hensyn skal ivaretas. Nasjonale forventninger skal derfor forstås i den lokale sammenhengen når planer utarbeides og gjennomføres.

Regjeringen legger vekt på at innbyggere, fritidsboligeiere, organisasjoner og institusjoner, frivillig sektor og næringslivet kan delta i planprosessene. Det kan skje ved at kunnskapsgrunnlaget er oppdatert, at planprosessene gjøres tilgjengelig og forståelig, og at det legges til rette for deltakelse i prosessene. Tidlig og god involvering sikrer synliggjøring av relevant kunnskap og viktige interesser. Det vil gi et bedre grunnlag for interesseavveininger og styrke planleggingen som demokratisk arena. Det vil også bidra til å redusere konfliktnivået og heve kvaliteten på planene.

Levende lokalsamfunn for fremtiden

Regjeringen ønsker levende lokalsamfunn og vekst i hele landet. Næringslivet i mange distriktsområder går godt, og folk bor der verdien er og skapes. Det gjør sterke bedrifter og levende lokalsamfunn til konkurransefortrinn for Norge. Granavolden-plattformen hviler på en grunnleggende forståelse av at Norge er et samfunn med små forskjeller, tillit mellom folk og høy grad av trygghet.

Dette er ikke minst viktig i en tid der nødvendige strukturendringer gjennomføres på mange områder. Reformene bidrar til en framtidrettet og nødvendig samfunnsstruktur, som gir bedre tjenester der folk bor og bedrifter har sitt virke. Med regionreformen får fylkeskommunen et større ansvar for oppgaver og virkemidler som er viktige for å legge til rette for flere arbeidsplasser, vekstkraft og økt bosetting i distriktene.

Det viktigste for levende lokalsamfunn i hele Norge er et næringsliv som opprettholder og skaper nye lønnsomme arbeidsplasser. Gjennom å satse på arbeids-, nærings- og skattepolitikken fører regjeringen en politikk som gir folk en jobb å gå til, og som gjør at bedriftene kan vokse og skape framtidens jobber. Samferdsel, kompetanse og utdanning, kultur, frivillighet og helse er også viktige områder som bidrar til livskraftige lokalsamfunn og distriktssentre.

Mange bedrifter og kommuner klarer ikke utløse potensialet sitt, fordi det er krevende å beholde og rekruttere relevant arbeidskraft og kompetanse. Regjeringen vil styrke innsatsen for å få flere i jobb, og for at befolkningen har relevant utdanning og relevant kompetanse for å møte arbeidskraftsbehovene, både i privat og offentlig sektor. Regjeringen er opptatt av å videreutvikle effektive og moderne statlige tjenester, som nyttiggjør seg teknologiske muligheter og sørger for at befolkningen har tilgang til grunnleggende og likeverdige tjenester i hele landet. Regjeringen vil samtidig arbeide for at statlige arbeidsplasser skal lokaliseres over hele landet, og at det skal være en god regional fordeling av statlige arbeidsplasser.

Regjeringen vil om kort tid legge fram en stortingsmelding om distriktspolitikken. Høsten 2020 vil regjeringen etter planen legge fram en ny stortingsmelding om nordområdepolitikken.

2.3 En enklere hverdag

En brukerorientert, moderne og effektiv offentlig forvaltning

Offentlig sektor har høy tillit i Norge, og de fleste innbyggerne er fornøyd med tjenestene stat og kommune leverer. Det er et godt utgangspunkt. Samtidig må velferdssamfunnet være bærekraftig. Offentlig sektor må være forberedt på lavere oljeinntekter og en økende andel eldre i befolkningen. Offentlig sektor må være omstillingsdyktig og bruke ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov.

Siden regjeringen tiltrådte i 2013 har den hatt stor oppmerksomhet på å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. En rekke forenklingstiltak er gjennomført innenfor de ulike sektorene. Mange av tiltakene handler om å forenkle lov- og regelverk, forenkle og forbedre rutiner, lage digitale selvbetjeningsløsninger, og øke valgfriheten for innbyggerne. For at innbyggerne og næringslivet skal få en enklere hverdag, er det viktig at det brukes mindre tid og penger på unødvendig eller tungvint administrasjon, og mer på å levere gode tjenester.

Omstillingsarbeidet skal skje kontinuerlig. Det må bygges en kultur for innovasjon og omstilling i offentlig sektor, med mindre detaljstyring og mer tillit. Regjeringen vil sørge for at både næringsliv og kommuner kan bruke mer tid på å skape verdier, og mindre tid på papirarbeid. Enklere regler, mindre byråkrati og brukervennlige digitale tjenester vil skape større frihet i hverdagen, og et bedre møte mellom offentlig sektor og innbyggerne. Utviklingen av offentlig forvaltning skal sikre gode tjenester, bedre samordning og god bruk av samfunnets ressurser. Utviklingen skal forankres i sentrale forvaltningsverdier som demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet.

Nedenfor gjøres det rede for noen av departementets konkrete tiltak for å fremme den ønskede utviklingen. I tillegg vil det være satsinger og tiltak på andre departementers områder som er sentrale for dette.

Innovasjon i offentlig sektor

Forventninger fra brukerne og krav til effektivisering fordrer nye løsninger, og innovasjon gjør det mulig å løse samfunnsoppdraget på helt nye måter. Regjeringen tar sikte på å legge fram en stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor i 2020. Meldingen skal presentere en nasjonal politikk som staker ut en tydelig retning for arbeidet som står seg over tid, etablerer gode rammevilkår, og legger til rette for en kultur for økt innovasjon. Den skal gi konkrete verktøy for ledere og ansatte, som stimulerer til nytenkning og innovasjon.

StimuLab er en stimuleringsordning for innovasjon og tjenstedesign i offentlig sektor. Formålet med ordningen er å øke innovasjonskapasiteten, og å bidra til kunnskapsutvikling og brukerorientert nyskaping i statlige virksomheter og kommuner gjennom tilskudd og faglig veiledning til prosjekter. Se nærmere omtale av ordningen under kap. 540 Digitaliseringsdirektoratet, post 26 StimuLab.

Innovasjonspartnerskap

Innovasjonspartnerskap er et tiltak for samarbeid med privat sektor om innovative offentlige innkjøp. Målet med ordningen for offentlig sektor er økt produktivitet, reduserte kostnader, og økt kvalitet i tilbud og tjenester. For næringslivet er målet nye produkter og markeder som treffer langsiktige og strategiske behov i det offentlige. Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdselsdepartementet bidrar også med midler til ordningen.

Ordningen Innovasjonspartnerskap ble initiert i 2017, og så langt har 14 offentlig-private innovasjonssamarbeid fått risikoavlastning og prosessveiledning fra Innovasjon Norge. Utviklingsprosjektene favner 51 offentlige prosjektdeltakere, og over 400 små og store selskaper har deltatt i markedsdialogene. Blant produktene som er i test er system for å løse folk ut av brennende tunneler, treningsrobot for bruk i rehabilitering og smart-rullator som hjelper eldre til aktivitet.

Å opprettholde en effektiv offentlig sektor, som leverer tjenester av høy kvalitet til innbyggerne, er avgjørende både for velferdsstatens framtid, og for å nå målene i distrikts- og regionalpolitikken. Distriktene vil

være de første til å merke konsekvensene av at det blir flere eldre per person i yrkesaktiv alder, og mangel på arbeidskraft kan bli et større problem enn arbeidsledighet. Innovasjon i offentlig sektor er viktig for å møte disse utfordringene, og samarbeid med privat sektor kan bli en del av løsningen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet viderefører finansieringen av ordningen.

Klarspråk

Klart språk er et virkemiddel for brukerroretting og tillit, innovasjon og effektivisering. Regjeringen satser derfor på forskjellige tiltak for å gjøre offentlig sektors kommunikasjon med innbyggerne klarere, blant annet ved å gi støtte til KS' satsing på klart språk i kommunal sektor, og Universitetet i Oslo til deres satsing på å integrere klart språk i jusutdanningen. Departementet arbeider også med tiltak for et klart og digitaliseringsvennlig regelverk.

Offentlige anskaffelser

Gode offentlige anskaffelser er et virkemiddel for effektivisering av offentlig sektor. Anskaffelser bidrar til bedre tjenester til innbyggerne, en mer effektiv tjenesteproduksjon, og et lønnsomt og omstillingsdyktig næringsliv. For å stimulere til nye måter å samarbeide med markedet på, vil regjeringen igangsette et arbeid med etablering av et program for økt samhandling mellom offentlig sektor og oppstartsselskaper.

Utviklingen av veiledning og maler er viktige virkemidler for å styrke forvaltningens kompetanse om anskaffelser. Statens innkjøpscenter skal inngå og forvalte felles avtaler på vegne av statlige virksomheter. Målet er mer profesjonelle, effektive og enkle innkjøpsprosesser, samt bedre og mer gunstige kjøp for staten. De sju første fellesavtalene gjennom Statens innkjøpscenter er beregnet å gi staten en betydelig årlig besparelse. En evalueringsrapport fra Oslo Economics og Inventura fra januar 2019 estimerer at staten vil spare ca. 500 mill. kroner i løpet av fire år på de sju avtalene som hittil er inngått. Se nærmere omtale under programkategori 13.40 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk.

Database med nøkkeltall over statlige eiendommer og leide lokaler

Statsbygg har utviklet en database med informasjon om leieforhold i statlig sivil sektor. Alle departement med underliggende virksomheter har registrert nøkkeltall om leieforhold i databasen. Formålet med en slik helhetlig oversikt er å bidra til mer kostnadseffektiv arealbruk. Potensialet for å redusere utgifter til lokaleie i staten er stort. Regjeringen har et mål om å redusere kostnadene for leie av kontorlokaler i markedet med 15 pst. innen 2029. For å nå dette målet, må departementene stille krav om leie av mer kostnadseffektive lokaler for sine virksomheter når det skal inngås nye leieforhold, eller ved bruk av reforhandlingsklausuler i gjeldende leiekontrakt. Det er viktig at staten aktivt bruker sin forhandlingsposisjon, for eksempel ved bruk av Statsbygg som rådgiver.

Ny fylkesmannsstruktur

I sammenheng med den pågående kommune- og regionreformen har regjeringen også gjennomgått fylkesmannsembetenes struktur. Agder-embetene ble slått sammen med virkning fra 1. januar 2016, og embetene i Trøndelag ble slått sammen med virkning fra 1. januar 2018. Ytterligere fem sammenslåinger av fylkesmannsembeter ble besluttet våren 2017 og trådte i kraft med virkning fra 1. januar 2019. Etter endringene er det nå ti fylkesmannsembeter, og den geografiske inndelingen vil i stor grad sammenfalle med landets fylkeskommuner. Ny nasjonal struktur for fylkesmannen skal understøtte oppgaveløsningen, og styrke fylkesmannens roller som sentralt bindeledd mellom stat og kommune, tverrsektoriell samordner av regional stat overfor kommunene og rettssikkerhetsgarantist. Se nærmere omtale under programkategori 13.25 Fylkesmannsembetene.

Etablering av Fylkesmennes fellesadministrasjon

Fylkesmennes fellesadministrasjon (FMFA) ble opprettet som egen organisasjon med virkning fra 1. januar 2019. Organisasjonen har hovedsete i Arendal, mens storparten av medarbeiderne har kontorplass ved embetene rundt i landet. Målet med etableringen er kostnadseffektive administrative tjenester for embetene med riktig kvalitet, økt fokus på fornying og forenkling, og redusert sårbarhet.

Nytt regjeringskvartal og et mer effektivt og velfungerende departementsfellesskap

Nytt regjeringskvartal har som mål å legge til rette for et effektivt og godt departementsfellesskap med nødvendig sikkerhet i et langtidsperspektiv. Etableringen av et nytt regjeringskvartal med samlokalisering av departementene, skal gi bedre fysiske rammebetingelser enn i dag for mer effektiv og bedre oppgaveløsning i departementsfellesskapet.

Pågående arbeid med innføring av nye fellestjenester og standardiserte arbeidsprosesser i departementsfellesskapet, vil støtte opp under målsettingen om et mer effektivt og velfungerende departementsfellesskap. Det pågår også et arbeid med å etablere en felles IKT-løsning for alle departementene og Statsministerens kontor, som skal bidra til bedre samhandling og bedre informasjonssikkerhet.

En mer offensiv og målrettet arbeidsgiverpolitikk

For å styrke statlige virksomheters omstillingsevne, gjennomføringsevne og ressursutnyttelse, må arbeidsgiverpolitikken i staten gi virksomhetene økt handlingsrom og bevisstgjøre ledere på å utnytte det handlingsrommet de har. Statens arbeidsgiverpolitikk skal bidra til at virksomhetene rekrutterer, utvikler og beholder kompetente medarbeidere, slik at virksomhetene kan oppfylle sine samfunnsoppdrag. En hovedstrategi har vært å gi virksomhetene økt innflytelse på utformingen og gjennomføringen av arbeidsgiverpolitikken. Dette skjer ved at Arbeidsgiverrådet, hvor 15 virksomhetsledere er medlemmer, fremmer statlige virksomheters interesser i utviklingen og gjennomføringen av arbeidsgiverpolitikken i staten, blant annet ved å gi råd til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Regjeringspartiene har i Granavolden-plattformen trukket fram et inkluderende arbeidsliv og gjennomføring av et integreringsløft som viktige innsatsområder. Statlige virksomheter skal gå foran i arbeidet med inkluderingsdugnaden og delta i integreringsløftet. Minst 5 pst. av alle nyansatte i statlige virksomheter skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Det vises til nærmere omtale av departementets oppfølging av inkluderingsdugnaden under programkategoriene 13.00 Administrasjon og 13.40 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk.

Departementet har lagt til rette for støtte og rådgivning til statlige virksomheter, særlig knyttet til omstilling, gjennom DFØs veiledningstjeneste og arbeidsgiverportal.

Arbeidet med å modernisere lønns- og forhandlingssystemet i staten startet opp i 2016, og er videreført i senere oppgjør. Særlig er lønnsystemet modernisert i avtalen med Akademikerne. En betydelig andel av lønnsputten er satt av til forhandlinger mellom partene lokalt. I begge hovedtariffavtalene i staten er det avtalt at arbeidet med å videreutvikle lønns- og forhandlingssystemet skal fortsette.

Bedre og mer effektive boligsosiale tjenester

I dag er det få gode systemer for å søke, tildele og administrere kommunale utleieboliger. Det finnes heller ikke en god nasjonal oversikt over boligmassen. Konsekvensen er at det er vanskelig for innbyggerne å søke om kommunal bolig, saksbehandlingen er ofte lang og uoversiktlig, og kommunen og staten har et usikkert beslutningsgrunnlag for videre politikktutforming og -iverksetting. Regjeringen har derfor tatt initiativ til et stat-kommune-samarbeid om å utvikle digitale løsninger på dette området, og foreslår å bevilge 30 mill. kroner til Husbanken i 2020 til dette formålet.

Regjeringen legger også til rette for at Husbanken kan videreføre moderniseringen av IKT-systemene i 2020. Dette innebærer blant annet at Husbankens kjernesystemer for lån- og tilskuddsforvaltning skal skiftes ut. Moderniseringsprogrammet vil fortsette ut 2021, og det nye systemet vil være bygget på en plattform som gir mulighet for mer automatisering, integrasjoner og tilpasninger til nye digitale løsninger. Husbanken har utviklet et saksbehandlingssystem for startlån for kommunene (Startskudd). I 2020 blir Startskudd obligatorisk for alle kommuner som tilbyr startlån, og løsningen vil få ytterligere funksjonalitet lagt til i løpet av 2019, for å tilfredsstillere krav og forventninger fra både sluttbruker og saksbehandler i kommunen.

Bedre og enklere prosesser for plan- og byggesaker

Departementet vil videreføre arbeidet med å legge til rette for enklere og mer effektive plan- og byggesaksprosesser, slik at boliger, infrastruktur og næringsområder kan bygges ut raskere og rimeligere. Med et mer oversiktlig og forutsigbart regelverk og med klarere krav, legger departementet også til rette for økt produktivitet i næringslivet. Reglene blir enklere, næringen sparer tid på byggesøknader, og kommunene kan prioritere ressursene sine bedre. Sentrale og lokale myndigheter og næringen tar denne utfordringen på alvor, blant annet ved å utvikle og tilby nye digitale søknads- og saksbehandlingsløsninger. Ved utgangen av juli hadde 160 kommuner anskaffet fagsystem for digital byggesaksbehandling.

Bedre arealutnyttelse og redusert reisetid gir mer effektiv ressursbruk for samfunnet. Samordning og god oppfølging av bolig-, areal- og transportplanleggingen er viktig, særlig i de store byområdene. Regjeringen har startet arbeidet med å se på hvordan det kan legges til rette for raskere og enklere gjennomføring av utbygging i kompliserte fortettings- og transformasjonsområder.

Planpolitiske føringer fra staten er et viktig grunnlag for den regionale og lokale planleggingen. I tråd med plan- og bygningsloven har departementet i 2019 lagt fram nye *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023*. Forventningene skal bidra til bedre samhandling mellom plannivåene, og i sum gi bedre relevans, måloppnåelse og myndighetssamordning i planleggingen.

Regjeringen styrker det lokale selvstyret i planleggingen. Det betyr at fylkeskommunene og kommunene får større ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser. Regjeringen ønsker at regional og lokal samfunns- og arealplanlegging skal være basert på en åpen dialog mellom alle parter, der også staten deltar.

Regjeringens arbeid med forbedret praktisering av innsigelsesinstituttet har ført til at terskelen for innsigelser er hevet, og andelen planer møtt med innsigelser har gått ned siden 2013. Fylkesmennene og andre innsigelsesmyndigheter er bedt om å gi innspill om viktige nasjonale interesser tidlig i planprosessene, og legge økt vekt på kommunens vurderinger. Regionalt planforum er en viktig arena for dialog og interesseavklaring mellom statlige, regionale og kommunale myndigheter. Regjeringen vil bruke statlig plan på flere prosjekter av nasjonal betydning. Dette skal blant annet bidra til effektivisering av store samferdselsprosjekter.

Forenklinger i plan- og byggeprosesser

Regjeringen vil fortsette å forenkle plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter. Departementet har sendt på høring forslag til lovendringer for å forenkle og tydeliggjøre bestemmelsene i plan- og bygningsloven om tiltak på eksisterende byggverk. Målet er at det skal bli enklere, rimeligere og mer forutsigbart for bolig- og bygningseiere å gjøre endringer i byggene sine. Regjeringen vil også forenkle krav til saksbehandling, og redusere antall søknadspliktige tiltak.

Departementet har også tatt initiativ til å effektivisere prosessen rundt ferdigstillelse av byggeprosjekter. En endring i regelverket skal sikre en mer ensartet kommunal praksis ved behandling av søknad om midlertidig brukstillatelse, som i mange tilfeller vil redusere behandlingstiden. Tids- og kostnadsbesparelsen vil komme både næringen, kjøpere og leietakere til gode.

Gjennom Bygg21 samarbeider statlige myndigheter og bygge- og eiendomsnæringen for å legge til rette for at næringen bedre kan løse utfordringer som bærekraft, produktivitet og kostnadsutvikling. Bygg21 har anslått at næringen har potensial til å redusere byggekostnadene med 20 pst. Styret i Bygg21 har fått i oppdrag å bidra til kunnskapsspredning og deling av beste praksis, og legge til rette for bedre samhandling innad i næringen.

Digitalisering av plan- og byggesaksprosesser

Regjeringen prioriterer å digitalisere og forenkle plan- og byggesaksprosessene. Arealplaner bør bli enklere å forstå og bruke, og mer entydige. Visualisering gir bedre kommunikasjon og medvirkning i planprosessene, og er også et viktig bidrag i arbeidet med digitale byggesaksprosesser.

Gjennom oppfølging av nasjonal geodatastrategi arbeider departementet med å sikre et nasjonalt kunnskapsgrunnlag av geografisk informasjon som møter viktige samfunnsbehov. Arbeidet med nasjonal detaljert høydemodell fortsetter, og er foran skjema. Målet er at hele fastlands-Norge skal være dekket med høypresisjons høydedata i løpet av 2022. Høydemodellen styrker grunnlaget for klimatilpasning, ressurskartlegging og flom- og skredvern i planarbeidet. Det legges til rette for bedre og enklere prosesser for utveksling av eiendomsinformasjon. Elektronisk tinglysing, videreutvikling av matrikkelen og bedre tilrettelegging av det offentlige kartgrunnlaget (DOK), er alle tiltak som vil gi bedre kunnskapsgrunnlag. I 2018 ble bevilgningen til Kartverket økt med 15 mill. kroner til videreutvikling av matrikkelen. Regjeringen foreslår en ytterligere økning på 30 mill. kroner i 2020, slik at det kan settes i gang et langsiktig arbeid med oppgradering og systemendring av matrikkelen. Det vil blant annet bli utviklet en løsning for rettighetshaver til å legge inn aktuell informasjon gjennom «min matrikkelside». De ulike tiltakene vil komme til nytte både for kommunesektoren, offentlige etater, næringslivet og innbyggerne. Departementet tilrettelegger også for relevant statistikk om arealbruk. Regjeringen vil i 2020 starte et pilotprosjekt for marine grunnkart, som vil kartlegge naturressurser i kystnære områder. Det vil gi kunnskapsgrunnlag som en rekke samfunnsaktører kan dra nytte av. Se nærmere omtale under programkategori 13.90 Planlegging, byutvikling og geodata.

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) skal gjennom oppfølging av ByggNett-strategien være en pådriver for at aktørene i markedet utvikler gode verktøy og tjenester for plan- og byggesaker. Publikums og næringsforventninger til digitale løsninger øker stadig. ByggNett-strategien legger derfor til grunn prinsipper om brukerretting og selvbetjening. Strategien benytter en lærende og skrittvis tilnærming, med stor vekt på åpenhet og samarbeid og bruk av markedets innovasjonskraft til å levere løsninger. Strategien ble revidert i 2019.

DiBK har gjennom Fellestjenester BYGG etablert infrastrukturen for fulldigital byggesaksbehandling, fra søknadsutfylling til kommunens vedtak i byggesak. Fellestjenesten er en digital regelverksplattform som kontrollerer og sender inn byggesøknader til riktig kommune. Tjenesten bygger på Altinn, og binder sammen digitale søknadsløsninger og kommunenes digitale saksbehandlingssystem, som begge leveres av kommersielle leverandører.

I samarbeid med KS sikrer DiBK at det finnes gode løsninger for byggesaksbehandling i kommunene. eByggesak er etablert som standard for digital byggesaksbehandling, og ca. 160 kommuner har anskaffet nye saksbehandlingssystem. Behandlingen av digitale byggesøknader blir mer effektiv og standardisert. Det blir mer likebehandling, og både næringen og kommunene kan spare tid og penger.

Fellestjenester BYGG utvikles fortløpende med ny funksjonalitet i tett samarbeid med leverandørindustrien som utvikler søknadsløsninger. I løpet av 2019 har flere kommersielle aktører lansert digitale søknadsløsninger og tjenester på plattformen. Blant annet har det nå blitt mulig å sende digital nabovarsling via Altinn i forbindelse med byggesøknaden. Nye gevinstestimater utregnet av Devoteam anslår besparelser på 8,3 mrd. kroner i løpet av de neste 15 årene for næringen og kommunene.

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Det skal legges til rette for god utforming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet. De statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, samt nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, tydeliggjør kommunenes og fylkeskommunenes ansvar på feltet.

Det er et mål at veksten i persontransporten i byområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange, jf. Meld. St. 33 (2016–2017) *Nasjonal transportplan 2018–2029*. Byvekstavtalene er et virkemiddel for å nå dette målet. Byvekstavtalene skal også bidra til mer effektiv arealbruk og mer attraktive by- og tettstedsentre. Samferdselsdepartementet har det overordnede ansvaret fra statens side, jf. Prop. 1 S (2019–2020) for Samferdselsdepartementet. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har ansvaret for det som gjelder arealbruk. Arealdelen av avtalene skal sikre en effektiv og forutsigbar oppfølging av regionale og interkommunale areal- og transportplaner. Avtalene skal medføre forpliktende samarbeid om utvikling av kollektivknutepunkter, samtidig som by- og bokvaliteten ivaretas. Det er viktig at staten følger opp sin lokaliseringpolitikk aktivt og tydelig i storbyområdene hvor den inngår byvekstavtaler.

Våren 2018 ble det startet opp forhandlinger om byvekstavtaler med Oslo og Akershus og Trondheimsområdet. Byvekstavtale for Trondheimsområdet ble inngått 25. juni 2019. Avtaleutkast for Oslo og Akershus ble signert av forhandlingspartene 26. juni 2019. Utkastet er nå til lokalpolitisk behandling før det skal behandles av regjeringen. Våren 2018 ble det også startet opp reforhandling av tidligere inngåtte byvekstavtaler for Bergen og Nord-Jæren. Eventuelle reforhandlede avtaler vil erstatte inngåtte avtaler som har gyldighet fram til 2023. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har en tilskuddsordning som bygger opp under arbeidet med areal i byvekstavtalene, jf. kap. 590, post 61 Byvekstavtaler.

Digitalisering av Norge

Formålet med IT-politikken er å påvirke utviklingen i bruken av IT, for å oppnå forenkling og effektivisering i offentlig sektor, understøtte innovasjon og verdiskaping i næringslivet, og en bærekraftig og inkluderende samfunnsutvikling. Økt digitalisering er, og vil være, et viktig og kraftfullt virkemiddel for å kunne nå disse målene. God tilgang til kompetanse, infrastruktur og sikkerhet sammen med tillit er viktige forutsetninger for måloppnåelsen. Det er også viktig å understøtte digital deltakelse, og å styrke befolkningens generelle digitale kompetanse. Gode rammebetingelser for utvikling og bruk av digitale tjenester og nye forretningsmodeller i alle sektorer er sentralt for å understøtte verdiskaping i næringslivet.

Digitalisering er ikke bare et av de viktigste verktøyene for økt produktivitet og bedre tjenestetilbud i offentlig sektor, men også en drivkraft i seg selv. De mulighetene som teknologien gir må utnyttes. Dette forutsetter omstillingsevne, samarbeid på tvers av virksomheter og sektorer, mellom statlig og kommunal sektor, samt et utstrakt samarbeid med privat sektor.

Arbeidet med digitalisering av offentlige tjenester skal fortsette i tråd med føringene i Meld. St. 27 (2015–2016) *Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet*. Granavolden-plattformen markerer en styrking av digitalisering i alle sektorer. Digitaliseringen av offentlig sektor skal prioritere brukerrettede tjenester, med forenkling og effektivisering på tvers av sektorene. Samarbeidet med privat sektor skal forsterkes. Skoleverket og høyere utdanning må forberede elever og studenter på en digital framtid. Lover og reguleringer må tilpasses den digitale utviklingen.

Regjeringens strategi for digitalisering av offentlig sektor

Digital agenda for Norge fastsatte prinsippene for digitalisering av offentlig sektor på et overordnet nivå. Disse er ytterligere konkretisert i *Én digital offentlig sektor – Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025* (juni 2019). Strategien markerer også en forsterket innsats og samordning på digitaliseringsområdet, slik det er varslet i Granavolden-plattformen.

Av strategien fremgår det at regjeringen vil fortsette å utvikle digitale løsninger som tar utgangspunkt i brukernes behov på tvers av sektorer og forvaltningsnivå. De offentlige virksomhetene må forenkle og samordne, slik at brukeren i størst mulig grad kan gjøre én henvendelse til offentlig sektor for å løse sammensatte behov. Informasjonen må deles internt i forvaltningen, og innbyggerne må få tilpassede tjenester ut fra livssituasjon. Tilsvarende må også tjenester for næringslivet samordnes bedre.

Forvaltningen skal fortsette å styrke arbeidet med informasjonsforvaltning og deling av offentlige data. Dette er viktig for å nå det langsiktige målet om at innbyggere og næringsliv skal gi samme informasjon kun én gang. Arbeidet for å få til effektiv utveksling og gjenbruk av informasjon på tvers i forvaltningen må prioriteres. Gjenbruk av data må også økes på tvers av statlig og kommunal sektor. Offentlige data er en viktig ressurs for næringslivet og samfunnet for øvrig. Regjeringen vil arbeide for at offentlige data skal være bedre tilgjengelig for viderebruk.

Av digitaliseringsstrategien framgår det at staten skal ta ansvar for mer samordnet digitalisering og IT-utvikling på tvers av statlig og kommunal sektor. Dette vil blant annet innebære at statlige virksomheter skal samordne seg når det utvikles digitale løsninger som kommunesektoren skal benytte.

I samarbeid med KS har regjeringen etablert en finansieringsordning for kommunale digitaliseringsprosjekter, kalt DigiFin. Prosjektene DigiHelse, Digisos og Minside er blant de første fellesprosjektene som er tatt inn i DigiFin. Ved å utvikle løsninger sammen, får kommunene bedre kvalitet og lavere pris på det som utvikles.

Departementet tilrettelegger for at forvaltning og næringsliv kan utnytte datadrevet innovasjon. I dette ligger økt viderebruk av offentlige data, bruk av stordata i offentlig sektor, utvikling og bruk av kunstig intelligens, og tilrettelegging for utviklingen av smarte byer og samfunn.

Skytjenester kjøpt i markedet kan gi lavere kostnader i forhold til tradisjonell IT. For de fleste virksomheter betyr skytjenester også mer profesjonell og sikker drift. I 2018 utredet departementet og Difi muligheten for å etablere en innkjøpsordning/markeds plass for skytjenester rettet mot offentlig sektor. Markeds plassen skal gjøre det enklere for virksomhetene å anskaffe sikre, lovlige og kostnadseffektive skytjenester, gi dem oversikt over tilbudet i markedet, prosesstøtte i anskaffelsesprosessen, og støtte til sikkerhets- og risikovurderinger. Difi har i 2019 begynt å forberede etableringen av en slik markeds plass. Regjeringen foreslår 11 mill. kroner i 2020 for å etablere markeds plassen i løpet av 2020.

Evnen til å utvikle og ta i bruk ny teknologi vil være avgjørende for Norges samlede konkurransevne. Det er behov for spissfaglig kompetanse, breddekompetanse og tverrfaglig kompetanse både i næringslivet, herunder privat sektor, og offentlig sektor. Det er behov for tilstrekkelig antall studie plasser som tar høyde for utviklingen og forutser endrede behov. For å understøtte dette, er det viktig med rammevilkår som understøtter at UH-sektoren kan dimensjonere sine studier, og som reflekterer denne utviklingen på en best mulig måte. Regjeringen har lansert en strategi for IKT-sikkerhetskompetanse for å møte utfordringene når det gjelder sikkerhetsfaglig kompetanse. Regjeringen er også i gang med et arbeid for å styrke grunnlaget for tilstrekkelig digital kompetanse i offentlig sektor som sådan. Etter- og videreutdanning er et viktig ledd i dette.

Digital kompetanse og deltakelse i hele befolkningen gjennom livsløpet er en sentral forutsetning for å hente ut gevinstene av digitalisering i offentlig og privat sektor. I 2019 ble det over statsbudsjettet bevilget 8,85 mill. kroner til tiltak som skal styrke veiledningstilbudet til innbyggere som har behov for å styrke sin digitale kompetanse.

Den offensive satsingen på IT og digitalisering omfattet blant annet videreføring av IKT-moderniseringen i Arbeids- og velferdsetaten, med nye løsninger for sykepenges, pleiepenges og omsorgspenges, digitalisering av barnevernet, en rekke digitaliseringstiltak i helsesektoren, som for eksempel Helseplattformen i Midt-Norge og Helseanalyseplattformen, nytt system i Skatteetaten for behandling av merverdiavgift, systemstøtte i Tolletaten for mer effektiv kontroll og fortolling, flere tiltak for å styrke IT-sikkerheten med mer.

I 2018 fikk 14 prosjekter støtte fra medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter. I 2019 har 13 prosjekter fått tilsagn om medfinansiering. Dette vil bidra til at flere lønnsomme og innovative prosjekter blir gjennomført, slik at digitaliseringstempoet i offentlig sektor økes. I årene 2016–2019 er det gjennom ordningen gitt tilsagn på til sammen 461,6 mill. kroner til i alt 53 prosjekter. Samlet prosjektkostnad er beregnet til om lag 990 mill. kroner. Prosjektene har en antatt samlet nåverdi på om lag 20 mrd. kroner. Den potensielle innsparingen for det offentlige som følge av de 53 prosjektene, er om lag 9,2 mrd. kroner, beregnet over ti år. Regjeringen vil at 50 pst. av nettogevinstene som oppstår internt i virksomheten skal bidra til økt handlingsrom i budsjettet gjennom en reduksjon av virksomhetens budsjetttramme. Det vises til nærmere omtale av medfinansieringsordningen under programkategori 13.40 Forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk.

707 mill. kroner til nye digitaliseringstiltak i 2020

Regjeringen foreslår en offensiv satsing på digitalisering, og opprettholder et høyt digitaliseringstempo. I 2019 ble det bevilget over 1,7 mrd. kroner til nye digitaliseringstiltak. Regjeringens budsjettforslag innebærer 707 mill. kroner til enda flere nye digitaliseringstiltak i 2020, jf. tabellen under. Regjeringens forslag til

satsinger og omprioriteringer vil gjøre det mulig å realisere digitaliseringstiltak som vil bidra til forenkling og effektivisering i offentlig sektor, bedre offentlige tjenester og økt IT-sikkerhet.

Tabell 2.1 Nye digitaliseringstiltak i statsbudsjettet for 2020

Departement	Kort omtale av tiltaket	Forslag (mill. kroner)
KUD	Digitalarkiv og digital langtidslagring	35,0
JD	ESAS – elektronisk samhandling i straffesakskjeden	30,0
JD	Objektsikring og lukking av sikkerhetsavvik – Nødnett	40,0
JD	Oppfølging av ny lov om nasjonal sikkerhet	20,0
JD	Grense- og territorialkontroll	22,6
JD	Tilpasning av domstolenes IKT-systemer til ny arvelov	8,1
JD	Digitalisering i Gjenopptakelseskommissjonen	2,8
JD	Automatisert kontroll av vergeregnskap	2,5
KMD	Økt tilskudd til bredbåndsutbygging	50,0
KMD	Markeds plass for skytjenester	11,0
KMD	Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter	187,9
KMD	Digitale løsninger for kommunalt disponerte boliger	30,0
KMD	Forbedring og videreutvikling av matrikkelen	30,0
KMD	Analyser og klargjøring for 5G	8,6
KMD	Deling av data	10,0
HOD	Bedre pasientsikkerhet og samhandling med standardisert språk	84,0
HOD	Helseanalyseplattformen ¹	131,0
NFD	BRREG: Forvaltning og drift av tjenesten eBevis	3,1
	Sum	706,6

¹ 84,3 mill. kroner av dette dekkes inn fra Norges forskningsråd.

Regjeringen foreslår 35 mill. kroner til utvikling av fellesløsninger for langtidbevaring av digitale arkiver og tilgjengeliggjøring i Digitalarkivet. De to fellesløsningene vil bli utviklet parallelt. Etablering av løsning for langtidbevaring vil redusere tapet av digital dokumentasjon i spesielt kommunal sektor, øke fleksibiliteten i håndteringen av nye typer digitale arkiver og legge til rette for integrering i nasjonale felleskomponenter. Utviklingen av Digitalarkivet for tilgjengeliggjøring av alle typer arkiver vil øke tilgangen til arkivene for alle innbyggere uavhengig av bosted, øke muligheten for sammenkobling av informasjon og dermed produksjon av ny kunnskap, gi mulighet for bruk av ny teknologi i analyser av store datamengder og gi bedre informasjonssikkerhet og personvern.

Regjeringen foreslår 30 mill. kroner til elektronisk saksbehandling i straffesakskjeden (ESAS). Forslaget innebærer blant annet tiltak for elektronisk informasjonsflyt mellom aktører i straffesakskjeden og automatisering av arbeidsprosesser. Tiltaket vil bidra til en modernisert og mer effektiv justisforvaltning.

Regjeringen foreslår 40 mill. kroner til objektsikring og lukking av sikkerhetsavvik i nødnett. Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) avdekket avvik fra sikkerhetsloven da de gjennomførte tilsyn med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Nødnett og leverandøren Motorola i 2017.

Regjeringen foreslår 20 mill. kroner til oppfølging av ny lov om nasjonal sikkerhet. Den nye sikkerhetsloven utvider lovens nedslagsfelt i samfunnet, samtidig som den introduserer nye beskyttelseskategorier, endrede metoder for å komme fram til dekkende beskyttelse av disse, og stiller nye krav til samhandling mellom virksomheter, sektorer og nivåer. Som følge av dette vil flere virksomheter bli underlagt loven, og det medfører at antallet virksomheter som vil trenge råd og veiledning vil øke. Den nye sikkerhetsloven medfører i tillegg et stort behov for utvikling av gode løsninger for å støtte alle virksomhetene som vil falle inn under den nye loven. Dette omfatter nye digitale løsninger, samarbeids- og kompetansearenaer, rådgivning og behandling av søknader og saker.

Regjeringen foreslår 22,6 mill. kroner til nye systemer for grense- og territorialkontroll. Norge er gjennom sine Schengen-forpliktelser pålagt å implementere et felleseuropeisk inn- og utreiseprogram for tredjelandsborgere (EES) og et system for å søke fremreisetillatelse for tredjelandsborgere som er unntatt visumplikt (ETIAS). Systemene skal implementeres i 2020 og 2021.

Som følge av innføringen av ny arvelov vil det være behov for flere tiltak i domstolens saksbehandlings-system (Lovisa). Regjeringen foreslår derfor 8,1 mill. kroner til tilpasning av domstolens IKT-system til ny arvelov.

Regjeringen foreslår 2,8 mill. kroner til digitalisering i Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker (Gjenopptakelseskommisjonen). Kommisjonen behandler mye sensitiv informasjon i sin daglige drift. Det krever høy sikkerhet for at personopplysninger ikke kommer på avveie. Tiltaket gir Gjenopptakelseskommisjonen en interaktiv brukerportal med sikker og effektiv håndtering av straffesaksdokumenter gjennom Justishub/ESAS. I tillegg innebærer tiltaket etablering av ny hjemmeside og anskaffelse av nytt saks- og arkivsystem for sekretariatet. Tiltaket vil sikre at Gjenopptakelseskommisjonen møter regjeringens ambisjoner om digitalisering i offentlig sektor.

Regjeringen foreslår 2,5 mill. kroner til automatisert kontroll av vergeregnskap. Verger som misbruker vergehavers midler må fanges opp. Vergeregnskapskontrollen skjer i dag manuelt. Automatisert regnskapskontroll legger opp til digital innhenting av data fra skatteetaten samt kontoutskrifter for konti som vergen disponerer. I tillegg vil en regelmotor i IKT-systemene gjennomføre en analyse av dokumentasjonen for å identifisere avvik. Dette utgjør den investeringsmessige delen av bevilgningen. Den driftsmessige delen av bevilgningen knytter seg til et økt antall verger som må følges opp som følge av at alle kontrolleres.

Regjeringen foreslår 84 mill. kroner til bedre pasientsikkerhet og samhandling med standardisert språk. Det er behov for et nasjonalt, standardisert språk for strukturering av informasjon i elektroniske informasjonssystemer i helsetjenesten. Et felles språk vil gi bedre pasientsikkerhet, samhandling og kunnskaps- og forskningsgrunnlag ved at helsefaglige opplysninger kan dokumenteres, formidles og forstås på en entydig måte.

Det foreslås 131 mill. kroner til arbeidet med å realisere en nasjonal helseanalyseplattform. Helseanalyseplattformen er en del av regjeringens langtidsplan for forskning og skal bidra til bedre helseforskning, mer innovasjon og næringsutvikling, og mer kunnskapsbaserte helsetjenester. Helseanalyseplattformen skal etableres som en nasjonal løsning for tilgjengeliggjøring og analyse av helsedata. Det skal legges til rette for avanserte analyser på tvers av helseregistre og andre kilder til helseopplysninger. Samtidig skal personvernet styrkes gjennom bedre innsynstjenester, bedre muligheter til å gi og trekke samtykker og bedre sporing av bruken av opplysningene. Målet er å forbedre utnyttelsen av norske helsedata samtidig som personvern og sikkerhet styrkes.

Regjeringen foreslår 3,1 mill. kroner til tjenesten eBevis, som ble lansert i april 2019. Første versjon gjelder anskaffelser og vil innebære forenklinger for både oppdragsgivere og leverandører i konkurransen om offentlige anskaffelser. Tjenesten er også et virkemiddel for å ha bedre kontroll med om leverandører er seriøse. Videre skal det ses på muligheter for å også bruke tjenesten på andre områder.

I tillegg videreføres allerede vedtatte digitaliseringssatsinger på flere sentrale områder, og en rekke prosjekter blir gjennomført innenfor gjeldende rammer.

Et eksempel på dette er DigiBarnevern, der regjeringen totalt foreslår å bevilge nesten 30 mill. kroner i 2020.

Digitaliseringen av helsesektoren er et annet eksempel på høy aktivitet. Regjeringen foreslår å styrke arbeidet med Helseplattformen med en bevilgning på 123,2 mill. kroner i 2020 til kommunedelen, samt en lånebevilgning på 400 mill. kroner til Helse Midt-Norge RHF. Videre foreslås det å styrke satsingen på modernisering av Folkeregisteret med 20 mill. kroner for å øke innføringstakten i helse- og omsorgssektoren. Et modernisert folkeregister vil føre til raskere tildeling av fødselsnummer og identifisering av nyfødte, samt raskere innmelding og formidling av dødsfall. Felles distribusjon og bruk av folkeregisteropplysninger vil gi økt datakvalitet og god tilgjengelighet til oppdaterte opplysninger. Det foreslås til sammen 100 mill. kroner for å dekke veksten i kostnader til forvaltning og drift av de nasjonale e-helseløsningene kjernejournal, e-resept, helsenorge.no, grunndata og helseID. I tillegg foreslås 38 mill. kroner for å øke kommunenes bidrag til forvaltning og drift av helsenettet. Målet er å bidra til økt bruk og til bedre og mer driftssikre nasjonale e-helseløsninger gjennom å utvikle ny funksjonalitet, redusere teknisk gjeld og hente inn vedlikeholdsetterslep.

Det vises til omtale i de enkelte departementenes fagproposisjoner.

2.4 Trygge og gode boforhold

Egnede boliger for alle

Selv om samfunnet har godt utbygde velferdsordninger, er det fortsatt en del som ikke får den hjelpen de har behov for. Regjeringen fortsetter arbeidet med å tette hullene i sikkerhetsnettet for grupper som i dag faller gjennom, blant annet ved å forsterke innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet. Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer og familier som ikke har mulighet til å skaffe seg eller opprettholde tilfredsstillende boforhold på egenhånd. Disse kan være uten egen bolig, stå i fare for å miste boligen sin, eller bo i uegnet bolig eller bomiljø. Regjeringens mål er at ingen skal være bostedsløse. Regjeringen vil sørge for at Husbanken har tilstrekkelige rammer til å dekke boligsosiale behov, og fleksible ordninger tilpasset den enkeltes og kommunenes behov. Regjeringen vil også legge til rette for at flere kan eie sin egen bolig, blant annet gjennom å ta i bruk leie-til-eie modeller i hele landet. Bostøtteordningen, tilskudd til utleieboliger og startlån er de viktigste boligsosiale virkemidlene, som bidrar til trygge og gode boforhold i Norge.

Formålet med den nasjonale strategien for boligsosialt arbeid *Bolig for velferd – Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014–2020)* er at kommunene skal møte en samordnet stat og få bedre rammebetingelser i arbeidet med å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Barn og unge er en prioritert målgruppe i strategien. Det boligsosiale arbeidet har gitt mange viktige resultater. Antall bostedsløse i perioden 2012–2016 er redusert med over en tredel, og endringen har vært særlig stor blant bostedsløse barn. Bruken av midlertidige botilbud har gått ned, samtidig som antall kommunalt disponerte utleieboliger har økt i perioden fra 2014 til 2018. Ett av to prioriterte tiltak for den gjenstående strategiperioden er å tilrettelegge for at vanskeligstilte barnefamilier bor i egnet bolig. Dette støtter opp under regjeringens mål om et samfunn med små forskjeller, og styrker innsatsen for å redusere fattigdom, særlig blant barnefamilier. Det andre prioriterte tiltaket er å bidra til helhetlig tilbud av boliger og tjenester for personer med rusavhengighet og psykiske lidelser. Se nærmere omtale av arbeidet med strategien under programkategori 13.80 Bolig, bomiljø og bygg.

Regjeringen vil sørge for en god og målrettet bostøtteordning. Bostøtten skal gi husstander med lave inntekter og høye boutgifter bedre mulighet til å skaffe seg og beholde en egnet bolig. I 2017 la regjeringen et godt fundament for dette, gjennom å sørge for at bostøtten kan beregnes på grunnlag av oppdaterte inntektsdata, og gjennom rutiner for prisjustering som sikrer at realverdien av bostøtten opprettholdes år for år. I 2019 ble bostøtten til barnefamilier og andre store husstander styrket med i alt 126 mill. kroner, i form av høyere boutgiftstak. Økningen på 60 mill. kroner i statsbudsjettet, og ytterligere 66 mill. kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, tilsvarer en helårsvirkning om lag 225 mill. kroner. Trygge og gode boforhold er

viktig for å redusere fattigdom, og bostøtten er et effektivt virkemiddel for å hjelpe dem som trenger det mest.

Områdesatsing i byer

Staten bidrar til områdesatsing i enkelte områder i storbyene med særskilte levekårsutfordringer. Satsingene har ulik innretning, men skal bidra til forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige gjennom arbeid og aktiv deltakelse i lokalsamfunn og storsamfunn.

I 2019 ble områdesatsingene forenklet og effektivisert, da Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen ble samorganisert med Groruddalssatsingen på overordnet nivå. Dette innebærer felles overordnede mål, forvaltningssystem, beslutningsstrukturer, rapporteringsrutiner og prosjektstyringsmetodikk. Det er i 2019 inngått en intensjonsavtale om områdesatsing i Bergen. Se nærmere omtale av arbeidet med områdesatsinger under programkategori 13.90 Planlegging, byutvikling og geodata.

3. Det økonomiske opplegget for kommunesektoren

3.1 Kommunesektorens inntekter i 2019

Regjeringen Solberg sier dette i sitt forslag om kommunesektorens inntekter i 2019:

I Meld. St. 2 (2018–2019) *Revidert nasjonalbudsjett 2019* ble realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2019 anslått til 0,4 mrd. kroner. Videre ble det anslått en reell nedgang i de frie inntektene på 1,8 mrd. kroner. Nedgangen i frie inntekter hadde sammenheng med at ekstra skatteinntekter i 2018 i hovedsak ikke ble videreført.

Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2019 anslås nå til 5,3 mrd. kroner. De frie inntektene anslås å øke reelt med 3,2 mrd. kroner. Inntektsveksten er vesentlig høyere enn lagt opp til i statsbudsjettet for 2019, noe som i hovedsak skyldes økte skatteinntekter i 2019.

Kommunesektorens skatteinntekter i 2019 ser nå ut til å bli 4,9 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett for 2019, blant annet som følge av økende sysselsetting. Videre er utbytte til personlige skattytere for skatteåret 2018 fortsatt på et høyt nivå, trolig som følge av tilpasninger til økt utbyttebeskatning. Det bidrar til økte skatteinntekter for kommunene.

Kostnadsveksten i kommunesektoren anslås til 3,0 pst. i 2019, som er det samme som lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett for 2019.

3.2 Kommunesektorens inntekter i 2020

Regjeringen Solberg sier dette i sitt forslag om kommunesektorens inntekter i 2020:

Kommunesektoren går inn i 2020 med et godt økonomisk fundament. God inntektsvekst de senere årene har gitt gode netto driftsresultater og et historisk lavt antall kommuner i Register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

I kommuneproposisjonen for 2020 la regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 0,2 og 1,5 mrd. kroner. Regjeringen legger nå opp til en reell vekst i samlede inntekter på knapt 3,2 mrd. kroner, tilsvarende 0,6 pst. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2019 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst i kommunal tjenesteyting på 3,1 pst.

I kommuneproposisjonen for 2020 varslet regjeringen en realvekst i frie inntekter i 2020 på mellom 1 og 2 mrd. kroner. Det ble varslet at kommunene ville få 1–2 mrd. kroner av veksten, og at fylkeskommunene ville få en realvekst i frie inntekter på -0,2–0,1 mrd. kroner. Den foreslåtte veksten for fylkeskommunene ble sett i sammenheng med at fylkeskommunene antas å få en nedgang i sine demografiutgifter som følge av anslåtte endringer i befolkningens sammensetning. Regjeringen legger nå opp til en realvekst i frie inntekter i 2020 på 1,3 mrd. kroner. Det tilsvarer en realvekst på 0,3 pst. Inntektsveksten er regnet fra inntektsnivået i 2019 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Det innebærer at oppjusteringen av skatteanslaget for 2019 med 4,9 mrd. kroner, jf. punkt 3.1, ikke påvirker nivået på sektorens inntekter i 2020.

Regjeringen foreslår at veksten i frie inntekter på 1,3 mrd. kroner i sin helhet tildeles kommunene. Av veksten begrunnes 400 mill. kroner med satsing på tidlig innsats i skolen og 150 mill. kroner med satsingen på rusfeltet.

Fylkeskommunenes frie inntekter holdes reelt sett om lag uendret sammenliknet med 2019.

Veksten i frie inntekter i 2020 må sees i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter som følge av befolkningsutviklingen. I kommuneproposisjonen for 2020 ble det vist til beregninger utført av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) som viste merutgifter for kommunesektoren i 2020 på 1,3 mrd. kroner som følge av den demografiske utviklingen. Av dette ble det anslått at om lag 0,9 mrd. kroner må finansieres innenfor veksten i frie inntekter. De anslåtte merutgiftene er et uttrykk for hva det vil koste å opprettholde tjenestetilbudet i blant annet skole, barnehage og omsorgstjenesten med uendret standard og produktivitet i tjenestene. I kommuneproposisjonen for 2020 ble det anslått en nedgang i kommunesektorens samlede pensjonskostnader på 450 mill. kroner i 2020, utover det som dekkes av den kommunale deflatoren. Anslaget er beheftet med usikkerhet.

Etter dette anslås kommunesektorens handlingsrom å øke med 300 mill. kroner i 2020. Da er det tatt hensyn til merutgifter som følge av den demografiske utviklingen på 0,9 mrd. kroner, forventet reduksjon i pensjonskostnadene på 450 mill. kroner og satsinger finansiert innenfor veksten i frie inntekter på 550 mill. kroner.

Ved fastsettelsen av veksten i frie inntekter til kommunesektoren i 2020 er det tatt hensyn til at kommunene skal dekke en større del av kostnadene til forvaltning, drift og vedlikehold av nasjonale e-helseløsninger og bidra mer til helsenettet. Det tas sikte på at kommunenes bidrag til finansiering av nasjonale e-helseløsninger korrigeres ut av veksten i de frie inntektene fra 2021, og at regjeringen kommer tilbake til saken i kommuneproposisjonen for 2021.

Regjeringens budsjettopplegg innebærer at kommunesektoren får noe økt handlingsrom, men det er fortsatt nødvendig å prioritere og sikre god ressursbruk. Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren, og bedre organisering av tjenestene kan frigjøre midler som vil styrke handlingsrommet ut over veksten i frie inntekter.

Tabell 3.1 Økning i kommunesektorens handlingsrom i 2020.

	Mrd. kroner
Vekst frie inntekter	1,3
- merkostnader til demografi	-0,9
+ reduserte kostnader til pensjon	0,45
- satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,55
Økt handlingsrom	0,3

Nærmere om realveksten i samlede inntekter

I tabell 3.2 er realveksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2020 på knapt 3,2 mrd. kroner dekomponert.

Tabell 3.2 Realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2020

	Mrd. kroner
Frie inntekter	1,3
Frie inntekter knyttet til endringer i oppgaver ¹	0,1
Øremerkede tilskudd	1,4
Gebyrinntekter	0,5
Realvekst samlede inntekter	3,2

¹ Disse midlene bevilges som frie inntekter, men regnes ikke med i veksten i frie inntekter siden midlene er knyttet til endringer i pålagte oppgaver. Midlene medregnes i veksten i de samlede inntektene.

Ved pålegg om nye eller utvidede oppgaver for kommunesektoren, avvikling av oppgaver eller regelendringer som har økonomiske konsekvenser, blir kommunesektoren kompensert eller trukket i frie inntekter på grunnlag av beregnet endring i økonomisk belastning. Disse endringene holdes utenom den beregnede veksten i frie inntekter, men inngår i veksten i samlede inntekter. For 2020 utgjør disse bevilgningsendringene samlet sett en økning på knapt 0,1 mrd. kroner. Endringene knytter seg til tiltak innenfor SFO- og barnehagefeltet.

Øremerkede tilskudd øker med netto 1,4 mrd. kroner. Dette må ses i sammenheng med en økning i kollektivsatsingen og investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser. I motsatt retning trekker nedgang i inntekter fra oppdrettstillatelser i havbruksnæringen.

Nærmere om realveksten i frie inntekter

Den foreslåtte veksten i frie inntekter i 2020 på 1,3 mrd. kroner er regnet fra inntektsnivået i 2019 slik det ble anslått etter stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019. Oppjusteringen av kommunesektorens skatteinntekter i 2019 med 4,9 mrd. kroner i denne proposisjonen er derfor ikke medregnet ved beregning av veksten. Når veksten i 2020 regnes fra anslått inntektsnivå i 2019 i denne proposisjonen, det vil si at oppjusteringen av skatteinntektene i 2019 medregnes, blir inntektsveksten tilsvarende lavere. Inntektsnivået for kommunesektoren i 2020 påvirkes imidlertid ikke av hvordan veksten beregnes.

Tabell 3.3 viser anslag på kommunesektorens frie inntekter i 2019 og 2020 i løpende priser. Inntektsnivået i 2019 er anslag på regnskap i denne proposisjonen. Det innebærer at oppjusteringen av skatteanslaget på 4,9 mrd. kroner er medregnet. Videre er inntektsnivået for 2019 korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansieringen av kommunesektorens oppgaver. Hensikten med å korrigere for oppgaveendringer med videre er å gjøre inntektsnivået i 2019 sammenliknbart med inntektsnivået i 2020. Det er redegjort nærmere for korreksjonene i programkategori 13.70, tabell 6.21.

Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2020 bygger blant annet på en sysselsettingsvekst på 1 pst. og en årslønnsvekst på 3,6 pst. fra 2019 til 2020.

I kommuneproposisjonen for 2020 ble det varslet at den kommunale skattøren skal fastsettes ut fra en målsetting om at skatteinntektene skal utgjøre 40 pst. av kommunenes samlede inntekter. Forslag til kommunale og fylkeskommunale skattører for 2020 er fremmet i Prop. 1 LS (2019–2020) *Skatter, avgifter og toll*

2020. Det foreslås at den kommunale skattøren reduseres med 0,45 prosentpoeng til 11,1 pst. Den fylkeskommunale skattøren foreslås redusert med 0,15 prosentpoeng til 2,45 pst. Skatteinntektene anslås etter dette å utgjøre om lag 40 pst. av kommunenes samlede inntekter i 2020.

Tabell 3.3 Kommunenes og fylkeskommunenes frie inntekter

	Mill. kroner. Nominelle priser ¹								
	Kommunene ²			Fylkeskommunene ²			Kommunesektoren i alt		
	2019 ³	2020	Pst. endr.	2019 ³	2020	Pst. endr.	2019 ³	2020	Pst. endr.
Skatter i alt	183 980	187 580	2,0	34 850	35 410	1,6	218 830	222 990	1,9
<i>Herav skatt på inntekt og formue</i>	<i>168 750</i>	<i>172 290</i>	<i>2,1</i>	<i>34 850</i>	<i>35 410</i>	<i>1,6</i>	<i>203 600</i>	<i>207 700</i>	<i>2,0</i>
Rammetilskudd ⁴	138 719	142 107	2,4	35 955	36 841	2,5	174 674	178 948	2,4
Sum frie inntekter	322 699	329 687	2,2	70 805	72 251	2,0	393 504	401 938	2,1

¹ Pris- og lønnsveksten i kommunesektoren i 2020 (deflator) er anslått til 3,1 pst.

² Oslo er delt i en kommunedel og en fylkeskommunedel.

³ Anslag på regnskap korrigert for oppgaveendringer, jf. tabell 6.21 under programkategori 13.70.

⁴ Omfatter ikke kap. 571, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Kommunesektorens samlede inntekter anslås til om lag 556 mrd. kroner i 2019. Tabell 3.4 viser sammensetningen av inntektene i 2020 og nominell endring fra 2019.

Tabell 3.4 Kommunesektorens inntekter i 2020

	Mrd. kroner	Andel av samlede inntekter (pst.)	Endring fra 2019 ¹ (pst.)
Frie inntekter	401,9	72,3	2,1
<i>Skatteinntekter</i>	<i>222,9</i>	<i>40,1</i>	<i>1,9</i>
<i>Rammetilskudd</i>	<i>178,9</i>	<i>32,2</i>	<i>2,4</i>
Øremerkede tilskudd ²	34,0	6,1	7,4
Gebyrer	75,5	13,6	3,8
Merverdiavgiftskompensasjon	27,0	4,9	3,8
Andre inntekter	17,3	3,1	3,1
Totalt	555,7	100,0	2,7

¹ Nominell endring. Beregningsgrunnlaget er anslag på regnskap for 2019 korrigert for oppgaveendringer og innlemminger.

² Ekskl. tilskudd til kommunenes arbeid med flyktninger, personer med opphold på humanitært grunnlag og asylsøkere.

Kommunesektorens skatteinntekter og rammetilskudd er sektorens frie inntekter. De frie inntektene utgjør 72,3 pst. av samlede inntekter. Disse inntektene kan disponeres fritt innenfor rammen av lover og forskrifter, og gir kommunesektoren rom for lokal tilpasning av virksomheten.

Skatteinntekter er kommunesektorens andel av skatt på alminnelig inntekt fra personlige skattytere, samt eiendomsskatt i kommuner som har innført det. Størrelsen på skatteinntektene avhenger blant annet av utviklingen i skattegrunnlagene og av de kommunale og fylkeskommunale skattørene. Rammetilskudd bevilges på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, kap. 571 og kap. 572.

Øremerkede tilskudd skal benyttes i tråd med formålet som er angitt for bevilgningen. Andelen øremerkede tilskudd utgjør 6,1 pst. av de samlede inntektene.

Gebyrinntekter er kommunale avgifter og egenbetaling for tjenester som leveres av kommunen, eksempelvis tekniske tjenester, helse- og omsorgstjenester og barnehager, og utgjør 13,6 pst. av de samlede inntektene. Merverdiavgiftskompensasjon er refusjon til kommunesektoren for anskaffelser som er merverdiavgiftspliktige, og utgjør 4,9 pst. av de samlede inntektene.

3.3 Aktuelle saker med betydning for kommunesektoren

Regionreformen – overføring av oppgaver og virkemidler

Regjeringen gjennomfører regionreformen. Færre fylkeskommuner vil gi grunnlag for sterkere regioner som kan gi bedre tjenester og drive en mer samordnet samfunnsutvikling. Dette legger til rette for utbygging av attraktive bo- og næringsområder og gode, miljøvennlige transportløsninger.

Fylkeskommunene som er vedtatt slått sammen, er nå i en viktig og krevende fase i sammenslåingsarbeidet. Fra 1. januar 2020 har vi elleve fylker i Norge; ti fylkeskommuner samt Oslo kommune med fylkeskommunale oppgaver. Mens ni fylker i dag har under 200 000 innbyggere, vil det minste fylket i innbyggertall øke fra 76 000 til 240 000 innbyggere i 2020.

Når fylkeskommunene blir større, skal de også få flere oppgaver og virkemidler til å utvikle fylkene i tråd med regionale behov og muligheter innenfor områder der fylkeskommunene allerede har ansvar og kompetanse. Fylkeskommunene får fra 2020 nye oppgaver og virkemidler blant annet på områder som samferdsel, kompetanse og integrering, folkehelse, klima og miljø, næringsutvikling, landbruk og styrking av Nord-Norge. Dette er viktige områder for utviklingen av samfunnet i det enkelte fylket og er oppgaver som fylkeskommunene har gode forutsetninger for å løse.

Meld. St. 6 (2018–2019) *Oppgaver til nye regioner* ble lagt fram 19. oktober 2018. Stortinget behandlet meldingen 18. desember 2018 og sluttet seg til forslagene, jf. Innst. 119 S (2018–2019). Stortinget sluttet seg også til å overføre oppgaver til fylkeskommunene ved behandlingen av Prop. 84 S (2016–2017), jf. Innst. 385 S (2016–2017).

Oppgaver til de nye fylkeskommunene skal som hovedregel overføres fra 1. januar 2020, men noen oppgaver krever mer tid. Følgende oppgaver overføres fra 2020:

Samferdsel og kommunikasjon

- Fylkesdelen av sams vegadministrasjon.
- Forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd.
- Eierskap og forvaltningsansvar for fiskerihavneanlegg.
- Tilskudd til ikke-statlige lufthavner (Vestfold og Telemark fylkeskommune).

Kompetanse og integrering

- Arbeidsmarkedstiltaket bedriftsintern opplæring.
- Tilskudd til fylkesvise partnerskap for karriereveiledning og tilhørende karrieresentra.
- Bosetting internt i fylkene og annen regional samordning av integreringspolitikken.
- Tilskuddsordningen Jobbsjansen del B.
- Tilskudd til etablereropplæringen for innvandrere.
- Tilskudd til mentor- og traineeordninger.

Folkehelse

- Forvaltning av tilskudd til friskliv, læring og mestring.
- Midler til tverrfaglig innsats på rusfeltet.

Klima og miljø

- Oppgaver innenfor Skjærgårdstjenesten og statlig sikrede friluftsområder.

- Oppgaver på kulturminneområder (gradvis overføring i perioden 2020–2022).

Næringsutvikling og landbruk

- Oppdragsgiveransvar overfor Siva og Innovasjon Norge for fem næringsrettede ordninger.
- Forvaltning av tilskudd til utrednings- og tilretteleggingstiltak i landbruket.
- Forvaltning av prosjektmidler til kystskogbruket.
- Utarbeidelse av regionalt næringsprogram for landbruket.

Styrking av Nord-Norge

- Forvaltning av om lag halvparten av tilskuddsordningen Arktis 2030 overføres til Troms og Finnmark fylkeskommune.
- Sekretariat for Regionalt nordområdeforum, lagt til Vadsø.
- Forvaltning av tilskudd til kvensk språk og kultur overføres til Troms og Finnmark fylkeskommune.
- Oppgaver som ikke er ferdig utredet eller som krever noe mer tid, omfatter:
 - Kjøp av innenlandske flyruter.
 - Tilskudd til utvidet TT-ordning.
 - Kulturoppgaver.
- Utvidet og mer helhetlig fylkeskommunalt ansvar for tilrettelegging og forsterket opplæring for alle i alderen 16 til 24 år.
- Spesialpedagogisk støtte til barn.
- Tilskuddsmidler i program for folkehelsearbeid i kommunene.
- Minoritetsråd giverordningen.
- Ytterligere næringspolitiske oppgaver.
- En sterkere kompetansepolitisk rolle.
- Bufetats oppgaver i barnevernet.

Samferdselsdepartementet tar sikte på å legge fram et tilleggsnummer til statsbudsjettet om overføring av sams vegadministrasjon høsten 2019.

Det overføres midler til de fylkeskommunene som har inngått avtale med Kystverket om å overta fiskeri-havneanlegg fra og med 1. januar 2020.

Midler som gjelder drift av Notodden flyplass overføres til Vestfold og Telemark fylkeskommune. De andre fylkeskommunene som fikk tilbudet om å tre inn i avtalene i 2020 (Vestland og Trøndelag fylkeskommuner) ønsker at Samferdselsdepartementet forvalter avtalene og midlene ut 2020.

For mer informasjon om de enkelte oppgaveoverføringene og budsjettkonsekvenser vises det til Prop. 1 S (2019–2020) for de enkelte departementene. Oppgaver som finansieres over rammetilskuddet er også omtalt under programkategori 13.70 Kommunesektoren mv.

Innlemming av øremerkede tilskudd i rammetilskuddet

Rammefinansiering i form av frie inntekter er hovedprinsippet for finansiering av kommunesektoren. Som varslet i kommuneproposisjonen for 2020 foreslår regjeringen å innlemme en rekke tilskudd i rammetilskuddet. Innlemming styrker det kommunale selvstyret og fører til mindre byråkrati i både staten og kommunesektoren. Følgende tilskudd foreslås innlemmet i 2020:

- Tilskudd til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.
- Tilskudd til dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens.
- Tilskudd til habilitering og rehabilitering.
- Tilskudd til samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak.
- Tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrevkandidater og lære kandidater med spesielle behov.
- Tilskudd til fylkesvise partnerskap for karriereveiledning.
- Tilskudd til tidlig karriereveiledning for nyankomne innvandrere.

- Tilskudd til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.–10. trinn.
- Tilskudd til leirskoleopplæring.
- Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig.
- Tilskudd til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn.
- Tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse.
- Tilskudd til skredsikring av fylkesveier.
- Tilskudd til gang- og sykkelveier.

Se også omtale under programkategori 13.70 og i Prop. 1 S (2019–2020) for de enkelte departementene. I kommuneproposisjonen ble det varslet at tilskuddet til klinisk veterinæravakt ville bli foreslått innlemmet i rammetilskuddet. Etter en helhetlig vurdering foreslår imidlertid Landbruks- og matdepartementet å videreføre tilskuddet på sitt budsjett. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2019–2020) for Landbruks- og matdepartementet.

Tidlig innsats

Høsten 2018 og i 2019 var kompensasjonen til kommunene for innføringen av lærernormen øremerket. I 2020 legger regjeringen opp til at midler til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.–10. trinn, innlemmes i rammetilskuddet til kommunene, slik det ble varslet i Prop. 113 S (2018–2019) *Kommuneproposisjonen 2020*. Det innebærer at det blir overført 1 316,8 mill. kroner fra kap. 226, post 63 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Midlene blir i 2020 fordelt særskilt (tabell c) for å ta hensyn både til kommuner med et relativt og med et absolutt behov for lærerårsverk. I tillegg er 400 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnet med tidlig innsats i skolen. Disse midlene må sees i sammenheng. Samlet sett innebærer dette at midler som kan benyttes til flere lærerårsverk som følge av lærernormen videreføres på om lag på samme nivå i 2020 som i 2019, og at lærernormen er mer enn fullt ut finansiert når behovet for kompensasjon blir beregnet på kommunenivå. Fra 2021 vil midlene som blir innlemmet i rammetilskuddet bli fordelt etter de ordinære kriteriene i inntektssystemet. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2019–2020) for Kunnskapsdepartementet.

Opptappingsplanen for rusfeltet

Regjeringen har satt som mål å øke bevilgningene til rusfeltet med 2,4 mrd. kroner, i tråd med langsiktige mål og tiltak i Prop. 15 S (2015–2016) *Opptappingsplanen for rusfeltet (2016–2020)*. Rapporteringen viser at regjeringens innsats med opptappingsplanen har gitt resultater i økt tjenesteyting og flere årsverk. For 2020 er 150 mill. kroner av veksten i kommunenes frie inntekter begrunnet med behovet for å fullføre den flerårige satsingen på å styrke tjenestene på rusfeltet. Planen vil med dette være oppfylt med 2,45 mrd. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2019–2020) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Investeringsstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Investeringsstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser har i perioden 2014–2019 økt betydelig for å gi kommunene bedre muligheter til å fornye og øke tilbudet av omsorgsplasser for personer med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester, uavhengig av alder, diagnose eller funksjonsnedsettelse. Stortinget vedtok ved behandlingen av statsbudsjettet for 2019, jf. Innst. 11 S (2018–2019), at investeringsstilskuddet fordeles på to poster og at 50 pst. av den samlede tilsagnsrammen nyttes til ren netto tilvekst av heldøgns plasser. Den resterende andelen av tilsagnsrammen nyttes til rehabilitering/modernisering, utskifting av eksisterende plasser og tiltak som ikke innebærer netto tilvekst. I budsjettforslaget for 2020 foreslås det en samlet tilsagnsramme på 3 595 mill. kroner. Rammen gir rom for tilsagn om tilskudd til om lag 2 000 heldøgns omsorgsplasser. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2019–2020) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Kompensasjon for endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger

Med virkning fra 1. januar 2018 ble det gjennomført endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger. I revidert nasjonalbudsjett for 2019 ble kommunene kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet på 90 mill. kroner for anslåtte merutgifter som følge av disse endringene. Kompensasjonen videreføres i 2020. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2019–2020) for Arbeids- og sosialdepartementet.

Frivilligsentraler

De øremerkede midlene til frivilligsentraler ble overført fra Kulturdepartementets budsjett til rammetilskuddet til kommunene i 2017. Det ble varslet at midlene skulle gis en særskilt fordeling i fire år. Bevilgningen ble økt i forbindelse med innlemmingen i 2017, og den er ytterligere økt i 2018 og 2019. Det foreslås en økning på 12,8 mill. kroner i 2020 til nyetablerte sentraler. Totalt fordeles det 200,2 mill. kroner i 2020. Den kommunevise fordelingen går fram av tabell c-K i Beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2019–2020) Grønt hefte. Fra 2021 vil midlene bli fordelt etter ordinære kriterier i inntektssystemet. Se også omtale i Prop. 1 S (2019–2020) for Kulturdepartementet.

Grønn skipsfart

Regjeringen la i juni 2019 fram en handlingsplan for grønn skipsfart. Ambisjonene i planen er å halvere utslippene fra innenriks skipsfart og fiske innen 2030 og stimulere til utvikling av null- og lavutslippsløsninger i alle fartøyskategorier. I revidert nasjonalbudsjett for 2019 ble det bevilget 25 mill. kroner til en øremerket, midlertidig satsing for utvikling av hurtigbåter med null- eller lavutslippsløsninger. Midlene forvaltes gjennom Miljødirektoratets Klimasatsordning. I statsbudsjettet for 2020 foreslår regjeringen at det settes av 80 mill. kroner til å utvide den midlertidige satsingen på utslippsfrie hurtigbåter.

Tilskudd til fylkesvei

Det opprettes en tilskuddsordning for fylkesveier som er viktige for næringstransport på Samferdselsdepartementets budsjett. Det foreslås en bevilgning på 100 mill. kroner i 2020. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2019–2020) for Samferdselsdepartementet.

4. Kommunens rammebetingelser

I konsekvensjustert budsjettoversikt legges det en hel rekke forutsetninger til grunn som prisvekst, lønnsvekst, arbeidsgiveravgift, pensjonskostnader, anslag på skatteinntektene og anslag på rammeoverføringene herunder befolkningsutviklingen, konsesjonskraftinntekter, eiendomsskatt, finanskostnader m.m. i planperioden.

4.1. Befolkningsutvikling

Til grunn for kommunens økonomiplan må det ligge en befolkningsprognose. En god prognose for utviklingen i folketallet og de ulike aldersgruppene er helt nødvendig for å kunne gi realistiske anslag for inntektene og utgiftene i årene som kommer. Utgangspunktet for å planlegge omfanget og innretningen av tjenestene i kommunene er avhengig av hva prognosene sier om vekst eller nedgang i befolkningstallet i kommunen, og hvordan befolkningssammensetningen forventes å endre seg. Befolkningsvekst og befolkningsnedgang gir ulike utfordringer i den økonomiske planleggingen og må håndteres på forskjellige måter, både på driftssiden og investeringssiden.

4.1.1. Utviklingen i befolkningen siste 23 år

Tabellen under viser utviklingen av folketallet et utvalg av de siste 24 årene. Tallene er hentet fra statistikkbanken hos SSB.

Alder	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0 - 1 år	214	191	166	51	54	48	57	52	43	42	49	42	37
2 - 5 år				73	66	87	92	105	105	108	104	96	94
6 - 15 år	326	337	346	304	302	300	277	278	268	267	257	263	272
16 - 66 år	1622	1541	1564	1581	1606	1636	1654	1638	1634	1601	1572	1542	1515
67 - 79 år	390	357	284	258	280	272	271	294	306	332	346	365	372
80 - 89 år	162	181	165	162	145	148	143	137	137	120	113	108	107
90 - over	21	30	35	47	48	43	45	42	46	48	44	43	39
Totalt	2735	2637	2560	2476	2501	2534	2539	2546	2539	2518	2485	2459	2436

Folketallet i Meråker ble redusert siste året med 23 personer til 2459 (01.07.18 – 01.07.19). Siden 2014 er reduksjonen på 110 personer (4,3 %) Sett i forhold til 2000 har folketallet blitt redusert med 201 personer (7,6 %).

4.1.2. Prognose for folketall for neste år og for økonomiplanperioden

Fra 2003 ble innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen beregnet med utgangspunkt i befolkningstall per 1. januar i budsjettåret. Dette innebar en ordning med oppdatering av innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen midt i budsjettåret, i henhold til befolkningstall pr. 1. januar i budsjettåret. Fra og med 2009 ble denne ordningen avvirket for kommunene, og innbyggertilskuddet, inkludert utgiftsutjevningen, baseres på befolkningstall pr. 1. juli året før budsjettåret. Det er kun for befolkningstallene og alderskriteriene at telledatoen endres. For de andre kriteriene er telledato som tidligere. Dette betyr at oppdateringen av rammetilskuddet til kommunene gjennom budsjettåret avvikes. Endringene er positive da det vil gi mer forutsigbarhet i kommunens inntekter. Når budsjettprosessen starter er man kjent med befolkningstallet. Det blir ikke lenger noen oppdatering av innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen midt i budsjettåret.

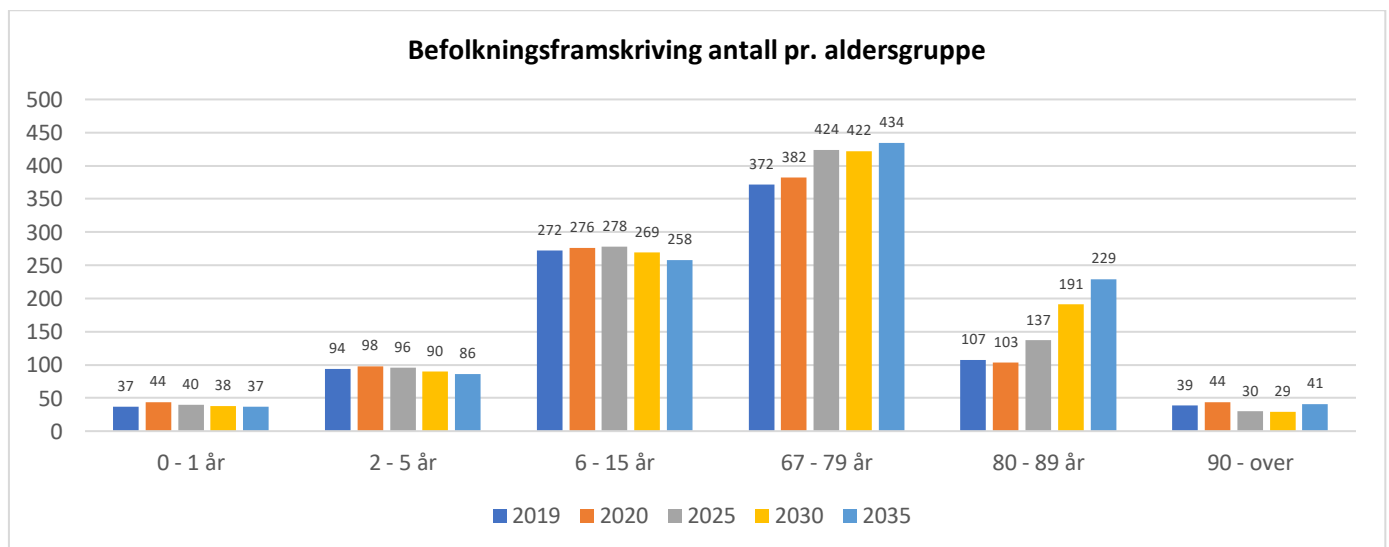
Fra 01.07.18 – 01.07.19 gikk folketallet ned med 23 personer. Nedgang i folketallet fører normalt til redusert rammetilskudd (innbyggertilskudd) og motsatt, men slik behøver det ikke alltid være. Det er ikke bare folketallet som påvirker disse inntektene, men også befolkningssammensetningen. Kommunene mottar størst

inntekt for de gruppene av befolkningen som det er mest utgifter med. Det er barnehagebarn og grunnskolebarn samt de eldste eldre. Det er svært viktig å ha innsikt i, og formening om demografiske data, slik at tjenestetilbudet tilpasses behovet i befolkningen og de økonomiske rammebetingelsene. Et annet viktig element i beregningen av rammeoverføringene er vår utvikling i innbyggertall sett i forhold til utviklingen for landet samlet. En reduksjon i innbyggertall hos oss samtidig som innbyggertallet i landet som helhet øker, vil medføre en større reduksjon i rammeoverføringene enn den lokale nedgangen isolert sett skulle tilsi.

Til hjelp i vurderingen av befolkningsutviklingen har vi hentet tall fra statistikkbanken hos SSB. Det er sett på et framskrivningsscenarie som SSB benevner ”MMMM-alternativet”. Prognosene baserer seg på metoder utarbeidet av SSB for landet sett under ett. Framskrivningene avhenger av fruktbarhet, dødelighet, inn- og utvandring og flytting. Disse tallene må i tillegg bearbeides med lokal kunnskap. SSBs prognoser treffer rimelig godt med tanke på den eldre delen av befolkningen. Denne gruppen er forholdsvis stedbunden og flytter lite på seg. SSB sine metoder er imidlertid lite treffsikre for den yngre del av befolkningen i små kommuner utenfor vekstområde, og da særlig de under 16 år.

Tabellen og figuren under viser forventet befolkningsutvikling fremover. Prognosen for befolkningsutvikling er fordelt på aldersgrupper.

Alder	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2025	2030	2035
0 - 1 år	214	191	166	51	43	42	49	42	37	44	44	43	42	40	38	37
2 - 5 år				73	105	108	104	96	94	98	98	102	98	96	90	86
6 - 15 år	326	337	346	304	268	267	257	263	272	276	274	273	277	278	269	258
16 - 66 år	1622	1541	1564	1581	1634	1601	1572	1542	1515	1524	1512	1497	1496	1470	1435	1357
67 - 79 år	390	357	284	258	306	332	346	365	372	382	395	401	411	424	422	434
80 - 89 år	162	181	165	162	137	120	113	108	107	103	114	126	124	137	191	229
90 - over	21	30	35	47	46	48	44	43	39	44	38	36	38	30	29	41
Totalt	2735	2637	2560	2476	2539	2518	2485	2459	2436	2471	2475	2478	2486	2475	2474	2442

Sammenlignet med befolkningstallet pr 01.07.19 viser befolkningsframskrivningen en økning utover i planperioden.

Aldersgruppen 6 – 15 år som er den gruppen som går i grunnskolen, vil øke litt i planperioden. I aldersgruppen 16 – 66 år er det fremskrevet en reduksjon. Aldersgruppen 67 – 79 år viser en jevn økning i planperioden, en økning som fortsetter mot 2025 for så å flate ut. Aldersgruppene 80 – 89 år vil øke noe i planperioden, men vil øke kraftig fra 2025 og utover. Gruppen 90+ forventes å synke litt i planperioden før den ser ut til å falle kraftig etter 2023 og videre utover før den jevner seg ut mot 2030. På lang sikt vil aldersgruppen 67 – 79 år som øker sterk utover mot 2020 og 2025 komme inn i aldersgruppene 80 – 89 år og 90 og over.

4.2 Frie inntekter

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatteinntekter (fra private og kraftanlegg), eiendomsskatt, konsejnskraft og andre ikke øremerkede statlige tilskudd, og er hovedfinansieringskilden for driftsrammene.

4.2.1. Skatt og rammetilskudd

Kommunesektorens rammebetingelser styres i vesentlig grad av de bevilgninger som Stortinget vedtar. Som utgangspunkt for budsjettarbeidet har man hatt Kommuneproposisjonen (Kprp) som kom i mai og Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 (Prop. 1 S). Statsbudsjettet er i skrivende stund ikke vedtatt så det er i en viss grad usikkerhet som berører kommuneøkonomien.

Fra og med 2017 ble det et nytt inntektssystem for kommunesektoren. Målet med omleggingen har fra staten sin side vært å sikre gode og likeverdige tjenester i hele landet.

Endringene i det nye inntektssystemet medførte at Meråker kommune fikk drøyt 2,1 millioner mer i overføringer fra staten for 2017 enn vi ville fått med det gamle inntektssystemet. Nesten 1,3 mill kr av dette kan henføres til endrede kostnadsnøkler og resten skyldes resultatet av at vi er definert som «ufrivillig liten» kommune og blir kompensert via det graderte basistilskuddet.

Det som i utgangspunktet kan se ut som en vekst på om lag 1,9 mill kr fra 2019 til 2020, blir påvirket av en rekke faktorer når makrotall brytes ned. For Meråker kommune ser vi bl.a. følgende:

- Forventet lønns- og prisvekst (deflator) på 3,1 %.
- Økte pensjonskostnader som følge av lønnsøkning og regulering av grunnbeløpet (G) i folketrygden må dekkes innenfor veksten i rammeoverføring. Dette motvirkes noe av utviklingen i beregnet premieavvik og amortisert premieavvik som gir positivt utslag i 2020.
- Finanskostnadene er betydelig i handlingsplanperioden.

Anslag på nominell vekst i regjeringens forslag til statsbudsjett i våre frie inntekter ligger på 1,2 prosent. Korrigert for deflator, økte pensjonskostnader og noen få oppgaveendringer har vi fra 2019 til 2020 realnedgang på nærmere 2 % i de frie inntektene.

Kommunesektorens organisasjon (KS) har utviklet et verktøy (prognosemodell) for beregninger av de frie inntektene. Dette verktøyet blir oppdatert jevnlig basert på ny informasjon om inntektsrammene og befolkningsutvikling, og innarbeider blant annet også beregningene som departementet gjør i Grønt hefte.

KS' prognosemodell er et godt utgangspunkt for å beregne kommunenes frie inntekter. Den er også nyttig for kommunen å bruke til å utarbeide anslag på de frie inntektene utover i økonomiplanperioden. Kommunen må legge inn egne prognoser på befolkningsutvikling, både for landet som helhet og i egen kommune, samt justere forventet vekst for skatt og rammetilskudd på nasjonalt nivå i økonomiplanperioden. Den enkelte kommune kan vurdere om den vil legge til grunn egne befolkningsprognoser basert på lokal kunnskap eller

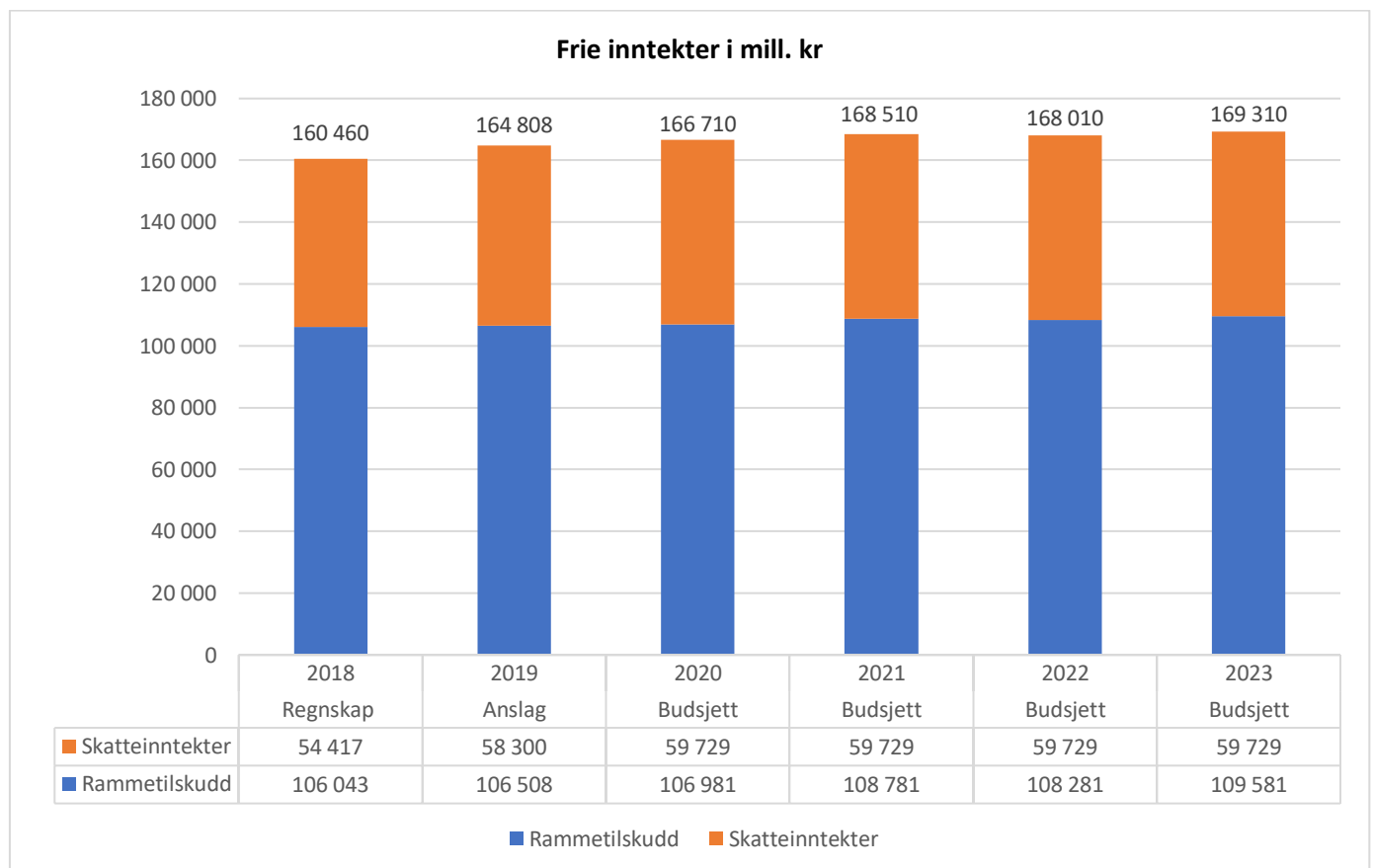
benytte SSBs befolkningsprognoser. Ved å legge inn SSB sin befolkningsprognose for utviklingen av befolkningen for landet, vil en kunne få et rimelig godt anslag på utviklingen i frie inntekter for egen kommune. Når det gjelder hvilken inntektsvekst på nasjonalt nivå som det vil være rimelig å legge til grunn i økonomiplanen, vil det sjeldent være gitt klare signaler om hvilken inntektsvekst som kan forventes utover det første året fra sentralt hold.

Enkeltelementene i skatt og rammetilskudd for 2020 og i økonomiplanen kommer frem i tabellen nedenfor.

Tabellen er hentet fra prognosemodellen som er utarbeidet av KS på bakgrunn av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 og befolkningsprognosene for Meråker.

De frie inntektene vil bli ganske like i planperioden.

Man mottar størst innbyggertilskudd for de eldste og barn i barnehage- og grunnskolealderen. Det har sammenheng med at kostnadene er størst med å gi tjenestetilbudene til disse aldersgruppene.

For 2020 har Meråker kommune en utgiftsbehovsindeks på 1,1752, dvs. at vi er vurdert å være 17,52 % dyrere å drifte enn gjennomsnittet av kommunene i Norge. Indeksen vil være stabil i hele planperioden.

4.2.2. Eiendomsskatt

Meråker kommune har hatt eiendomsskatt på verker og bruk i mange år. Satsen er 7 promille som er maksimalsatsen. Eiendomsskattetaksten fastsettes av kommunen med unntak av for kraftanleggene hvor den fastsettes av ligningsmyndighetene.

Kommunestyret fattet i sak FO 17/17 den 30.10.17 følgende vedtak omkring eiendomsskatt:

«Rådmannen får til oppgave å utforme et budsjett uten eiendomsskatt på næring, hus, fritid og hytter (eiendomsskatt på verker og bruk skal bestå) for året 2018 og i økonomiplanen 2018 – 2022. Budsjettforslaget skal ivareta pålagte kommunale oppgaver.»

I tillegg fattet kommunestyret i sak KS 62/18 i mål- og strategidebatten for økonomiplanperioden 2019-2022 følgende i pkt. 2:

«Det legges til grunn at rådmannen i det videre arbeidet med budsjett ikke øker eller utvider eiendomsskatten ut over dagens nivå.»

I økonomiplanens del 2, konsekvensjustert budsjett, og økonomiplanens del 3, økonomisk handlefrihet, er kommunestyrets tidligere vedtak ivaretatt.

Eiendomsskatt fra kraftanleggene (verk og bruk)

Eiendomsskattegrunnet for kraftverkene ble oversendt fra Sentralskattekontoret for storbedrifter 23. oktober.

Etter tidligere bestemmelser hadde vi nådd opp i maksimal utbetaling hva angår Meråker kraftverk. Gjennom Landssammenslutningen av vasskraftkommuner (LVK) er det over lengre tid jobbet mot Regjering og Storting for å få endret reglene. Selv om vi ikke fikk gjennomslag for fjerning av makstakreglene, er det gjennom flere statsbudsjett vedtatt endringer som ga oss litt merinntekter. Reduksjonen fra 2014 og framover skyldes innfasing av tidsserier med lavere kraftpriser enn de som fases ut som legges til grunn ved beregning av eiendomsskatten på kraftverk. I tillegg er satsen for den statlige grunnrenteskatten økt og siden grunnrenteskatten kommer til fradrag i kommunens eiendomsskattegrunnlag, skjer det en forskyvning av skattegrunnet fra kommunene til staten. Vi har ikke grunnlag for å gjøre vurderinger etter år 2020.

Eiendomsskatt fra andre verk og bruk

Det er gjennomført omtaksering av verk og bruk (unntatt kraftverkene) i 2016. Det ga oss ca. 1,0 mill. kr i økt eiendomsskatt på øvrige verk og bruk. Eiendomsskatt fra øvrige verk og bruk vil i 2019 totalt utgjøre ca. 1,5 mill. kr.

I regjeringens forslag til statsbudsjett er det foreslått omfattende endringer i regelverket om eiendomsskatt. Selv om kommunestyret vedtar at det kun skal skrives ut eiendomsskatt kun på verk og bruk (eiendomskattelovens § 3c) blir vi påvirket av forlaget til endringer.

Endringer i eiendomsskatteloven

Ny eiendomsskattelov fjerner adgangen til å skrive ut eiendomsskatt på produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner, med unntak for vindkraftverk og de delene av petroleumsanlegg for olje og gass som omfattes av petroleumsskatteloven.

Teknisk gjøres dette ved at eiendoms-kategorien «verk og bruk» fjernes fra eiendomsskatteloven, og at særreglene for verk og bruk videreføres kun for vannkraftverk, samt «vindkraftverk og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum». Alle andre typer anlegg som i dag er verk og bruk, vil etter forslaget være alminnelig nærings-eiendom.

Endringen innebærer at mye av skattegrunnet i industrielle anlegg vil bli borte. Det er vedtatt overgangsregler som skal gi en trinnvis reduksjon i skatteinntektene over 7 år fra 2019. Endringene i eiendomsskatteloven medfører at alle kommuner som vil videreføre skatteplikten på de eiendommene som i dag defineres som «verk og bruk» må omtakser eiendommene etter verdsettelsesreglene for alminnelig eiendom. Fylkesmannen har bevilget skjønnsmidler for å dekke kostnadene ved dette.

I lovforslaget var det i utgangspunktet slik at siden kategorien «verk og bruk» var foreslått fjernet ville det for vår del medføre at valget for 2019 ville være å enten (re)utvide skatteplikten til å omfatte all

næringseiendom fra 2019, eller avstå fra beskatning av all næringseiendom. For å dra nytte av overgangsreglene, som skulle gi en gradvis reduksjon av skatteinntektene fra produksjonsutstyret i verk og bruker over 7 år, var det et vilkår at kommunen i overgangsperioden skrev ut eiendomsskatt på all næringseiendom.

Vedtatte overgangsregler har nå presisert at det ikke er nødvendig å reinnføre eiendomsskatt på næringseiendommer for å videreføre eiendomsskatt på den «gamle» verk og bruk-kategorien og dermed dra nytte av kompensasjonsordningen for inntektsbortfall.

Undersøkelser og beregninger foretatt av KS og LVK viste at det var usikkert om den kompensasjonsordningen som er vedtatt vil dekke inntektstapet som vil oppstå som følge av regelendringene. Den antagelsen viser seg å stemme og vil gi oss et økende inntektstap i planperioden.

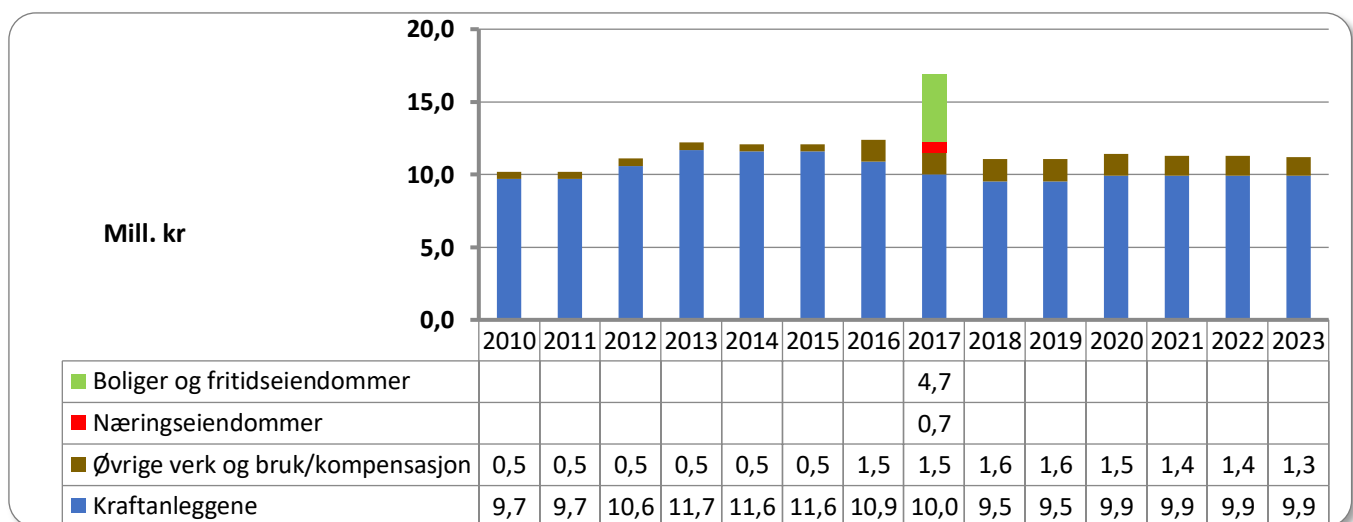
Kraftskatteutvalget

Finansdepartementet nedsatte et ekspertutvalg som skulle se om beskatningen av kraftnæringen resulterte i at samfunnsøkonomisk lønnsomme utbygginger/renoveringer ikke ble realisert. Utvalgets rapport var neslående lesing for vertskommuner. Det foreslås en omfordeling av 3,7 milliarder kroner fra kommunesektoren til staten. For Meråker kommunes del ville det blitt 17 millioner i mindre inntekter.

Forslaget er en krigserklæring mot de 175 distriktskommuner som har avstått sine naturressurser til vannkraft. For vertskommunene er forslaget et fundamentalt løftebrudd. Forslaget om å oppheve ordningene som lovfester kommunene rettmessige krav på en andel av vannkraftverdiene nå - etter at det meste av vannkraften er bygget ut - er et dramatisk brudd på den samfunnskontrakten som har eksistert mellom stat, kraftutbygger og vertskommunene i mer enn 100 år. Forslaget vil føre til massiv motstand mot fornuftige rehabiliteringer i alle vannkraftkommuner.

Rapporten ser så langt ut ikke til å ha politisk oppslutning, men store verdier er satt i spill og vi har neppe sett det siste angrepet på vertskommuners kompensasjonsordninger for de evigvarende naturinngrepene som er foretatt.

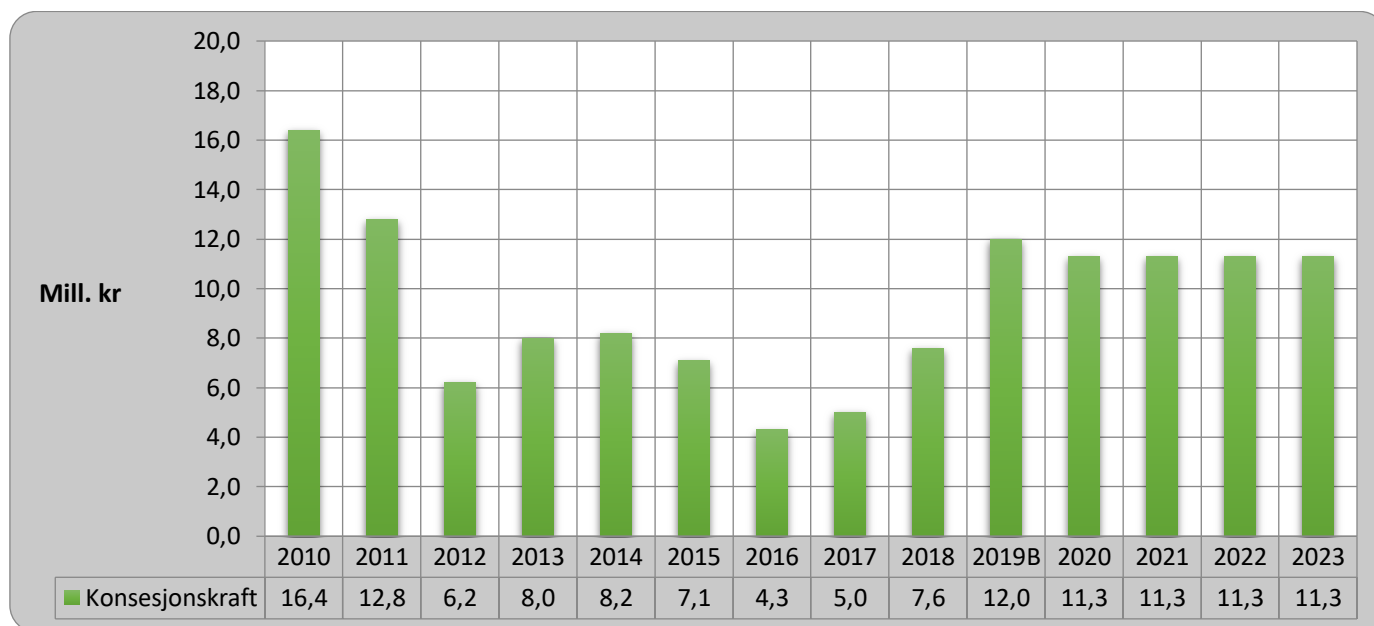
For økonomiplanperioden kan eiendomsskattene anslås slik i mill. kr:

4.2.3. Konesjonskraftinntekter

I vedtak datert 04.11.11 regulerte NVE kraftgrunlaget, konsesjonsavgifter og –kraft for konsesjon av 17.4.09. Dette medfører at konsesjonskraftmengden har blitt vesentlig redusert og at vi har nådd “taket” i tilgjengelig mengde som kan selges. Totalt for Stjørdalsvassdraget og Nea er mengden nå om lag 46,4 GWH.

For økonomiplanperioden kan konsesjonskraftinntektene anslås slik i mill. kr:

Siden 2006 og fram til og med 2012 har all kraft vært solgt til spotpris. Det har ført til at inntektene fra salg av konsesjonskraft har svingt mye fra år til år med en topp i 2010 på 16,4 mill. kr og en foreløpig bunn i 2016 på 4,3 mill. kr. Årsaken til svingningene skyldes tilbud og etterspørsel herunder finanskrisen samt tilgang til kraft og kapasitetsutnyttning i nettet. 2011 ble også et godt år med 12,8 mill. kr i inntekter.

For å redusere risikoen ved salg av konsesjonskraft ble det besluttet at for 2013 skulle ca 34 GWh selges til fastpris og 12,5 GWh selges til spotpris. Samme modell ble brukt i 2014 og 2015. For 2016 ble andelen solgt til fast pris økt til 38 GWh og andel på spot redusert til 8,5 GWh. Samme modell ble valgt for 2017, 2018 og 2019. Med unntak av 5 GWh er all konsesjonskraft for 2020 er solgt til fastpris, og gitt at prisen vi må betale for konsesjonskraften (OED-prisen) samt innmatingskostnader ikke endres vesentlig, kan det anslås en netto inntekt på 11,3 mill. kr i 2020.

Det ble oppnådd en god pris for 2019 og en akseptabel pris for 2020. Rådmannen ser det som realistisk at en kan oppnå samme priser i resten av planperioden. For årene 2021 – 2023 er det derfor lagt til grunn samme inntektsnivå som i 2020. Ved å selge mesteparten av krafta til fastpris vil risikoen for store avvik mellom regnskap og budsjett være betydelig mindre.

4.2.4. Utbytte fra NTE

I forbindelse med sammenslåingen av Nord-Trøndelag fylkeskommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune ble det i april 2016, på nærmere bestemte vilkår, besluttet å overføre eierskapet til aksjene i Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk Holding AS vederlagsfritt fra Nord-Trøndelag fylkeskommune til kommunene i Nord-Trøndelag fra 01.01.18.

Meråker kommune har sammen med de øvrige kommunene truffet vedtak i kommunestyret hvor vilkårene for overdragelsen av aksjene ble akseptert, jfr. kommunestyrets vedtak i sak 14/17 den 27.02.17. På denne bakgrunn har eierkommunene forpliktet seg til å forholde seg til en vedtatt utbytteplan i ti år fra overtakelsen av aksjene i selskapet. Utbytteplanen kommer frem av overdragelsesavtalen og innebærer bl.a. at selskapet årlig skal utbetale utbytte til aksjonærene innenfor rammen av gjeldende bestemmelser i aksjeloven og overdragelsesavtalen. Utbytte fra selskapet, fra og med regnskapsåret 2017 (utbetalt i 2018) og for senere år, skal være basert på selskapets årsresultat.

Før det kan utbetales utbytte, skal det aktuelle årsresultatet for vedkommende år reduseres med et beløp som tilsvarer inflasjonsjustert (i henhold til endringene i konsumprisindeksen for det samme år) egenkapital (med tillegg for ansvarlig lån) for selskapet samme år. Etter at årsresultatet er justert i henhold til foregående setning, er utbytteforventningen at det skal kunne utdeles minimum 25 % utbytte av det overskytende årsresultatet.

Illustrerende eksempel:

- Årsresultat (etter skatt) for inntektsåret 2018 = kr 500.000,-
- Endringer i konsumprisindeksen for 2018 = 3 %
- Bokført egenkapital (inkl. ansvarlig lån) 31. desember 2018 = kr 5.000.000,-
- Inflasjonsjustert egenkapital = kr 150.000,-
- Utbytteforventning = kr 87.500,-

Utbytte for regnskapsåret 2017, utbetalt i 2018, skal tilfalle Trøndelag fylkeskommune. Kommunene forplikter seg frem til og med 10 år etter gjennomføringsdatoen til å forholde seg til den vedtatte utbyttestrategien. Meråker kommunes eierandel er på 4,64 %. Kommunene fikk utbetalt utbytte på 4,9 mill. kr. første gang i 2019 på bakgrunn av selskapets årsresultat i 2018. Det er lagt til grunn et årlig utbytte på 4 mill. kr i planperioden.

Av overdragelsesavtalen fremgår det at utbyttemidlene forutsettes å inngå som del av hver enkelt kommunes virksomhet, brukes til utviklingstiltak og forvaltes atskilt fra kommunenes øvrige midler. Utbyttemidlene skal i henhold til dette legges over i kommunale/regionale næringsfond og/eller egne kommunale fond for samfunnsutvikling med definerte formål og vedtekter. Det innebærer at midlene ikke kan brukes til ordinær drift.

4.2.5. Rentekompensasjon for investeringer

Skole

I forbindelse med gjennomføringen av grunnskolereformen dekker staten renteutgiftene for til sammen 11,6 mill. kr for Meråker kommunes vedkommende. Beregningen av det årlige kompensasjonsbeløpet er basert på serielån med avdragsåtid på 20 år for bygg og 10 år for inventar og utstyr. Det er beregnet en kompensasjon på kr 133.000,- årlig i planperioden.

Eldreomsorg

I forbindelse med gjennomføringen av «Handlingsplan for eldreomsorgen» kunne kommunene, etter visse betingelser, oppnå både oppstartingsstilskudd og kompensasjonstilskudd ved investeringer knyttet til omsorgsboliger og sykehjem.

Meråker kommune har til sammen fått tilsagn (og utbetalt) ca 12,6 mill. kr i oppstartingsstilskudd til tiltak i eldreplanen. For disse tiltakene mottar vi også kompensasjonstilskudd til dekning av renter og avdrag på lån på 11,1 mill. kr. På bakgrunn av forannevnte er det beregnet at kommunen i planperioden vil få kr 949.000,- i kompensasjonstilskudd fra Husbanken.

Kirkebygg

I forbindelse med renovering av Meråker kirke dekker staten renteutgiftene for til sammen ca. 1,7 mill. kr for Meråker kommunes vedkommende. Det er beregnet at kommunen årlig vil få kr 18.000,- i kompensasjonstilskudd fra Husbanken i planperioden

4.2.6. Statstilskudd flyktninger

Statstilskudd flyktninger (integreringstilskudd) ytes de 5 første årene flyktningene er bosatt i kommunen. For 2020 er inntektene beregnet til 7,25 mill. kr. Det er lagt til grunn samme beløp de øvrige årene i planperioden. Det betinger ny årlig bosetting av ca. 10 flyktninger. Skulle det bli vesentlig lavere bosetting vil inntektene bli lavere og kostnadene må reduseres.

Etter at kommunen har bosatt flyktninger i nærmere 25 år, med varierende størrelse på tilskuddene, er det nå ikke mulig å si hvilke inntekter som finansierer hvilke stillinger fullt ut. Hvis det blir vesentlig lavere bosetting av flyktninger i årene fremover er det ikke mulig å ta ned aktivitet innenfor de områdene som integreringstilskuddet skal dekke i det omfang som inntektene faller bort. Det vil påvirke budsjettbalansen negativt. Slik som situasjonen er i Norge med svært lave asylankomster, og derpå mange færre som skal bosettes, er det sannsynlig at dette etter hvert vil påvirke Meråker kommune også.

De områdene i kommunen som har aktiviteter som omhandler bosetting er tilført de nødvendige ressurser og inntektene vil dekke de budsjetterte utgiftene.

4.3 Konesjonsavgifter

Konesjonsavgiften er budsjettert med kr 2.980.000,-. Konesjonsavgiften reguleres med 5 års mellomrom, sist i 2015. Konesjonsavgiften skal reguleres i 2020, men det er usikkert hva utfallet vil bli så det er lagt til grunn samme beløp i planperioden. Konesjonsavgiftene avsettes til kraftfondet og tas inn i budsjettet til bruk i kommunens næringsarbeid og til finansiering av felleskommunale tiltak og infrastruktur.

Fondsbeholdningen var pr 31.12.18 på 9,5 mill. kr. Vedtatt bruk for 2019 er på ca. 8,0 mill. kr, men noen av prosjektene er forsinket eller blir ikke gjennomført slik at saldoen blir høyere enn forutsatt.

4.4 Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonsutgiftene, arbeidsgiveravgift

Lønns- og prisvekst

I statsbudsjettet anslås prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2019 – 2020 til 3,1 %. Kommunenes lønns- og prisvekst kompenseres ved å øke rammetilskuddet med den kommunale deflatoren.

Med samlede lønnskostnader herunder sosiale omkostninger på ca. 170 mill. kr vil selv små lønnstillegg utgjøre store beløp. En årslønnsvekst på 1 % vil utgjøre 1,7 mill. kr, 2 % 3,4 mill. kr osv.

Meråker kommune har avsatt 4,5 mill. kr i 2020 for å finansiere neste års lønnsoppgjør herunder økning i sosiale utgifter som en følge av lønnsoppjøret. Vi antar at det vil være tilstrekkelig til å dekke merkostnadene.

Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene

Kommunens pensjonsleverandør er for lærerne Statens pensjonskasse (SPK) og for øvrige ansatte Kommunal landpensjonskasse (KLP).

I budsjettforslaget er normalpremien for pensjonsutgiftene, basert på aktuarberegninger av KLP og SPK lagt til grunn. Beregningene gir følgende beregningssatser for 2020:

KLP – Fellesordningen	18,40 % av brutto lønnsutgift
KLP – Sykepleierordningen	17,96 % av brutto lønnsutgift
SPK	11,72 % av brutto lønnsutgift

Tidligere var det et eget område for folkevalgtordningen. Etter endring i forskrift om pensjonsordninger for folkevalgte opphørte denne ordningen fra 1.1.2014. Meråker kommunestyre vedtok (i KS 27/14) at vi fremdeles skulle ha pensjonsordning for folkevalgte og at ordføreren skulle innlemmes i den ordinære tjenstepensjonsordningen.

Tidligere kom reguleringspremien i tillegg til satsene ovenfor for KLP. Fra og med 2020 er kostnadene med reguleringspremien innbakt i pensjonssatsene og kommer ikke fram som en egen bevilgning i budsjettet.

Alle som har offentlig tjenstepensjon i KLP må skyte inn et egenkapitalinnskudd. Dette innebærer at vi også er eiere av selskapet. Hvis KLPs styre krever ytterligere egenkapitalinnskudd plikter vi som eier å skyte inn dette. Egenkapitalinnskudd i KLP skal føres i investeringsregnskapet. Egenkapitalinnskuddet skal føres i regnskapet som kjøp av andeler og kan ikke lånefinansieres. Beregninger fra KLP viser at egenkapitalinnskuddet for 2020 kan anslås til kr. 734.000,-. Dette beløpet videreføres i planperioden og finansieres med overføring fra driftsregnskapet.

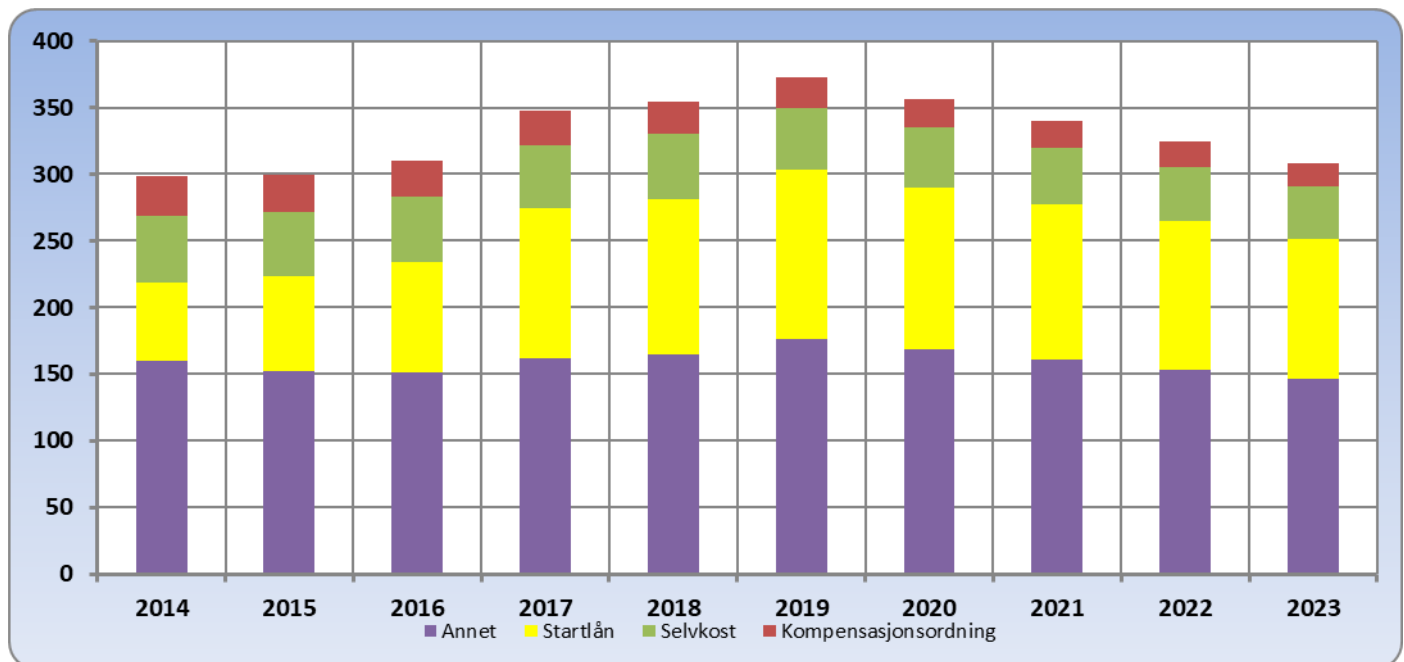
Arbeidsgiveravgift

Kommunen har et samlet budsjett på ca. 15,3 mill. kr i arbeidsgiveravgift for 2020. Dette inkluderer ikke beløp for neste års lønnsoppgjør.

4.5 Langsiktig lånegjeld, finanskostnader- og inntekter

Langsiktig lånegjeld

For økonomiplanperioden kan utviklingen i den langsiktige lånegjelda anslås slik i mill. kr pr 31.12:

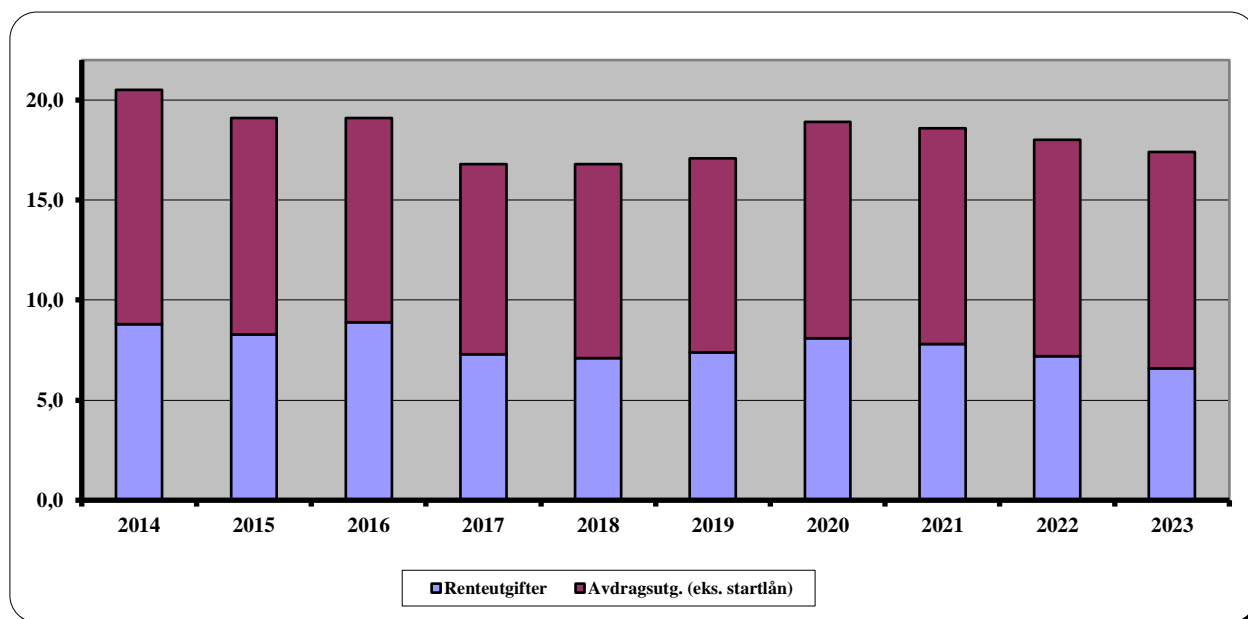
Ved utgangen av 2020 vil kommunen ha ca. 356 mill. kr i langsiktig lån. Deretter vil lånegjelda synke ned til ca. 308 mill. kr ved utgangen av 2023 forutsatt at det ikke blir tatt opp nye lån i perioden. Med så stor langsiktig gjeld blir finanskostnadene høye. I 2020 skal kommunen etter gjeldende låneavtaler betale til sammen omtrent 18,9 mill. kr.

Ikke alle lånene tynger like mye. Godkjent kompensasjonsramme på lån til sykehjem/omsorgsboliger/ skoleanlegg samt startlån (husbank), og lån i avgiftssektorene på til sammen ca 188 mill. kr, belaster ikke kommunens netto driftsresultat. Restgjelden som påvirker driften vil pr. 31.12.20 være på omlag 169 mill. kr, synkende til 146 mill. kr. i slutten av planperioden.

Finanskostnader

For økonomiplanperioden kan finanskostnadene anslås slik i mill. kr:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Renteutgifter	8,8	8,3	8,9	7,3	7,1	7,4	8,1	7,8	7,2	6,6
Avdragsutg. (eks. startlån)	11,7	10,8	10,2	9,5	9,7	9,7	10,8	10,8	10,8	10,8
Sum finansutg.	20,5	19,1	19,1	16,8	16,8	17,1	18,9	18,6	18,0	17,4

Avdrag

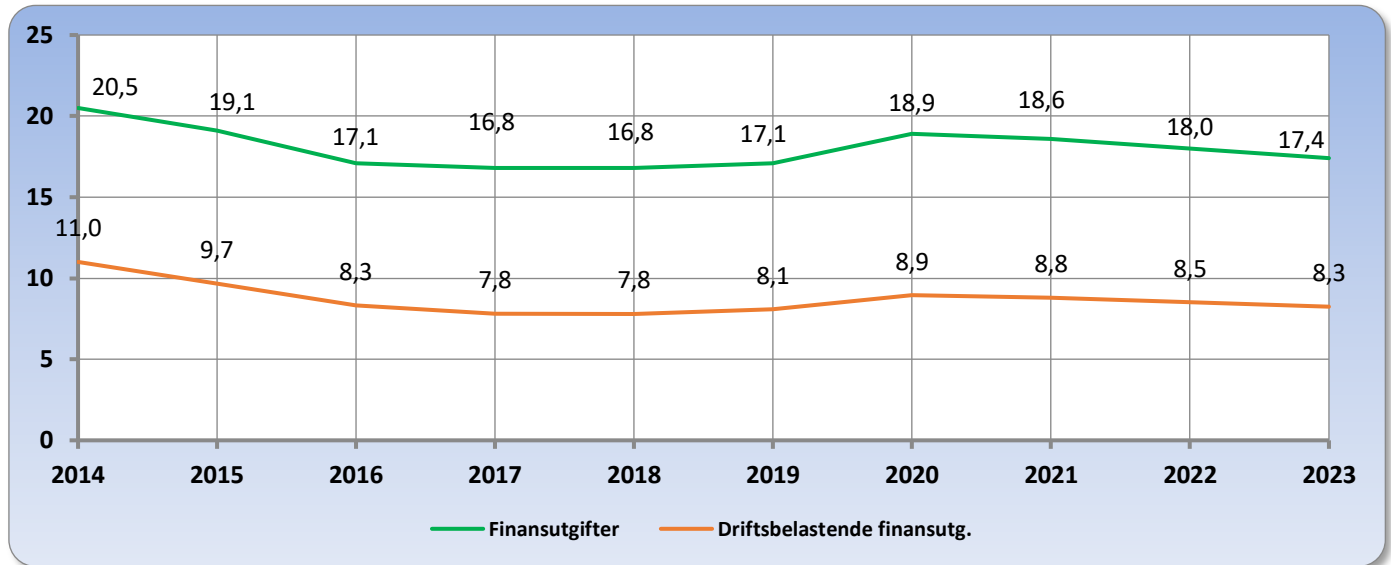
I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2005 og økonomiplanen for 2005 – 2008 ble det vedtatt å forlenge avdragstiden maksimalt på den langsiktige gjelda. De første årene ga det en bedring av budsjettbalansen på årlig ca. 3 mill. kr. Baksiden av dette er at senere nedbetaling av lånene fører til at man kan oppta vesentlig mindre nye lån og at renteutgiftene vil gå litt opp de første årene.

I planperioden 2020 – 2023 blir avdragene på ca. 10,8 mill. kr. Årlig. Dette er situasjonen før nye investeringer (og lån) i planperioden tas med.

Renteutgifter

For 2020 anslås renteutgiftene til 8,1 mill. kr og de reduseres gradvis i økonomiplanperioden til 6,6 mill. kr i 2023. Dette er situasjonen før nye investeringer (og lån) i planperioden tas med.

Driftsbelastede finansutgifter

Av de totale finansutgiftene på 18,9 mill. kr i 2020 utgjør de driftsbelastede finansutgiftene ca. 8,9 mill. kr. Andelen reduseres gradvis i planperioden og vil i 2023 utgjøre ca. 8,3 mill. kr. Det er disse utgiftene som påvirker kommuneøkonomien. Dette er situasjonen før nye investeringer (og lån) i planperioden tas med.

Mer om renteutgifter

Hovedstyret i Norges Bank valgte i sitt møte 23. oktober beholde styringsrenten uforandret på 1,5 prosent. Siste pengepolitiske rapport fra Norges Bank (september 2019) har forventninger om at styringsrenten fremdeles vil holdes uforandret. Rentenivået i norsk økonomi fastsettes med bakgrunn i flere momenter enn styringsrenten, og markedet og forventningene til aktørene der tilsier at rentenivået vil være stabilt, om ikke marginalt synkende i planperioden.

Med noen små unntak har Meråker kommune tilbake i tid kun hatt flytende rente på sine innlån. Man utsetter seg da for stor usikkerhet i forhold til renteutgiftene. For å redusere renterisikoen ble det høsten 2011 foretatt binding til fastrente på innlånene. Andelen av lån som har bundet rente har gradvis blitt redusert og utgjør pr 31.08.19 ca. 21,3 %.

Ønsket om forutsigbarhet og stabilitet gjorde dette helt nødvendig. Historisk lavt nivå på fastrenter gjorde at det ble foretatt binding av en relativt større andel av lånemassen. Pr 31.08.19 er vektet gjenværende bindingstid 0,29 år og gjennomsnittlig vektet innlånsrente 2,08 %. At vi har valgt å gjøre dette betyr ikke at risikoen er fjernet, men tilsier at risikoen for store svingninger i renteutgiftene er redusert. Bindingstiden på lånene varierer mellom 2 til 10 år. Gjeldporteføljens gjennomsnittlige kapitalbinding er 12,73 år.

I økonomiplanen er det lagt til grunn et uforandret rentenivå i planperioden. Det fordrer god og proaktiv finansforvaltning slik at vi ikke eksponeres for kortsiktige svingninger i markedet, men opprettholder finanskostnadene med en stabil rentefot.

Renteinntekter

Renteinntektene er oppført i henhold til gjeldende avtaler og rentenivå på forventet likviditetsbeholdning. Avkastningen på de likvide midlene herunder fondene kan anslås til ca. 1,1 mill. kr hvert av årene i planperioden.

4.6 Disposisjonsfond

Disposisjonsfondene er de mest anvendelige fondene. De kan benyttes til det formålet som kommunen selv ønsker, både driftstiltak og investeringer. Imidlertid er det vanlig å foreta lokal øremerking. Det er gjort i Meråker hvor vi bl.a. har opprettet rentereguleringsfondet og egenkapitalfondet. Akkumulert driftsoverskudd kan benyttes på samme måten som disposisjonsfondene. Saldoen på disposisjonsfondene var pr 31.12.18 på 28,8 mill. kr. I forbindelse med behandlingen av årsregnskapet for 2018, jfr. kommunestyrets sak 31/19 den 27.05.19, ble det vedtatt å sette av 7,8 mill. kr fra det regnskapsmessige mindreforbruket til disposisjonsfondet. I tillegg er det budsjettert med avsetning på 1,0 mill.kr. i 2019. Saldoen på fondet er da på ca. 37,6 mill. kr eller ca. 13,8 % (regnet etter anslåtte driftsinntekter på 271,5 mill. kr).

Overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk politikk

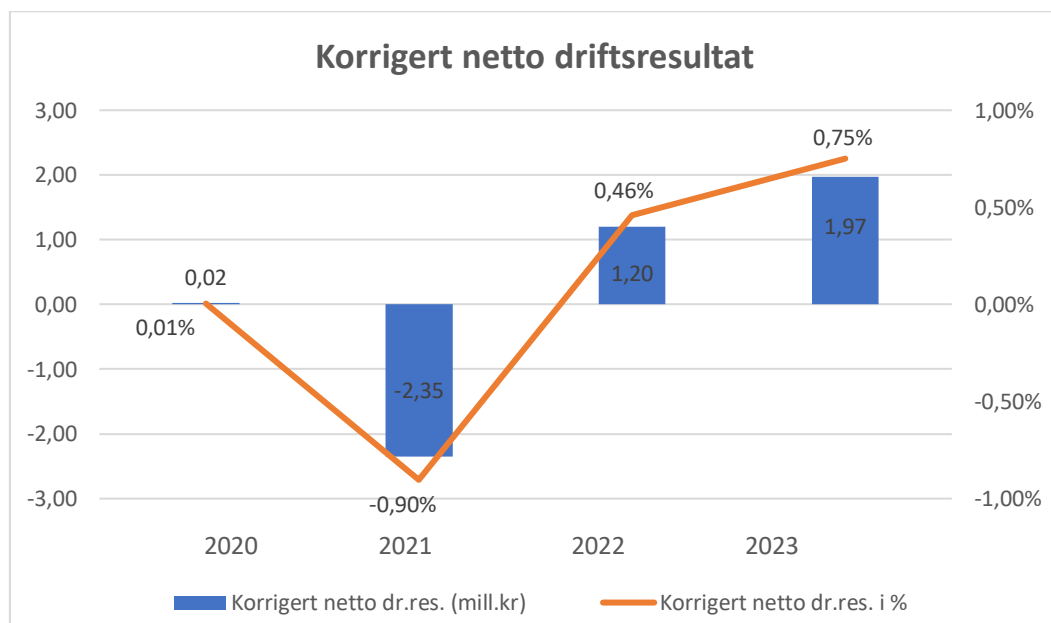
I kommunestyrets sak 52/17 den 19.06.17 ble det vedtatt følgende overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk utvikling. Det ble bl.a. vedtatt at:

- *Det er et mål at kommunen til enhver tid har et disposisjonsfond på minst 10 % av budsjetterte brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd.*

Disposisjonsfond er viktig å ha som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd, svingninger i økonomien og som egenkapital i investeringer. Med budsjetterte brutto driftsinntekter på ca. 271,5 mill. kr utgjør målet for fondet ca. 27,1 mill. kr. Den nye beholdningen på ca. 37,6 mill. kr (ca. 13,8 %) kr gjør at man nå oppfyller dette målet.

4.7 Konsekvensjustert korrigert netto driftsresultat

Konsekvensjustert korrigert netto driftsresultat viser varierende tallstørrelser i økonomiplanperioden. Det er tilnærmet 0 for 2020 for så å bli et negativt resultat på -2,35 mill. kr. i 2021. For årene 2022 og 2026 er handlingsrommet positivt igjen med hhv. 1,2 og 1,97 mill. kr. Det er da forutsatt at man opprettholder dagens driftsnivå uforandret og uten nye finanskostnader.

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommuner og fylkeskommuner har til disposisjon til avsetninger og investeringer. Over tid må kommunens netto driftsresultat være positivt for å sikre en bærekraftig økonomi og en effektiv ressursbruk.

De senere årene har det vært gjennomført mange tiltak for å tilpasse aktiviteten til kommuneøkonomien. Tiltakene har kommet i de fleste virksomhetene. Sektor skole, oppvekst og kultur og sektor helse, pleie og omsorg har fått betydelig reduserte budsjetttrammer da førstnevnte sektor nå har 26 % færre elever enn for 10 år siden og sistnevnte sektor nå har 32 % færre eldre i aldersgruppen 80 – 89 år.

Tilpasningen som har vært gjennomført de senere årene har vært helt nødvendig. Bortfallet av eiendomsskatt fra bolig- og fritidseiendommer på ca. 4,7mill. kr fra og med 2018 gjorde at behovet for å redusere driften ble ytterligere forsterket. Tallene som presenteres her hensyntar dette inntektsbortfallet.

Konsekvensjustert korrigert netto driftsresultat målt mot overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk politikk

I kommunestyrets sak 52/17 den 19.06.17 ble det vedtatt følgende overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk utvikling. Det ble bl.a. vedtatt at:

- Det er et mål at det over driftsbudsjettet årlig avsettes et beløp til disposisjonsfond/egenkapital i årets/fremtidige investeringer. Beløpet skal minimum utgjøre 1,75 % av budsjetterte brutto driftsinntekter for kommunen.

Målet innebærer at det årlig må avsettes ca. 4,5 mill. kr med budsjetterte brutto driftsinntekter på 260 mill. kr (2020).

Konsekvensjustert korrigert netto driftsresultat er både negativt og positivt i planperioden. 2020 er tilnærmet lik 0 mens 2021 kommer ut med et negativt resultat på 0,9 %. For årene 2022 og 2023 er det positivt med hhv. 0,46 % og 0,75 %. Det innebærer at man ikke når målet om å frigjøre 1,75 % av budsjetterte brutto driftsinntekter for kommunen.

Over tid må kommunens netto driftsresultat være positivt for å sikre en bærekraftig økonomi og en effektiv ressursbruk. Ved å gjennomføre det vil man sikre at det ikke oppstår ubalanse i økonomien.

Kommuneøkonomien må bedres. Det vil gjøre kommunen mer robust i forhold til valg man har tatt med å bestå som egen kommune. Det gir større muligheter til å møte fremtidens utfordringer gjennom vekst og utvikling. Samtidig gir det muligheter til større grad av vedlikehold av bygg og anlegg samt å realisere nødvendig infrastruktur i det kommunale tjenestetilbudet.

I økonomiplanens del III ser vi på hvilke disposisjoner og driftsendringer som gjøres i planperioden.

Del III - Økonomisk handlefrihet

5.1 Innledning

Den fremtidige økonomiske situasjonen for Meråker kommune avhenger av hvilke valg vi gjør når det gjelder framtidige investeringer og bærekraften i disse investeringene. En kan derfor si at kommuneøkonomien framover i større grad påvirkes og utfordres av egne beslutninger og mindre av endrede rammevilkår/bevilgninger fra regjering og storting

Det er viktig at prioriteringene i budsjett og økonomiplanen legger grunnlaget for en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi. Bare slik kan en imøtekomme fremtidens utfordringer gjennom vekst og utvikling. Samtidig gir det muligheter til større grad av vedlikehold av bygg og anlegg samt å realisere nødvendig infrastruktur i det kommunale tjenestetilbudet.

Kommunesektoren vil de neste tiårene stå overfor en utvikling der andelen eldre i befolkningen øker kraftig. Regjeringen varslet i perspektivmeldingen fra 2017 at dette vil gi utfordringer både for finansieringen av velferdsstaten og for kommunesektoren. Kommunesektoren må derfor forberede seg på å løse flere oppgaver med mindre ressurser. Rådmannen har i forslag til handlings- og økonomiplan budsjettert med at kommunen vil få lavere inntektsvekst framover

Inntektsveksten i planperioden vil mest sannsynlig flate ut mens økte utgifter som følger av at vi får endringer i demografikostnader, økte pensjonsutgifter og merutgifter til lønnsoppgjøret blant annet i 2019, må derfor dekkes opp gjennom at vi kostnadseffektiverer.

Rådmannen foreslår å gjennomføre investeringer for til sammen 157 millioner kroner i planperioden 2020-2023. Dette gir en gjeldsgrad på om lag 61,8 prosent i gjennomsnitt i perioden.

Økonomisk status ved inngangen til 2020

Meråker kommunes totale økonomiske status ved utgangen av august 2019 er god, og det forventes at vi vil få et noe høyere netto driftsresultat i 2019 enn budsjettert (budsjettert med 0,4 %). Bedringen skyldes at det forventes høyere skatteinntekter enn budsjettert - i størrelsesorden 1,0 millioner kroner.

Utfordringen på drift er at noen tjenesteområder sliter med å holde budsjettene sine og har et merforbruk som de må dekke opp før budsjettåret 2019 er over. Tjenesteområdene som «sliter med» å holde budsjettene sine får nå særskilt oppfølging fra økonomisjef og sektorsjefer ut budsjettåret 2019.

Det skal meget gode grunner til dersom virksomheter og tjenesteområder i Meråker kommune skal ha anledning til å gå med merforbruk, og dette må i så fall være avklart og kvitteret ut i forhold til rådmannen.

Økonomiske nøkkeltall

Kommunens økonomiske handlingsrom er avhengig av kommunens økonomiske situasjon, hvilke mål kommunen styrer mot og hvordan inntekter og utgifter endrer seg. Økonomiske nøkkeltall som sier noe om kommunens utgangspunkt.

Netto driftsresultat er en av de viktigste indikatorene for økonomisk balanse. Netto driftsresultat viser overskuddet på årets drift fratrukket kapitalutgifter. Meråker kommune hadde i 2018 et netto driftsresultat på 1,28 prosent. Dette er et stykke under TBS sine anbefalinger som sier at «et sunt» netto driftsresultat bør ligge mellom 1,75 % og 2,0 %

Disposisjonsfond

Gode driftsresultat de siste årene har bidratt til at Meråker kommune har styrket disposisjonsfondet sitt slik at det nå er på rundt 13,8 % av driftsinntektene.

Økonomiske rammebetingelser og prioriteringer

Kommunesektoren vil de neste tiårene stå overfor en utvikling der andelen eldre i befolkningen øker kraftig. Regjeringen varslet i perspektivmeldingen fra 2017 at dette vil gi utfordringer både for finansieringen av velferdsstaten og for kommunesektoren. Kommunesektoren må derfor forberede seg på å løse flere oppgaver med mindre ressurser. Rådmannen vil derfor i forslag til handlings- og økonomiplan budsjettere med at kommunen vil få lavere inntektsvekst framover

Økonomiske og finansielle måltall

Det er kommunens ansvar å sørge for en helhetlig og langsiktig økonomiforvaltning. Den nye kommuneloven sier at "kommuner skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid". For å oppnå dette fastsetter den nye loven at kommunene skal vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi (§ 14-2, punkt c). Det er opp til kommunen selv å vedta hvilke måltall den skal ha og hvilket nivå måtallene skal være på.

Rådmannens forslag til Økonomiske og finansielle måltall

Rådmannen ønsker derfor å bygge budsjettforslaget sitt på følgende fire finansielle måltall:

Målsetting for netto driftsresultat (allerede vedtatt):

- Korrigert netto driftsresultat på 1,75 - 2,0 prosent av driftsinntektene
- Med en omsetning på ca. 265 mill. kr betyr det i intervallet 4,6 – 5,3 mill. kr årlig.

Målsetting for gjeldsgrad

- Gjeldsgrad ikke over 70 prosent av driftsinntektene
- Det betyr at driftsbelastende gjeld ikke skal overstige ca. 185 mill. kr. Vi har i dag ca. 176 mill. kr.

Handlingsregel for kapitalutgifter:

- Renter og avdrag ikke over 7,5 prosent av frie disponible inntekter
- Det gir oss et måltall på ca. 20 mill kr i finanskostnader. Vi ligger i dag på ca. 17,1 mill kr.

Målsetting for størrelsen på disposisjonsfondet (allerede vedtatt):

- Minimum 10 prosent av driftsinntektene våre
- Dette utgjør ca. 26,5 mill kr. Ved siste årsslutt hadde vi 36,5 mill kr. (13,8%)

Bruk av kraftinntektene inn i - konsesjonskraftsinntekter inn i drift

Ikke mer/ helst mindre enn 7,5 mill. direkte inn i drift- det vil gi en bærekraftig økonomisk utvikling som sikrer «Mårråkbyggen» en bærekraftig tid framover ...

Rådmannen legger i sitt budsjettforslag opp til 7,5 mill kraftinntekter inn i drift. Resten brukes til å finansiere investeringer med kort avskrivningstid og/eller tiltak.

Virkningene av rådmannens forslag til finansielle måltall

Vurderinger, modeller og eksempler på virkninger av rådmannens forslag:

- Måltall viktig for en bærekraftig økonomi. Forplikter både administrasjonen og politikerne til å sette 'tæring etter næring'.
- Utfordrende å nå alle umiddelbart, spesielt når vi skal investere tungt i skolebygg.
- Med de planlagte investeringene vil vi bryte målsetting om gjeldsgrad på 70% og utfordre kraftig handlingsregel for andel kapitalutgifter når alt skal lånefinansieres.
- Mål om avsetning av andel av konsesjonskraftinntekter gir uforandret netto driftsresultat, men utfordrer bunnlinja vår.

Rådmannen ser at det kan være krevende å oppfylle alle disse måtallene på og med en gang, og at vi kanskje skal «skynde oss litt langsomt» her for at alle måtallene skal kunne la seg innføre på en god måte.

Rådmannen har imidlertid i sitt budsjettforslag søkt å oppfylle alle de fire økonomiske og finansielle måltallene med en gang, og uten at det har de store virkningene og konsekvensene verken personal- eller driftsmessig.

Gode og riktige måltall bidrar altså til å sikre en sunn kommuneøkonomi. Rådmannen foreslår at disse viktige måltallene nå innføres i Meråker kommune- og som sagt er stort sett er alle måltallene ivaretatt «på en god måte» i rådmannens budsjettforslag

For å sikre langsiktig stabilitet i økonomien må kommunens verdier opprettholdes over tid. Dette krever at netto driftsresultat er større enn null. Bare slik er det midler igjen til å opprettholde og utvide kommunens bygningsmasse og finansielle formue slik at det bidrar til like gode tjenester for kommende generasjoner, som det gjør for oss i dag. Dersom netto driftsresultat er null vil det ikke være midler igjen til å opprettholde kommunens realverdier og finansformue.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat for alle kommuner bør være 1,75 prosent. Hva resultatet bør være for den enkelte kommune kan imidlertid avvike fra dette, avhengig av størrelsen på kommunens formue, gjeld og avdrag.

Rådmannens vurderinger for 2020 og i økonomiplanperioden bør være at netto driftsresultat korrigert for premieavvik og avsetninger til bundne fond bør ligge mellom 1,75 og 2,0 prosent.

Med Rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan vil korrigert netto driftsresultat i gjennomsnitt ligge på 2,01 prosent i perioden. Dette i tråd med målsettingen

Disposisjonsfond

Størrelsen på disposisjonsfondet gir uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har i sin løpende drift, og dermed hvor stor økonomisk handlefrihet kommunen har.

Et disposisjonsfond gjør kommunen i stand til å håndtere midlertidige svingninger i økonomien, for eksempel inntektssvikt eller uforutsette utgifter. I tillegg gir det kommunen mulighet til å ta riktig risiko i forvaltningen av kraftfondet og i forvaltningen av kommunens pensjonsmidler.

Rådmannen opplever det bærekraftig at disposisjonsfondet ved utgangen av 2018 er på 36,5 mill kr. (13,8% av driftsinntektene våre)

De måltallene som mest sannsynlig blir vanskeligst å oppfylle for oss på kort sikt, er måltallene for gjeldsgrad og kapitalutgifter. Dette har sammenheng med planlagte investeringer, blant annet nytt skolebygg Meråker skole.

Gjeldsgrad

For å oppnå et riktig nivå på netto driftsresultat og for å unngå at utgifter til kommunens lån fortrenger utgifter til tjenesteproduksjon er det viktig at kommunens gjeld ikke vokser raskere enn veksten i kommuneøkonomien.

Rådmannen er av den oppfatning av at gjelden ikke bør utgjøre mer enn 70 prosent av driftsinntektene. Dersom gjelden holder seg på dette nivået vil den vokse i takt med kommuneøkonomien. En målsetting på gjeldsgrad må innrettes slik at det er realistisk at kommunen greier å betjene gjelden dersom rentenivået stiger vesentlig.

Med Rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan for perioden 2020-2023 anslår Rådmannen at gjeldsgraden vil ligge over 70 prosent i første år av planperioden, men reduseres mot slutten av perioden slik at gjeldsgraden i gjennomsnitt vil være 61,8 prosent.

Kapitalutgifter

Motivasjonen for handlingsregelen er at kapitalutgiftene skal utgjøre en fast andel av kommunens frie inntekter, slik at det blir igjen en forutsigbar andel av frie inntekter til å finansiere kommunens tjenestetilbud.

Dersom rentenivået er lavt vil det være rom for å betale ekstra avdrag. Dette reduserer gjeldsnivået og gir rom for å gjennomføre nye investeringer.

Ny kommunelov inneholder en ny bestemmelse for beregning av minimumsavdrag. Den nye beregningen vil anslagsvis gi Meråker kommune en minimum avdragstid på rundt 30 år, tidligere var den om lag 35 år for Meråker kommune. Avdrag ut over minimumsavdrag betegnes som ekstraordinære avdrag.

Rådmannen budsjettforslag for planperioden 2020 - 2023 gir denne utviklingen i kapitalutgiftene noe, fra å utgjøre 6,5 prosent av frie disponible inntekter i 2019 til å utgjøre 5,1 prosent i 2020, 6,8 prosent i 2021 og 6,7 prosent fra 2022. Snittet i planperioden er på 6,2 prosent.

Forslag til driftsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023

I forslag til driftsbudsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023, har rådmannen sett seg nødt til å gjennomføre kostnadsreducerende og kostnadseffektiverende tiltak for å kunne legge fram et godt og bærekraftig budsjettforslag som langt på vei tar innover seg rådmannens forslag til finansielle måltall. Hvilke tiltak det er snakk om og størrelsen på disse er nærmere beskrevet under den enkelte sektoren og det enkelte tjenesteområdet.

Rådmannen har noe han ønsker å ha særlig fokus på i 2020 for å ivareta elementer av utvikling, innovasjon, kompetanseutvikling, internasjonalisering, nettverksbygging, satsing på ungdommene våre og bolyst. Disse er:

- Vinterfestival/ vinterfestuke Meråker 2020 i sammenheng med SkiTour 2020 og renn i Grova i februar 2020: 0,2 mill + 0,3 mill
- Forprosjekt: Oppstart Kultur og fritidsklubb og forebyggende arbeid mot mobbing:
- Et større Skoleutviklingsprogram, kanskje oppstart av Respektprogrammet og/ eller MOT- kommune
- Et ønske om realisering av Pilgrimsleia:
- Innovasjon, Internasjonalt og regionalt samarbeid(Interreg): 0,2 mill

Totalt er størrelsen på disse tiltakene beregnet til 0,7 mill kr. Disse er foreslått finansiert over kraftfondet.

Driftsbudsjettet vårt

Driftsbudsjettet vårt er høyt, og kan fort by på vesentlige utfordringer for oss i årene framover- spesielt hvis vi får en betydelig inntektssvikt. Rådmannen er bekymret for det høye driftsbudsjettet vårt og hvilke utfordringer det kan gi oss på sikt. La oss håpe at det ikke er altfor stor grunn til rådmannens bekymringer når det gjelder størrelsen på driftsbudsjettet vårt.

Frie disponible inntekter

Rådmannen anslår at kommunens frie disponible inntekter vil øke med 3,6 millioner kroner i 2020. Mot slutten av økonomiplanperioden anslås inntektene å øke ytterligere med 2,6 millioner kroner. Lavere inntektsvekst enn tidligere har i hovedsak sammenheng med folketallsutvikling og demografisammensetningen i befolkningen.

Frie inntekter

Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd og fordeles gjennom inntektssystemet for kommunene. Frie inntekter er midler kommunene kan disponere fritt uten andre føringer fra staten enn lover og regler.

Rammetilskuddet består i hovedsak av et innbyggertilskudd, utgiftsutjevning, inntektsutjevning, regionalpolitisk begrunnede tilskudd og andre mindre tilskuddsordninger. Trondheim kommune mottar i tillegg storbytilskudd og et tilskudd som tildeles kommuner med høy befolkningsvekst. Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet foretas det omfordeling av inntekt fra såkalt lett-drevne til tung-drevne kommuner. Kommunenes utgiftsbehov beregnes med utgangspunkt i en kostnadsnøkkel som består av et sett med kriterier som skal si noe om alderssammensetningen i kommunen, bosettingsmønster, levekår og andre strukturelle forhold. Kriteriedata som brukes for å beregne kommunens utgiftsbehov oppdateres årlig. Inntektsutjevningen i inntektssystemet er en mekanisme for utjevning av de løpende skatteinntektene (unntatt eiendomsskatt). Endringer i skatteinntekter, både lokalt og nasjonalt, vil dermed raskt påvirke nivået på rammetilskuddet gjennom inntektsutjevningen. Rådmannen baserer seg på finansdepartementets skatteanslag for å anslå kommunens skatteinntekter og det inntektsutjevningende tilskuddet.

Lavere vekst enn tidligere år har sammenheng med lavere demografi- og pensjonskostnader. I motsetning til tidligere år er det i kommuneproposisjonen ikke gitt føringer på bruken av veksten i de frie inntektene.

Rådmannen har i forslag til budsjett 2020 budsjettet med at Meråker kommunen får en reell vekst i de frie inntektene på 1,808 mill kroner i 2020. Den årlige veksten antas å bli noe høyere mot slutten av perioden som følge av økte demografikostnader. For å lage anslag på Meråker kommunes frie inntekter har vi lagt tallene i Grønt hefte til grunn.

Forslag til investering, finansiering og gjeldsutvikling

Meråker kommune har dessverre en befolkningsnedgang. For fortsatt å kunne tilby gode kommunale tjenester må det likevel foretas investeringer. Rådmannen er opptatt av at disse investeringene er framtid-retta og bærekraftige og imøtegår framtidens tjenestebehov i kommunen vår.

Rådmannen foreslår investeringer for om lag 157 millioner kroner i planperioden.

Rådmannen har funnet plass til en virkelig stor investering i planperioden, og det nytt skolebygg Meråker skole. Her foreslår rådmannen å bevilge 63 millioner kroner (noe opp fra de 53 millioner kronene som allerede ligger der). Dette for å få realisert et fullverdig og framtidretta skolebygg ved Meråker skole.

Større investeringer med lang avskrivningstid er i hovedsak tenkt finansiert ved låneopptak, men investeringer med kort avskrivningstid er finansiert med driftsmidler frigjort gjennom bedret netto driftsresultat med til sammen 15,8 mill kr i planperioden.

Gjeldsutvikling

Med Rådmannens forslag til investeringer forventes kommunens lån til investeringer å øke fra 372,6 millioner kroner ved inngangen til 2020 til 405 millioner kroner ved utgangen av 2023. I denne utviklingen ligger forutsetning av en avhendelse av bygningsmassen ved MVS til et anslag på 60 mill kr.

Låneopptak

Tabellen under viser rådmannens forslag til låneopptak i økonomiplanperioden.

	2020	2021	2022	2023	2020-2023
Investeringslån	42.540'	88.900'	8.600'	0	140.040'
Startlån	10.000'	10.000'	10.000'	10.000'	40.000'
Sum låneopptak	52.540'	98.900'	18.600'	10.000'	180.040'

Netto finansutgifter

Finansinntekter

Kraftfondet vårt

Rådmannens prognose er at kraftfondet har en samlet kapital på ca 6,5 millioner kroner ved inngangen av 2020. Fondet tilføres ca 3 mill kr årlig med konsesjonsavgifter.

Finansutgifter

Renteutgifter

De samlede renteutgiftene forventes å øke med 2,3 millioner til 19,4 millioner kroner i 2020. Utgiftene er knyttet til investeringslån og startlansordningen.

Budsjettekniske forhold

Forutsetninger når det gjelder utviklingen i frie inntekter.

Regjeringen varslet i kommuneproposisjonen 2020 at kommunene vil få en vekst i de frie inntektene på mellom 1 og 2 milliarder kroner i 2020. Rådmannen har i forslag til budsjett 2020 lagt til grunn at kommunene får en vekst i de frie inntektene på 1,3 milliarder kroner. I perioden 2021-2023 er følgende lagt til grunn:

- 2021: 1,5 milliarder kroner
- 2020: 1,5 milliarder kroner
- 2023: 1,9 milliarder kroner

Årsaken til at vi lagt til grunn høyere vekst ut i perioden er at kommunenes merutgifter som følger av demografiske endringer øker ut i perioden. KS har foretatt beregninger som viser at kommunenes årlig demografikostnader (som må finansieres av de frie inntektene) vil øke til 1,9 milliarder kroner i 2023. Det er tradisjon for at kommunene får kompensasjon for økte demografikostnader gjennom vekst i de frie inntektene. Regjeringen har signalisert at det økonomiske handlingsrommet vil bli begrenset framover. Rådmannen har derfor ikke budsjettert med realvekst utover dette.

Høyere skattevekst enn budsjettert

Rådmannen håper fortsatt på høyere skattevekst i 2020 utover det som er forutsatt i Statsbudsjettet, og som vi har budsjettert med.

Del III økonomisk handlefrihet er en videreføring av del II konsekvensjustert budsjett som fokuserte på konsekvensene av å opprettholde dagens driftsaktivitet i økonomiplanperioden.

Del III er en analyse av dagens utgiftsrammer med hensyn på hvilke bindinger som ligger i disse. Siktemålet med analysen er å få fram den faktiske/reelle økonomiske handlefriheten.

Spørsmål det er naturlig å stille seg i den forbindelse er:

- Samsvarer dagens ressursfordeling med de politiske prioriteringer og vurderinger av de ulike behov?
- Benyttes tildelte ressurser til ulike formål på en rasjonell og effektiv måte?
- Oppnår en de resultater som en forventet ved ressurstildelingen til ulike formål?
- Samsvarer dagens subsidiepolitikk (f.eks. avgifts- og egenbetalingspolitikk) med de politiske prioriteringer?

Analysen vil skje ved en drøfting av hver enkelt sektors rammer og vil så langt det er mulig inneholde opplysninger om mulige reelle innsparinger og inntektsøkninger.

Som vi så i del II konsekvensjustert budsjett vil det å videreføre dagens driftsnivå uforandret gi lave driftsmarginer alle årene i planperioden. 2021 år kommer sågar også ut med negativ driftsmargin.

5.2 Overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk politikk

I kommunestyrets sak 52/17 den 19.06.17 ble det vedtatt følgende overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk utvikling:

- Kommunens langsiktige planlegging skal ha mål om en bærekraftig økonomisk utvikling som ivaretar nåtidens behov uten å stå i veien for at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine (generasjonsprinsippet).
- Det er et mål at det over driftsbudsjettet årlig avsettes et beløp til disposisjonsfond/egenkapital i årets/fremtidige investeringer. Beløpet skal minimum utgjøre 1,75 % av budsjetterte brutto driftsinntekter for kommunen.
Målet innebærer at det årlig avsettes ca. 4,6 mill. kr med budsjetterte brutto driftsinntekter på 265 mill. kr (2019).
- Det er et mål at kommunen til enhver tid har et disposisjonsfond på minst 10 % av budsjetterte brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd.
Målet innebærer at kommunen skal ha 26,5 mill. kr i disposisjonsfond (2019).
- Kommunen skal ha en driftsbelastende lånegjeld som ikke overstiger gjennomsnittet for norske kommuner og samtidig ivaretar generasjonsprinsippet.
- Kommunens økonomiplan for de fire neste årene skal ses i lys av det investerings- og driftsbehov kommunen vil ha i et perspektiv på inntil 8 år.

5.3 Mål- og strategidokumentet for økonomiplanperioden 2020 - 2023

Gjennom kommunestyrets sak 21/17 den 27.02.17 om prosess omkring kommunens økonomiarbeid ble det vedtatt at det i juni skal gjennomføres en mål- og prioriteringsdebatt. Der vil kommunestyret kunne debattere på overordnet nivå om prioritering av ressurstilgangen til kommunens virksomheter, investeringer og finansiering av disse. Denne behandlingen kan benevnes mål- og prioriteringsdebatt. Til grunn for behandlingen er det utarbeidet et mål- og strategidokument for økonomiplanperioden 2020 - 2023.

Gjeldende økonomiplan (for perioden 2019 – 2023) ble vedtatt av kommunestyret i sak 97/18 den 10.12.18. Til grunn for mål- og prioriteringsdebatten ligger gjeldende økonomiplan, siste årsoppgjør, rapportering etter 1. tertial og regjeringens forslag til kommuneproposisjon og revidert nasjonalbudsjett.

Mål- og prioriteringsdebattens tidspunkt gjør at store deler av statens styringsdokumenter som påvirker kommuneøkonomien ikke er kjent når debatten finner sted da disse dokumentene først kommer utover høsten. Det gjør at bl.a. kommunens inntekter for påfølgende år ikke er fullt ut kjent da man først får kunnskap om disse når regjeringen legger fram statsbudsjettet i oktober.

Mål- og prioriteringsdebatten vil gjennom vedtak i kommunestyret kunne gi føringer for det videre arbeidet med budsjettet og økonomiplanen som f.eks. endret ressurstilgang i forhold til gjeldende økonomiplan til noen av kommunens virksomheter, spesielle investeringer som skal gjennomføres og finansiering av disse m.m.

Kommunestyret behandlet i sak 45/19 den 26.08.19 mål- og strategidokument for økonomiplanperioden 2020 – 2023 med slikt vedtak:

Vedlagte strateginotat legges frem for debatt.

Mål- og strategidokument for økonomiplanperioden 2020 – 2023, datert 08.08.2019, legges til grunn for det videre arbeidet med økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 og rådmannens budsjettforslag for 2020.

Innkommne forslag blir lagt med uten votering i den videre behandling av rådmannens budsjettforslag. Under følger en opplisting av innkomne forslag under kommunestyrets behandling:

Ved kommunale byggeprosjekt skal det legges vekt på å finne fram til gode og framtidsrettede løsninger med tanke på klima og miljø, både når det gjelder bygningsmaterialer og energiforsyning.

Ved hvert byggeprosjekt skal det vurderes om bygget/byggene kan oppføres som plusshus eller passivhus.

1. 3,5 mill av kraftinntektene våre settes av til fond.
2. Større satsing på fiber – summen settes opp til 2 mill. i perioden.
3. Brannbil skal kjøpes inn så fort man kan når man har utredet hvilke behov brannvesenet har og det har vært anbudsrunde.
4. Renseanlegget utsettes 1-2 år.
5. Fengsel må fortsatt prioriteres og det må avsettes penger til dette i perioden.
6. Økt salg av kommunale boliger fra 2-3 i året.
7. Utrede mulige løsninger for å sikre myke trafikanter og naboer langs veien (Egga).

Side 58 i planen: punkt ang. Kommunale veier:

-Ny vei Egga – strykes.

Eksisterende vei til Egga må opprustes.

Dokumentet som ble utarbeidet til mål- og prioriteringsdebatten trekker opp de store linjene og kommunestyrets prioriteringer for de kommende 4 årene.

5.4 Sentraladministrasjonen og politiske organer

Rådmannen og strategisk ledelse

Rådmannens strategiske tenkning:

- Tjenester som i større grad samskaper- drar veksler på hverandre og utvikler seg sammen
- Smart, innovativ og bærekraftig kommune
- Kunnskaps- og samfunnsutvikling. Kunnskapslæring
- Lærende organisasjon
- Bærekraftsmålene

De strategiske hovedgrepene søker å bidra til å svare på FN's 2030-agenda for bærekraftig utvikling og de 17 bærekraftsmålene. Bærekraftsmålene er fra nå av førende for kommunens strategiske samfunns- og arealutvikling fram mot 2030

Under Rådmannen ligger kommunens strategiske funksjoner for helhetlig virksomhetsstyring, samfunnsutvikling, organisasjonsutvikling, ledelsesutvikling, internasjonalt arbeid, økonomi og HR. Rådmannens utviklingskapasitet ligger dels i linja (sektorsjefene, økonomisjef og personalleder), og dels i rådmannens og sektorsjefenes fagstab.

Rådmannen og strategisk ledelse er ansvarlig for forsvarlig utredning og fremleggelse av politiske saker til kommunestyret, formannskapet og komiteene. I tillegg saksbehandler området klager for klagenemnda, utarbeider svarforslag på interpellasjoner i kommunestyret, samt utarbeider skriftlige svar som politisk nivå stiller i kommunestyret, formannskapet og i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Rådmannen kunne godt tenkt seg at omfanget av politiske saker hadde vært større enn hva som er tilfelle i dag.

Rådmannen og rådmannens fagstab har også ansvar for iverksettelse av politiske vedtak. Dette innebærer forsvarlig drift av kommunens tjenesteområder, utvikling av fag og virksomhetsstyring, forvaltning og im-

plementering av en helhetlig ledelses- og personalstrategi, god samhandling med og finansiering av tillitsmannsapparatet og en forsvarlig bruk og forvaltning av kommunens økonomiske midler. Rådmannen har her og nå lyst til å slå et slag for Meråker 2.0. Dette vil rådmannen komme tilbake til politikerne med i form av en egen sak og en egen strategi.

Et viktig strategisk hovedgrep for rådmannen

Regjeringen har ved kongelig resolusjon den 14. mai 2019 bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Rådmannen og strategisk ledelse vil sørge for at dette skjer

Interne tjenester og arbeidsgiverområdet

Hovedprioriteringen for de interne tjenestene og arbeidsgiverområdet vil i perioden være arbeidet med å utvikle organisasjonen, og kommunens plan og styringssystemer, slik at kommunen blir best mulig rustet til å svare på nasjonale og lokale forventninger som sier at fremtidig samfunns- og arealplanlegging skal være bærekraftig..

Temaplan for modernisering må utvikles og behandles i denne perioden, og skal svare på hvordan organisering og digitalisering støtter opp under politiske mål.

Dette arbeidet må bygge på digitalisering, ledesskolen og lederutviklingsprogrammet vårt, kommuneplannens samfunnsdel samt økt innbyggerinvolvering.

Medarbeiderskap og medarbeiderdrevet innovasjon vil også få et betydelig fokus i forhold til arbeidsgiverområdet

Hovedprioriteringen for de interne tjenestene og arbeidsgiverområdet i tiden framover skal altså være arbeidet med å utvikle organisasjonen, og kommunens plan og styringssystemer, slik at kommunen er godt rustet til å svare på nasjonale forventninger som sier at fremtidig samfunns- og arealplanlegging skal bygge på FNs bærekraftsmål. Temaplan for modernisering vil komme til behandling i denne perioden, og skal svare på hvordan organisering og digitalisering støtter opp under politiske mål. Arbeidet skal bygge videre på det grunnlaget som er lagt gjennom blant annet Digital Transformasjon, prosjekt Helhetlig ledelse, 10 FAKTOR og økt grad av medarbeiderinvolvering og medarbeiderskap.

Sykefravær

Personaltjenesten og HMS-ansvarlig(Bedriftshelsetjenesten) skal ha et særskilt ansvar i å bistå enhetene med å redusere sykefravær. Personaltjenesten skal bistå enhetene med kunnskap, analyser, råd og veiledning, generelle og spesifikke tiltak og prosesser som har direkte eller indirekte betydning for sykefraværet. I enheter med høyt sykefravær over tid, går rådmannen nå direkte inn med ulike former for støtte og oppfølging. Rådmannen har opprettet særskilte innsatsteam som skal bistå disse enhetene. Innsatsteamet for lavere sykefravær skal jobbe tett sammen med sektorsjefene slik at sykefraværsarbeidet vårt blir godt forankret og implementert på sektorsjefnivået.

Alle enheter og tjenesteområder i Meråker kommune må legge til rette for at medarbeidere skal ha kortest mulig fravær, være delvis sykmeldt og ellers prøve å forebygge fravær gjennom ulike tiltak og satsing på et godt arbeidsmiljø

Kommunen godtgjør ordfører på heltid og samt varaordfører i 10 %.

Sentraladministrasjonen og politiske organer omfatter virksomheter tilknyttet kommunestyret, formannskapet, arbeidsmiljøutvalget, kommune- og stortingsvalg, rådmannskontoret, kommunekassen, IKT-tjenesten (Varit) og revisjonen (KomRev Trøndelag IKS), sekretariat kontrollutvalget (KomSek Trøndelag IKS).

Lærlingeordningen er også lagt under sentraladministrasjonen. Bemanningen er for tiden på 9,5 årsverk til sammen på kommunekassen og rådmannskontoret.

For enheter med høyt fravær har rådmannen iverksatt følgende tiltak:

- Opprettelse av rådmannens strategiske sykefraværsguppe som er bredt sammensatt og skal jobbe strategisk og forebyggende mot å få ned sykefraværet vårt
- Samlinger for kompetanse- og erfaringsutveksling mellom enhetsledere, sektorsjefer, tillitsvalgte, HMS-ansvarlig, NAV arbeidslivssenter og personaleleder
- Prioritering av innsats mot og i enheter med høyest sykefravær over tid gjennom dialog, støtte og veiledning
- Handlingsplaner for reduksjon av sykefravær i enheter med høyt sykefravær

Samfunnssikkerhet og kommunal beredskap

Kommunen har et overordnet ansvar for befolkningens sikkerhet og trygghet. Kommunen skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer i kommunen, med sikte på å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier. Plikten omfatter også kommunen som myndighet innenfor sitt geografiske område, som virksomhet og som pådriver overfor andre aktører.

Rådmannen ønsker å møte dette kravet blant annet gjennom kvartalsvis beredskapstrening for ledergruppen med støttefunksjoner, følge opp enhetslederne, systematisk arbeid med ROS - analyser, beredskapsplaner og øvelser på enhetsnivå. Internkontroll for dette ansvaret blir fulgt opp av rådmannen.

Rådmannen er opptatt av en velfungerende og oppdatert kriseledelse som møtes jevnlig.

En revidering av Den kommunale beredskapsplanen vår kommer til politisk behandling før jul 2019

Digitrøndelag og Kompetanseløft Trøndelag

Digitrøndelag

Meråker kommune har i samarbeid med KS, Trøndelag fylkeskommune og øvrige kommuner i Trøndelag blitt med digitrøndelag. Hensikten er å bidra til at flere kommuner i Trøndelag styrker kompetansen innenfor digitalisering og lykkes med å ta i bruk de løsninger som etableres av fellesskapet. Programområdet skal særlig bidra med å rulle ut vedtatte nasjonale løsninger. Det er søkt fylkesmannen om tilskudd til ordningen.

Om Kompetanseløftet Trøndelag

Kompetanse spiller en nøkkelrolle i hvilken grad vi klarer å ta i bruk ny teknologi og samtidig endre måten vi jobber og organiserer oss på. Kompetanseløft Trøndelag - Digital transformasjon er en felles satsing i de 48 Trøndelagskommunene på økt lederkompetanse, og skal legge til rette for nye muligheter innen tjenesteutvikling i kommunene.

Hva kreves av oss for å lykkes med digital transformasjon?

I forbindelse med Kompetanseløft Trøndelag ble det våren 2019 gjennomført en større utredning, som ser på hva som kreves av en organisasjon som skal lykkes med digital transformasjon. Kommunene har i tillegg meldt inn forskjellige behov for kompetansehevingstiltak og verktøy. Her finner du aktuelle dokumenter og video om utredningen.

Fordi nettopp kompetanse spiller en nøkkelrolle i hvilken grad vi klarer å ta i bruk ny teknologi og samtidig endre måten vi jobber og organiserer oss på, har kommunene i Trøndelag valgt å satse på et Kompetanseløft innen digital transformasjon. I utredningsdokumentet gis det et innblikk i internasjonal og nasjonal forskning, eksempler på «god praksis», statistikk og rapporter samt regionale undersøkelser innen temaet digital transformasjon. For å sette inn riktige tiltak må vi forstå hvilke behov som bør dekkes.

Temaplan for teknologi og modernisering

Rådmannen ønsker seg en temaplan for teknologi og modernisering. Utviklingen i samfunnet drives av et samspill av sosiale, kulturelle og økonomiske utfordringer og muligheter på den ene siden, og teknologiske drivere på den andre. Ny og innovativ teknologi, kombinert med nye måter å levere tjenester på, skaper muligheter for kommunen. Trykket fra omverden på kommunen for å teste ny og innovativ teknologi er stort. Moderniseringen av våre tjenester og interne prosesser er viktig for å møte forventninger til omgivelsene fremover og i tråd med arbeidet som gjennomføres andre steder i verden forøvrig. En tydelig bevissthet rundt hvilke behov, tema og virksomhetsområder som skal prioriteres fremover blir sentralt som styringsverktøy for Meråker kommune.

Av hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel 2019-2035 er det satsingsområdene 4 og 5 som i størst grad legger føringer på arbeidet til de interne tjenestene:

- Klima, sikkerhet og beredskap – Satsingsområde 4
- Kommunal tjenesteyting – Satsingsområde 5

Rådmannen ønsker i forbindelse med kommende økonomiplanperiode å skissere noen delmål for de interne tjenestene med tilhørende strategier:

I 2023 skal Meråker kommune være en aktiv deltaker på vesentlige samfunnsarenaer

I 2023 skal Meråker kommune ha styrket sin posisjon som attraktiv arbeidsgiver

I 2023 skal kommunens behov for kompetent og relevant arbeidskraft være dekket

I 2023 har Meråker god beredskap i forhold til samfunnssikkerhet

FNs bærekraftsmål som kan sies å være særskilt relevante for området:

Mål 5. Likestilling mellom kjønnene

Målet handler om å gi begge kjønn like rettigheter og muligheter til å bestemme over eget liv. En kunnskapsbasert og systematisk tilnærming til inkludering har positive konsekvenser for alle grupper som står i fare for å bli støtt ut av samfunns- og arbeidslivet.

Mål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Målet handler blant annet om å sikre full sysselsetting og anstendig arbeid. Helhet, trygge og forutsigbare stillinger er en forutsetning for at medarbeiderne i kommunen skal ha gode forutsetning for å ytre seg og delta aktivt i utviklingen av egen arbeidsplass, i tråd med arbeidsgiverpolitikken.

Mål 9. Innovasjon og infrastruktur

Målet handler blant annet om å sikre Infrastrukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. En viktig del av arbeidet til interne tjenester handler nettopp om å bygge støtte- og styringssystemer som gjør at kommunen styres på en forsvarlig måte og ressursene utnyttes på en bærekraftig måte.

Vi må ha samsvar mellom kompetanse og oppgaver

Skal kommunen være en attraktiv arbeidsgiver, må kommunen over tid ha samsvar mellom tilgjengelig kompetanse og oppgaver. Både oppgaver og kompetanse kan påvirkes.

De interne tjenestene har et særlig ansvar for at hele organisasjonens kompetanse innen økonomi, innkjøp, regnskap, personal, HMS, arkiv, IKT, kommunikasjon, tolking og kontortjenester er i samsvar med dagens krav.

Indikatorer på at vi nærmer oss målet:

- Alle sektorer og enheter i Meråker kommune har oppdaterte kompetanse- og rekrutteringsplaner.
- Rådmannen har utarbeidet analyser av hvilke støttetjenester som bør ligge sentralt og hvilke som bør være på enhetene.
- Alle medarbeidere følges opp av én ansvarlig leder gjennom årlige utviklingssamtaler

- Enhetene analyserer kompetansesammensetning og behov for kompetanse basert på analyse fra 10 FAKTOR, medarbeiderundersøkelsen faktorene 4 og 7.
- Kommunen profesjonaliserer og standardiserer mottaket av nye ledere og ansatte, og sørger for at dette følges opp systematisk og over tid
- Sykefraværet for kommunen er under 7,8 prosent
- Alle enhetene som er knyttet opp mot interne tjenester har med ulike virkemidler og tiltak lagt til rette for at organisasjonen besitter nødvendig kompetanse på sine respektive områder

Vi må sammen jobbe for og mot en smartere kommune

Kommunen må utvikle seg i takt med samfunnet og i samspill med omgivelsene. Teknologiske endringer gjør det mulig å øke takten i moderniseringen av kommunen ved å skape nye former for tjenesteproduksjon, og automatisere manuelle og gjentakende prosesser. Kommunen skaper tilgang til større mengder data og løpende analyse for bruk i sentrale beslutninger og i strategiutvikling. Innbyggerne vil merke endringene i kommunen i form av krav til bruk av selvbetjeningsløsninger og flere muligheter for å delta i samfunnsutviklingen. Vi samhandler både internt og eksternt for å løse våre oppgaver litt smartere.

Indikatorer på at vi nærmer oss målet:

- Antallet manuelle administrative prosesser og oppgaver (tidstyver) er redusert ved bruk av teknologi og målrettet fornyingsarbeid
- Flere tjenester utføres sammen med brukere, innbyggere, næringsliv og frivillighet
- Gjennom satsing på kunnskapsutvikling, kompetanseheving og samarbeid med NORD Universitet avdekkes langsiktige og komplekse problemstillinger, som vi så løser sammen
- Flertallet av innbyggerne benytter kommunens digitale tjenester der det er tilrettelagt for det

Våre interne tjenesters kompetanse bidrar i enda større grad til en bedre kommune

Interne tjenester må være faglig i forkant på sine områder for å kunne være til nytte for resten av organisasjonen og innbyggerne.

Interne tjenester skal jobbe kunnskapsbasert, framtidsrettet og analytisk

Indikatorer på at vi nærmer oss målet

- Administrative verktøy og rutiner brukes.
- Brukerundersøkelse av tjenestene fra interne tjenester viser at enhetene og rådmannen i kommunen er fornøyd med tilbudet de mottar
- Kommunen lykkes med å øke innbyggernes deltakelse i utviklingen av kommunens tjenester
- Det er opprettet et virkemiddelapparat for mottak og videreutvikling av medarbeiderdrevet Innovasjon

Konklusjon:

For å møte alle disse prioriteringene, strategiene og målsetningene knyttet til våre interne tjenester ønsker rådmannen i 2020 så smått å starte et større organisasjonsutviklingsarbeid knyttet til våre interne tjenester. Organisasjonsutviklingsarbeidet skal ha som overordnet målsetning å få våre interne tjenester i større grad til å samskape og samarbeide på tvers av fag, sektorer og tjenesteområder.

Investeringer

I planperioden foreslår rådmannen å videreføre arbeidet med innbyggerrettede investeringer og velferdsteknologi som er påbegynt

Datadreven organisasjon

Rådmannen ønsker at Meråker kommune skal være en datadreven organisasjon. I dagens samfunn produseres det stadig mer informasjon på alle nivåer i samfunnet. Det offentlige har i varierende grad tatt i bruk denne informasjonen på en systematisk og strukturert måte til læring, forbedring, innovasjon og utvikling av

organisasjonen og tjenestetilbudet. Vi må derfor få i gang initiativ som styrker kommunens samlede evne til læring, analyse og styring.

Kommunens eierinteresser

Rådmannen ønsker at det skal utarbeides en årlig eierskapsmelding for Meråker kommune som legges fram for Kommunestyret. Rådmannen vil derfor komme tilbake med en sak til Kommunestyret om Kommunal eierskapsmelding, våren 2020.

Meråker kommunes eierskapsmelding må være et redskap for Kommunestyret for utøvelse av en målrettet, forutsigbar og langsiktig eierskapspolitikk. Eierskapsmeldingen skal bidra til god politisk styring og kontroll, og gi rammene for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap og sine eierinteresser.

Kommunestyresekretariatet, folkevalgte, kontrollutvalget og revisjonen

Hovedprioritering 2020-2023

I 2020 prioriteres opplæring av medlemmene i det nye kommunestyret mens det i 2021 er stortingsvalgår. Økonomiplanen varierer som følge av dette.

Regjeringen har ved kongelig resolusjon den 14. mai 2019 bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge.

Budsjett drift sentraladministrasjonen for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sentraladministrasjonen						
Sum kostnader	21 349 488	20 659 295	22 580 945	21 143 148	21 065 362	21 089 173
Sum inntekter	-2 094 703	-553 500	-1 712 000	-1 212 000	-1 212 000	-1 212 000
Nettoutgifter	19 254 785	20 105 795	20 868 945	19 931 148	19 853 362	19 877 173

Budsjett sentraladministrasjonen for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sentraladministrasjonen						
Lønn og sosiale kostnader	10 698 972	9 904 495	10 805 245	10 333 848	10 334 062	10 333 873
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	4 348 164	4 239 800	3 910 300	3 910 300	3 910 300	3 910 300
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	6 091 357	6 441 000	7 790 400	6 824 000	6 746 000	6 770 000
Overføringer	203 141	74 000	71 000	71 000	71 000	71 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	7 854	0	4 000	4 000	4 000	4 000
Sum kostnader	21 349 488	20 659 295	22 580 945	21 143 148	21 065 362	21 089 173
Salgsinntekter	-218 057	-195 000	-195 000	-195 000	-195 000	-195 000
Overføringer med krav om motytelse	-894 646	-351 500	-1 510 000	-1 010 000	-1 010 000	-1 010 000
Overføringer uten krav til motytelse	-146 000	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-836 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Sum inntekter	-2 094 703	-553 500	-1 712 000	-1 212 000	-1 212 000	-1 212 000
Nettoutgifter	19 254 785	20 105 795	20 868 945	19 931 148	19 853 362	19 877 173

Forslaget til budsjett for 2019 og økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 innebærer endringer for sentraladministrasjonen.

Følgende driftstiltak endrer driftskostnadene i planperioden:

Driftsendringer sentraladministrasjonen	2020	2021	2022	2023
Tiltak for å få ned sykefravær	200 000	100 000		
Folkevalgtopplæring	200 000			
Færre politiske møter	-77 420	-77 420	-77 420	-77 420
Skatteoppkreverfunksjonen overføres til staten	-258 335	-619 205	-619 205	-619 205
Sommerjobb ungdom avvikles	-165 900	-165 900	-165 900	-165 900
Kompetanseheving/lederutvikling/arbeidsgiverstrategi	300 000			
Sum driftsendringer	198 345	-762 525	-862 525	-862 525

Stabs- og støttefunksjoner i sentraladministrasjonen

Stabs- og støttefunksjonene er samlet direkte under rådmannen. En slik organisering gir best utnyttelse og samordning av disse ressursene. Stabs- og støttefunksjonene omfatter 9,5 årsverk fordelt på overordnet plan/økonomi, post/arkiv, personal, HMS, SLT-koordinator, kommuneregnskap og skatteregnskap. Sektor-ene har verken tilstrekkelig kompetanse eller kapasitet til å håndtere de samlede oppgavene innenfor plan, økonomi, arkiv og personal. Å splitte opp disse ressursene vil gi vesentlig dårligere utnyttelse av ressursene.

Som et resultat av flytting av skatteoppkreverfunksjonen til staten fra 01.06.2017, er 70% stilling redusert fra samme tidspunkt.

HMS

Meråker Kommune intensiverte fra 2017 sitt arbeide med internkontroll/HMS ved å tilsette HMS-koordinator i 60 % stilling. HMS-feltet er et komplekst fagfelt, som dekkes av mange lover og forskrifter, og er mer regulert enn andre deler av kommunens ledelsesansvar.

Vi er nå inne i en tid som preges av hurtig endringstakt og strenge krav fra myndigheter. Et aktivt HMS-arbeid blir derfor enda viktigere enn før. Vi må beholde arbeidskraft og kompetanse i kommunen, og gode HMS-forhold kan bidra til dette. I tillegg blir produksjons- og tjenesteprosesser etter hvert veldig komplekse. Derfor trenger vi verktøy for å sikre at disse ikke fører til forringelse av ansattes helse eller det ytre miljøet. For å hindre at uønskede hendelser oppstår, blir HMS-arbeidet et meget viktig element.

SLT

SLT er en samordningsmodell for lokale, forebyggende tiltak mot rus og kriminalitet. Målgruppen for SLT-arbeidet er primært ungdom mellom 12 og 18 år, men noen av tiltakene favner også unge voksne opp til 23 år, samt hele livsløpet. Fra juni 2018 fikk Meråker 100 % SLT-koordinator/ Miljøterapeut.

SLT sikrer at de ressursene som allerede finnes hos kommunen og politiet, blir mer samkjørt og målrettet. Arbeidet er forankret politisk og administrativt gjennom politirådet.

Innen utgangen av 2019 utarbeider politi og SLT-koordinatorene i VR-regionen en felles forebyggende handlingsplan for dette arbeidet. Handlingsplanen vil være et viktig grunnlag for utarbeidelse av konkrete tiltaksplaner, tverrfaglige og tverretatlige i kommunen. Den skal også gjøre samarbeidet i VR-regionen styrket i innsatsen mot målgruppene. Handlingsplanen angir retning for SLT- arbeidet og synliggjør de overordnede satsningsområdene. Planen vil ha politiets tjenestetilbud med kommunens utfordringsbilde som grunnmur for satsningen i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet rettet mot barn og unge i Meråker. SLT-koordinator har kommunens politiråd som styringsgruppe.

Interkommunalt samarbeid som føres innen sentraladministrasjonen

Kommunen er med i det interkommunale samarbeidet Værnesregionen innenfor områdene sekretariat, IKT og innkjøp. Videre deltar kommunen i IKA Trøndelag IKS (interkommunalt selskap for arkiv), KomSek (interkommunalt selskap for sekretariatstjenester for kontrollutvalgene) og KomRev (interkommunalt selskap for revisjon) samt arbeidsgiverkontrollen i Trøndelag.

Disse samarbeidene sikrer kommunen tilgang til effektive tjenester med høy kompetanse.

Tjenester i Værnesregionen

Under sentraladministrasjonen sorterer følgende tjenester i Værnesregionen budsjettmessig:

Tjeneste	2020	2021	2022	2023
Sekretariat/adm. ressurs	93 000	93 000	93 000	93 000
Innkjøpsamarbeid	461 000	461 000	461 000	461 000
VarIT inkl. personvernombud	5 269 000	5 269 000	5 269 000	5 269 000
Sum	5 823 000	5 823 000	5 823 000	5 823 000

Budsjettene for 2020 for ovennevnte samarbeidsområder er satt opp i samsvar med budsjettforslaget hos vertskommunen. Avvikende vedtak i forhold til innstillingen hos vertskommunen vil påvirke oss.

Kommunen er også med i det interkommunale samarbeidet innenfor arbeidsgiverkontroll (Arbeidsgiverkontrollen i Trøndelag). Dette samarbeidet omfatter langt flere kommuner enn Værneskommunene. I likhet med skatteoppkreverfunksjonen vil denne oppgaven flyttes over til staten med virkning fra 01.06.2020. Kommunens andel for 2020 anslås til kr 60.000,-.

Værnesregionen IT (VarIT) ble fra 01.05.10 etablert som et interkommunalt vertskommunesamarbeid med Stjørdal kommune som vertskommune. VarIT skal bidra til at kommunene får økt kompetanse og redusert sårbarhet. Enheten skal legge til rette for at kommunene utnytter og utvikler eksisterende og nye digitale verktøy. Dette for å oppnå effektiviseringsgevinster og bedre ressursutnyttelse. Enheten har som mål å framstå som dyktig, pålitelig og serviceinnstilt. Enheten skal levere stabil og sikker drift.

I tillegg til kostnadene med VarIT har alle samarbeidskommunene lokale kostnader for å kunne levere IT-tjenester. Disse kostnadene utgjør i 2020 om lag 0,4 mill. kr og er drift av kritisk nettverksinfrastruktur.

Innkjøpsamarbeidet i Værnesregionen driver fortløpende konkurranseutsetting av de største produktgruppene for kommunene i Værnesregionen. Videre driver enheten med rådgivning og bistand hos kommunene i forbindelse med utarbeidelse av konkurransedokumenter. Konkurransегjennomføring, kontraktsledelse og oppfølging er de aktivitetene som preger hverdagen. Rådgivning er en økende aktivitet for innkjøp, i tillegg til komplekse anskaffelsesprosesser. Det gode arbeidet som gjøres fører til innsparinger i alle enheter.

Sekretariatet/administrativ ressurs i Værnesregionen skal bl.a. ivareta deltakerkommunenes og regionens interesser for å bedre tjenestetilbudet til innbyggerne, styrke og ivareta eksisterende arbeidsplasser og initierer nye prosjekter som kan gi et bredere og mer variert sysselsettingstilbud i regionen.

Personvernombud i Værnesregionen

Værnesregionen hadde, fra 2011 frem til 2015, felles personvernombud for kommunene Stjørdal, Selbu, Meråker, Frosta og Tydal. Ordningen ble etablert etter en god prosess i regionen og i kommunene. Den personalmessige situasjonen medførte at stillingen var vakant i lengre tid, og de budsjettmessige midlene ble tilslutt overført til styrking av VR Innkjøp.

Behovet for stillingen var åpenbart da, og med en ytterligere forsterkning av lovverket som regulerer dette, va det viktig at VR snarest mulig gjenopprettet funksjonen. Fra 2018 er det igjen opprettet og tilsatt personvernombud i Værnesregionen. Stillingen er av vertskommunen Stjørdal organisatorisk plassert i VarIT og inngår i kostnadene i det tjenestesamarbeidet.

Personvernombudet vil under nytt lovverk få et noe annet innhold enn tidligere, men med forsterket fokus på koblingen lovverk og IT (dataregistrering). Personvernombudet skal gi råd til den behandlingsansvarlige eller databehandleren og til de ansatte som utfører behandlingen av personopplysninger om de forpliktelsene virksomheten har etter personvernlovgivningen. Ombudet skal kontrollere overholdelsen av forordningen og andre relevante regelverk med personvernbestemmelser, samt virksomhetens egne interne retningslinjer for personvern.

Kontroll og tilsyn

Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet har en ramme på kr 785.000,- for 2020. Rammen er tatt inn i rådmannens forslag. Størstedelen av rammen går til dekning av kjøp av revisjonstjenester og sekretariattjenester for kontrollutvalget.

For nærmere informasjon om kontrollutvalgets budsjettforslag vises det til utvalgets behandling som følger som vedlegg til dette dokumentet.

Næringsarbeide

Kommunestyret vedtok i sak 25/18 at næringsarbeidet skulle organiseres under sektor kommunal utvikling. Som et resultat av manglende finansiering har generalforsamlingen i Meråker Utvikling AS vedtatt å legge ned selskapet. Næringsarbeidet var til og med 2018 finansiert av ved bruk av midler fra 57 GWH-kontrakten (Kopperåfondet). Dette fondet er da oppbrukt og det måtte finnes alternativ finansiering. Fra og med 2020 er stillingen finansiert med driftsmidler, mens tiltakene finansieres av kraftfondet. Det vises til avsnittet til sektor kommunal utvikling for ytterligere kommentarer.

Sommerjobb for skoleungdom

Tilbudet sommerjobb for skoleungdom har kommunen hatt i mange år. Selv om tilbudet ikke har de store direkte kostnadene, er det mye ekstra arbeid rundt ordningen. Dette føles utfordrende for organisasjonen da vi selv samtidig gjennomfører ferieavvikling. Oppslutning fra skoleelever som har tatt i mot tilbudet har og gått ned med årene. Tilbudet foreslås avvirket fra og med 2020. Dette gir en innsparing på kr. 165.000,- årlig.

Lærlingeordningen

Ordningen med lærlinger er beregnet til ca. 0,8 mill. kr i 2020. Meråker kommune har lærlinger innen barne- og ungdomsarbeid og helsefag. Ordningen er forslått videreført i samme omfang i planperioden.

Takstutvalget

I forbindelse med behandlingen av økonomiplanen for perioden 2017 – 2020 og budsjettet for 2017, ble det vedtatt å utvide eiendomsskatten til å omfatte alle eiendommer.

Utvidelsen medførte et meget omfattende arbeid i administrasjonen. Det er i ettertid lett å se at det ikke ble avsatt nok ressurser til å gjennomføre takseringsarbeidet og ikke minst håndtere klager i etterkant av utskrivningen. Det ble i 2018 og 2019 innleid ekstern bistand til å håndtere deler av klagebehandlingen. Alle klagebehandling er nå sluttført på boliger og fritidseiendommer. Med grunnlag i endringer i eiendomsskatteloven ble det gjennomført retaksering av verk og bruk før utskrivningen for skatteåret 2019.

Det er ikke eiendomsskatt på næring, boliger og fritidseiendommer fra og med 2018 slik at behovet for ressurser på dette området er redusert. Kun beskjedne midler er avsatt til eventuell klagebehandling på verk og bruk/næringseiendommer i planperioden.

5.5 Sektor skole, oppvekst og kultur

Sektorens oppbygging/organisering:

Tjenesteområdene omfatter virksomhetene: Tollmoen barnehage, Egga barnehage, Meråker grunnskole, voksenopplæring og flyktningetjenesten, grunnskole for voksne, leirskolevirksomhet, logopedtjeneste, kulturskole, bibliotek, allment kulturarbeid herunder spillemiddelbehandling for idrettsanlegg og anleggsutbygging, mekkeverksted, kinotilbud m.m.

Komite for skole, oppvekst og kultur er det politiske organet som har ansvaret for saksområdet med formannskap og kommunestyre som overordnede. I tillegg til komiteen er det eget stadnamnutvalg, idrettsråd, sang- og musikkråd, kulturskoleråd, ungdomsråd og innvandrerråd. Stiftelsen Meråker-Musea har sitt eget uavhengige styre.

Hovedarbeidsområdet til sektoren er oppgaver pålagt i form av lover og forskrifter, kommunale budsjett og plandokumenter og delegerte arbeidsoppgaver fra rådmannen. De øvrige sektorene og sentraladministrasjonen er viktige støttespillere i det daglige arbeidet. Det er særlig viktig med tett samarbeid opp mot sektor for kommunal utvikling når det gjelder drift og vedlikehold av de forskjellige avdelingene og i det omfattende arbeidet med spillemiddelprosjekter og tilrettelegging for flerbruk i de offentlige anleggene. Samarbeidet med sektor for helse pleie og omsorg dreier seg i hovedsak om å få fram helhetlige tilbud for barn, unge og funksjonshemmede voksne og i arbeidet for de bosatte flyktningene i kommunen.

Bemanning:

Sektoren har budsjettert med 83,6 årsverk i inngangen til 2020, fordelt på de ulike avdelinger. Dette er en netto nedgang på ca. 4,5 årsverk. I hovedsak på grunn av nedbemanning på flyktningetjenesten og voksenopplæringa. I denne rammen ligger prosjektkoordinator i Værnesregionen med 0,6 årsverk. (Refusjon fra VR).

Hovedmål fra kommuneplanen:

- Fjellbygda det er godt å bo i.
- Meråker skal være en attraktiv kommune for næringslivet.
- Meråker er et trygt lavutslippssamfunn med god folkehelse.
- Meråker kommune sikrer et godt og stabilt tjeneste- og velferdstilbud for sine innbyggere og er en attraktiv arbeidsgiver.
- Barn og unge har trygge og gode oppvekstvillkår.

Målsettinger for sektoren:

- Barn og unge skal ha **gode og trygge oppvekstvillkår**.
- Barn og unge skal vokse opp i omgivelser som **fremmer mestring, deltakelse og opplevelse av mening**.
- **Fremme psykisk helse og livskvalitet**, tilrettelegge arenaer for mestring/meningsfull fritid, forbygge for å hindre bruk av alkohol og andre rusmidler hos barn og unge, tidlig tverrfaglig innsats overfor barn, unge og familier med behov.
- Sikre rask veiledning og hjelp til mestring av eget liv og livssituasjon, tilrettelegge trygge bo- og nærmiljø med møteplasser, bidra til at det skapes barne- og ungdomstilbud hvor alle kan delta, utfordre barn og unge til å bidra i beslutninger som angår deres oppvekstforhold, tilby fritidstilbud som fremmer læring, mestring og kreativitet.
- Meråker skal ha barn og unge som trives i barnehage og skole hvor de **opplever faglig, psykisk, fysisk og sosial mestring ut** fra sine egne forutsetninger.

- Styrke barn og unges sosiale kompetanse gjennom **systematisk arbeid i barnehage, skole og familiesamarbeid**, sørge for at barnehager og skoler har god kvalitet og et godt miljø som fremmer læring, mestring og kreativitet, fokusere på at barn og unge får trygge overganger mellom barnehage, grunnskole og VGS.
- Sørge for den nødvendige og pålagte kompetanseheving innenfor skole- og barnehage satsinga, som følge av vedtatte reformer og endringer i forskrifter.
- Ivareta kulturens plass og aktiviteter innenfor det kommunale tjenesteapparat.
- Iverksette de prioriterte saker fra kommunestyret, komitè skole, oppvekst og kultur, og sentrale myndigheter.
- Arbeide for best mulig tilrettelegging av idrettsanlegg og uteområder.
- Planlegge «framtidens skole» med fokus på nytt skoleanlegg.
- Sørge for å utnytte de tilgjengelige ressurser innenfor sektoren på best mulig måte. Utøve tilsyn med at de vedtatte prioriteringer blir gjennomført etter statlige og kommunale føringer, og etter de vedtatte kvalitetssikringsplanene og virksomhetsplanene.

Budsjett for sektor skole, oppvekst og kultur i planperioden 2020-2023

Forslaget til budsjett for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020 – 2023:

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sektor skole, oppvekst og kultur						
Sum kostnader	75 070 054	68 738 471	75 335 790	74 927 443	74 927 443	74 927 443
Sum inntekter	-13 271 895	-10 972 385	-9 434 085	-9 494 085	-9 494 085	-9 494 085
Nettoutgifter	61 798 159	57 766 086	65 901 705	65 433 358	65 433 358	65 433 358

Følgende driftsendringer for SSOK er foreslått for kommende planperiode:

Driftsendringer sektor skole, oppvekst og kultur		2020	2021	2022	2023
2000	Færre møter KSOK	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
2008	Forslåtte kutt i VR-samarbeidene	-248 000	-248 000	-248 000	-248 000
2015	"Inn på tunet"	200 000	200 000	200 000	200 000
2030	Økt åpningstid på biblioteket	36 000	36 000	36 000	36 000
2100	Reduksjon av assistent-/fagarbeiderressurs	-439 436	-579 256	-579 256	-579 256
2100	Reduksjon av ledelsesressurs	-29 300	-357 827	-357 827	-357 827
2530	Kutte redusert foreldrebetaling	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
2200	Kutte støtten til korpsdirigent	-56 300	-56 300	-56 300	-56 300
2605	Økt satsing på folkehelse	200 000	200 000	200 000	200 000
2631	Nedleggelse Mekkeverkstedet	-50 985	-50 985	-50 985	-50 985
Sum driftsendringer		-608 021	-1 076 368	-1 076 368	-1 076 368

De foreslåtte tiltak for sektoren og driftsreduksjoner vil bli kommentert under hvert ansvar.

Forslaget til budsjett for 2020 innebærer noen endringer, for årene 2021, 2022 og 2023 er det ikke lagt inn ytterligere rammekutt for sektoren.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sektor skole, oppvekst og kultur						
Lønn og sosiale kostnader	65 483 968	59 934 733	61 179 578	60 771 231	60 771 231	60 771 231
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	5 177 321	5 760 738	5 642 212	5 642 212	5 642 212	5 642 212
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	2 333 125	1 609 000	7 302 000	7 302 000	7 302 000	7 302 000
Overføringer	1 848 767	1 434 000	1 212 000	1 212 000	1 212 000	1 212 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	226 873	0	0	0	0	0
Sum kostnader	75 070 054	68 738 471	75 335 790	74 927 443	74 927 443	74 927 443
Salgsinntekter	-4 524 261	-5 364 300	-4 906 800	-4 906 800	-4 906 800	-4 906 800
Overføringer med krav om motytelse	-8 222 052	-5 608 085	-4 527 285	-4 587 285	-4 587 285	-4 587 285
Overføringer uten krav til motytelse	-25 000	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-500 582	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-13 271 895	-10 972 385	-9 434 085	-9 494 085	-9 494 085	-9 494 085
Nettoutgifter	61 798 159	57 766 086	65 901 705	65 433 358	65 433 358	65 433 358

Sektoren viser en betydelig økning på budsjettet for kommende planperiode. Dette forklares i hovedsak med at barnevernet, (ca. 4,4 mil.) er lagt under sektoren, lønns og prisvekst, (ca. kr. 2,5 mil.), økning i PPT, (ca. kr. 0,6 mil.) og reduserte inntekter på voksenopplæringa, (ca. kr. 1.mil.).

Budsjetterte vertskommunesamarbeid i Værnesregionen for sektor skole, oppvekst og kultur:

Tjeneste	2020	2021	2022	2023
Barnevern nøkkelfordelt adm./juridisk	2 378 000	2 378 000	2 378 000	2 378 000
Barnevern flip-over/miljøarb./tiltak i hjemmet	905 000	905 000	905 000	905 000
Barnevern tiltak utenfor hjemmet	1 158 000	1 158 000	1 158 000	1 158 000
PPT skole	1 268 000	1 268 000	1 268 000	1 268 000
PPT barnehage	75 000	75 000	75 000	75 000
Sum	5 784 000	5 784 000	5 784 000	5 784 000

Sektoradministrasjonen for skole, oppvekst og kultur - ansvar felles: 2000, 2001, 2008, 2010, 2020,2021, 2500,2053, 2116, 2117, 2500, 2615, 2616, 2695

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Felles						
Lønn og sosiale kostnader	2 672 494	2 859 084	2 986 924	2 986 924	2 986 924	2 986 924
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	362 768	361 060	311 784	311 784	311 784	311 784
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	1 044 845	764 000	5 784 000	5 784 000	5 784 000	5 784 000
Overføringer	368 572	362 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	4 836	0	0	0	0	0
Sum kostnader	4 453 515	4 346 144	9 094 708	9 094 708	9 094 708	9 094 708
Salgsinntekter	-5 952	0	0	0	0	0
Overføringer med krav om motytelse	-977 314	-1 253 585	-812 785	-812 785	-812 785	-812 785
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-38 223	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-1 021 489	-1 253 585	-812 785	-812 785	-812 785	-812 785
Nettoutgifter	3 432 026	3 092 559	8 281 923	8 281 923	8 281 923	8 281 923

Utgiftsøkning her skyldes i hovedsak at barnevernet er lagt inn på dette ansvaret.

Ansvar 2000 - Komite for skole, oppvekst og kultur

Det forutsettes samme aktivitetsnivå som årene før med 10 møter. Det er avsatt møtegodtgjørelse etter satser vedtatt av kommunestyret, samt enkel bevertning på møtene. Totalt kr. 70 000,-

Målet er å skape et godt og samarbeid mellom de folkevalgte og administrasjonen i skole, oppvekst og kulturspørsmål, inklusive arbeidet med flerspråklige barn og voksne, på bred basis.

Mulige driftsreduksjoner på ansvaret:

Det foreslås en reduksjon 3 møter, dvs. totalt 7 møter i året. Dette fører til en innsparing på ca. kr. 20 000,-. Tiltaket kan oppleves som besparende på administrasjonen og tid for KSOK sine medlemmer. Konsekvensene her er at det kan gå lang tid mellom at forventede saker kommer opp, og at det kan bli en «opphopping» av saker på enkelte møter.

Ansvar 2001 – Ungdomsråd

Det forutsettes et aktivitetsnivå på linje med øvrige politiske møter. Det er avsatt møtegodtgjørelse etter satser vedtatt av kommunestyret, enkel bevertning, en ungdomskonferanse, samt en ekskursionsjon til samarbeidskommunen Åre. Totalt kr. 44 600,-

Ansvar 2008 - Værnesregionen barnevern

Ansvaret legges under sektoren fra 01.01.2020. Budsjetterte utgifter på dette ansvaret er ca. 4,4 mil. (fordelt på tiltak skissert over). Vertskommunen Stjørdal har budsjettert med reduserte utgifter for barnevern for 2020. Det budsjetteres her med kjente forpliktelser, og det kan være usikkerhet omkring tiltaksbudsjettet til barnevernet i VR.

Ansvar 2010 – Sektoradministrasjonen

Budsjettert med 1,8 årsverk: 80% sektorsjef og 100 % konsulent. Det budsjetteres med en samlet utgift på lønn og driftsutgifter på kr. 1,6 mil.

Målet er at sektoren skal være et servicekontor for brukerne av tilbudet under SSOK, avdelingene, deres ansatte, lokalpolitikere og publikum generelt, samt være ansvarlig for framtidutviklingen av tilbudene innenfor de gitte rammene for virksomheten. Hovedoppgaven er å sikre kvalitet gjennom oppfølging av lover og forskrifter, og lokale planer.

Ansvar 2116 - Nasjonal tilskuddsordning for barn og unge

Dette er øremerkede midler som skal gå til *aktivitetstiltak* for barn og unge for å bekjempe barnefattigdom. Midlene kommer fra BUFDIR, (Barne, Ungdom og Familie Direktoratet). Sektorsjef administrerer søknadsbehandling og det vil ikke være mulig å budsjettere med riktig tilskudd, selv om det i statsbudsjettet vil være bevilgninger innenfor dette ansvaret. Sektoren har likevel anslått at vi vil kunne motta tilskudd på inntil kr. 150 000,- Tilskuddet går til aktivitetstiltak for barn og unge i kommunen.

Ansvar 2117 Kompetansenettverket i Værnesregionen- DEKOM

Kunnskapsdepartementet har startet omleggingen til en ny modell for kompetanseutvikling i grunnskolen. Kompetansenettverket i Værnesregionen ble etablert 01.01.2018. Nettverkskoordinator i 60 % stilling ble ansatt 01.08.2018., og har fått forlengelse gjeldende fra 01.08.2019. Kommunens egenandel i DEKOM er kr. 68 000,-

Det er etablert ti kompetansenettverk i fylket hvorav Værnesregionen er ett av dem. Universitetene er samarbeidspartnere for nettverkene, og skal bidra til at den skolebaserte kompetanseutviklingen er forskning- og kunnskapsbasert. (St. Meld. 21, 2016-2017). Kompetansenettverket skal utvikle et varig og langvarig samarbeid og partnerskap med lærerutdanningene/universitetene, definere og prioritere utviklingstiltak i tråd med statlige føringer, bidra til gode prosesser, koordinere og gi nødvendig veiledning. Utgifter på dette ansvaret er nesten fullfinansiert for 2020.

Alle kommuner fikk i januar/februar 2019 oppdrag å lage ei prioriteringsliste for sin kommune. Disse prioriteringen skulle tas på bakgrunn av de statlige innspillene når det gjaldt «Prioriteringer og valg av utviklingsområder» De statlige føringene for bruk av midlene skal ikke være knyttet til bestemte fag eller fagområder og skal ikke endres fra år til år, men stimulere til langsiktig utvikling. Midlene skal brukes til tiltak som bidrar til at kommunene kan oppnå sektormålene for grunnopplæringen i Prop. 1 S (2016-2017):

- *Elevene skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø.*
- *Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse.*
- *Flere elever og lærlinger skal gjennomføre videregående opplæring.*

Ansvar 2020 og 2021 - Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Her føres vår andel i Værnesregionen Pedagogisk-psykologisk tjeneste. Budsjettet med utgifter på ca. kr. 1,3 mil. (Dette er en økning på ca. kr. 0,6 mil fra 2019). På ansvar 2020 føres utgiftene til PPT barnehage, og på ansvar 2021 føres utgiftene på grunnskole.

Tjenesten er et samarbeid mellom Tydal, Stjørdal, Meråker, Selbu og Frosta. Dette ble gjort for å styrke den faglige kompetansen, og redusere sårbarheten i tjenesten.

PPT er i ferd med å endre sin organisasjon og jobber med å endre sin praksis. Dette er i tråd med rapporten fra *Ekspertutvalget for barn og unge med særskilte behov*. Kjent under benevnelsen «Nordahlrapporten.» I hovedsak skal ansatte i PPT ut i skolen og i klasserommene og veilede på system og individnivå. *Jmf St. meld. 21, (2016/17) Lærelyst- tidlig innsats og kvalitet i skolen.*

PPT har ansvaret for alle barn og voksne som trenger spesialpedagogisk hjelp i kommunen. På nåværende tidspunkt er det ingen ventetid i Værnesregionen PPT.

Ansvar 2500 – Barnehageadministrasjon

På dette ansvaret føres 5 % av lønn til konsulent, og 20% av lønn til sektorsjef. Ansvaret skal dekke en del fellesutgifter for barnehagedriften.

I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2014 og økonomiplanen for 2014 – 2017 ble det bl.a. vedtatt felles sommerstenging av barnehagene i 3 uker. Dette fortsetter.

Konsekvensen her er at noen foreldre ikke opplever dette som brukervennlig, og at barnehagen «styrer» når både ansatte og foreldre/barn skal ta ut ferie. Et argument for denne løsningen er at dette rammer få barn/familier. En får samlet ferie både til barna og til personalet, kontra at det vil være redusert bemanning ved ferieavvikling, resten av året. Dette er en reell innsparing, og at utgifter til ferievikarer vil bli noe redusert. Det barnehagene ser er at mange barn bare tar ut 3 uker ferie, mens personalet tar ut 4 uker.

Barnehagene

Budsjettene for Egga barnehage og Tollmoen barnehage blir lagt med bakgrunn i et barnetall på 108 barn. Det budsjetteres med 64 barn på Egga, og 44 på Tollmoen.

Kunnskapsdepartementet har vedtatt bemanningsnorm gjeldende fra 01.08.18, og en skjerping av pedagognormen. Bemanningsnormen stiller krav om minimum én ansatt per tre barn under tre år, og én ansatt per seks barn over tre år.

Skjerpet pedagognorm innebærer minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barnehagene måtte innfri ny bemanningsnorm innen 01.08. 18, og pedagognorm innen 01.08.2018. (Jmf PS 24/18). Barnehagene i Meråker oppfyller lovkravet om bemanningsnorm og pedagognorm.

I planperioden er det beregnet at Tollmoen skal ha 12,3 årsverk, og Egga skal ha 16,45 årsverk. Merk at dette vil variere, ut fra barnetall, bemanningsnormer og barn med spesielle behov. Det er store variasjoner i

fødselstallene fra år til år i Meråker. Noe som skaper utfordringer rundt bemanning i barnehagene, særlig ved oppstart i august og utover høsten. Erfaringsmessig så kommer det flere barnehagebarn i løpet av barnehageåret. Utfordringen til barnehagene er å tenke stabilitet og trygghet for barna. Budsjett blir lagt før 2.barnehageopptak, noe som byr på utfordringer for hvilken bemanning det er behov for.

Tollmoen barnehage har gjenåpnet: «Åpen barnehage» en dag i uka. Åpen barnehage er et gratis leketilbud for alle barn i barnehagealder (0 til 5 år). Barna har ikke fast plass, men kan komme sammen med en omsorgsperson når de ønsker, innenfor gitt tidspunkt. Erfaring etter oppstart er at dette er et populært tilbud, og Egga barnehage bør vurdere om de også starter opp med det samme tilbudet i planperioden.

Værnesregionen har innført nytt OAS-system VIGILO, dette krever ekstra ressurser til opplæring og innkjøp av iPader, trådløs nett, kursing av personale osv.

Regional ordning for barnehagebasert kompetanseutvikling (REKOM), beskrives blant annet i *Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-2022 kompetanse for fremtidens barnehage*. Kompetansestrategien er et viktig virkemiddel for å støtte implementeringen av forskrift om rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Strategiens tiltak skal bidra til å videreutvikle barnehagen som lærende organisasjon og styrke barnehagelærernes profesjonelle fellesskap. Måltrettet kompetanseutvikling for alle ansatte skal bidra til at alle barn får et barnehagetilbud av høy kvalitet. Statlige midler overføres til kommune og fylkeskommunene via Fylkesmannen i Trøndelag og skal stimulere til kvalitetsutvikling. Midlene skal gi «grobunn» til langsiktig samarbeid mellom kommunene og universitets- og høyskolesektoren. Utdanningsdirektoratet forutsetter at kommunene jobber i nettverk når midler tildeles. Værnesregionen samarbeider om ordningen, og i skrivende stund er det ansatt prosjektkoordinatører i totalt 70 % stilling. (For REKOM og DEKOM)

Nye betalingssetser fra 01.01.2020:

Tilbud	Månedsbeløp opphold	Månedsbeløp kost
2- dagersplass pr. uke	Kr. 1740,-	Kr. 150,-
3-dagersplass pr. uke	Kr. 2450,-	Kr. 200,-
4-dagersplass pr. uke	Kr. 2830,-	Kr. 250,-
5-dagersplass pr.uke *	Kr. 3135,-	Kr. 300,-

*Følger regjeringens makspris.

Det gis 30 % søskenmoderasjon for barn nr. 2 og 50 % søskenmoderasjon for barn nr. 3. Det betales for 11 måneder. Juli måned er betalingsfri måned.

Foreldrebetaling og gratis kjernetid:

Regjeringen har innført ordningen med *gratis kjernetid* i barnehagen for 2.-3.-4.- og 5.åringer med lav husholdningsinntekt. I dag gir ordningen barn som bor i husholdninger med samlet årsinntekt under kr. 566 100,- rett til dette.

Regjeringen viderefører det nasjonale kravet til *reduisert foreldrebetaling*, det vil si at en husholdning ikke skal betale mer enn seks prosent av inntekten sin for en barnehageplass. En husholdning med samlet inntekt på kr. 574 750,- har rett til redusert foreldrebetaling.

Det budsjetteres ut fra erfaringstall med et inntektstap på anslagsvis kr. 400 000,- (Dette deles på begge barnehagene).

Kostpengesatsene foreslås ikke endret for 2020.

For 2020 er det budsjettert med ca. 44 barn på Tollmoen og ca. 64 barn på Egga. Ut fra beregninger, så ser det ut for at antallet barn i barnehagealder vil gå noe ned i planperioden.

Ansvar 2053 – Logopedtjenesten

I budsjettet er det lagt inn 75 % stilling, hvorav 25% benyttes til logopedtjeneste på Kurbadet, med årlig refusjon på kr. 220 000,-

Tjenesten jobber ut fra «Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa» og «Lov om voksenopplæring». Her finnes det lov hjemmel for at både førskolebarn, skolebarn og voksne har rett på spesialpedagogisk hjelp (herunder logopedhjelp), dersom det etter sakkyndig vurdering viser seg at de har behov for det. Arbeidsområdet er Egga barnehage, Tollmoen barnehage, Meråker skole, samt voksne brukere bosatt heime eller innenfor kommunal omsorg. I kommende planperiode så legger vi opp til at Meråker kommune skal ha 0,75 årsverk logopedtjeneste. Av denne ressursen har Meråker Sanitetsforenings Kurbad AS avtale om kjøp av logopedtjenester tilsvarende 25 % stilling. Vi har da 50 % stilling til å betjene det kommunale tilbudet, med aldersspenn ”fra vugge til grav”.

Målet er at det skal settes inn *tidlig* tiltak i barnehagene og på skolen, til alle som har behov for hjelp. Fagkompetansen til logopeden er høy, og det jobbes fleksibelt og godt til det beste for barn og unge med språk- lese og skriveproblemer.

Ansvar 2616 - Svømmeopplæring

Dette er *øremerkede* midler fra Fylkesmannen i Trøndelag, som skal gå til å styrke svømmeopplæringa for barn i førskolealder, barn i grunnskolealder, samt barn med minoritetsspråklig bakgrunn. I de senere årene så har kommunen fått betydelige tilskudd på ansvaret. Det kan ikke budsjetteres med tilskudd for 2020, men får kommunen tilskudd vil vi tilby styrket opplæring i svømming.

Ansvar 2695 - 17.mai

Det foreslås at denne dagen gjennomføres etter de retningslinjer og kommunale tilskudd som tidligere år. Nettoutgift på kr. 31 000,- Hvor overskuddet går til å delfinansiere leirskoleoppholdet på Skårøya for 8.trinn.

Ansvar 2030 - Meråker bibliotek**Budsjett for Meråker bibliotek for planperioden:**

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker bibliotek						
Lønn og sosiale kostnader	1 387 361	1 333 553	1 517 319	1 517 319	1 517 319	1 517 319
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	392 128	400 000	414 000	414 000	414 000	414 000
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	4 267	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	125 000	0	0	0	0	0
Sum kostnader	1 908 756	1 738 553	1 936 319	1 936 319	1 936 319	1 936 319
Salgsinntekter	-19 288	0	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Overføringer med krav om motytelse	-492 323	-351 500	-359 500	-359 500	-359 500	-359 500
Sum inntekter	-511 611	-351 500	-361 000	-361 000	-361 000	-361 000
Nettoutgifter	1 397 145	1 387 053	1 575 319	1 575 319	1 575 319	1 575 319

Forslaget til budsjett for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 innebærer ingen større endringer for biblioteket. Her er det justert etter lønns og prisvekst.

Bibliotekdrift er en lovpålagt oppgave for alle norske kommuner. I Meråker valgte vi i 1995 å samarbeide om ett kombinasjonsbibliotek i stedet for å spre ressursene på 3 ulike enheter, og slik er det fortsatt. Både grunnskole, den videregående skole og folkebibliotek-kunder, herunder institusjoner, skal få sine behov for litteratur, formidling, debattarena og samlingspunkt dekket av Meråker bibliotek

Biblioteket er åpent i 40 timer i uka, bemannet med 2,3 årsverk. «Meråkers storstue» er preget av mye besøk, stort utlån og mange aktiviteter. Pensumbok-ordningene til begge skoler fungerer bra. Fjernlån og etterspørsel lokalt etter bøker på andre morsmål er fortsatt populært, særlig bøker på arabisk, kinesisk, thai og tigrinja. Målsettingen om at biblioteket skal være en «åpen møteplass», oppleves som innfridd med tanke på mange arrangement og samarbeid med lag og foreninger. I den nye formålsparagrafen (§1) heter det at «Folkebibliotekene skal være en møteplass og arena for offentlig debatt.» Dette er noe vi ønsker å utvikle i større skala.

Samarbeidsavtalen mellom Meråker kommune og Meråker videregående skole om åpningstider og bemanning ble underskrevet 24.06.18. Dagens refusjon fra Meråker videregående skole er på kr. 359 500,-

Forslag til mulige driftsøkninger:

Rådmannen har lagt inn kr. 36 000,- som et tiltak, for at biblioteket skal kunne utvide åpningstiden. Dette har vært etterspurt av skolene over flere år.

Ansvar 2011, 2012, 2051 og 2052 - Flyktingetjenesten og voksenopplæringen

Budsjett for tjenesten for planperioden:

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Flyktingetjenesten-VOX						
Lønn og sosiale kostnader	9 634 538	7 315 956	5 691 106	5 691 106	5 691 106	5 691 106
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	404 626	372 000	336 000	336 000	336 000	336 000
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	65 750	50 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Overføringer	788 783	350 000	275 000	275 000	275 000	275 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	383	0	0	0	0	0
Sum kostnader	10 894 080	8 087 956	6 322 106	6 322 106	6 322 106	6 322 106
Salgsinntekter	-89 500	-75 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Overføringer med krav om motytelse	-1 053 898	-1 970 000	-1 070 000	-1 070 000	-1 070 000	-1 070 000
Sum inntekter	-1 143 398	-2 045 000	-1 170 000	-1 170 000	-1 170 000	-1 170 000
Nettoutgifter	9 750 682	6 042 956	5 152 106	5 152 106	5 152 106	5 152 106

Kommunen har mottatt anmodning fra IMDI datert 24.10.19, og saken kommer til politisk behandling i november. Rådmannen foreslår at vi skal bosette 10 flyktninger for 2020, samt familiegjenforening i tillegg. Utgifter på dette ansvaret dekkes av integreringstilskuddet.

Ansvar 2011 - Flyktingeadministrasjonen

Det er budsjettert med 1 årsverk flyktingekonsulent på dette ansvaret. (Nedgang på 1,3 årsverk fra 2019).

Ansvar 2012 tiltak flyktninger

Alle utbetalinger av introduksjonsstønader «lønn» til deltakere i introduksjonsprogrammet utbetales her. Samt utgifter til bosetting og etablering, i forhold til Kommunestyrevedtak, og tolketjenester. Forbruket av midler til flykningetiltak dekkes over integreringstilskuddet. Målet med introduksjonsordningen er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Dagens situasjon: Det er 63 bosatte flyktninger i Meråker nå pr. 01.11.2019. (Innenfor 5-års perioden).

Integreringstilskudd for 2020; dette gjelder i hovedsak for flyktninger og deres familiegjenforente som ble bosatt i perioden 2015-2019. Det er forskjellige satser som gjelder, avhengig av hvilket år personen ble bosatt for første gang, og hvilken kategori de tilhører.

Tilskuddsår	Bosettingsår	Kategori	Sats
Integreringstilskudd år 1	2019	Enslige voksne	237 000,-
		Voksne	190 500,-
		Enslige mindreårige	187 000,-
		Barn	190 500,-
Integreringstilskudd år 2	2018	Alle flyktninger	242 000,-
Integreringstilskudd år 3	2017	Alle flyktninger	172 000,-
Integreringstilskudd år 4	2016	Alle flyktninger	85 500,-
Integreringstilskudd år 5	2015	Alle flyktninger	71 600,-
Barnehagetilskudd	2019	Barn 0-5 år	26 000,-
Eldretilskudd	2019	Voksne over 60 år	171 800,-

Det er viktig å bemerke at vi har et ansvar for å følge opp flyktningene som bor i kommunen i hele planperioden for 2020-2023.

Ansvar 2051 og 2052 - voksenopplæring

Her er det budsjettert med 2,5 % årsverk. (En nedgang med 2 årsverk fra 01.08.2019.)

Meråker Voksenopplæring har fra 01.08.2019 stort sett hatt undervisning av personer med opphold/bosetting i Meråker.

Voksenopplæringa skal tilby følgende:

1. Undervisning for bosatte flyktninger som går i introduksjonsprogram på fulltid (37,5 t/u) og helårlig (47 uker). I skrivende stund er det 14 elever som har rett og plikt til intro.
2. Familiejenforente med herboende borgere, har rett til undervisning på inntil 3000 timer.
3. Grunnskole for voksne; de fleste elevene får i dag dette som en del av introduksjonsprogrammet etter §4A-1. Det er 1 elev som skal ha grunnskoleeksamen våren 2020. Eleven/e har krav på undervisning i norsk, engelsk, samfunnsfag, naturfag og matematikk.
4. Spesialundervisning for voksne, som har et enkeltvedtak om opplæring etter §4A-2. Dette gjelder elever med ervervet hjerneskade, språk-talevansker, syn-hørselshemming, lese og skrivevansker, matematikkvansker, mangelfull grunnskoleopplæring m.m.

Årsverk på ansvarsene er lagt som et minimum, vi ser at antall undervisningstimer må reduseres, samt at fagtilbudet vil bli dårligere. Dette gir mindre muligheter for tilpasninger/differensiering.

Introduksjonsdeltagere skal ha 37,5 timer i uka, dette tallet kan ikke reduseres. Vi vil måtte operere med flere timer i en samlet introduksjonsgruppe der tilpasning for den enkelte vanskeligjøres for å kunne gi det timetallet vi er lovpålagt å gjøre.

Kommunen har også plikt til å gi et grunnskoetilbud til dem som søker og har rett til dette. En konsekvens av kommunens omstillingsprosjekt, vil være at antall timer i de enkelte fag reduseres.

Tilbudet delfinansieres med øremerkede statstilskudd, som for 2020 er anslått til ca. kr. 1 065 000,-.

Kort forklaring på øremerket statstilskudd, som overføres via IMDI:

- Grunntilskudd kr. 575 000,-.
- Per capita tilskudd: dette vil variere avhengig av hvor eleven kommer fra og i hvilket år de er i Norge. Tilskuddssatsene er høyere for år 2 (kr. 64 500,-) enn for år 1 (kr. 32 300,-) og år 3 (kr 45 000,-)

Utfordringer for voksenopplæringa:

Regjeringas integreringsløft er nå at våre bosatte flyktninger skal kunne bruke lengere tid i program, med obligatoriske moduler, opptil 5 år, samt dette skal inneholde mer grunnskole som et minste formelt krav. <https://www.regjeringen.no/contentassets/519f5492da984d1083e8047011a311bd/regjeringens-integreringsstrategi-2019-22.pdf>

Mange analfabeter og lesesvake fører til et lenger løp for å kunne fungere i samfunnet. Storparten har ikke attester fra fullført utdanning, og har behov for å fornye grunnskolen. Meråker kommune oppfyller pr. i dag kravet om å kvalifisere deltakerne til videre utdanning eller arbeidsliv etter to år, men noen må bruke et ekstra år. Tidlig innsats er veldig viktig også på dette området. Vi ser et behov for veiledning og rådgiving rettet mot elevene på tidspunkt utenom undervisningen, noe som krever personalressurser i en- til- en situasjon. Viktigheten av rådgiving kan ikke presiseres nok. Den kan øke mulighetene til å komme ut i arbeidslivet og ordinær utdanning mye.

Ansvar 2015, 2100, 2102, 2104, 2108, 2111- Meråker skole inkludert SFO.

Budsjett for Meråker skole i planperioden:

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker skole						
Lønn og sosiale kostnader	31 047 603	28 193 615	30 107 832	29 699 485	29 699 485	29 699 485
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	3 061 074	3 499 078	3 572 978	3 572 978	3 572 978	3 572 978
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	843 159	610 000	1 310 000	1 310 000	1 310 000	1 310 000
Overføringer	0	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	95 578	0	0	0	0	0
Sum kostnader	35 047 414	32 332 693	35 020 810	34 612 463	34 612 463	34 612 463
Salgsinntekter	-744 345	-921 000	-790 000	-790 000	-790 000	-790 000
Overføringer med krav om motytelse	-3 718 449	-1 711 000	-1 919 000	-1 979 000	-1 979 000	-1 979 000
Sum inntekter	-4 462 794	-2 632 000	-2 709 000	-2 769 000	-2 769 000	-2 769 000
Nettoutgifter	30 584 620	29 700 693	32 311 810	31 843 463	31 843 463	31 843 463

Forslaget til budsjett for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020-2023 innebærer noe redusering i ressurstilgangen for grunnskolen. Fastlønnssramme for 2020 er høyere enn bevilgede årsverk, dette løses ved at lærere er ute i korte/lengere permisjoner. Økning i nettoutgifter skyldes lønns og prisvekst.

Meråker grunnskole

For alle ansvarene er det budsjettert med 41,5 årsverk fra 01.01.20, fordelt på pedagogisk personale, samt merkantilt personale og fagarbeidere/assistenter.

En betydelig nedgang i elevtall i de senere årene gjør at rammetilskuddet fra staten blir redusert. Status pr. 01.11.19 er det 266 elever på Meråker skole. Det er dette som er grunnlaget for rammetilskuddet. Antallet elever har på 10 år gått ned med 78 elever. Det er en reduksjon på hele 23 %.

Foreslåtte nedtrekk i kommende økonomiplanperiode:

1. Fra 01.04.20 er det budsjettert med et nedtrekk på 1 årsverk fagarbeider/assistent. Dette vil ha en helårsbesparelse på ca. kr. 440 000,-

Dette vil få konsekvenser, og det er meget vanskelig å spare et årsverk på en eller to enkeltpersoner grunnet små/variable stillingsprosent og behov for flest mulig «hender og hoder» på samme tidspunkt. Kutt her vil føre til at det vil bli store utfordringer å legge kabal mellom SFO og skole. All assistentstøtte som ikke er knyttet til elevvedtak i skolen utfases. Dette vil gå hardest ut over småtrin- nene hvor behovet for assistent/fagarbeiderstøtte er størst.

2. Fra 01.01.2020 er det foreslått et nedtrekk i lederressurs på skolen. Dette er lagt inn i kommende økonomiplanperiode. Nedtrekk av lederressurs vil være merkbar, men skolen har tanker for å opprette både teamlederfunksjoner og kommunegruppe. Dette er viktig sett i lys av fagfornyelsen og utviklingsarbeidet ved skolen.

Fra 01.04.2020 vil skolen kunne disponere ei årsramme på 40, 1 årsverk.

Ansvar 2015 - «Alternativ opplæringsarena»

Her føres lønn på til sammen 1,15 % årsverk. Tilbudet skal benyttes av elever som trenger et alternativ læringsrom, og økt tilpasset undervisning, og en praktisk tilrettelagt undervisning, i tråd med skolens satsingsområder. Vi ser at mulighetene for «alternativ opplæringsarena» er blitt betraktelig redusert, dette pga. ordinær undervisning skal først håndteres.

Tiltak i kommende økonomiplanperiode:

Rådmannen har lagt inn kr. 200 000,- til tiltaket «Inn på tunet» på Svedjan gård, slik at elever, grupper og klasser, kan benytte seg av dette tilbudet en dag i uka. Dette tiltaket forsøkes finansiert av eksterne tilskudd og i samarbeid med sektor helse, pleie og omsorg.

Ansvar 2100 – Meråker grunnskole

På dette ansvaret budsjetteres det med ca. 36,4 årsverk. (Rektor, inspektører, pedagogisk personale, merkantilt, og assistenter/fagarbeidere.).

Utviklingsområder:

DEKOM- Desentralisert ordning- lokal kompetanseutvikling

Den desentraliserte ordningen skal bidra til at alle skoleeiere gjennomfører egne kompetanseutviklingstiltak. Fylkesmannen, skoleeiere, lokal UH (universitet eller høgskoler) og andre relevante aktører skal samarbeide for å kartlegge behov for kompetanseutvikling og planlegge utviklingsarbeidet. Staten gir økonomisk støtte via Fylkesmannen til skoleeiere og UH. Fylkeskommunene deltar også i ordningen.

For mer informasjon: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/ny-modell-for-kompetanseutvikling-i-skole/desentralisert-ordning/desentralisert-ordning/>

Prosjektkoordinator for DEKOM er ansatt i 60 % stilling i Værnesregionen, for å samordne de ulike kompetanseutviklingstiltak og samarbeidsaktører.

I kommende planperiode skal i ansatte jobbe med fagfornyelsen, og innføring av fornyet del i lærerplanverket.. Det er viktig at skolen har rammer for å ivareta både ledelse og deltakelse fra praksisfeltet i dette arbeidet.

Nye læreplaner innføres trinnvis fra høsten 2020 og samtidig som ny overordnet del innføres:

For å lese mer om fagfornyelsen:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

For å lese mer om ny overordnet del:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/>

Felles kompetanseløft for pedagogisk personale -MOOC- tilbud fra Høgskolen i Innlandet:

Det er enighet mellom skolens ledelse og tillitsvalgte at pedagogisk personale på Meråker skole skal ta felles etter- og videreutdanning - MOOC, med oppstart i oktober/november 2019. Dette er et felles program som handler om å få kunnskap og forståelse for fagfornyelsen. Siden nye læreplaner krever nye analyser og ny kompetanse. MOOC (Massive Open Online Course), innebærer nettbaserte moduler, som personalet jobber med på egen hånd, i fellesskap og i utviklingstid. Kurset er en pilot, og Meråker skole skal ikke betale delta-keravgift for skoleåret 2019/2020.

ECHO-Studien

Meråker skole skal delta i ECHO- studien, i samarbeid med Regional kunnskapssenter for barn og unge-psykisk helse og barnevern, i to år framover. Her påberegnes det ca. 8% stilling på en eller to fra skolen. I tillegg stiller helsesykepleiere som gruppeledere. Målet med studien er:

- Fokus på forebygging/lavterskeltiltak- virksomme tiltak.
- Lavterskeltiltak.
- Praktisk gjennomføring av samhandlingsreformen.
- Kompetanseheving av personell.
- Øke utbredelsen av forskningsbaserte programmer og kunnskap.
- Fokus på helsemyndighetenes ønske om fokus på tidlig intervensjon.

Meråker kommunes overordnede dokument for Meråker skole er: strategisk plan for kompetanseutvikling og skoleutvikling ved Meråker skole for 2018-2021, sist vedtatt 19.03.2018.

Budsjettdetaljer for Meråker skole i planperioden:

Meråker grunnskole har en forholdsvis ressurskrevende skoledrift. Elevtallet er nå på 266, og har nå stabilisert seg, men det er relativt få elever pr. trinn, dette er meget ressurskrevende. Opplæringsloven skal følges, og alle elever har krav på tilpasset undervisning, samt timer knyttet opp mot enkeltvedtak til spesialundervisning og grunnleggende norsk for flerspråklige elever. (Herunder samisk).

Ressursbruk til kontaktlærere: i budsjett legges det opp til å bruke 20 kontaktlærere, en kostnad på kr. 434 000,- Det vil ikke være mulig å bruke flere enn 2 kontaktlærere pr. trinn.

Det er lagt inn midler til delvis finansiering av videreutdanning for en pedagog skoleåret 2020/21. (Søknadsfrist 1.mars 2020).

Det er avsatt kr. 140 000,- til kompetanseheving for alle ansatte.

Skoleeier har fokus på at digitalisering skal bli gjennomgripende i alle fag i skolen og det er avsatt kr. 744 000,- til finansiering av datautstyr for ansatte og nettbrett til alle elevene.

Skoleskyss er lagt inn med midtskyss, som er beregnet totalt med en årlig kostnad på kr. 900 000,- Øvrige ekskursjoner/leid skyss og midtskyss budsjetteres med kr. 150 000,-

Leirskolen til Hitra er lagt inn i budsjett for 2020. Dette finansieres av statlig tilskudd (1/3), inntekter ved 17.mai arrangement (1/3), og kommunal andel (1/3).

Svømmehallen vil være åpen fra høstferien, til vinterferien. Skolen må prioritere å ha intensiv opplæring til elevene, spesielt for å følge Opplæringslovens krav om at alle elever skal kunne svømme etter 4. årstrinn. Dette kan medføre at de eldre elevene ikke får like mye svømming i sin timeplan.

Det vi har oversikt over av inntekter for gjesteelever i vår kommune, samt utgifter til fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner er lagt inn i budsjett. Her er det viktig at det vises forståelse for at på dette ansvaret kan det påløpe store uforutsette utgifter ved ytterligere fosterhjemsplasseringer fra vår kommune.

Elevene på u.trinnet ved Meråker skole vil kun få mulighet til å velge 2 valgfag (lovpålagt), og 2 valg innenfor fordypningsfagene.

Skoleeier er pålagt å legge fram en årlig tilstandsrapport for skoler basert på bl.a nasjonale prøver, eksamensresultater og elevundersøkelsen. Denne defineres om til kvalitetsmelding for oppvekst og kommer innen utgangen av året 2019.

Ansvar 2102 - Undervisning grunnleggende norsk

Under dette ansvaret så er det lagt inn 1,45 årsverk. Undervisningstiltakene drives med bakgrunn i de nye bestemmelsene om morsmålsundervisning, tilleggsopplæring i norsk og to-språklig fagopplæring. Under dette ansvaret så føres det undervisning av bosatte flyktninger. Disse elevene har krav på særskilt norskopplæring (enkeltvedtak), og hvis det i tillegg blir behov for ytterligere enkeltvedtak, (spesialundervisning), så må det tas fra den avsatte budsjetttramma.

Ansvar 2104 – SFO

Her budsjetteres det med 2,77 årsverk.

SFO har et åpningstilbud fra kl.06.45 til kl.16.30 hver dag. Avdelingen ledes av SFO-leder i 100% stilling.

SFO følger skoleruta. Dvs. stengt i alle ferier. Unntatt oppstart 01.08, hvert år. Alternativet til barn som trenger et tilbud på sommeren er «63 grader nord» og «superuka» i de 2 første ukene i skolens sommerferie.

I skrivende stund så er det 51 barn som benytter seg av SFO-tilbudet, (det har aldri vært så mange).

Det budsjetteres med inntekter på 10 plasser- inntil 5 timer pr.uke, 28 -plasser med inntil 10 timer pr. uke og 5 – plasser med inntil 15 timer. Erfaringsvis så er det disse tilbudene som benyttes mest. Merk at dette er anslått foreldrebetaling, og vi kan se at vi har en dreining mot at flere og flere velger «inntil 5 timer pr. uke».

Det budsjetteres med økt foreldrebetaling på ca. 3% på dette ansvaret.

Nye satser fra 01.01.20:

Inntil 5 timer pr. uke:	kr. 910,-	pr. måned.
Inntil 10 timer pr. uke:	kr. 1 810,-	pr. måned.
Inntil 15 timer pr. uke:	kr. 2 255,-	pr. måned.
Over 15 timer pr. uke:	kr. 3 090,-	pr. måned.

Det kreves foreldrebetaling for 10. mnd. januar og juli er betalingsfrie måneder.

Regjeringen Solberg innfører fra 01.08.20 inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 1. og 2. trinn. dvs. at hvis en husholdning har lavere inntekt enn kr. 574 750,- så har man krav på redusert foreldrebetaling i SFO. Regjeringen Solberg innfører også gratis SFO for barn med særskilte behov fra 5.-7-trinn.

Merk: Det er ikke budsjettert med mindreinntekt her, da det er meget vanskelig å forutse inntektstapet. Et eventuelt inntektstap vil bli skissert i 2. tertialrapport for 2020.

Målet er å skape et trygt og godt SFO-tilbud som en integrert del av skolens øvrige virksomhet, og en må tilpasse aktiviteten og tilbudet etter de økonomiske rammene som er tilgjengelig.

Nedtrekk i kommende økonomiplanperiode:

I kommende økonomiplanperiode legger rådmannen inn et forslag om en innsparing på «reduisert foreldrebetaling» mellom SFO og barnehage. Det vil si at man ikke får søskenmoderasjon på det yngste barnet i barnehagen. Dette vil kunne medføre at det blir færre foreldre/foresatte som benytter seg av SFO-tilbudet for sine barn. Et anslagsvis erfaringstall på innsparing her er kr. 200 000,- Dette kan iverksettes fra 01.01.2020. Rådmannen mener at tiltaket med søskenmoderasjon bør avvikes, da det nå innføres inntektsgradert foreldrebetaling, noe som er en mer rettferdig ordning.

Ansvar 2108- Den kulturelle skolesekken

Ansvarer er knyttet opp mot kulturelle opplevelser, hvor elevene får tilbud om konsert, teater osv, i skoletid, etter Trøndelag fylke sitt årshjul. Tiltaket er fullfinansiert fra Trøndelag Fylkeskommune. (Kr. 30 000,-).

Ansvar 2111- Skolemåltid.

Alle grunnskoleelevene fra 5.-10-trinn har siden 2017 fått et tilbud om sunn skolefrokost, samt tilbud om å smøre seg matpakke til lunsj. Frokost blir servert i kantina på ungdomstrinnet, i murbygget på mellomtrinnet. De aller minste har fått tilbud om frukt midt på dagen. Enkelte dager har det vært tilbud om varmmat. Det budsjetteres med en utgift på kr. 345 000,- på ansvaret. Dette er 50 % stillingsressurs, og ca. 50 000,- til matutgifter.

Dette har vært et meget populært lavterskeltiltak. Tilbakemeldingene fra elever, foreldre og lærere er meget positiv. Elevene sier at dette er en god start på dagen og elevene gleder seg til å starte dagen med en sunn, trivelig og sosial frokost. Dette er i samarbeid med Frivilligsentralen og Meråker pensjonistlag.

Det er kun positive tilbakemeldinger på ordningen, og det har fungert veldig bra med at elever også deltar i forberedelsene. Det er ønskelig å kunne *utvide tilbudet* til å gjelde alle elevene, og også kunne servere lunsj, enkelte dager. Ved utvidelse av tilbudet er det ønskelig at vi utreder muligheten for å ta en egenandel pr. måltid. Skolens styringsorgan FAU og SU vil få fremlagt en sak om dette. (Jmf. rådmannens strateginotat av 08.08.19).

Ansvar 2200 - Meråker kulturskole**Budsjett for Meråker kulturskole for planperioden:**

Forslaget til budsjett for 2020 og økonomiplan for perioden 2020-2023 innebærer noen endringer for kulturskolen.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Kulturskolen						
Lønn og sosiale kostnader	1 598 428	1 601 615	1 621 498	1 621 498	1 621 498	1 621 498
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	193 549	129 500	107 000	107 000	107 000	107 000
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	137 133	99 000	102 000	102 000	102 000	102 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	71	0	0	0	0	0
Sum kostnader	1 929 181	1 830 115	1 830 498	1 830 498	1 830 498	1 830 498
Salgsinntekter	-424 031	-402 000	-430 000	-430 000	-430 000	-430 000
Overføringer med krav om motytelse	-108 538	-110 000	0	0	0	0
Sum inntekter	-532 569	-512 000	-430 000	-430 000	-430 000	-430 000
Nettoutgifter	1 396 612	1 318 115	1 400 498	1 400 498	1 400 498	1 400 498

Kulturskolen har et variert tilbud til barn og unge, og kan tilby ca. 160 elevplasser. Det er viktig å kunne opprettholde dagens elevtall, rammetimetall og 2,48 årsverk. Erfaringsmessig er det stabil søkermasse fra år til år. Heldigvis er det få elever på venteliste. Kulturskolen bør fortsatt prioritere rekruttering av elever til Meråker skolekorps, spesielt i årene framover. Mange korpsmusikanter sluttet til sommeren 2019. Det er også viktig å rekruttere elever til Meråkers tradisjonsinstrumenter som fiolin og trekkspill

I tillegg til stillingsressurs kjøpes det tjenester for kr 100.000,- (fiolinopplæring).

Det er lagt til grunn en økning i kulturskoleavgifta med 3 % for 2020. Instrumentleie står uendret. Økningen vil gi en merinntekt på ca. kr. 20 000,-.

Nye betalingssetser fra 01.01.2020

Tilbud	Semesterbeløp
Instrumentalopplæring, drama, tegning	Kr. 2010,-
Barnekor, leik, dans og rytme	Kr. 735,-
Leie av instrument	Kr. 150,- (ingen økning)

- Det gis 50 % søskenmoderasjon
- Elever som har korpsinstrument som andrevalg, gis 10 % rabatt på korpsinstrument.
- Meråker kommune betaler 40 % av lønn til korpsdirigenten. (Tilsvare kr. 56 000,-)

Målet er å gi alle som ønsker det ei tilpassa opplæring i kulturskolen, og gi de kulturelle opplevelser gjennom et organisert fellesskap

Nedtrekk i kommende økonomiplanperiode:

Rådmannen foreslår at Meråker kommunes delfinansiering av stillingen til korpsdirigent avvikles. Tiltaket foreslås kuttet med kr. 56 000,-. Konsekvensene her er at Meråker skolekorps får redusert sine inntekter.

Ansvar 2530 - Egga barnehage

Forslaget til budsjett 2020 og økonomiplanen for perioden 2020-2023, innebærer noe redusert bemanning for barnehagen.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Egga barnehage						
Lønn og sosiale kostnader	11 736 691	10 190 356	10 465 438	10 465 438	10 465 438	10 465 438
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	352 945	353 800	356 800	356 800	356 800	356 800
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	10 651	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	452	0	0	0	0	0
Sum kostnader	12 100 739	10 549 156	10 827 238	10 827 238	10 827 238	10 827 238
Salgsinntekter	-1 922 754	-2 314 300	-2 186 300	-2 186 300	-2 186 300	-2 186 300
Overføringer med krav om motytelse	-1 414 484	-40 000	-111 000	-111 000	-111 000	-111 000
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-158 500	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-3 495 738	-2 354 300	-2 297 300	-2 297 300	-2 297 300	-2 297 300
Nettoutgifter	8 605 001	8 194 856	8 529 938	8 529 938	8 529 938	8 529 938

På dette ansvaret så er det budsjettert med 16,45 % årsverk. (En nedgang på ca. 1 årsverk fra 2019). Barnehagen har plass til 100 barn fra de minste til de største. Fra 01.01.20 er det beregnet 64 barn.

(Betalingssetser og reduksjoner i foreldrebetaling står skissert under ansvar 2500- barnehageadministrasjon, og i DEL 3 i dokumentet).

Virksomheten styres etter Egga barnehage sin vedtatte **virksomhetsplan for 2018-2023**, utdrag:

- Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg.
- Barna skal utvikle sosial kompetanse.
- Barna skal lære og utvikle dannelsesprosesser.
- Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning.

Virksomhetsplanen for Egga barnehage er å finne på Meråker kommunes nye hjemmeside:

www.meraker.kommune.no

Forslag til økte inntekter i kommende økonomiplan:

Egga barnehage vil anslagsvis får ca. 100 000,- i merinntekt, hvis reduksjon i foreldrebetaling mellom SFO og barnehagen blir avvirket fra 01.01.2020.

Ansvar 2540 - Tollmoen barnehage**Budsjett for Tollmoen barnehage for planperioden**

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Tollmoen barnehage						
Lønn og sosiale kostnader	6 674 305	7 732 432	8 007 277	8 007 277	8 007 277	8 007 277
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	313 700	340 100	339 450	339 450	339 450	339 450
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	20 199	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	553	0	0	0	0	0
Sum kostnader	7 008 757	8 084 532	8 358 727	8 358 727	8 358 727	8 358 727
Salgsinntekter	-1 315 591	-1 532 000	-1 279 000	-1 279 000	-1 279 000	-1 279 000
Overføringer med krav om motytelse	-275 246	-80 000	-170 000	-170 000	-170 000	-170 000
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-224 000	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-1 814 837	-1 612 000	-1 449 000	-1 449 000	-1 449 000	-1 449 000
Nettoutgifter	5 193 920	6 472 532	6 909 727	6 909 727	6 909 727	6 909 727

Forslaget til budsjett for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 innebærer noe reduserte utgifter for barnehagen.

På dette ansvaret så er det budsjettert med 12,3 årsverk. (En nedgang på 0,7 årsverk fra 2019). Fra 01.01.20 er det beregnet 44 barn i barnehagen.

(Betalingssatser og reduksjoner i foreldrebetaling står skissert under ansvar 2500- barnehageadministrasjon, og i DEL 3 i dokumentet).

Virksomheten styres etter Tollmoen barnehage sin vedtatte **virksomhetsplan for 2018-2023**, utdrag:

- Barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning.
- Barna skal lære om bærekraftig utvikling og dannning.
- Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.
- Barna skal lære om fysisk aktivitet, helse og kosthold.
- Barna skal lære om digitale verktøy med tanke på livslang læring.

Virksomhetsplanen for Tollmoen barnehage ligger på kommunens nye hjemmeside:

www.meraker.kommune.no

Forslag til økte inntekter i kommende økonomiplan:

Tollmoen barnehage vil anslagsvis får ca. 100 000,- i merinntekt, hvis reduksjon i foreldrebetaling mellom SFO og barnehagen blir avvirket fra 01.01.2020.

Kulturavdelingen**Budsjett for kultur for planperioden- ansvarene 2600, 2603, 2605, 2607, 2610, 2630, 2631 og 2632:**

Forslaget til budsjett for 2020 og økonomiplanen for 2020-2023 innebærer noe endringer.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Kulturavdeling						
Lønn og sosiale kostnader	732 548	708 122	782 184	782 184	782 184	782 184
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	96 531	305 200	204 200	204 200	204 200	204 200
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	207 121	64 000	64 000	64 000	64 000	64 000
Overføringer	691 412	692 000	895 000	895 000	895 000	895 000
Sum kostnader	1 727 612	1 769 322	1 945 384	1 945 384	1 945 384	1 945 384
Salgsinntekter	-2 800	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Overføringer med krav om motytelse	-181 800	-92 000	-85 000	-85 000	-85 000	-85 000
Overføringer uten krav til motytelse	-25 000	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-79 859	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-289 459	-212 000	-205 000	-205 000	-205 000	-205 000
Nettoutgifter	1 438 153	1 557 322	1 740 384	1 740 384	1 740 384	1 740 384

Ansvar 2600 - Kulturadministrasjonen

Her føres lønn på til sammen 90% kulturkonsulent.

Sektoren har sekretariatsansvaret for råd og utvalg

- Meråker sang- og musikkråd
- Stadnamnutvalget
- 17.maikomiteen
- Prosjektledelse av Vern Gilså, Lillefjell og gamle Stordalsvei

Arbeidet styres etter vedtatt kulturplan for 2018-2021. PS 107/17 som ble vedtatt 21.11.2017.

En av de største oppgavene kulturkontoret har ansvaret for er behandlingen av spillemiddelsøknadene for Meråker. Den ene kulturkonsulenten jobber nesten hele sin stilling på 40% med spillemidlene. Det vises for øvrig til egen sak om prioriteringer av spillemiddelsøknader for 2020.

Ansvar 2603 - Øvrig kulturtiltak.

Post 1470 Overføring til andre private: Totalt kr. 210 000,-

Kulturmidler 2020 KSOK – driftstilskudd kr. 195 000,-

Kulturprisen kr. 15 000,-

Foreslått nytt tiltak:

I rådmannens budsjettforslag så foreslås det at Meråker Idrettsråd står for tildelingen av kulturmidlene til ulike lag og foreninger. Kommunen tildeler kr. 195 000,- i kulturmidler direkte til idrettsrådet.

Kulturprisen økes til kr. 15 000,- og KSOK (som før), står for valg og utdeling av kulturprisen for 2020.

Ansvar 2605 - Folkehelse og kultur

Her er det tilskudd fra TFK med kr. 54.000,-

Følgende tiltak videreføres som tidligere:

Til Topps i Meråker kr. 8.000,-

Ut i Meråker kr. 8.000,-

Samefolkets nasjonaldag kr. 5.000,-

Sum: kr. 21.000

Søknadsfrist for øvrige folkehelseiltak settes til 1.mars 2020.

Det ble satt av kr. 50 000,- til tilrettelegging av turstier i kommunen for 2018 og 2019. Tilsvarende beløp settes av for året 2020. Dette for å øke tilgjengeligheten for innbygger og turister som ferdes i naturen.

Foreslått tiltak i kommende økonomiplanperiode:

Rådmannen har foreslått en økning på kr. 200 000 (jmf. kommunens samfunnsplandel), slik at kulturadministrasjonen kan være drivkraften i å arrangere ulike aktiviteter i bygda. Dette kan være aktiviteter, konserter, dans, andre arrangement, som er ment å kunne tilbys til alle innbyggerne fra 0 til 100 år i Meråker kommune.

Ansvar 2607 - Kulturtiltak eldre

Budsjetteres med refusjoner fra Trøndelag Fylkeskommune på kr. 34000,- Går til kulturelle tiltak for eldre.

Ansvar 2610 - Stiftelsen Meråker-Musea

Siden 2017 har driftstilskuddet til musea vært kr. 400 000,- For budsjett 2020 foreslås driftstilskuddet videreført.

I skrivende stund er det ikke avklart hvordan framtidig museumsdrift skal være i Meråker. Saken har vært drøftet i kommunestyret mange ganger, og ulike løsninger har blitt skissert opp, og det har enda ikke gitt noen konklusjon. En ny sak vil komme til politisk behandling i løpet av høsten 2019/våren 2020. Der rådmannen vil komme med en anbefaling på hvilken museumsdrift kommunen skal ha i planperioden.

Ansvar 2630 - Ungdommens Kulturmonstring

Bevilgningen fra 2019 beholdes, med kr 36 000,-

Ansvar 2631 - Mekkeverkstedet

Dette drives i kommunens lokaler på Nustadfoss. Dette tilbudet ble foreslått nedlagt i 2016. Politikerne valgte ikke å følge administrasjonen, men vedtok at drift skulle fortsette innenfor «sektorens rammer». Sektorsjefen søkte om midler gjennom BUFDIR, og kr. 100 000,- ble bevilget til å ruste opp Mekkeverkstedet, og dermed øke aktiviteten der.

Foreslått nedtrekk i kommende økonomiplanperiode:

I de senere årene så har kommunen forsøkt å skape aktivitet der, men har ikke lyktes. Meråker grunnskole ser det ikke som hensiktsmessig å benytte verkstedet. Tiltaket foreslås nedlagt, og bygget selges til interesserte. Besparelsen er på kr. 50 000,- årlig.

Ansvar 2632 - Ungdomstiltak-aktiv sommer

Sommeren 2012 ble «aktiv sommer» satt i gang for elever på mellomtrinnet.

Dette var ei ukes tilbud til de unge. Dette ble meget godt mottatt, og ble videreført med 2 uker kaldt «63 grader-nord» sommeren 2013 og 2014.

I 2015 ble et nytt tilbud: «superuka» opprettet til elever fra. 1.-4. trinn, istedenfor SFO- tilbud, i de 2 første ukene. Dette er et meget populært tilbud, og mange benytter seg av dette.

Det budsjetteres med en utgift på ca. kr. 100 000,- på ansvaret.

(Ansvaret 2116- barnefattigdomsmidler (BUFDIR), -anslått tilskudd på kr. 150 000,- brukes til å finansiere «superuka.»)

Oppsummering:

Dette viser et stramt driftsbudsjett for alle avdelinger i sektoren. Meråker kommune vil likevel ha et godt tilbud innenfor barnehage, skole, voksenopplæring, og bosetting av flyktninger, og et velutviklet kultur- og idrettstilbud, bibliotek og kulturskole.

Sektoren står overfor store utfordringer i kommende planperiode:

- Jobbe med å sette inn gode tiltak for å skape et enda bedre psykososialt arbeidsmiljø, tilrettelegge for ansatte med helsemessige utfordringer slik at vi kan forebygge sykefravær, og øke jobbnærværsprosenten.
- Ferdigstillelse av planene for framtidig skolebygg og romløsninger på Meråker skole.
- Fortsatt gjennomføre et godt etter- og videreutdanningstilbud for lærere i skolen i tråd med retningslinjene «Kompetanse for kvalitet- felles satsing på videreutdanning», 2016-2025.
- Utvikle kvaliteten og læringstrykket for elevene på Meråker skole ved å styrke utviklingsarbeidet og legge opp til godt samarbeid mellom ulike hjelpeinstanser.
- Redusere ressursbruken til spesialundervisning. Konkretisere bruk av *tilpassa undervisning* framfor vedtak om spesialundervisning.
- Fortsette å bosette flyktninger i gjeldende økonomiplanperiode.
- Flyktningetjenesten og voksenopplæringa vil ha fokus på å yte et kvalitetsmessig og godt tilbud, og vil stadig være i omorganisering, ut ifra antall bosettinger av flyktninger pr. år, og derav antall elever på voksenopplæringa.
- Følge opp de bosatte flykningene med veiledning, bistand og utdanning. Slik at de kommer ut i varig jobb.
- Ha jevn bosetting slik at vi har en forutsigbarhet i integreringstilskuddet og norsktilskudd til undervisning.
- Følge opp ny rammeplan for barnehagene, som trådte i kraft fra 1. aug. 2017.
- Iverksette tilsynsoppgaver innen skole, barnehage og øvrige tjenestetilbud fra Fylkesmannen i Trøndelag, med basis i en egne strategiske utviklings- og kvalitetssikringsplaner.
- Utvikle Meråker bibliotek i tråd med nasjonale satsingsområder med direkte- formidling, «mer-åpent bibliotek,» og være en aktiv møtearena.
- Fortsatt gi et godt og variert kulturtilbud.
- Kvalitetsmelding for oppvekst (tilstandsrapport), vil bli lagt fram til politisk behandling i begynnelsen av 2020.
- Revidering av museumsplanen og framtidig plan for Museumsdrift i Meråker kommune vil komme til politisk behandling.
- Plan for framtidig bemannings og kompetansebehov for grunnskolen, voksenopplæringa og barnehagene, i planperioden, vil bli utarbeidet i løpet av våren 2020.
- Sektoren må fortsette å ha høy fokus på stabil økonomikontroll, spesielt på Meråker skole.

5.6 Sektor helse, pleie og omsorg

Sektor helse, pleie og omsorg omfatter bostøtteordninger, ulike tjenester for funksjons- hemmede, legekontor og helsestasjon, psykisk helsevern, fysioterapitjeneste, institusjonsbasert omsorg som sykehjem, og hjemmebaserte tjenester som omsorgsboliger, kjøkken, dagsenter, hjemmehjelp og hjemmesykepleie. I tillegg kommer interkommunale tjenester innenfor helse, og NAV hvor Stjørdal kommune er vertskommune.

Sektoren ledes av sektorsjefen og hver avdeling ledes av en enhetsleder som er underlagt sektorsjefen. Komité for helse, pleie og omsorg (KHPO) er overordnet organ for sektoren med formannskap og kommunestyret som overordnede.

Sektorbudsjett drift for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sektor helse, pleie og omsorg						
Sum kostnader	92 728 203	88 529 110	93 702 224	93 677 935	93 677 935	93 677 935
Sum inntekter	-23 456 156	-17 475 235	-22 120 235	-22 120 235	-22 120 235	-22 120 235
Nettoutgifter	69 272 047	71 053 875	71 581 989	71 557 700	71 557 700	71 557 700

Forslaget til budsjett for 2020 innebærer noen endringer. For årene 2022 og 2023 er det lagt inn rammekutt for sektoren. Endringene og rammekuttet blir kommentert videre i dette budsjettet under de aktuelle ansvarene.

Det er for år 2020 budsjettet med en bemanning på 90,9 årsverk. Dette er ca. 0,8 årsverk lavere enn i 2019. Dette skyldes en mindre reduksjon ved legekantoret og i psykiatritjenesten. Budsjettet for år 2020 er ellers basert på samme aktivitetsnivå som for år 2019.

Følgende driftstiltak endrer driftskostnadene i planperioden:

Driftsendringer sektor helse, pleie og omsorg		2020	2021	2022	2023
3000	Færre møter KHPO	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
3200	Reduksjon 40% stab	-115 851	-231 703	-231 703	-231 703
3610	Salg av 5 ekstra sykehjemsplasser til Stjørdal	-4 300 000	-4 300 000		
3010	Nye tiltak etter avsluttet avtale med Stjørdal			-4 300 000	-4 300 000
3610	Helseplattformen		270 000	270 000	270 000
3612	"Inn på tunet"	200 000	200 000	200 000	200 000
3800	Psykiatri, redusert bemanning	-178 438	-356 875	-356 875	-356 875
Sum driftsendringer		-4 414 289	-4 438 578	-4 438 578	-4 438 578

For nærmere informasjon om de enkelte tiltakene se kommentarer under enhetene.

Sektorkontoret

Budsjett for sektorkontoret (fellestjenester) for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Felles						
Lønn og sosiale kostnader	7 391 593	7 233 702	8 659 814	8 481 377	8 481 377	8 481 377
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	889 200	983 400	1 138 649	1 138 649	1 138 649	1 138 649
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	11 054 503	12 889 000	8 989 000	8 989 000	8 989 000	8 989 000
Overføringer	381 911	407 000	407 000	407 000	407 000	407 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	800 962	0	0	0	0	0
Sum kostnader	20 518 169	21 513 102	19 194 463	19 016 026	19 016 026	19 016 026
Salgsinntekter	-2 183 771	-743 235	-643 235	-643 235	-643 235	-643 235
Overføringer med krav om motytelse	-2 383 874	-1 242 000	-1 477 000	-1 477 000	-5 777 000	-5 777 000
Overføringer uten krav til motytelse	-300 000	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-4 867 645	-1 985 235	-2 120 235	-2 120 235	-6 420 235	-6 420 235
Nettoutgifter	15 650 524	19 527 867	17 074 228	16 895 791	12 595 791	12 595 791

Forslaget til budsjett for 2020 viser en reduksjon i nettoutgiftene med kr 2 243.639,-. Dette skyldes i hovedsak at ansvaret for barnevernet er overført til sektor skole, oppvekst og kultur og at ansvar 3003 er redusert med tilsvarende beløp. I tillegg til dette er ansvar 3702 brukerrådet avsluttet og ansvarene for rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og elderrådet er overført til sentraladministrasjonen. Frivilligsentralen sitt ansvar 3119 er overført til sektor helse, pleie og omsorg med virkning fra 1.1.2020.

Følgende ansvar inngår nå i fellestjenestene. 3000 komite for HPO, 3003 Værnesregionen, 3010 sektoradministrasjonen, 3015 Kompetansehevede tiltak, 3016 Refusjon lovpålagte tjenester, 3110 helsesøstertjeneste, 3119 Frivilligsentralen, 3300 fysioterapitjeneste, og 3800 psykiatritjenesten.

For nærmere kommentar om tjenestene se kommentarer under de enkelte ansvarene.

3000 Komite for HPO

Her budsjetteres alle kostnader knyttet til drift av komite for helse, pleie og omsorg. Det er i budsjettet for år 2020 lagt til grunn en reduksjon av antallet møter til 6 møter pr år. Dette er i tråd med forslaget om å endre antall møter i kommunestyret og formannskapet. Budsjettet er derfor ført opp med en reduksjon på kr 20000 slik at nettokostnaden for 2020 på kr 33 452,-.

3003 Værnesregionen – HPO

De kostnadene som er budsjettert på dette ansvaret for år 2020 er Meråker kommunes andel av kostnadene til interkommunalt samarbeid om Værnesregionen DMS, plasser for øyeblikkelig hjelp døgnopphold i DMS, interkommunal samfunnsmedisinsk enhet, legevakt, responscenter, og interkommunalt forvaltningskontor. Alle kostnader til det interkommunale NAV tjenesteområdet er også ført på dette ansvaret.

Tabellen viser kommunens andel i de interkommunale tjenestene i sektoren.

Interkommunal tjeneste	2020	2021	2022	2023
Samfunnsmedisinsk enhet/Frisklivssentral	593 000	593 000	593 000	593 000
Legevakt	1 389 000	1 389 000	1 389 000	1 389 000
Responscenter	317 000	317 000	317 000	317 000
NAV bemanning	1 404 000	1 404 000	1 404 000	1 404 000
NAV kvalifiseringsstønning	800 000	800 000	800 000	800 000
NAV livsopphold m.m.	1 450 000	1 450 000	1 450 000	1 450 000
Psykolog barm og unge	201 000	201 000	201 000	201 000
DMS, intermediær sengepost	618 000	618 000	618 000	618 000
DMS øyeblikkelig hjelp	824 000	824 000	824 000	824 000
Forvaltningskontor	1 006 000	1 006 000	1 006 000	1 006 000
Sum	8 602 000	8 602 000	8 602 000	8 602 000

Meråker kommunes andel i samarbeidene er satt opp i samsvar med behandlingen i Værnesregionen og er for 2020 budsjettert med kr 8.602.000,-. Dette er i tråd med behandlingen i de politiske nemndene i Værnesregionen.

Det er som vanlig usikkerhet omkring tiltaksbudsjettene til NAV.

3010 Sektoradministrasjonen

På dette ansvaret budsjetteres utgifter til administrasjon av sektoren. Det er 2,75 årsverk fordelt på sektor sjef og konsulentstillinger. Det forventes også i 2020 et høyt aktivitetsnivå.

Driftspostene på ansvaret er tatt ned til et absolutt minimum. Budsjettet er satt opp med en nettokostnad på kr 2.905.344,-. Dette er en økning i forhold til budsjettet for år 2019 på ca. kr 94.000,- og skyldes korrigeringer av enkeltposter knyttet til lønn, pensjon og arbeidsgiveravgift.

3015 Kompetansehevede tiltak

På dette ansvaret er det for år 2020 budsjettert med kostnader til kompetanseheving for ansatte i sektoren. Det er budsjettert med kr 424.960,- i kostnader. Det er også budsjettert med et statlige tilskudd til kompetanseheving. Det er vanskelig å budsjettere eksakt beløp i tilskudd, da en ikke vet hvor mye som innvilges før i mars/april 2020. Budsjettet er satt opp med inntekter (statlige tilskudd) på kr 200.000,- slik at nettokostnaden blir kr 224 960,-.

3016 Refusjon lovpålagte tjenester

På dette ansvaret er det budsjettert med Meråker kommunes andel av kostnadene til kritesenter, overgrepsmottak og incestsenter. Alle disse tjenestene er lovpålagte og løses i samarbeid med andre kommuner i Trøndelag. Videre er det på dette ansvaret budsjettert med kostnadene til norsk pasientskadeerstatning og kostnadene ved gjesteinnbyggere i fastlegeordningen. Budsjettet er satt opp med en nettokostnad på kr 512.000,-.

Tabellen viser kommunens andel i de interkommunale tjenestene.

Diverse tilskudd	2 020	2 021	2 022	2 023
Interkommunalt samarbeid incest og overgrep	34 000	34 000	34 000	34 000
Interkommunalt krisesenter	108 000	108 000	108 000	108 000
Norsk pasientskadeerstatning	70 000	70 000	70 000	70 000
Gjesteinnbyggere fastlegeordningen	300 000	300 000	300 000	300 000
Sum driftsendringer	512 000	512 000	512 000	512 000

3110 Helseyskepleiertjeneste

På dette ansvaret budsjetteres kostnader til 2,2 årsverk helseyskepleier inkludert koordinator og kjøp av jordmor ressurs tilsvarende 20 % stilling. Nytt for år 2020 er at en 50 % stilling som miljøterapeut er lagt inn. Denne stillingen er planlagt finansiert med statlig tilskudd. Budsjettet er satt opp med en nettokostnad på kr 1.919.928,- Dette er en økning på kr 142 046,- i forhold til budsjettet for år 2019 og skyldes økte kostnader til kjøp av jordmor ressurs og noe økning på post for medisiner og utstyr. Inntektene fra brukerbetaling og refusjoner utgjør kr 20.000,-.

3119 Frivilligsentralen

Her budsjetteres kostnader til frivilligsentralen. Det er for 2020 lagt til grunn en bemanning på ½ årsverk for leder av sentralen. Budsjettet for år 2020 er satt opp med en nettokostnad på kr 458932,-. Dette er en økning på kr 59.940,- og skyldes økning av husleie og diverse driftsposter.

3300 Fysioterapitjeneste

Her budsjetteres kostnader til kommunens fysioterapitjeneste. Det er for 2020 lagt til grunn en bemanning på 3 faste fysioterapeuter fordelt på 2,6 årsverk. Det er videre en 40 % stilling som ergoterapeut. I tillegg til dette er det lagt inn 1 årsverk som turnus fysioterapeut. Budsjettet for år 2020 er satt opp med en nettokostnad på kr 1.436.445,-. Dette er en økning på kr 525.985,- og skyldes at posten for brukerbetaling og statlig tilskudd er justert ned. I tillegg til dette er lønnskostnadene økt noe.

3800 Psykisk helsevern

Psykiatritjenesten er et lavterskeltilbud til personer med psykiske lidelser som har behov for samtaler, følge til lege, butikk eller som har behov for hjelp til å administrere medisiner. På dette ansvaret budsjetteres kostnader knyttet til 1,5 årsverk som psykiatrisk sykepleier/vernepleier, og tjenestetilbudet til personer med psykiske lidelser.

Budsjettet for år 2020 er satt opp med en nettokostnad på kr 1.151.605,-. Dette er en økning på kr 107.713. Dette skyldes i hovedsak en økning i kostnadene knyttet lønn, pensjon og arbeidsgiveravgift. Det er i budsjettforslaget lagt inn en reduksjon på en 50 % stilling som psykiatrisk vernepleier fra 1.7.2020. Konsekvensene av dette vil være lengre ventetid for brukerne, i tillegg til at noe av dagens tilbud vil bli redusert.

3200 Legekontoret

Budsjett for legekontoret for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Legetjeneste						
Lønn og sosiale kostnader	4 595 289	4 193 778	4 849 756	4 733 904	4 733 904	4 733 904
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	608 509	932 100	947 100	947 100	947 100	947 100
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	386 703	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	857	0	0	0	0	0
Sum kostnader	5 591 358	5 525 878	6 196 856	6 081 004	6 081 004	6 081 004
Salgsinntekter	-547 453	-710 000	-710 000	-710 000	-710 000	-710 000
Overføringer med krav om motytelse	-1 167 963	-1 190 000	-1 190 000	-1 190 000	-1 190 000	-1 190 000
Sum inntekter	-1 715 416	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000	-1 900 000
Nettoutgifter	3 875 942	3 625 878	4 296 856	4 181 004	4 181 004	4 181 004

Tabellen viser budsjettet for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 for legetjenesten.

Budsjettet er satt opp med en nettokostnad på kr 4.296.856,-. Dette er en økning på kr 670.978,- i forhold til budsjettet for år 2019 og skyldes oppretting av feil ved at kostnader knyttet til legevakt på dagtid ikke var med i budsjettet for 2019. I tillegg til dette er det økte kostnader til pensjon, arbeidsgiveravgift og noe justeringer på enkeltposter. Alle kostnader til interkommunal legevakt føres på ansvar 3003.

Det er i budsjettforslaget lagt inn en reduksjon på en 40 % stilling som hjelpepersonell fra 1.7.2020. Konsekvensene av dette vil være en oppgaveforskyvning. Dette innebærer at legene selv må gjøre flere arbeidsoppgaver enn i dag.

Inntektene fra brukerbetaling/statstilskudd utgjør kr 1.900.000,-. Dette er uforandret fra år 2019.

3610 Sykehjemmet

Budsjett for sykehjemmet for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker sykehjem						
Lønn og sosiale kostnader	29 057 298	27 301 956	30 724 810	30 724 810	30 724 810	30 724 810
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	1 847 888	2 058 100	1 838 100	2 108 100	2 108 100	2 108 100
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	51 564	35 000	80 000	80 000	80 000	80 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	80 547	0	0	0	0	0
Sum kostnader	31 037 297	29 395 056	32 642 910	32 912 910	32 912 910	32 912 910
Salgsinntekter	-6 230 022	-6 600 000	-5 700 000	-5 700 000	-6 600 000	-6 600 000
Overføringer med krav om motytelse	-2 660 886	-995 000	-6 195 000	-6 195 000	-995 000	-995 000
Overføringer uten krav til motytelse	-74 467	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-102 160	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-9 067 535	-7 595 000	-11 895 000	-11 895 000	-7 595 000	-7 595 000
Nettoutgifter	21 969 762	21 800 056	20 747 910	21 017 910	25 317 910	25 317 910

Sykehjemmet omfatter 3 avdelinger med totalt 36 sengeplasser fordelt på 12 plasser på langtidsavdeling, 10 på korttidsavdeling og 14 på aldersdementavdeling. Det er i 2020 budsjettet med 37,85 årsverk på dette ansvaret. Dette er uforandret fra 2019.

Budsjettet er satt opp med en nettokostnad på kr 20.747.910,- Dette er en reduksjon på kr 1.052.146,- i forhold til vedtatt budsjett for 2019.

Inntektene utgjør kr 11.895.000,- Dette er en økning på kr 4.300.000,- i forhold til budsjettet for år 2019.

Økningen skyldes økt inntekt som følge av at det selges 7 døgnplasser til Stjørdal kommune. Dette er en økning på 5 plasser i forhold til 2019. Konsekvensene av dette er at det vil bli høyere terskel for å få sykehjemsplass. Det vil også medføre en høyere belastning på hjemmetjenestene, da flere må være lengre hjemme. Utskrivningsklare pasienter kan også bli liggende noe lengre i sykehus. Det positive med dette forslaget er at en opprettholder driften ved sykehjemmet og at en beholder ansatte og kompetansen ved institusjonen.

Fra år 2022 er det lagt inn en rammereduksjon på kr 4.300.000,-. Dette er ved utløpet av avtalen om salg av 7 døgnplasser til Stjørdal kommune. Hvordan denne budsjettreduksjonen skal gjennomføres må en utrede nærmere utover i 2020 og 2021.

Hjemmetjenestene

Budsjett for hjemmetjenesten i planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Hjemmetjenestene						
Lønn og sosiale kostnader	16 051 632	13 711 182	15 114 063	15 114 063	15 114 063	15 114 063
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	3 323 076	3 148 800	3 148 800	3 148 800	3 148 800	3 148 800
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	241 259	250 000	450 000	450 000	450 000	450 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	27 327	0	0	0	0	0
Sum kostnader	19 643 294	17 109 982	18 712 863	18 712 863	18 712 863	18 712 863
Salgsinntekter	-945 225	-1 320 000	-1 320 000	-1 320 000	-1 320 000	-1 320 000
Overføringer med krav om motytelse	-1 014 945	-415 000	-415 000	-415 000	-415 000	-415 000
Overføringer uten krav til motytelse	-26 200	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-21 354	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-2 007 724	-1 735 000	-1 735 000	-1 735 000	-1 735 000	-1 735 000
Nettoutgifter	17 635 570	15 374 982	16 977 863	16 977 863	16 977 863	16 977 863

Tabellen viser budsjettet for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 for hjemmetjenesten som består av ansvar 3609, ansvar 3612 og ansvar 3619.

For år 2020 viser budsjettet nettoutgift på kr 16.977.863,-. Dette er en økning i nettoutgiftene på kr 1.602.881,-. Årsaken til dette er at postene for Søn-helligdagstillegg, pensjon og arbeidsgiveravgift er økt. I tillegg til dette er det mindre justeringer på driftsposter.

3609 Kjøkkenet

På dette ansvaret budsjetteres alle kostnader knyttet til drift av kjøkkenet og kantinen. Ved kjøkkenet og kantinen er det 4 personer i til sammen 2 årsverk. Disse smører frokost og kveldsmat til sykehjem og beboere i trygdeboliger samt noe ekstra i tillegg til at de betjener kantinen. Man har her et lager for tørrmat og en plass med ansvar for innkjøp og lagerhold av matvarer

Budsjettet er satt opp med en nettokostnad på kr 2.679.213,-. Dette er en økning på kr 154.878,- i forhold til budsjettet for år 2019. Dette skyldes økte kostnader på poster til lønn, pensjon og arbeidsgiveravgift.

3612 Dagsenteret

Dagsenteret har tilsatt to aktivitører i til sammen 100 % stilling. Dagsenteret har åpent fire dager per uke og har vært en viktig bidragsyter til at behovet for institusjonsplasser i kommunen er redusert. Budsjettet er satt opp med en nettokostnad på kr 898.754,-, noe som er en økning på kr 77.727 i forhold til budsjettet for år 2019. Dette skyldes i hovedsak en korrigerende av enkeltposter knyttet til lønn, pensjon og arbeidsgiveravgift.

gift. Brukerbetalingen er budsjettert til kr 145.000,-. For år 2020 er det også lagt inn kr 200.000 til kjøp av dagsenterplasser til demente ved et gårdsbruk gjennom ordningen inn på tunet.

3619 Hjemmebaserte tjenester

På dette ansvaret budsjetteres kostnader til hjemmehjelp og hjemmesykepleie. Det er for år 2020 lagt til grunn en bemanning på 15,74 årsverk.

Budsjettet for hjemmebaserte tjenester er satt opp med en nettokostnad på kr 13.199.896,- for år 2020. Dette er en økning på kr 1.370.276,- i forhold til budsjettåret 2019. Dette skyldes i hovedsak økte kostnader til lønn, pensjon og arbeidsgiveravgift.

3622 Omsorg for funksjonshemmet

På dette ansvaret budsjetteres alle kostnader knyttet til drift av Søgardsjale II og ellers alt tjenestetilbud til funksjonshemmede brukere. I budsjettet er det lagt til grunn at omsorg for funksjonshemmede har 18,26 årsverk. Dette er uforandret fra 2019.

Budsjett for omsorg funksjonshemmede for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Omsorg funksjonshemmede						
Lønn og sosiale kostnader	14 497 974	13 757 692	15 628 932	15 628 932	15 628 932	15 628 932
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	495 623	452 400	571 200	571 200	571 200	571 200
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	515 665	562 000	542 000	542 000	542 000	542 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	3 823	0	0	0	0	0
Sum kostnader	15 513 085	14 772 092	16 742 132	16 742 132	16 742 132	16 742 132
Salgsinntekter	-152 639	-80 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Overføringer med krav om motytelse	-5 433 990	-4 030 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000
Sum inntekter	-5 586 629	-4 110 000	-4 320 000	-4 320 000	-4 320 000	-4 320 000
Nettoutgifter	9 926 456	10 662 092	12 422 132	12 422 132	12 422 132	12 422 132

Tabellen viser de budsjetterte kostnadene til drift av omsorg funksjonshemmet. For 2020 viser budsjettet en nettokostnad på kr 12.422.132,-. Dette er en økning på kr 1.760.040,- og skyldes i hovedsak økte kostnader som følge av lønnsendringer, korrigering av vikarposter, poster for Søn-helligdag og nattillegg, pensjon, arbeidsgiveravgift og noen driftsposter. Det er lagt inn et statlig tilskudd på kr 4.200.000,-. Noe som er en økning på kr 200.000,-.

Investeringer i sektoren

Det foreslås følgende investeringstiltak i sektoren i planperioden 2020 – 2023:

Investeringer i sektor helse, pleie og omsorg			Budsjett
3619	Hjemmetjenesten	(EL)Bil	370 000
3619	Hjemmetjenesten	Hjelpemiddellager	125 000
3619	Hjemmetjenesten	Velferdsteknologi	437 500
3800	Barn/Familiesenter	(EL)Bil	370 000
Sum investeringer 2020			1 302 500
3619	Hjemmetjenesten	(EL)Bil	370 000
3610	Sykehjemmet	Helseplattformen	468750
3619	Hjemmetjenesten	Velferdsteknologi	437 500
Sum investeringer 2021			1 276 250
3619	Hjemmetjenesten	(EL)Bil	370 000
3619	Hjemmetjenesten	Velferdsteknologi	437 500
3619	Hjemmetjenesten	Hjelpemiddellager	125 000
Sum investeringer 2022			932 500
3619	Hjemmetjenesten	(EL) Bil	370 000
3619	Hjemmetjenesten	Velferdsteknologi	437 500
Sum investeringer 2023			807 500

Kommentarer til investeringstiltakene:

3619 Hjemmetjenestene, innkjøp av kjøretøy

Det er i investeringsbudsjettet for år 2020 og hvert av årene i planperioden 2020 -2023 lagt inn kostnader til en ny bil til hjemmetjenesten. Dette er helt nødvendig for å kunne bytte ut de eldste bilene som er i drift innenfor denne tjenesten med moderne el biler. Kostnadene til innkjøp av bilen er budsjettet til kr 370.000,-. Det er videre lagt inn kostnader hvert av årene til innkjøp av diverse utstyr innenfor velferdsteknologi. For årene 2020 og 2022 er det også lagt inn kostnader til innkjøp av diverse tekniske hjelpemidler for utlån.

3800 Psykiatritjenesten/Barn familiesenteret

Det er i investeringsbudsjettet for år 2020 lagt inn kostnader til en ny bil. Dette er helt nødvendig for å kunne bytte ut den bilen som i dag benyttes av psykiatritjenesten med en moderne (El) bil. Den nye bilen skal kunne benyttes av alle ansatte ved barn/familiesenteret.

3610 Sykehjemmet

Det er i investeringsbudsjettet for år 2021 lagt inn kostnader til helseplattformen. Dette er en investering som berører alle ansvarene innenfor sektor for helse, pleie og omsorg, men en har valgt å legge kostnaden på ansvar 3610.

Nytt omsorgsbygg

Det er tidligere gjort utredning er med tanke på etablering av nytt omsorgsbygg i tilknytning til helsetunet og dagens trygdeboliger øst for Aldersheimen. Det er driftsmessige fordeler på sikt å lokalisere evt. nye omsorgsboliger i nærheten av eksisterende omsorgsbygg/helsetunet. Den demografiske utviklingen tilsier at behovet for nytt omsorgsbygg ikke vil komme før etter 2025. Behovet for investering i skolebygg er vurdert mer akutt, og nytt omsorgsbygg er satt på vent. Det kan også bli en løsning at eldre flytter inn i selveid tilpasset bolig som ligger i tilknytning til kommunens omsorgstjenester.

Tilskuddsordningen til omsorgsboliger gjennom Husbanken er under endring, slik at det skal gis tilskudd bare til økt antall omsorgsboliger og ikke til fornying. Hvordan tilskuddsordningen er om noen år, når behovet for nytt omsorgsbygg kommer i Meråker, gjenstår å se.

Utfordringer for sektoren i årene framover

Hvordan utvikle bærekraftige tjenester i årene fremover? Dette er den aller største utfordringen for sektor for helse, pleie og omsorg. Budsjettet for år 2020 er derfor en start på å tilpasse tjenesteytingen til en bærekraftig utvikling. Dette ved at en går over til el biler i tjenesten, satser på videreutvikling av velferdsteknologi og ikke minst ved at tjenestetilbudet endres fra institusjonsbasert og over til mere tjenesteyting i hjemmetjenestene.

I år 2020, og i årene fremover, må sektor for helse, pleie og omsorg tilpasse tjenestetilbudet til demografiske endringer og endrede rammebetingelser. Prognoser for befolkningsutviklingen viser at antallet personer i aldersgruppen 80 + vil fortsette å gå noe nedover frem til år 2023. Deretter vil antallet begynne å vokse og etter hvert utover mot 2035 vil det bli en dobling i antallet i aldersgruppen 80 +.

Samhandlingsreformen videreføres gjennom eldrereformen «Leve Hele Livet» og videre i det som kalles pasientens helsetjeneste. Dette innebærer individuelt tilpassede tjenester, som skal ytes i pasientens hjemkommune så langt det er mulig. Dette betyr at det vil bli etablert nye og andre tjenester i kommunen utover i planperioden. Et eksempel på dette er dagtilbudet til demente (Inn på tunet).

Enhetene i sektoren og de enkelte ansatte innenfor disse enhetene vil stå ovenfor store faglige utfordringer i 2020 og i årene fremover. Det blir derfor viktig å få lagt rammer som gjør at de ansatte er trygge i sine roller, og at en får brukt den kompetansen som finnes blant sektorens ansatte. Skal en greie dette er en helt avhengig av å få til en god intern samhandling mellom ansatte ved sektorens ulike enheter.

I 2020 og i årene videre fremover må en derfor fortsette å prioritere å øke samhandlingen internt mellom de enkelte enhetene i sektoren. En klar forutsetning for å kunne utvide behandlingstilbudet i sektoren er at de enkelte enhetene samhandler godt slik at de støtter hverandre, og utnytter hverandres kompetanse på en fleksibel og god måte for å sikre et faglig godt behandlingstilbud til pasientene.

5.7 Sektor kommunal utvikling

Sektor for kommunal utvikling er et vidtspennende område som ivaretar kommunens oppgaver og ansvar for tjenestene WEB, byggesak, plansak, kommuneplanlegging, kart- og oppmåling, næringsarbeid, landbruk, miljø, brann- og feiervesen, grustak, kommunale veier, vann og avløp, renovasjon, forvaltning, drift og vedlikehold av kommunal bygningsmasse.

Sektoren ledes av sektorsjef med avdelingsledere for VVA, FDV og BFV. De andre fagenheter er direkte underlagt sektorsjef. Det har i 2019 vært flere vakanser i stillinger på sektoren, men ansatt plan og næringskonsulent fra 1.7.19, sektorsjef f.o.m. 1.8.19 og oppmålingsingeniør 8.9.19. Vi møter derfor 2020 med full bemanning.

Ulike lover og forskrifter hjemler mye av våre oppgaver på forvaltningsområde. Nivå på drift, vedlikehold og investeringer påvirkes i stor grad av omfanget på driftsnivå på de andre tjenesteområder samt politiske vedtak av investeringer. Sektoren har som prioritet å være en serviceinstans utad mot våre innbyggere, næringsaktører og tjenestemottakere, samt for kommunens interne behov

Budsjett og regnskap for sektoren føres på hovedansvarsområdene 4 og 7.

Årsverk i sektoren

Sektoren har i konsekvensjustert budsjett for 2020 til sammen 33,06 (mot 35,39 i 2019) årsverk. Inklusiv i dette kommer 0,17 årsverk i deltids brannvesenet. I forhold konsekvensjustert budsjett 2019 er sektoren redusert med ½ årsverk næringskonsulent og ½ årsverk samfunnsplanlegger, 1,0 årsverk vaktmesterressurs og resten renhold (1/3 årsverk). Det er lagt inn innsparingstiltak med økonomisk effekt på Kr 0,45 mill. i 2020 og Kr 5,2 mill. f.o.m. 2021

Sektorbudsjett drift for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sektor kommunal utvikling						
Sum kostnader	49 558 354	48 128 057	44 575 273	41 611 024	40 596 024	40 596 024
Sum inntekter	-25 866 695	-25 016 313	-19 897 526	-16 872 526	-16 872 526	-16 872 526
Nettoutgifter	23 691 659	23 111 744	24 677 747	24 738 498	23 723 498	23 723 498

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sektor kommunal utvikling						
Lønn og sosiale kostnader	21 206 052	20 279 544	21 358 761	20 346 211	20 346 211	20 346 211
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	22 724 839	20 214 993	18 388 992	18 241 293	17 226 293	17 226 293
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	2 522 441	4 490 000	2 984 000	2 080 000	2 080 000	2 080 000
Overføringer	1 746 332	505 000	1 405 000	505 000	505 000	505 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	1 358 690	2 638 520	438 520	438 520	438 520	438 520
Sum kostnader	49 558 354	48 128 057	44 575 273	41 611 024	40 596 024	40 596 024
Salgsinntekter	-17 111 114	-14 498 204	-14 678 204	-13 828 204	-13 828 204	-13 828 204
Overføringer med krav om motytelse	-5 607 317	-3 106 337	-2 014 837	-1 522 837	-1 522 837	-1 522 837
Overføringer uten krav til motytelse	-83 831	-148 520	-93 520	-93 520	-93 520	-93 520
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-3 064 433	-7 263 252	-3 110 965	-1 427 965	-1 427 965	-1 427 965
Sum inntekter	-25 866 695	-25 016 313	-19 897 526	-16 872 526	-16 872 526	-16 872 526
Nettoutgifter	23 691 659	23 111 744	24 677 747	24 738 498	23 723 498	23 723 498

Rammen for sektoren må reduseres i løpet av planperioden. Slike tiltak ligger til grunn for reduksjon av netto kostnader i perioden. Det vil være viktig å få gjennomført gode prosesser med ansatte og tillitsvalgte, for å få gjennomført langsiktige tiltak som bidrar til en bærekraftig kommuneøkonomi for planperioden. Målsettingen er å bruke ressurser mest mulig effektivt og ha et helhetlig perspektiv på drift og investering.

For årene 2021 (0,9 mill.) og 2022(1,3 mill.) er det lagt inn rammekutt for sektoren, dette er nærmere omtalt i dokumentets avsnitt 5.19.

Meråker er en attraktiv fritidskommune, og det er regulert store områder for hyttebygging. Det forventes en økning i antall plan- og byggesøknader, samt større arbeidsmengde innenfor kart og oppmåling. Det vil være avgjørende viktig å beholde de dyktige fagfolkene vi har innenfor dette fagfeltet. Økt utbygging og aktivitet i kommunen betinger også et større press på utbygging av kommunal infrastruktur som vei, vann, avløp og tilrettelegging for digital infrastruktur. Her vil det være behov for større investeringer i planperioden, og vi er helt avhengige av å beholde våre dedikerte medarbeidere. Det er menneskene som skaper organisasjonen. I løpet av 2020 bør det utarbeides en kompetanse- og rekrutteringsplan for planperioden og utover, for å sikre at en rekrutterer de riktige fagfolkene og legger til rette for en bærekraftig økonomistyring.

I økonomiplanperioden 2020 – 2023 gjennomføres det følgende driftstiltak som finansieres av kraftfondet:

Driftsendringer sektor kommunal utvikling, kraftfond			2020	2021	2022	2023
4010	Sektorkontoret	Scanning eiendomsarkivet	523 000			
4011	Næringsutvikling	Næringsarbeid, ikke lønn	721 000	721 000	721 000	721 000
4100	Landbruk	Lokal pott jfr. landbruksplan	250 000	250 000	250 000	250 000
4230	Grønt sentrum	"Forskjønnning sentrumsområde" på annen grunn	900 000			
4714	Grova	Tilskudd snøproduksjon	50 000	50 000	50 000	50 000
4221	Friluftsliv	Rep. Skursdalsvoll dammen, 1/3 kommune, NTE og MB	250 000			
Sum driftsendringer finansiert av kraftfondet			2 694 000	1 021 000	1 021 000	1 021 000

Det er to linjer i tabellen over som er egne tiltak i budsjettforslaget, ansvar 4230 og ansvar 4221. De øvrige er ivarettatt i konsekvensjustert budsjett.

I økonomiplanperioden 2020 – 2023 gjennomføres følgende driftstiltak innenfor rammen av sektorens driftsbudsjett, inklusiv effektiviseringstiltak:

Driftsendringer sektor kommunal utvikling, drift			2020	2021	2022	2023
4000	KKU	Færre møter KKU	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
4460	Kommunale veier	Privatisering av 20 km kommunal vei	-431 550	-860 900	-860 900	-860 900
4700	Rådhuset	Taktekking over Feren	220 000			
4710	Grunnskole	Utvendig tak		145 000		
4710	Grunnskole	Fjernvarmeledning renovering	120 000			
4710	Grunnskole	Ventilasjonsanlegg, lysarmatur (Enøk) 50/50		120 000		
4711	Handballhall	Taktekking av lekkasje i område mellom Handball- og Fotballhall		250 000		
4711	MVS bygninger	Overdragelse av eierskap av bygninger og anlegg til Trøndelag fylkeskommune		-4 324 737	-4 324 737	-4 324 737
4712	Fotballhall	Takbelysning, utskifting av eks lysarmaturer til LED 1/3 kommunal finansiering		185 000		
4725	Bibliotek	LED-Lys i karnapper 75% besparelse strøm		65 000		
Sum driftsendringer finansiert av driftsmidler			-111 550	-4 440 637	-5 205 637	-5 205 637

Endringer/styringer ivarettatt i konsekvensjustert budsjett

Driftsendringer sektor kommunal utvikling, drift			2020	2021	2022	2023
4705	Helsetun	Årlig styrket vedlikehold	150 000	150 000	150 000	150 000
4706/07	Omsorgsboliger	Årlig styrket vedlikehold	80 000	80 000	80 000	80 000
4740	Utleieboliger	Årlig styrket vedlikehold	350 000	450 000	200 000	200 000
4741	Trygdeboliger	Årlig styrket vedlikehold	100 000	100 000	100 000	100 000
Sum driftsendringer finansiert av driftsmidler			680 000	780 000	530 000	530 000

Årlig styrket vedlikehold på ansvar 4705, 4706/07, 4740 og 4741 ligger inne i konsekvensjustert budsjett som oppfølging av tidligere Budsjett og økonomiplanvedtak. Dette er ikke nye tiltak f.o.m. 2020, men en konsekvens av vedtak i 2019 som er videreført. Disse er tatt med i tabellen for oversiktens skyld.

Sektorkontoret

Budsjett for sektorkontoret for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Felles						
Lønn og sosiale kostnader	6 424 488	6 850 685	6 479 930	6 346 768	6 346 768	6 346 768
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	4 802 446	3 265 789	2 360 338	2 290 838	2 290 838	2 290 838
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	1 756 102	3 930 000	2 474 000	1 824 000	1 824 000	1 824 000
Overføringer	1 576 070	325 000	1 225 000	325 000	325 000	325 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	1 351 285	2 638 520	438 520	438 520	438 520	438 520
Sum kostnader	15 910 391	17 009 994	12 977 788	11 225 126	11 225 126	11 225 126
Salgsinntekter	-2 194 388	-1 370 000	-1 420 000	-1 410 000	-1 410 000	-1 410 000
Overføringer med krav om motytelse	-3 528 365	-2 169 837	-1 068 337	-1 028 337	-1 028 337	-1 028 337
Overføringer uten krav til motytelse	-83 831	-148 520	-93 520	-93 520	-93 520	-93 520
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-3 064 433	-7 243 252	-3 090 965	-1 407 965	-1 407 965	-1 407 965
Sum inntekter	-8 871 017	-10 931 609	-5 672 822	-3 939 822	-3 939 822	-3 939 822
Nettoutgifter	7 039 374	6 078 385	7 304 966	7 285 304	7 285 304	7 285 304

Innenfor sektorkontoret ligger flere ulike ansvarsområder, som post/arkiv, avgifter og gebyrer, plan- og byggesak, kart og oppmåling, landbruk, miljø/utmark og web.

4010 Sektorkontoret

Arbeidet med digitalisering av eiendomsarkivet planlegges slutført i første del av 2020, da dette ikke ble ferdigstilt i 2019. Det leies inn ekstra personell til å gå igjennom papirarkivet før scanning hos IKA Trøndelag. Utgifter til scanning kommer i etterkant av scanning er gjennomført, og vil derfor medføre en del utgifter i 2020. Derfor foreslås det avsatt kr 523 000,- til digitalisering av eiendomsarkivet. Tiltaket finansieres over kraftfondet.

Det er nå kommet løsning for ny hjemmeside på plass. Hjemmesiden er en viktig kommunikasjons- og informasjonskanal både internt og eksternt. WEB-ansvarlig vil følgelig få en sentral rolle med å etablere rutiner for løpende oppdatering av innhold, og må kobles tett opp mot kommunikasjonsarbeidet i kommunen. Som en oppfølging av samfunnsplanen vil det være naturlig at det arbeides videre med en kommunikasjons- og profileringsstrategi for kommunen, og hvordan dette på best mulig vis kan løses med hensiktsmessig organisering og rollefordeling.

4011 Næringsutvikling

Kommunestyret vedtok i sak 25/18 at næringsarbeidet skal organiseres under sektor for kommunal utvikling. Det ble etter prinsipiell avklaring i 2019 utlyst og ansatt kombinert plan- og næringskonsulent f.o.m. 1.7.19. Slike er det en reduksjon i ett årsverk i konsekvensjustert budsjett 2019 til 2020 fra 1 årsverk samfunnsplanlegger og 1 årsverk næringskonsulent, til 1 årsverk plan- og næringskonsulent. Det er inngått samarbeidsavtaler med Stjørdal Næringsforum (SNF). Næringslivet har etablert en lokal avdeling gjennom SNF i Meråker, som kommunen har et tett samarbeide med. Det er også inngått avtale med Proneo AS med hensikt å ivareta bedriftsrådgivning til både nyetablerere og mer etablerte bedrifter. Dette for å få tilgang til større fagkompetanse og nettverk som kan komme næringslivet vårt til nytte.

Meråker kommunen har videreført samarbeidsavtale med Åre kommune angående Visit Meråker Storlien. Det er kjøpt inn tjenester for å drifte hjemmeside og FB-side samt produsere magasinet Visit Meråker Storlien. I løpet av 2020 må det utarbeides en strategi for markedsføring av reiselivet, og det må avklares hvilken rolle Meråker kommune skal ha i dette arbeidet. I tillegg må det forventes kjøp av konsulentbistand, f.eks ved arbeide med å få større bedriftsetableringer. Av disse grunner er det lagt inn en økning i forhold til

budsjett for næringsarbeidet vedtatt i sak 25/18. Det vises også til sak 95/18 til formannskapet der de økonomiske utfordringer for næringsarbeidet er omtalt.

Næringsarbeidets aktivitetsbudsjett finansieres over kraftfondet med kr 721.000. Lønn mv. finansieres utelukkende på drift, ikke bruk av kraftfond. Dette iht. vedtatte økonomiske handlingsregler for dette.

4100 Landbruk

Meråker kommune kjøper i dag forvaltningstjenester på landbruksområdet fra Stjørdal kommune tilsvarende en 50 % stilling, som følge av at ansatt i stillingen har permisjon i 50 % stilling. Denne ordningen videreføres, da det er gode erfaringer med denne ordningen.

Det er videreført Kr 250 000 til «Lokal pott» som oppfølging av Landbruksplanen. Tiltaket er en videreføring i økonomiplanperioden og finansieres over kraftfondet.

4200 Miljø

Meråker er en stor utmarkskommune, og får med det en stor oppgaveportefølje på flere områder som følge av sin arealsammensetning. Særlig arbeidet med rovdyrproblematikk og motorferdsel i utmark har økt voldsomt i omfang. For å avhjelpe økt ressursbruk på området har sektoren foretatt intern omfordeling av arbeidsoppgaver. I løpet av planperioden vil det bli økt ressursbruk på skogbruksdelen av miljøstillingen i forbindelse med utarbeidelse av nye skogbruksplaner til skogeierne i kommunen. Innen ansvaret er det også 20 % stillingsressurs til beredskapskoordinator. Mål om ferdigstilling av ROS-analyse og oppdatert beredskapsplan og relevante tiltakskort. Samt forberede og gjennomføre periodiske møter i kriseledelsen og årlige øvelser

Det ble høsten 2017 inngått en avtale med Stjørdal kommune om stilling som vannområdekoordinator for Stjørdalsvassdraget, og der Meråker sin andel er 40 %. Stjørdal kommune har arbeidsgiveransvaret. Stillingen finansieres delvis av statlige midler og delvis av kommunale midler. I den kommunale andelen er hovedarbeidsoppgaver vannforvaltningssaker. Den kommunale andelen finansieres av midler til oppfølging av private avløpsanlegg under selvkostkapitlet avløp.

4221 Skurdalsvolldammen

Det er behov for utbedring av skader på dammen. Dette gjelder råtnet treverk i ytre deler og toppkonstruksjon/rekkverk. Meråker kommune, Meråker Brug AS og NTE har 1/3 eierskap hver og må finansiere 250.000 hver. Dette foreslås finansiert med kraftfond/fiskefond fullt ut for kommunal andel.

4300 Byggesaksbehandling

I dag er 25 % av forebyggende brannvern lagt inn i stilling som byggesaksbehandler. For å få god nok prioritering av arbeidsoppgavene bør denne stillingsandelen på sikt løses på en annen måte. Det er stor byggeaktivitet i kommunen, som også forventes å øke betydelig i planperioden. Meråker kommune har nå 75 % stilling som byggesaksbehandler, noe som ikke ansees som en bærekraftig løsning for fremtiden, da det meste ressurser benyttes i byggesaksbehandling. I forbindelse med forestående vurdering og evt. tilslutning til felles vertskommunesamarbeid innen Brann og feiing for Værnesregionkommunene i 2020, vil denne forebyggendefunksjonen kunne bli vurdert løst helhetlig på annen måte.

Det vil være rasjonaliserende for etaten å ha tilgjengelig byggesakskapasitet som ressurs i plansaksbehandlingen. Dette bidrar til god kvalitetssikring og reduksjon av dispensasjonssaker som er spesielt tidkrevende for etaten og utbyggere. Sett i lys av at dette er det behov for å øke ressurser til byggesak i planperioden. Byggesakskompetanse er en viktig ressurs for Meråker kommune. Kvalitet og effektivitet i plan- og byggesaksbehandlingen er en av de viktigste faktorer for omdømmebygging av kommunen; derfor er det så viktig å kunne levere disse tjenester på en best mulig måte. For å sikre at kommunen får inn gebyrinntekter er det også viktig at vi har en god nok bemanning for at tidsfrister for saksbehandling overholdes.

Digitaliseringstiltak.

I samarbeid med Værnesregionen vil det i 2020 satses på innføring av eByggesak. Dette planlegges anskaffet i fellesskap innenfor rammen av årlige investeringer i VARIT. Årlig abonnement er ikke kjent enda. Innfasing med ressursbruk på kompetansehevingstiltak og redusert saksbehandlingskapasitet i innføringsfasen er risikoområder. Det er derfor lagt opp til gjensidig bistand mellom kommunene ift. saksbehandlingskapasitet i en overgangsfase for redusere risikoen for økt saksbehandlingstid og opplevelse av redusert tjenestekvalitet fra brukere.

4301 Kart og oppmåling

Det er ansatt ny oppmålingsingeniør f.o.m. 8.9.19, og det har vært og vil bli stor aktivitet innen oppmåling som følge av stor dele- og byggeaktivitet. Oppmålingsområdet er i 2020 tatt inn i selvkostområdet på grunn av ekstraordinært inntektsoverskudd i 2018. Dette følges opp nå i 2019 men det ligger ikke an til at man når budsjettet inntekt fullt ut. Det er i budsjettet for 2019 avsatt kr 330 000,- til innkjøp av skilt til adressering av veger veier. Dette tiltaket avsluttes i 2019 med anskaffelse av skilt mv. Oppsetting av skilt med vegnavn er planlagt gjennomført av ansatte på vegområdet i 2020.

4310 Plansaksbehandling

Antall plansaker for perioden vil være økende. Framlegging av planstrategi forberedes nå for framlegging tidligst mulig i overgangen 2019/2020, da det er viktig å prioritere rullering av kommuneplanens underliggende planer for å innarbeide samfunnsdelens 5 satsingsområder, føringer og avtrykk i underliggende planverk. Klima, sikkerhet, miljø, bærekraft og innovasjon/utvikling. Arbeid med næringsplan var opprinnelig planlagt igangsatt etter at samfunnsplanen ble ferdigstilt, men det er noe redusert framdrift i 2019 enn forutsatt på grunn av lengre rekrutteringsprosess ift. næringskonsulent enn forutsatt.. Reguleringsplan for ny veg til Egga må ferdigstilles i løpet av årsskiftet 2019/2020. Ny reguleringsplan i forbindelse med planlegging av ny barne- og ungdomsskole følges opp sammen med innspurten av skoleutredningen. Planarbeid finansieres av ordinære driftsmidler. Samlet er det 4-5 reguleringsplaner som er i prosess etter annonsert oppstart, som enda ikke er klar for første gangs behandling.

Bygg- og eiendomsavdelingen (FDV)

Budsjett for bygg- og eiendomsavdelingen for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Bygg- og eiendomsavdeling						
Lønn og sosiale kostnader	10 181 344	9 259 231	9 950 213	9 070 825	9 070 825	9 070 825
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	12 064 038	11 163 834	10 931 834	11 233 985	10 218 985	10 218 985
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	185 224	220 000	220 000	15 000	15 000	15 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	5 829	0	0	0	0	0
Sum kostnader	22 436 435	20 643 065	21 102 047	20 319 810	19 304 810	19 304 810
Salgsinntekter	-10 283 977	-9 175 334	-9 345 334	-8 505 334	-8 505 334	-8 505 334
Overføringer med krav om motytelse	-2 053 177	-931 500	-941 500	-489 500	-489 500	-489 500
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	0	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Sum inntekter	-12 337 154	-10 126 834	-10 306 834	-9 014 834	-9 014 834	-9 014 834
Nettoutgifter	10 099 281	10 516 231	10 795 213	11 304 976	10 289 976	10 289 976

4230, 4431, 4700 – 4761 Uteseksjon og eiendomsavdelingen

Bygge- og eiendomsavdelingen omfatter drift av alle kommunale bygg for tjenesteproduksjon på andre sektorer, og utleiebygg til ulike formål, samt uteseksjon for drift og vedlikehold av uteområdene. Kommunens samlede areal når det gjelder bygningsmassen er på vel 33 000 m²; noe som krever betydelig vedlikehold. Budsjettrammen dekker løpende vedlikehold. Nødvendige tiltak utover løpende vedlikehold er forslått som driftstiltak vist i egen tabell. En del av disse tiltakene er nødvendig for å overholde krav i gjeldende lover og forskrifter. Målet må alltid være å bevare egenkapitalen i bygningsmassen. Sektoren ser behovet for at det arbeidet med ajourhold av handlingsplan for drift og vedlikehold av den kommunale bygningsmassen videreføres. Dette innarbeides i egen fornyet forvaltningsmodul FDV anskaffet i 2019.

Sektoren arbeider med å utnytte ressurser og kompetanse innenfor driftsområdet på en best mulig måte. En er bekymret for økt arbeidsbelastning innenfor områder der det er fysisk krevende arbeidsoppgaver og der en allerede ser grad av belastningsskader. For å redusere behov for drift og vedlikehold, vil en videreføring av salg av kommunale boliger være et godt strategisk grep, samt at ved planlegging av skoleutbygging m.v. samordner arealbruk, og river uhensiktsmessig og kostbar bygningsmasse. Ved salg/avhending av bygningsmasse må behov for ressurser innen FDV løpende vurderes, og nedtrekk forberedes utover i planperioden i tråd med omfang av kommunal bygningsmasse.

Det er et overordnet mål å få redusert arbeidstimer på vakt gjennom tydeligere oppgavefordeling mellom brukere av bygninger og driftspersonell. I tillegg må det arbeides videre med å få på plass en felles teknisk vakt for VA og drift, med mål om ferdigstilling i 2020.

Forslaget til budsjett for 2020 og økonomiplan for 2020 – 2023 inneholder følgende prioriterte driftstiltak:

4104 Meråker videregående skole (MVS)

Tiltaket med størst økonomisk potensiale for driftsreduksjon er overføring av eierskap lokaler for MVS fra kommunen til Trøndelag fylkeskommune. Se eget tiltak med kostnadsreduksjon samlet på 4,3 mill. med full økonomisk effekt 2021. Det vises også til *egen sak* med utredning av fordeler og ulemper iht. kommunestyrets bestilling, med forslag til vedtak om at rådmannen får mandat til å forhandle fram konkrete avtaler og forutsetninger for overdragelse. Rådmannen mener det er viktig at denne saken behandles parallelt opp mot øvrige prioriteringer/utfordringer i budsjett og økonomiplanen. Et mandat om forhandlingsfullmakt til rådmannen innebærer at slik prosess kjøres i 2020 før et forhandlingsresultat legges fram for politisk beslutning ift. framtidig eierskap i 2020. Tiltaket i økonomiplanen er tilpasset denne saken/prosessen, slik at det ikke forutsettes økonomisk effekt før 2021. *Den endelige beslutningen tas følgelig ikke før forhandlingsresultatet eventuelt legges fram i 2020.* Dersom prosessen i 2020 ikke resulterer i en endret situasjon ift. eierskap, må det vedtas alternativt tiltak ift. effektivisering som har tilsvarende økonomisk potensiale for årlig innsparing, m.a.o. omfattende årsverksreduksjon, og eller delvis fravikelse av aktuelle måltall for økonomisk utvikling.

4230 Stedsutvikling - sentrum

Her settes det av 900.000 av kraftfondet til å ha handlingsrom på driftsbudsjettet til oppfølging av aktuelle stedsutviklingstiltak i tråd med prioritering for dette. Tilsvarende er det viktig med økonomiske ressurser på investeringsbudsjettet, for å ha fleksibilitet til å følge opp aktuelle tiltak

4431 Vedlikeholdstjenesten

Det arbeides med å gå bort fra ordningen med stedlige vaktmestre, og søker å bruke kompetanse og ressurser der det er behov. Innsparing må gjøres med å redusere antall årsverk og/eller å redusere innkjøp av eksterne tjenester. Vi gjør det vi kan, og kjøper det vi må. Utarbeiding av handlingsplan for vedlikehold samt en kompetanse- og rekrutteringsplan vil være nyttige verktøy for å planlegge innsparingen i løpet av perioden.

Det bør også utredes aktuelle modeller for felles organisering av FDV av kommunal bygningsmasse/eiendom og tilsvarende for kirkens totale bygninger og areal. Samordning av ressurser og personell vurderes å kunne gi besparelser og synergier. En forutsetning må være at samordning gir reell innsparing.

4700 Rådhuset

Det er lagt inn tiltak på taktekkning over kommunestyresalen med Kr 220 000,- i 2020.

4705 Helsetunet

Det er videreført kr 150 000,- årlig i økonomiplanen for vedlikehold utover det løpende. Som en del av handlingsplan for vedlikehold vil det fremkomme plan for tiltak med prioriteringer som vil bli lagt inn i de senere plandokumenter.

4706/4707 Omsorgsboliger

Det videreført en styrking på kr 80 000,- årlig i planperioden for vedlikehold og oppgradering utover det løpende. Det gjøres tilpasninger av boenheter ved skifte av leietakere.

4710 Grunnskoleanlegget

For 2020 er det foreslått kr 120 000,- til renovering av fjernvarmeledning.

Etter at nivå for evt. bygging av ny skole med tidsplan, og forutsetninger vedr. riving av eksisterende bygningsmasse blir vedtatt av kommunestyret, vil det kunne legges inn mer eksakte summer for innsparinger for drift og vedlikehold i planperioden på dette området. I 2020 er det foreslått prioritering av utvendig tak Kr 145 000 og ventilasjonsanlegg/Enøk til Kr 120.000

4711 Handballhall

250 000,- til taktekking mellom handball- og fotballhall er prioritert i 2021

4712 Fotballhall

I 2021 er det prioritert utskiftning til LED-belysning i fotballhall. Bedre lys og energibesparelse årlig

4725 Bibliotek

I 2021 er det prioriter inn LED-lys i karnapper på bibliotek. 75% energibesparelse på denne belysningen

4737 Lokaler for voksenopplæring

Sektor for kommunal utvikling fikk delegert myndighet til å inngå ny leieavtale for lokaler for voksenopplæringen. Det er inngått ny leieavtale for 2019 som har oppsigelse på ett halvt år, denne er nå oppsagt, og man søker å finne en kostnadseffektiv løsning innen oppsigelsestiden på 6 mnd. som går ut 30.4.20

4740 Utleieboliger

Det er et stort behov for oppgradering av de kommunale boliger som er til utleie, og som ikke er typiske omsorgsboliger. Det er videreført en styrking på kr 350 000,- i 2020, og deretter til sammen 0,85 mill. kroner for resten av planperioden til nødvendig oppgradering og vedlikehold utover det løpende. Det må hele tiden gjøres vurderinger av behovet for kommunale utleieboliger. Boliger en ikke ser som helt nødvendige å eie, bør selges.

4741 Trygdeboliger

Trygdeboligene er bygd for ca. 40 år siden, og har et stort behov for oppgradering og vedlikehold for å bevare bygningsmassen. I konsekvensjustert budsjett for 2020 videreføres Kr 100 000,- ekstra vedlikeholdstiltak iht. forrige økonomiplan

Brann- og redningsvesenet

Budsjett for brann- og redningsvesenet for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Brann- og redningsvesenet						
Lønn og sosiale kostnader	2 280 334	1 841 414	2 337 422	2 337 422	2 337 422	2 337 422
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	648 383	737 000	530 000	530 000	530 000	530 000
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	17 556	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Overføringer	170 262	180 000	180 000	180 000	180 000	180 000
Sum kostnader	3 116 535	2 778 414	3 067 422	3 067 422	3 067 422	3 067 422
Salgsinntekter	-238 171	-20 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Overføringer med krav om motytelse	-25 444	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum inntekter	-263 615	-25 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
Nettoutgifter	2 852 920	2 753 414	3 032 422	3 032 422	3 032 422	3 032 422

4441 Brann- og redningstjenesten

Brann- og redningstjenesten omfatter drift av brannkorps på beredskapsområdet, feiing og tilsyn i private boliger/fritidsboliger samt § 13-tilsyn på særskilte brannobjekt på forebyggende området. Aktiviteten er hjemlet i Brann- og eksplosjonsvernloven, dimensjoneringsforskriften og forskrift om brannforebygging. I budsjettet for 2020 er det lagt inn total stillingsressurs på 87 % (70 % + 17 %) inkludert deltidsbrannvesenet. I tillegg er det 25 % stilling på forebyggende brannvern som ligger inn under stillingen som byggesaksbehandler, samt 10 % vedlikehold brann i en vaktmesterstilling og 10 % renhold brann.

Innenfor brannvern er det forslag om endring av forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen som vil medføre pålegg om flere faste stillinger for å oppfylle lovkravene. Det vurderes hensiktsmessig med interkommunal organisering på brannområdet for å få en kostnadseffektiv tilpasning til de nye kravene

Det pågår et arbeid i Værnesregionen med mål om å få etablert en interkommunal brann- og redningstjeneste, som vil kunne bidra til at Meråker kommune kan oppfylle krav i gjeldende lover og forskrifter uten for store endringer av dagens budsjetttramme. Brann- og redningsvesenet vil fortsatt være stasjonert lokalt, men en kan samarbeide om lederressurser og få tilgang til et større fagmiljø. Arbeid med ny plan for brannordning avventes derfor i påvente av at interkommunalt samarbeid avklares.

Konsekvensjustert budsjett er styrket noe ift. økt antall utrykninger. Styrking for å ivareta lovpålagt opplæringsbehov, må vurderes på nytt i tilfelle interkommunalt brannvesen.

Veiavdeling

Budsjett for veiavdelingen for planperioden

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Veiavdeling						
Lønn og sosiale kostnader	2 319 886	2 328 214	2 591 196	2 591 196	2 591 196	2 591 196
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	5 209 972	5 048 370	4 566 820	4 186 470	4 186 470	4 186 470
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	563 559	320 000	270 000	221 000	221 000	221 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	1 576	0	0	0	0	0
Sum kostnader	8 094 993	7 696 584	7 428 016	6 998 666	6 998 666	6 998 666
Salgsinntekter	-4 394 578	-3 932 870	-3 882 870	-3 882 870	-3 882 870	-3 882 870
Overføringer med krav om motytelse	-331	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-4 394 909	-3 932 870	-3 882 870	-3 882 870	-3 882 870	-3 882 870
Nettoutgifter	3 700 084	3 763 714	3 545 146	3 115 796	3 115 796	3 115 796

4432, 4460 og 4762 Veiavdelingen

Veiavdelingen omfatter drift av egen maskinavdeling, kommunale veier og grustaket. Det vil være behov for utskifting av en del utstyr i planperioden for å kunne opprettholde aktiviteten og sikre at vedlikeholdsutgifter ikke blir større enn utgifter til avskrivninger av nyere utstyr. Det er behov for at investeringsprogram for maskinavdelingen, vedtatt av kommunestyret i sak 07/14, revideres i 2020. En stor del av drift og vedlikehold av kommunale veier utføres i egenregi. Det kjøpes inn tjenester til snøbrøyting i Teveldal, Kopperå og i sentrum.

Det er allerede gjennomført en innsparing på vintervedlikeholdet med kr 250 000,- i 2019. Det fremmes nå forslag om tiltak i 2020 om ytterligere 30 % nedtrekk av vedlikeholdsutgifter. ½ virkning i 2020 og hel virkning i 2021. For å nå dette målet, må antall km kommunal veg reduseres.

Det fremmes samtidig/strategi/prinsippsak om kriterier for kommunal veg i 2019, som grunnlag for å privatisere inntil 20 km av kommunal veg på samlet 69 km. Strategien må inneholde omfang av det kommunale veinettet og kvalitetsmål for drift og vedlikehold. Strategien vil danne et viktig grunnlag for rammer og prioriteringer for drift og vedlikehold av det kommunale veinettet.

Det må også gjøres vurderinger av kostnader med drift i egenregi og innkjøp av tjenester sett i lys av behov for årsverk og utstyr. I den vurderingen bør en også se på den totale organisering av enheter i sektoren. Veiavdelingen bidrar med ressurser i utstyr og timeverk ved oppdrag for de andre enhetene i kommunen. Målet må alltid være å utnytte kompetanse, utstyr og ressurser til det beste for helheten i kommunen.

Vegavdelingen vil i 2020 få ansvar med å sette ut vegskilt med vegnavn som anskaffes i 2019 iht. egen budsjettpost på dette.

Enhet for vann og avløp og feiing**Budsjett for vann og avløp og feiing for planperioden**

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sektor selvkost VA						
Sum kostnader	13 499 371	11 984 715	12 742 772	13 633 859	16 683 901	16 860 517
Sum inntekter	-13 534 485	-11 984 715	-12 742 772	-13 633 859	-16 683 901	-16 860 517
Nettoutgifter	-35 114	0	0	0	0	0

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sektor selvkost VA						
Lønn og sosiale kostnader	3 733 124	3 799 515	4 310 325	4 310 325	4 310 325	4 310 325
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	3 315 457	4 105 272	4 115 272	4 115 272	4 115 272	4 115 272
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	484 791	846 895	846 895	846 895	846 895	846 895
Overføringer	0	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	5 965 999	3 213 033	3 450 280	4 341 367	7 391 409	7 568 025
Sum kostnader	13 499 371	11 984 715	12 742 772	13 633 859	16 683 901	16 860 517
Salgsinntekter	-10 763 150	-11 721 967	-12 000 456	-12 248 773	-13 288 879	-14 058 242
Overføringer med krav om motytelse	-7 763	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-2 763 572	-262 748	-742 316	-1 385 086	-3 395 022	-2 802 275
Sum inntekter	-13 534 485	-11 984 715	-12 742 772	-13 633 859	-16 683 901	-16 860 517
Nettoutgifter	-35 114	0	0	0	0	0

7500 – 7514 Vann og avløp

Vann og avløp er en grunnleggende infrastruktur for kommunens innbyggere, næringsutøvere og mange fritidsbeboere. Stor utbyggingsaktivitet fordrer også behov for større utbygging av infrastruktur for vann og avløp. I tillegg er det behov for utskiftinger av eldre nett og installasjoner for å sikre at ledningsbrudd og driftsstans. Drift- og investeringsaktiviteten finansieres gjennom avgifter og gebyrer fra brukerne. I tillegg

inngår det avtaler om anleggsbidrag fra utbygger av hytteområdene. Investeringsiltakene kommenteres nærmere under investeringskapitlet.

Tiltakene framover i tid på investeringssiden vil særlig vil medføre behov for å øke avgiftene utover i planperioden. For 2020 er det behov for å øke vannavgiften med 3,1 % og avløpsavgiften med 4 %.

Budsjett for planperioden for produksjon og distribusjon av vann.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Vann selvkost						
Lønn og sosiale kostnader	1 327 869	1 300 657	1 470 952	1 470 952	1 470 952	1 470 952
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	1 527 558	1 711 368	1 711 368	1 711 368	1 711 368	1 711 368
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	5 337	66 895	66 895	66 895	66 895	66 895
Overføringer	0	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	3 362 800	1 888 276	1 932 008	1 933 204	1 934 490	2 043 145
Sum kostnader	6 223 564	4 987 196	5 201 223	5 202 419	5 203 705	5 312 360
Salgsinntekter	-4 274 697	-4 466 777	-4 478 652	-4 551 718	-4 551 718	-4 551 718
Overføringer med krav om motytelse	-2 999	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-1 696 247	-520 419	-722 571	-650 701	-651 987	-760 642
Sum inntekter	-5 973 943	-4 987 196	-5 201 223	-5 202 419	-5 203 705	-5 312 360
Nettoutgifter	249 621	0	0	0	0	0

Budsjett for planperioden for ledningsnett for avløpsvann og renseanlegg.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Avløp selvkost						
Lønn og sosiale kostnader	1 856 708	1 973 868	2 241 411	2 241 411	2 241 411	2 241 411
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	1 711 571	2 297 857	2 297 857	2 297 857	2 297 857	2 297 857
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	479 454	755 000	755 000	755 000	755 000	755 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	2 479 110	1 296 829	1 490 832	2 374 137	5 396 338	5 439 896
Sum kostnader	6 526 843	6 323 554	6 785 100	7 668 405	10 690 606	10 734 164
Salgsinntekter	-5 846 203	-6 600 190	-6 785 100	-6 934 020	-7 947 571	-8 692 531
Overføringer med krav om motytelse	-4 764	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-1 035 968	276 636	0	-734 385	-2 743 035	-2 041 633
Sum inntekter	-6 886 935	-6 323 554	-6 785 100	-7 668 405	-10 690 606	-10 734 164
Nettoutgifter	-360 092	0	0	0	0	0

7540 Feievesen

Budsjett for feievesenet for planperioden.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Feiing selvkost						
Lønn og sosiale kostnader	548 547	524 990	597 962	597 962	597 962	597 962
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	76 328	96 047	106 047	106 047	106 047	106 047
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	0	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	124 089	27 928	27 440	34 026	60 581	84 984
Sum kostnader	748 964	673 965	756 449	763 035	789 590	813 993
Salgsinntekter	-642 250	-655 000	-736 704	-763 035	-789 590	-813 993
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-31 357	-18 965	-19 745	0	0	0
Sum inntekter	-673 607	-673 965	-756 449	-763 035	-789 590	-813 993
Nettoutgifter	75 357	0	0	0	0	0

Selvkostområdet feiing omfatter feiing og kontroll av ildsteder i tilknytning til dette. Fra 2018 ble stillingsandelen økt opp til 100% I forbindelse med krav til feiing og tilsyn i hytter.

Kommunen har gjennom forskriftsendring fått pålegg om at også fritidsboliger skal feies. For en best mulig ressursutnyttelse må det gjennomføres en ROS-analyse som grunnlag for plan for gjennomføring.

Gebyr for feing økes med 4,4 % til kr 572,- pr pipe for 2020.

Investeringer i sektoren – nye prosjekter

Investeringene er delt opp mellom investeringer på selvkostområdet og øvrige investeringer.

Selvkostområdet – vann og avløp

Det foreslås følgende investeringstiltak på disse områdene i budsjettet for 2020 og økonomiplanperioden for 2020-2023.

Investeringer selvkost			Budsjett	Anleggsbidr. Tilskudd	Lån
7501	Distribusjon vann	Blæstervolden - Tangen	500 000		-500 000
7510	Avløp ledningsnett	Nytt ledningsnett Tangdalen	1 350 000		-1 350 000
		Pulden – Meraker mellom	1 100 000		-1 100 000
7511	Renseanlegg	Nytt renseanlegg - prosjektering	1 000 000		-1 000 000
	Renseanlegg	Renseanlegg Teveldal	4 000 000		-4 000 000
Sum investeringer 2020			7 950 000	0	-7 950 000
7501	Distribusjon vann	Blæstervolden - Tangen	500 000		-500 000
		Utskifting av kummer	1 000 000		-1 000 000
7510	Avløp ledningsnett	Blæstervolden - Tangen	800 000		-800 000
		Pulden – Meraker mellom	1 100 000		-1 100 000
7511	Renseanlegg	Nytt renseanlegg	49 000 000		-49 000 000
Sum investeringer 2021			52 400 000	0	-52 400 000
7500	Meråker vannverk	Nytt Høydebasseng Jemtåsen	4 000 000		-4 000 000
7510	Avløp Ledningsnett	Tangdalen - Tordbjørskdalen og privat byggefelt	2 500 000		-2 500 000
7510	Pumpestasjon Avløp	Pumpestasjon Tangdalen - Tordbjørskdalen	1 000 000	-	-1 000 000
Sum investeringer 2022			7 500 000	0	-7 500 000

Det er behov for å revidere Hovedplan for vann og avløp i løpet av 2020. Arbeidet er viktig å gjøre parallelt med sluttprosjektering for nye renseanlegg. Det må orienteres politisk om begrunnelsen for behov for nytt avløpsanlegg og status i skisseprosjekt for dette. Det vises også til egen presentasjon for budsjettutvalget hvor dette ble gjennomgått på oversiktsnivå. Hovedplanen for vann og avløp vil ta for seg forventet behov og muligheter for utbygging av både vann- og avløpsnett for å knytte på flere abonnenter, samt behov for utskifting/oppgradering og vedlikehold. Det vil gi et bedre grunnlag for prioriteringer og beslutninger i senere økonomiplaner. Av den grunn er det ikke tatt med investeringer for siste del av planperioden. Det må påberegnes at det kan komme endringer i økonomiplan for 2021 – 2024 som en følge av ny Hovedplan. Som en følge av utbygging av sentrumsnære boligområder som eksempelvis videre utbygging av Tollmoen, må det forventes investeringer for vann og avløp i planperioden.

7500/7501 Produksjon av vann og ledningsnett

Det er påstartet bygging av nytt høydebasseng i Fagerlia, som ferdigstilles i 2019. Dette med anleggsbidrag fra utbygger. Det planlegges utbygging av nytt høydebasseng i Jemtåsen i 2022 (Flyttet fra 2020).

Det arbeides videre med å etablere ny vannkilde for Teveldal vannverk med grunnvannsbrønner i Tevellia, med ferdigstilling i 2019/2020. Ledningsnettet fra vannbehandlingsanlegget bygges ut i samarbeid med eier av hytteområdet. De nye grunnvannsbrønnene og nytt ledningsnett vil bidra til en bedre og sikrere vannforsyning for eksisterende abonnenter i Teveldalen, samt legger til rette for kommunalt vann- og avløp i nytt og eksisterende hyttefelt.

Nytt vannledningsnett for Tangenområdet er utsatt fra 2018 til 2019, og med videreføring for Blæstervolden – Tangen i 2021. Det er lagt inn midler for oppgradering av kummer i 2021. I 2018 planlegges det utskifting og oppgradering av ledningsnett i Mehaugstrøa. Dette for å redusere ledningsbrudd i et sårbart område med tanke på konsekvenser for mange abonnenter.

7510 Avløp ledningsnett

Utbyggingen i Krogstadaa som ble påstartet i 2017, slutføres først i 2019. Nytt nett for Tangdalen med videreføring for Blæstervolden – Tangen er lagt inn i økonomiplanen for årene 2021. Det er behov for utskifting og oppgradering av vann- og avløpskummer der investeringen deles mellom ansvar vann og avløp.

7511 Renseanlegg

Det er behov for å utvide kapasitet for renseanlegg i kommunen som følge av økt belastning på avløpsnettet. Det foreslås en bevilgning på kr 1 000 000,- i 2020 for videreføring av prosjektering av nytt anlegg. Det er lagt inn et kostnadsestimat for nytt hovedanlegg på kr 49 000 000 (2021) og kr 4 000 000 (2020) for nytt anlegg i Teveldalen. Bygging av hovedanlegget er skjøvet ett år ut i tid ut fra framdrift og viktigheten av parallell planprosess ift. hovedplan avløp i 2020. Det er viktig med politisk forankring ift. begrunnelse og strategi for framtidige helhetsprioriteringer ift. vann- og avløpsutbygging.

Øvrige investeringer

Øvrige investeringer omfatter investeringer på alle andre tjenesteområder enn selvkostområdet, og som vil belaste driftsregnskapet.

Det er foreslått følgende investeringstiltak på disse områdene i planperioden 2020 – 2023:

Øvrige investeringer			Budsjett	Mva.komp	Tilsk./Dr.m.	Lån
4104	MVS	Ny heisstol, krav 2 rømningsveier	562 500	-112 500	-450 000	0
4104	MVS	Trimtrapp, kommunens andel	312 500	-62 500	-250 000	0
4230	Grønt sentrum	Ny Plenklipper	150 000	-30 000	-120 000	0
4230	Grønt sentrum	"Forskjøning sentrumsområde" på egen grunn	1 125 000	-225 000	-900 000	0
4700	Rådhuset	Ladestasjon El.bil. Strømføring til areal m.v.	312 500	-62 500	-250 000	0
4441	Brannstasjon	Eksosavsug i Vognhall. Pålegg Arbeidstilsynet	187 500	-37 500	-150 000	0
4728	Leirskolen	Utbedringer Finansieres i regnskapsavlutning 2019 i 2020	487 500	-97 500	0	-390 000
4710	Grunnskolen	Nytt skolebygg	39 000 000	-7 500 000		-31 500 000
4711	Håndballhall	Utskifting tak og dusj batteri 4 garderober	325 000	-65 000	-260 000	0
4460	Komm. veier	Asfaltering	1 875 000	-375 000	0	-1 500 000
		Bruer Teveldalen og Fersdalen (Nytt rekkverk 4 trebruer)	1 500 000	-300 000	0	-1 200 000
Sum investeringer 2020			45 837 500	-8 867 500	-2 380 000	-34 590 000
4710	Grunnskolen	Nytt skolebygg	39 000 000	-7 500 000		-31 500 000
4460	Komm. veier	Alternativ veiløsning Egga	6 250 000	-1 250 000		-5 000 000
		Asfaltering	1 875 000	-375 000	-1 500 000	0
Sum investeringer 2021			47 125 000	-9 125 000	-1 500 000	-36 500 000
4713	Flerbruksløype	Reasfaltering	1 375 000	-275 000	0	-1 100 000
4460	Kommunale veier	Asfaltering kommunale veier	1 875 000	-375 000	-1 500 000	0
Sum investeringer 2022			3 250 000	-650 000	-1 500 000	-1 100 000
4104	MVS	Nye ledlys løype og fotballhall	350 000	-70 000	-280 000	0
4460	Komm. veier	Asfaltering	1 875 000	-375 000	-1 500 000	0
Sum investeringer 2023			2 225 000	-445 000	-1 780 000	0

4104 Meråker Videregående skole

Det er behov for ny heisstol til Kr 450 000 for å sikre forsvarlig transport av bevegelseshemmede/universell utforming fra kantine til klasserom.. Videre kommunal finansiering av trimtrapp kommunal andel ut over mulige tippemidler. I tillegg er det i 2023 lagt inn Kr 280 000 til investering i ledlys lysløype og fotballhall

4230 Grønt sentrum

Det er behov for å anskaffe ny plenklipper kr 120 000 og 900 000 til tiltak på kommunal eiendom i sentrum, eller på privat eiendom hvor kommunen evt. inngår langsiktig leieavtale. Tilrettelegging av sti langs Stjørdalselva og andre forankrede stedsutviklingstiltak

4432 Maskinavdelingen

Det er behov for å skifte ut sorteringsanlegget i grustaket da vedlikeholdsbehovet vil bli større enn avskrivninger for nyere utstyr. Det er ikke funnet rom for å prioritere dette.

4441 Brannvesen

Det er lagt inn Kr 150.000 til etablering av eksosavsug i vognhall etter pålegg fra Arbeidstilsynet.

Det er ikke funnet rom for å prioritere utskifting av ny brannbil, netto 4,7 mill. Kr og heller ikke ønske om ny vaktbil. 0,8 mill. Uavhengig av tiltredelse til interkommunal tjeneste innen brann, vil kommunen fortsatt ha ansvar for lokalt utstyr.

4460 Kommunale veier

Det foreslås å videreføre satsingen på asfaltering av kommunale veier med kr 1 500 000,- i planperioden. Behovet for å asfaltere veier som følge av støvplage og andre utfordringer med grusveier, er stort. Med flere meter asfaltert vei, vil også behovet for drift og vedlikehold reduseres. I tillegg er det ut fra tidligere behov prioritert tiltak på bruutbedring i Teveldalen kr 1 200 000,-

Opprusting av vei i Tangdalen er budsjettet i 2019, og slutføres i 2020 Det må gjøres avklaringer med grunneier før tiltaket kan ferdigstilles.

I budsjett og økonomiplan 2019-2022 ble det lagt inn midler for ny vei til Egga på 15 mill. Kr.. Det pågår nå arbeid med reguleringsplan for området, som forventes ferdigstilt i løpet av i 2019. Kommunestyret har bestilt en alternativvurdering av utbedringstiltak på eksisterende veg til Egga. I November 2019 vil rådmannen legge fram et skisseprosjekt på ulike utbedringselementer på eksisterende Egga vei. Rådmannen har lagt inn en foreløpig ramme på kr 5,0 mill. i investeringsramme ift. eksisterende Egga vei, som en ramme for å prioritere utbedringstiltak som utredes innenfor.

Etter at reguleringsplan er ferdigstilt vil investeringsbeslutning om evt. bygging av veien bli forelagt kommunestyret. Da vil en ha et enda sikrere kostnadsestimat beregnet.

4700 Rådhuset

Her er det lagt inn strømframføring til etablering av ladestasjoner for El. Biler. Øvrig kostnad på teknisk utstyr ladeautomat m.v. forutsettes finansiert av leverandør med støttemulighet fra Enova. Og at det blir betalingsløsning for lading. Dette er et ledd i det grønne skiftet og økt bærekraft.

4710 Grunnskole

Det er i 2019 utført en videre prosjektering av mulighetsstudie for nytt skolebygg for grunnskolen, etter oppfølging av kommunestyret sitt vedtak fra 25.09.17, i sak 86/17. Det må arbeides videre med detaljprosjektering og utarbeidelse av reguleringsplan i 2019, med mål om investeringsbeslutning i løpet av 2019. Vedtatt framdriftsplan i Styringsgruppen for prosjektet legger opp til vedtak ift. skisseprosjekt som grunnlag for anbudsprosess gjøres i kommunestyrets møte i desember 2019. Midler iht. tidligere vedtak om økonomisk ramme er lagt inn for årene 2020 og 2021, men for disse årene er nå samlet økonomisk ramme økt fra 53 mill. Eks. MVA til 63 mill. eks MVA. Årsaken til dette er å prisjustere opprinnelige beløp på 53 mill. fra

2017 fram til 2020-2021. Utbyggingskostnad pr m² er på 30.000 pr m², dette gir 2000m² BTA innen en ramme på 60 mill. I tillegg er det tillagt en samlet ramme på Kr 3,0 mill. Eks MVA til utvikling og tilrettelegging av uteareal, som gjennomføringsmessig må tilpasses ift. riving av aktuelt omfang av eksisterende bygningsmasse etter byggetrinn 1, og hva som er naturlig å ta som del av byggetrinn 2 om 15 år.

4713 Flerbruksløype.

Det er lagt inn behov for reasfaltering av flerbruksløypa i 2022 med kr 1 100 000,-. Dette bør samordnes med prioritering av søknader om spillemidler.

4728 Leirskolen

I gjeldende økonomiplan er det lagt inn behov for oppgradering av leirskolen med 390.000 i 2020. Skal skolen kunne leies ut, må det utføres standard heves.

Digital infrastruktur.

Det er videreført en bevilgning på kr 1,2 mill. hvert år i planperioden på ansvar 6100 for utbygging av digital infrastruktur. Det forutsettes et godt samarbeid med Trøndelag fylkeskommune som har totalansvar for tilrettelegging av bredbåndsutbygging. Dette innebærer forvaltning av tilskuddsmidler, samt prioritering og gjennomføring av utbyggingsprosjekter. Trøndelag fylkeskommune har en aktiv rolle i utbygging av mobildekning der hvor det ikke skjer noen utbygging i kommersiell regi, og vil følgelig være en viktig samspillspartner for kommunen her også. Tiltaket finansieres av kraftfondet.

5.8 Meråker menighet

Ny kirkelov og gravferdslov trådte i kraft 1. januar 1997.

Kommunen har fortsatt det økonomiske ansvaret for den kirkelige virksomheten i kommunen, og vil være forpliktet til å dekke utgifter til formål i samsvar med kirkelovens § 15. Kommunen skal utrede følgende utgifter:

- Utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker.
- Utgifter til anlegg og drift av kirkegårder.
- Utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke,
- og til daglig leder av kirkelig fellesråd.
- Driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon
- og kontorhold.
- Utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring.
- Utgifter til reiser, kontorhold og boligtelefon for prester.

Kommunens økonomiske ansvar for den kirkelige virksomhet er uttømmende gjengitt i kirkelovens §15 bokstav a) - f). Kirkeloven åpner for at menighetsrådet også kan be om midler til tiltak som kommunen ikke har økonomisk ansvar for. Slike tiltak kan være:

- Utgifter til kirkelig undervisning.
- Diakoni- og menighetssekretærstillinger.
- Utgifter til bygging, drift og vedlikehold av andre bygninger enn selve kirkebygningene, f.eks soknestue/kirkestue, bårerom/hus.
- Andre kirkelige tiltak i soknene.

Tabellen viser utviklingen i tilskuddene til menighetsrådet de senere årene og rådets budsjettforslag for 2020. Rådmannens forslag til tilskudd for 2020 står i kolonnen ut til høyre.

Tilskudd til Meråker menighet

Type tilskudd	2015	2016	2017	2018	2019	2020MFB	%	2020RBF	%
Drift									
Kirk adm.	911 000	895 000	920 000	915 000	955 000	935 000	-2,1	935 000	0,0
Konf. oppl.	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	0,0	30 000	0,0
Kirker	979 000	979 000	1 003 000	967 000	985 000	1 008 000	2,3	1 008 000	0,0
Gravlunder	835 000	835 000	883 000	844 000	880 000	818 000	-7,0	818 000	0,0
Sum drift	2 755 000	2 739 000	2 836 000	2 756 000	2 850 000	2 791 000	-2,1	2 791 000	0,0
Investering									
Kirk adm.	0	0	0	0	0	0		0	
Kirker	0	148 000	98 000	0	0	50 000		50 000	
Gravlunder	0	0	0	97 000	200 000	420 000		0	
Sum invest.	0	148 000	98 000	97 000	200 000	470 000		50 000	
Sum total	2 755 000	2 887 000	2 934 000	2 853 000	3 050 000	3 261 000		2 841 000	

Tabellen viser de ulike tilskuddstyper til drift av menighetsrådet. Kolonne 2 –6 viser henholdsvis regnskap for perioden 2015 – 2018 og budsjett 2019. Kolonne 8 og 9 viser menighetsrådets budsjettforslag i kr for år 2020 og endring i prosent fra år 2019. Kolonne 10 og 11 viser rådmannens budsjettforslag i kr for år 2020 og avvik i prosent fra menighetsrådets forslag for 2020.

Driftsbudsjettet

Menighetsrådet fremmer et budsjettforslag med en reduksjon i driftstilskuddet for 2020 på kr 59.000,- eller -2,1 %. Økningen kommer som en følge av bl.a. lavere pensjonsutgifter. Rådmannens forslag for 2019 er en tilsvarende økning i driftstilskuddet på kr 94.000,-.

Siden 2006 har rådet hatt en midlertidig økning på 10 prosentpoeng i saksbehandlerstillingen for å intensivere arbeidet med kirkegårdsregistrene. Merkostnadene utgjør ca. kr 50.000,- pr år. Denne økte stillingsandelen videreføres ikke da etterslepet nå er tatt inn. Dette har vært et viktig arbeide som har gitt grunnlag for innkreving av festeavgift for eldre gravsteder. Arbeidet har resultert i merkbare merinntekter for menighetsrådet. Når året 2019 er omme har kommunen bevilget budsjettmidler tilsvarende 2.940 timer.

Rådet opplyser at de til sammen har 3,5 årsverk finansiert av kommunen fordelt på følgende stillinger:

<u>Administrasjon:</u>	Kirkeverge 70 %
	Menighetssekretær 20 %
<u>Kirker:</u>	Organist 50 %
	Klokker 15 %
	Renholder 35 %
	Kirketjener 10 %
<u>Gravlunder:</u>	Kirkegårdsarbeidere 125 %
	Saksbehandler kirkegårdsdrift 20 %

De foreslåtte bevilgningene til drift for 2020 gir menighetsrådet rammer til å videreføre dagens driftsnivå.

Investeringsbudsjettet

Menighetsrådet ber om bevilgninger til følgende investeringstiltak i planperioden:

<u>Tiltak</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Riving av hekk	kr 20.000,-			
Maling Meråker kirke	kr 50.000,-			
Traktor	kr 400.000,-			
Arbeidsbil		kr. 180.000,-		
Vinduer Stordalen kpl.			kr 200.000,-	

Rådmannen er av den oppfatning av at de beskjedne midlene som omsøkes for å rive hekken mot øst må finnes innen menighetens øvrige budsjetttrammer. Rådmannen finner heller ikke rom for å bevilge de omsøkte midler til de foreslåtte budsjettårene, men foreslår at traktor skiftes i 2021 og arbeidsbil i 2023.

Det gir følgende oversikt over rådmannens forslag til investeringstiltak i planperioden:

<u>Tiltak</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Maling Meråker kirke	kr 50.000,-			
Traktor		kr 400.000,-		
Arbeidsbil				kr. 180.000,-
Vinduer Stordalen kpl.			kr 200.000,-	

For nærmere begrunnelse til tiltakene vises det menighetsrådets budsjettforslag som er vedlagt.

Menighetsrådet skrev følgende i sitt forslag til budsjett for 2015 og økonomiplanen for perioden 2015 – 2018 om framtidig vedlikeholdsbehov:

Det har vært gjort mye vedlikehold og oppussingsarbeid utvendig på de kirkelige byggene i de senere årene. Nytt tak og maling av Meråker kirke, nytt tak, nye vindu og ombygging av kjøkken i Soknestua, nytt tak og pussing av murene utvendig på Kopperå kapell, restaurering av Stordalen kapell. Innvendig vedlikehold har det vært mindre av og det bærer alle byggene preg av. Menighetsrådet ønsker derfor å utarbeide en helhetlig plan over vedlikeholdsbehovet.

Meråker kirke bærer preg av at det er 40 år siden restaureringen. Det ikke vært noe oppussing/maling innvendig siden 1974. Malingen flasser under galleriet, på galleriet og i taket over orgelpipene. Hele gulvet må males og veggene trenger også et malingsstrøk. På de kaldeste dagene vinterstid er det nesten umulig å holde kirken varm. En vedlikeholdsplan vil derfor også omfatte enøktiltak.

Stordalen kapell ble pusset opp i 1995. Deler av inventaret trenger nå oppussing. Malingen flasser bl.a. av kirkebenkene. Oppussing av Kopperå kapell har stått på økonomiplanen i flere år. Det er usikkert når det sist ble foretatt noe innvendig oppussingsarbeid i Kopperå. Her trengs bl.a. maling av de gulnede veggene.

Det er positivt at menighetsrådet ønsker å utarbeide en helhetlig plan over vedlikeholdsarbeidet. Det vil gi en mye bedre oversikt over vedlikeholdsbehovet og overslag av kostnadene.

De siste årene har det til sammen vært gitt millionbevilgninger for opprusting av kirkebyggene og soknestua. Det er gjennomført omfattende vedlikehold på soknestua og Meråker kirke med nytt tak i 2010 som det største enkeltprosjektet. På budsjettet for 2013 ble det bevilget midler til nytt inngangsparti på soknestua og nytt elektrisk anlegg på Stordalen kapell. På budsjettet for 2017 ble det bevilget midler til asfaltering av gangvei til kirka og parkeringsplassen ved soknestua. Alle disse tiltakene er gjennomført og flere til.

5.9 Kommunal kraftlinje

Den kommunale kraftlinja ble kjøpt i 2007 fra NTE. Linja strekker seg fra Meråker kraftstasjon til Meråker næringspark i Kopperå. Meråker grønt AS og flere bedrifter i Kopperå kjøper strømmen sin via denne kraftlinja.

Rådmannen skrev i økonomiplandokumentet for 2019-2022:

Rådmannen er av den oppfatning at det å være kraftlinjeeier og strømløseleverandør er godt utenfor kommunens kjerneoppgaver som fordrer en kompetanse kommunen ikke har. Den største avtalen/forpliktelsen til å levere strøm utløper 31.12.2019. Rådmannen foreslår at denne avtalen ikke fornyes og at kommunen avhender/sanerer linja fra og med 2020.

Arbeidet med å avhende/sanere linja ble påstartet i mars 2019. Målet er at abonnenter på linja skal sikres videre strømforsyning uten større engangskostnader i forbindelse med skifte til ny nettleverandør. I tillegg søkes det å få best mulig økonomiske betingelser for kommunen i denne prosessen. Målet er at dette skal være på plass til 01.01.2020.

5.10 Tilskudd til utbygging av bygdefiber/digital infrastruktur

NTE Marked AS i samarbeid med Meråker kommune så på muligheten for å utvide dekning av bredbånd/fiberutbygging i kommunen. Det ble sett på 3 områder som til sammen dekker om lag 400 husstander. Områdene var ikke kommersielt utbyggingsbare, utbyggingen er derfor forutsatt gjennomført iht. til NTE's Bygdefibermodell. Det er bedt om en kommunal medfinansiering på kr. 932.000,-. Dette prosjektet ble ferdigstilt i 2018/2019 og kommunens andel kommer til utbetaling i 2019.

Prosjektet har fått realisert 230 kontrakter i dette området, noe som gir en dekningsgrad 58%. Den enkelte oppkobling har avtale om en ekstra egenandel på kr. 3.400,-. Prosjektet er med den lave oppslutningen underfinansiert hos utbygger. Denne underbalansen vil reduseres om flere husstander kobler seg til. Den kommunale medfinansieringen utgjør ca. 4.000,- pr. oppkobling.

Meråker kommune har ved to tidligere anledninger vært inne og finansiert tilsvarende utbygginger. Utbygging i Kopperå (ca. 80 oppkoblinger) fikk innvilget en støtte på kr. 500.000,- (ca. kr 6.250,- pr. husstand). Senere fikk en utbygging i Meråker sentrum/Stasjonsgrenda (ca. 190 oppkoblinger) innvilget kr. 700.000,- (ca. kr 3.700,- pr. husstand). Dette prosjektet hadde ikke forhøyet egenandel.

I den stadig mer digitaliserte hverdagen vi lever i er en nettforbindelse med god kapasitet viktig. Det er viktig at det digitale klaseskillet mellom by og land utjevnes. God bredbåndsdekning er en av nøklene til bosetting og næringsutvikling, man gir befolkning et reelt valg når bosted skal velges. Det er også en nøkkel i digitalisering av det kommunale tjenestetilbudet, både med selvbetjeningsløsninger og ikke minst velferdsteknologi. Det er samstemt politisk vilje til å prioritere dette satsingsområdet. Kommuneplanens samfunnsdel, som ble vedtatt av kommunestyret i april 2019, peker i satsingsområdene *Bolyst* og *Næringsutvikling* på viktigheten av god digital infrastruktur i samfunnet. Det er og trukket fram i flere Mål- og prioriteringsdebatter at dette skal være et av satsingsområdene framover. Se også omtale i sektor for kommunal utviklingsdel av dette dokumentet.

Vi er kjent med at det er flere utbygginger som er under planlegging og for å kunne imøtekomme søknader om kommunal medfinansiering er det avsatt 1,2 mill. kr. årlig for å støtte bygdefiberprosjekter. Tiltaket finansieres av kraftfondet.

5.11 Arbeidet med fengsel

Til det videre arbeidet med å få etablert fengsel i Meråker ble det avsatt kr 200.000,- i 2020. Beløpet var et anslag på kostnader for videre oppfølging i 2020. For ytterligere informasjon vises det til tidligere politiske behandlinger og senest rapporten fra Avantas. Selv om arbeidet ikke er slutført er det ikke satt av egne midler i økonomiplanen i forslaget til budsjett og økonomiplan. Eventuelle utgifter til dette vil gå under pottten «øvrige anslått aktivitet» som er satt til kr. 300.000,- årlig.

Finansiering skjer ved bruk av kraftfondet.

5.12 Profilerings

Det er avsatt kr 200.000,- hvert av årene i planperioden til profilering av Meråker. Profilerings kan skje på ulike måter og steder.

Finansiering skjer ved bruk av kraftfondet.

5.13 Grenseløse Meråkerdager

Meråker kommune deltok på messen Grenseløse Meråkerdager 2017-2019. Til bruk på messen ble det innkjøpt en god del utstyr. Mye av utstyret kan brukes ved senere messedeltakelser. Det er avsatt inntil kr 75.000,- hvert av årene i planperioden til formålet.

Finansiering skjer ved bruk av kraftfondet.

5.14 Oppsummering bruk av kraftfondet

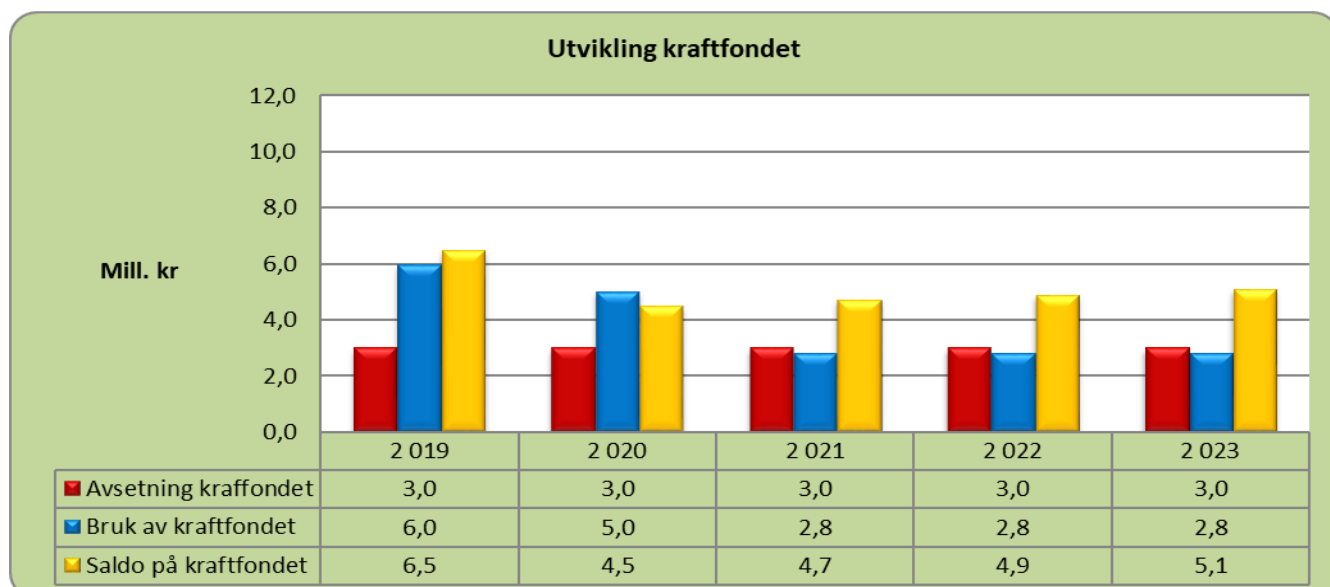
Konsesjonsavgiften som for tiden utgjør knappe 3 mill. kr årlig avsettes til kraftfondet og tas inn i budsjettet til bruk i kommunens næringsarbeid og til finansiering av felleskommunale tiltak og infrastruktur.

Fondsbeholdningen var pr 31.12.18 på 9,5 mill. kr. Vedtatt bruk for 2019 er på ca. 8,0 mill. kr, men forsinkelser i prosjekter gjør at forbruket i 2019 blir på ca. 6 mill. kr. Anslått saldo pr. 31.12.19 blir da ca. 6,5 mill. kr.

For planperioden 2020 – 2023 er det planlagt slik bruk av kraftfondet:

Ansvar	Tekst	Tiltak	Beløp kr			
			2020	2021	2022	2023
4010	Sektorkontoret	Scanning eiendomsarkivet	523 000			
4011	Tiltaksformål	Finansiering av næringsarb.	721 000	721 000	721 000	721 000
4102	Tiltak innen landbruk	Lokal pott jfr. landbruksplan	250 000	250 000	250 000	250 000
4230	Grønt sentrum	"Forskjønnning" sentrumsområde	900 000			
4714	Grova Vardetun	Tilskudd snøproduksjon	50 000	50 000	50 000	50 000
4221	Friluftsliv	Rep. Skursdalvoll dammen, kommunal andel	250 000			
6100	Kraftfondet	Grenseløse Meråkerdager	75 000	75 000	75 000	75 000
6100	Kraftfondet	Bidrag bygdefiber	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
6100	Kraftfondet	Ski-Tour 2020	500 000			
6100	Kraftfondet	Profilering	200 000	200 000	200 000	200 000
6100	Kraftfondet	Anslått øvrig aktivitet	300 000	300 000	300 000	300 000
Sum bruk av kraftfond			4 969 000	2 796 000	2 796 000	2 796 000
Anslått saldo på kraftfondet pr. 31.12.19			6 500 000			
Avsatte konsesjonsavgifter			2 980 000	2 980 000	2 980 000	2 980 000
Anslått saldo på kraftfondet pr 31.12.20XX			4 511 000	4 695 000	4 879 000	5 063 000

For nærmere kommentarer om bruken til de enkelte formålene se under kapitlene 5.4 – 5.13.

Ved den bruken som det er lagt opp til i planperioden vil saldoen på kraftfondet gå ned i 2020 med ca. 2,0 mill. kr til ca. 4,5 mill. kr. Videre i planperioden vil saldoen øke litt hvert år opp til ca. 5,1 mill. kr. ved utgangen av 2023.

5.15 Utlån av startlån

Startlån er et boligsosialt virkemiddel som bidrar til at flere kan etablere seg og bli boende i egen eid bolig. Ordningen fungerer slik at Husbanken etter søknad fra kommunene tildeler den enkelte kommune et lån for videre utlån til vanskeligstilte grupper.

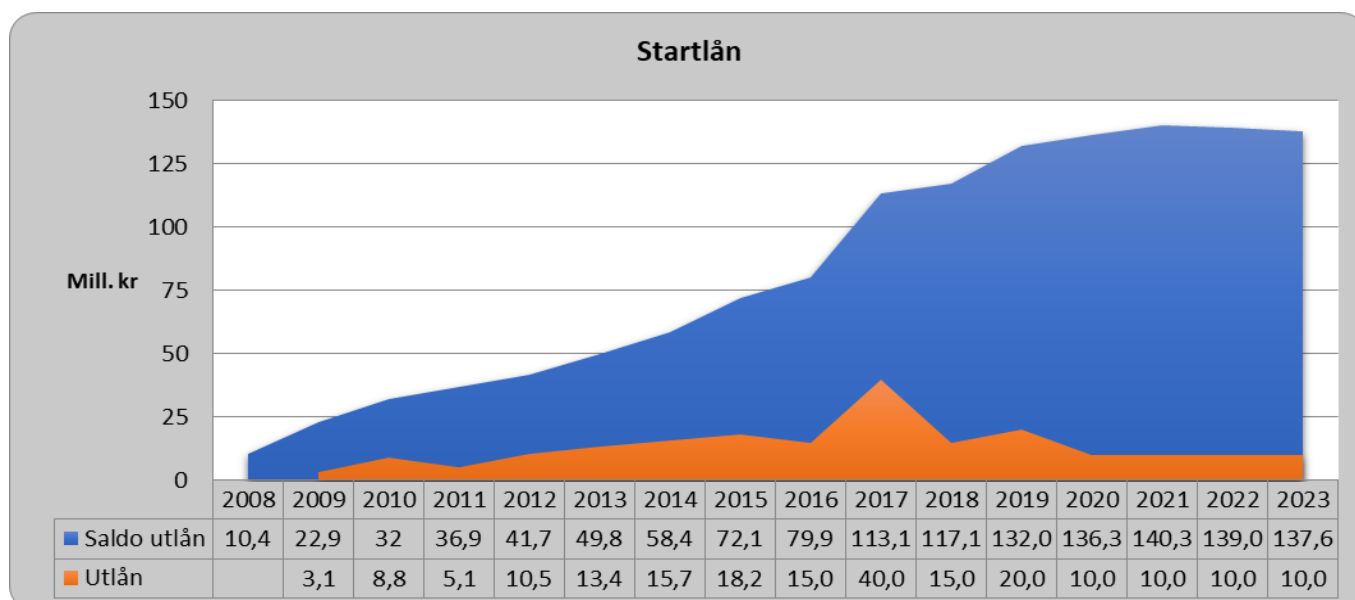
Kommunene skal prioritere vanskeligstilte grupper i sitt arbeid med startlån. Hver enkelt kommune skal tilpasse bruken av startlån til egen sosial boligpolitikk og prioritere startlånmidler til vanskeligstilte i kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 111/17 den 27.11.17 boligpolitisk handlingsplan for Meråker. Sammen med kommunes retningslinjer for tildeling av startlån som ble vedtatt av kommunestyret i sak 70/15 den 28.09.15 gir det et godt grunnlag for kommunens vurderinger og prioriteringer på området.

Boliger som finansieres med startlån skal være nøkterne og tilpasset husstandens behov. I tillegg til en forsvarlig kredittvurdering, skal kommunene gjøre boligsosiale vurderinger ved tildelinger av startlån. Formålet er å hjelpe de som sannsynligvis verken nå eller senere vil kunne få finansiert et boligkjøp på annen måte enn med bistand fra kommunen. Startlånet er et viktig virkemiddel for å tilby boligfinansiering til lånsøkere som omfattes av tverrfaglig samarbeid og oppfølging i kommunen, og å hjelpe lånsøkere som er i ferd med å miste bolig og søker refinansiering. Viktige målgrupper er eneforsørgere, barnefamilier, funksjonshemmede, flytninger, økonomisk vanskeligstilte, og lånsøkere som bor i kommunal bolig som ønsker å anskaffe egen eid bolig.

For å få startlån må du kunne betale renter og avdrag på lånet og samtidig ha nødvendige midler igjen til livsopphold og andre økonomiske utgifter. Boligen må være egnet for husstanden og rimelig i forhold til prisnivået på stedet der man skal bo. Videre må boligen ligge i den kommunen som gir lån. Det er opp til den enkelte kommune å vurdere om man får lån, og eventuelt hvor stort lån man kan få. Mange kommuner har utarbeidet egne retningslinjer.

Meråker kommune gir vanligvis lån til toppfinansiering etter at ordinær bank har gitt 1. prioritetslån, men kommunen kan også fullfinansiere i særskilte tilfeller.

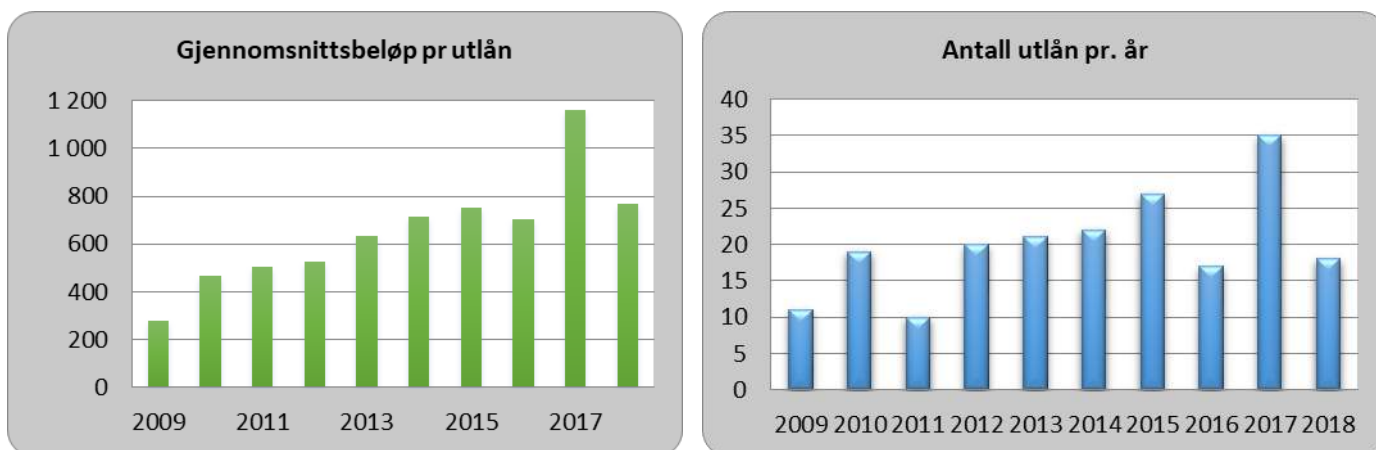
Diagrammet viser netto utlånsvolum og saldo i mill. kr pr 31.12.

Meråker kommune har vært svært aktiv i bruken av startlån og har fått hjulpet mange familier og enslige til et mer egnet botilbud og verdigere liv. Bruken av startlån har også ført til at enkelte har bosatt seg i kommunen eller unnlatt å flytte ut av kommunen. Det er også tilfeller der hvor bruk av startlån har ført til at man ikke lenger er avhengig av støtte fra NAV. Ved utgangen av 2018 hadde kommunen ca. 117 mill. kr i utlån. Det er en netto økning på ca. 4 mill. kr. i forhold til utgangen av 2017. Netto utlånsøkning har siden 2008 vært på nesten 107 mill. kr.

Antallet utlån har også økt mye de siste årene, men kan variere en god del fra år til år. I 2018 var det 18 utlån. I 2019 ser det ut at antallet utlån kan bli ca. 20 og utbetalt utlånsbeløp om lag ca. 20 mill. kr. Netto utlånte midler pr 31.12.19 er beregnet til ca. 132 mill. kr.

Diagrammet viser antall utlån og gjennomsnittlig utlånsbeløp pr. utlån i kr.

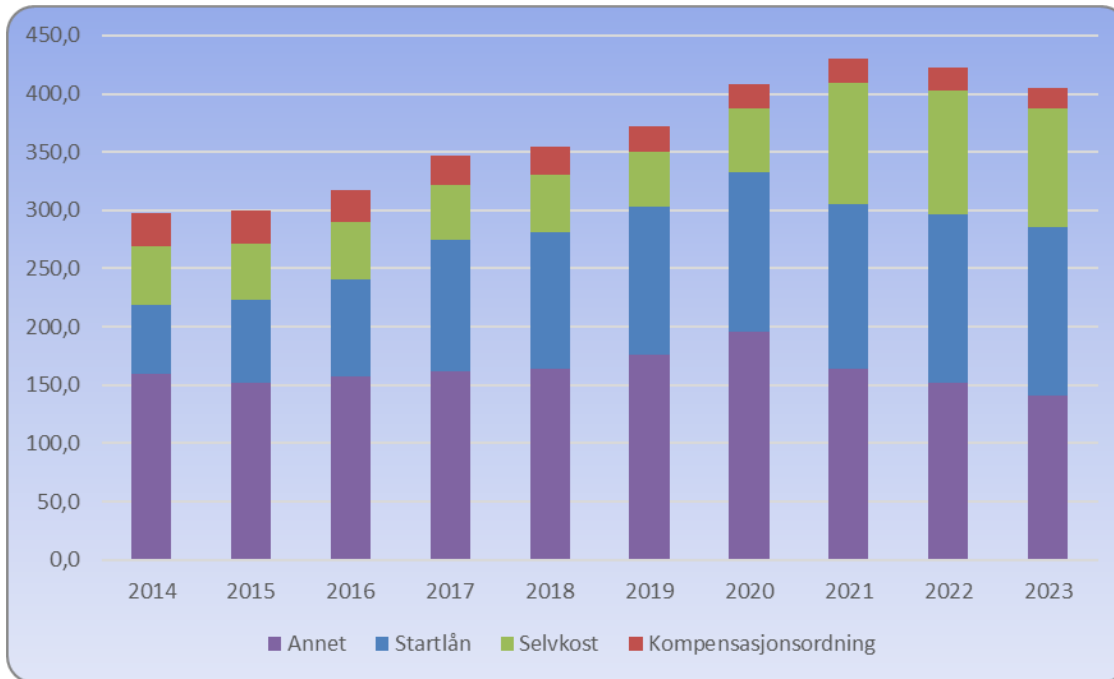
Ved utlån følger renta Husbankens rentevilkår med et lite tillegg på 0,25 prosentpoeng til dekning av administrative kostnader. Husbankens rentesatser er svært gunstige. Flytende rente utgjør for tiden 1,7 % og fastrente 5 år ca. 2,35 %. Avdragsprofil på utlånene fastsettes etter en konkret vurdering av de enkelte sakene. Kommunens egen nedbetaling av sitt låneopptak følger kommunens avdragsplan og kan avvike fra avdragsplanene på utlånene. Det gjør at avdrag innlån og avdrag utlån har ulike størrelser enkeltår. Over tid vil dette jevne seg ut og har liten innvirkning på kommuneøkonomien.

Kommunen har svært gode erfaringer med ordningen og har ikke hatt tap på utlån på mange år. Hvis det oppstår tap på utlån av startlån har kommunen tapsrisikoen for de første 25 prosent av startlånets restgjeld på tapstidspunktet. Staten har tapsrisikoen for de siste 75 prosent.

Kommunen har de senere årene tatt opp 15 mill. kr årlig i startlån med en topp i 2017 med hele 40 mill. kr i låneopptak. Årsaken til den store økningen i 2017 er at kommunen har finansiert leilighetskjøp på både Tollmoen 1 og 2 som kommer til utbetaling samme året.

Etterspørselen etter startlån har vært jevnt stigende med en svært stor økning i 2017. I 2019 og de øvrige årene i planperioden må aktiviteten bli lavere og det foreslås at det opptas 15 mill. kr i 2019 og 10 mill. kr de tre påfølgende årene i planperioden. Samtidig legges det til grunn at det gjøres en innstramming i gjennomsnittlig utlån. For stor aktivitetsvekst vil kunne føre til at de ordinære bankene tar for lite ansvar for boligfinansieringen og det er ikke ønskelig.

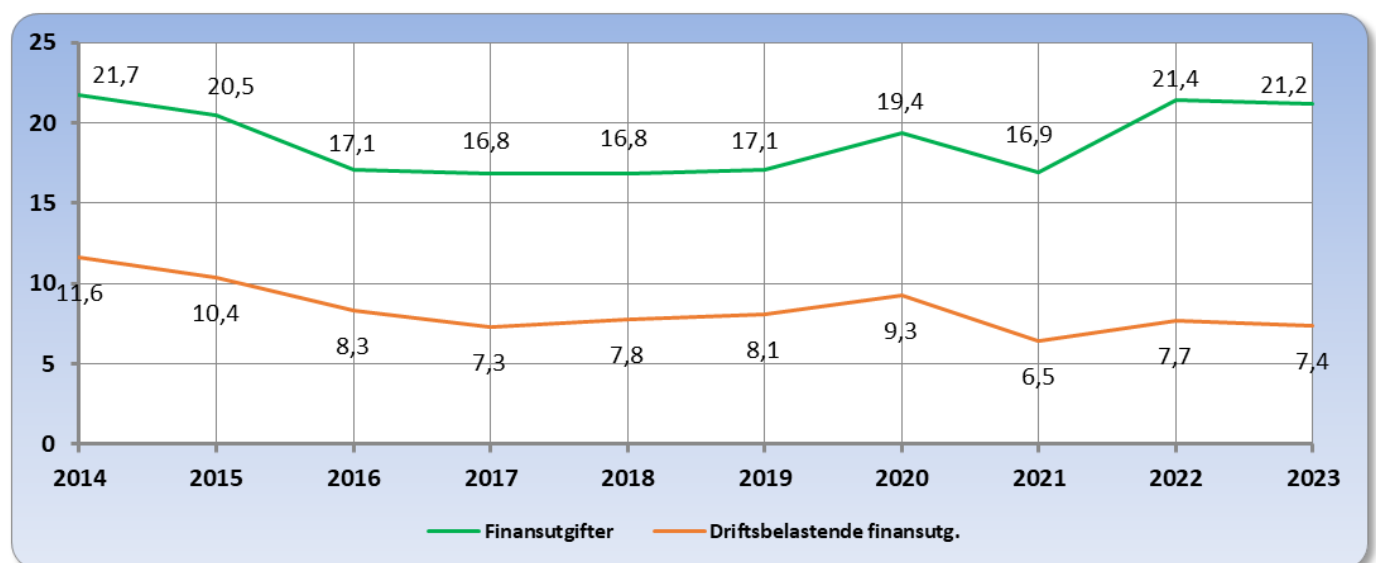
5.16 Langsiktig lånegjeld

Den totale lånegjelda vil stige til ca. 409 mill. kr ved utgangen av 2020. I 2021 vil den stige kraftig til 430 mill. kr. I årene 2022 og 2023 vil den synke til hhv. 422 mill. kr. og 405 mill. kr.

Endringa skyldes hovedsakelig opptak av startlån, lån til nytt skolebygg samt investeringer i selvkostområdet herunder spesielt nytt renseanlegg, fratrukket årlige avdrag Ettersom deler av disse midlene lånes ut og tilbakebetales eller finansieres gjennom selvkostområdet, vil ikke netto finansutgifter som påvirker kommuneøkonomien få hele belastningen med den økte gjelden. De langsiktige lånene som påvirker kommuneøkonomien går fra ca. 196 mill. kr ved utgangen av 2020, synkende til 164 mill. kr. i 2021, for deretter å synke videre til hhv. 152 mill. kr. og 141 mill. kr. i 2022 og 2023.

5.17 Driftsbelastede finansutgifter

De nye låneopptakene som er foreslått i planperioden gjør at de totale finansutgiftene blir 19,4 mill. kr i 2020, falle til 16,9 mill. kr i 2021, for så å øke og utgjøre drøyt 21 mill. kr i 2022 og 2023. Andelen av finansutgiftene som belaster kommuneøkonomien er beregnet til 9,3 mill. kr i 2020, gå ned til 6,5 mill. kr. i

2021 og øke til hhv. 7,7 mill. kr. og 7,4 mill. kr. i 2022 og 2023. Finansutgiftene er beregnet med utgangspunkt i gjeldende avtaler og estimert rentebane i årene 2020 – 2023.

5.18 Saldering av budsjettet for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020 - 2023

Budsjettet for 2020 og økonomiplanen er saldert med avsetning til disposisjonsfond. Tabellen under viser avsetningen som er budsjettet de enkelte årene.

	2020	2021	2022	2023
Avsetning til disposisjonsfond (1000 kr.)	700	1.553	1.494	1.664

Salderingen ivaretar balansekravet som kommuneloven med forskrifter stiller.

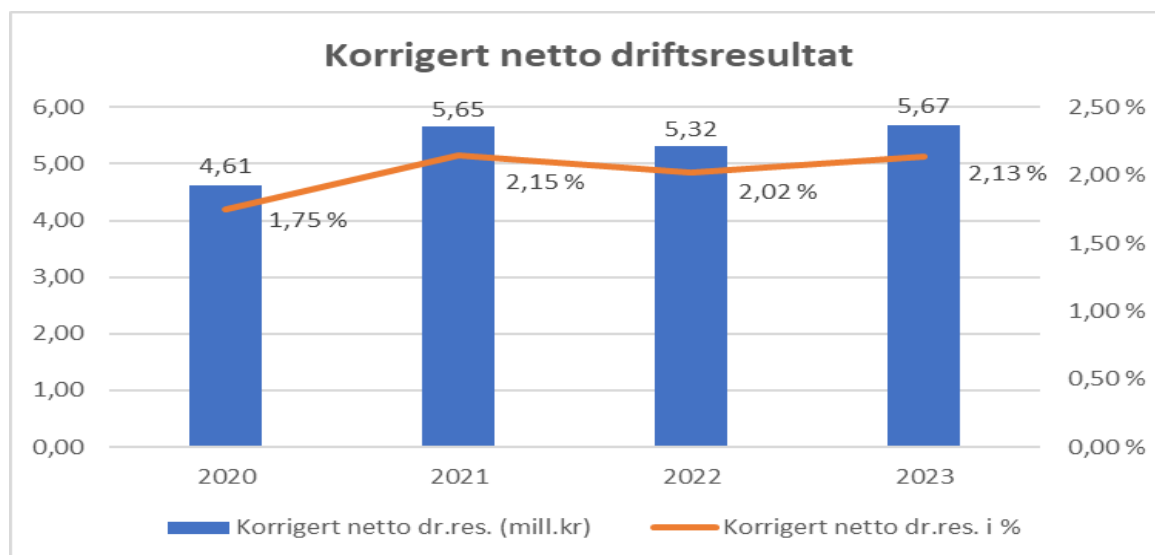
5.19 Budsjettet for 2020 og økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 sett i forhold til overordnede økonomiske måltall

I kommunestyrets sak 52/17 den 19.06.17 ble det vedtatt følgende overordnede mål og rammer for ønsket økonomisk utvikling:

- Kommunens langsiktige planlegging skal ha mål om en bærekraftig økonomisk utvikling som ivaretar nåtidens behov uten å stå i veien for at fremtidige generasjoner klarer å ivareta sine (generasjonsprinsippet).
- Det er et mål at det over driftsbudsjettet årlig avsettes et beløp til disposisjonsfond/ egenkapital i årets/ fremtidige investeringer. Beløpet skal minimum utgjøre 1,75 % av budsjetterte brutto driftsinntekter for kommunen.
- Det er et mål at kommunen til enhver tid har et disposisjonsfond på minst 10% av budsjetterte brutto driftsinntekter som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd.
- Kommunen skal ha en driftsbelastende lånegjeld som ikke overstiger gjennomsnittet for norske kommuner og samtidig ivaretar generasjonsprinsippet.
- Kommunens økonomiplan for de fire neste årene skal ses i lys av det investerings- og driftsbehov kommunen vil ha i et perspektiv på inntil 8 år.

Målet om korrigert netto driftsresultat på minimum 1,75 %

Målet innebærer at det årlig må frigjøres ca. 4,6 mill. kr med budsjetterte korrigerede brutto driftsinntekter på 263 mill. kr (2020).

Korrigert netto driftsresultater for 2020 på 4,61 mill. kr tilsvarer 1,75 %. For 2021, 2022 og 2023 er budsjettet litt bedre resultat med hhv. 2,15 %, 2,02 % og 2,13 %. I forhold til det mål som kommunestyret har vedtatt for netto driftsresultat oppfylder rådmannens forslag til budsjett for 2020 og økonomiplan for 2021 – 2023 dette kravet for alle årene. Snittet for økonomiplanperioden er 2,01 %.

Over tid **må** kommunens netto driftsresultat være positivt for å sikre en bærekraftig økonomi og en effektiv ressursbruk. Ved å gjennomføre det vil man sikre at det ikke oppstår ubalanse i økonomien.

Målet om 10 % disposisjonsfond

Målet innebærer at kommunen skal ha minst 26,3 mill. kr i disposisjonsfond med brutto driftsinntekter på 263 mill. kr (2020). Disposisjonsfond er viktig å ha som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd, svingninger i økonomien og som egenkapital i investeringer. Avsetninger til disposisjonsfond kan kun skje hvis det er positivt netto driftsresultat.

Tabellen under viser utviklingen på disposisjonsfondene i rådmannens budsjettforslag.

	2020	2021	2022	2023
Disposisjonsfond i kr. (mill. kr.)	38,3	39,8	41,3	43,0
Disp.fond i % av korr. bto. dr.innt.	14,55 %	15,13 %	15,66 %	16,29 %

I forhold til det mål som kommunestyret har vedtatt for størrelsen på disposisjonsfondene oppfylder rådmannens forslag til budsjett for 2020 og økonomiplan for 2021 – 2023 dette kravet i alle årene. Snittet for perioden er 15,41 %.

Av disposisjonsfondene har kommunestyret gjennom vedtak av regnskapene de senere år «øremerket» til sammen 17,0 mill. kr. til fremtidig omsorgsbygg.

Nytt mål om gjeldsgrad

Driftsbelastende gjeld skal ikke overstige 70 % av korrigerte brutto driftsinntekter.

Tabellen viser utviklingen på gjeldsgrad i rådmannens budsjettforslag.

	2020	2021	2022	2023
Driftsbelastende gjeld (mill. kr.)	195,6	164,2	151,7	141,2
Korrigerte brutto driftsinnt. (mill. kr.)	262,9	263,2	263,7	265,8
Prosent (%)	74,40 %	62,39 %	57,53 %	53,12 %

Sett i forhold til måltallet ser vi at andelen isolert sett er noe for høy i 2020 for så å falle under grensa i resten av planperioden. Snittet for planperioden er på 61,83%, så målet anses som oppfylt.

Nytt mål om kapitalutgifter

Netto renter og avdrag skal ikke overstige 7,5 % av korrigerte brutto driftsinntekter.

	2020	2021	2022	2023
Netto rente- og avdragsutgifter (mill. kr.)	15,9	13,4	18	17,8
Korrigerte brutto driftsinnt. (mill. kr.)	262,9	263,2	263,7	265,8
Prosent (%)	6,05 %	5,09 %	6,83 %	6,70 %

Sett i forhold til måltallet er dette oppfylt i alle årene av planperioden. Snittet i planperioden er på 6,17 %.

Nytt mål om bruk av kraftinntekter inn i drift

Ikke mere enn 7,5 mill. kr. skal brukes i drift, resten skal brukes til avsetning i fond/finansiere årets investeringer.

Det er i rådmannens forslag tatt inn 7,5 mill. kr. årlig i bruk av konsesjonskraftinntekter. Overskytende beløp inngår i netto driftsresultat og brukes til avsetning til disposisjonsfond og til å dekke deler av investeringsutgifter det enkelte år.

I forhold til dette nye målet oppfyller rådmannens forslag til budsjett for 2020 og økonomiplan for 2021 – 2023 kravet.

Oppsummering av måltallsoppnåelse i rådmannens budsjettforslag

Tabellen inder viser måloppnåelse for de enkelte økonomiske måltallene for det enkelte år i planperioden og perioden sett samlet.

	2020	2021	2022	2023	2020 - 23
Netto driftsresultat					
Disposisjonsfond					
Gjeldsgrad					
Kapitalutgifter					
Bruk av kraftfond					

5.20 Oppsummering

Kommuneøkonomien, særlig netto driftsresultat, er betraktelig bedret i rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan. Det vil gjøre kommunen mer robust i forhold til valg man har tatt med å bestå som egen kommune. Det gir større muligheter til å møte fremtidens utfordringer gjennom vekst og utvikling. Samtidig gir det muligheter til større grad av vedlikehold av bygg og anlegg samt å realisere nødvendig infrastruktur i det kommunale tjenestetilbudet.

Ved å ha økonomisk handlefrihet kan man over tid gi det beste tjenestetilbudet til kommunens innbyggere.

6 Kommunale avgifter og gebyrer

6.1 Oversikt over foreslåtte endringer for 2020

Betalingssatsene for kommunale tjenester foreslås regulert slik for 2020:

Type tjeneste	Endring	Sats
Sektor skole, oppvekst og kultur		
Skolefritidsordning (SFO)	Økning	3,0 %
Kulturskole	Økning	3,0 %
Barnehageopphold	Økning	3,0 %
Barnehage kost	Uforandret	0,0 %
Sektor helse, pleie og omsorg		
Hjemmetjenester, praktisk bistand	Økning	0 – 2,5 %
Hjemmetjenester, trygghetsalarm	Uforandret	
Hjemmetjenester, trygghetsalarm (Fast telefon)	Økning	20,0 %
Tørrmat trygdebolig	Uforandret	0,0 %
Treningskort fysioterapilokaler	Økning	7,1 %
Sektor kommunal utvikling		
Renovasjon, vanlig abonnement, IR	Økning	3,5 %
Renovasjon, fritidsabonnement, IR	Økning	3,5 %
Vann, abonnement	Økning	3,1 %
Vann, forbruk	Økning	3,1 %
Vann, tilkoblingsavgift	Uforandret	0,0 %
Avløp, abonnement	Økning	4,0 %
Avløp, forbruk	Økning	4,0 %
Avløp, tilkoblingsavgift	Uforandret	0,0 %
Slam (overført IR fra 01.01.16)	Økning	0,0 %
Feiing	Økning	4,4 %
Plan, byggesak , kart og oppmåling (STKI)	Økning	10,0 %
Skolelokaler, idrettshallen m.m. (KPI)	Økning	3,2 %
Husleie utleieboliger, leiligheter, justert etter KPI og nye avtaler	Økning	1,5 – 11,5 %

For nærmere omtale av betalings-satsene vises det til etterfølgende kapitler.

6.2 Betalingssetter for skolefritidsordningen (SFO)

Gjeldende betalingssetter

Gjeldene setter fra 01.01.19 er:

Timer	Månedsløp
Inntil 5 t/u	Kr 885,-
5 – 10 t/u	Kr 1.755,-
10 – 15 t/u	Kr 2.190,-
Over 15 t/u	Kr 3000,-

- Det betales ordinært for 10 måneder pr. år. Januar og juli er betalingsfrie måneder.
- Det gis 50% søskenmoderasjon.
- Med barn både i SFO og barnehage gis det søskenmoderasjon, 30 % for barn nr.2 og 50% for barn nr.3. Moderasjonen gis til det yngste barnet dvs. barnehagebarnet.

I tilbudet ligger servering av enkle måltider med drikke, og dette inngår i foreldrebetalinga.

De fleste brukerne er på tilbudet 5 – 10 t/u. Svært få benytter tilbud over 15 t/u.

Nye betalingssetter fra 01.01.20

For å finansiere kostnadsveksten foreslår rådmann at betalingssetterne økes med ca. 3 % i 2020 Merinntektene vil beløpe seg til ca. kr 25.000,-.

Nye setter for bruk av SFO fra 01.01.20:

Timer	Månedsløp
Inntil 5 t/u	Kr 910,-
5 – 10 t/u	Kr 1 810,-
10 – 15 t/u	Kr 2.255,-
Over 15 t/u	Kr 3.090,-

- Det betales ordinært for 10 måneder pr. år. Januar og juli er betalingsfrie måneder.
- Det gis 50% søskenmoderasjon.
- Med barn både i SFO og barnehage gis det søskenmoderasjon, 30 % for barn nr.2 og 50 % for barn nr.3. Moderasjonen gis til det yngste barnet dvs. barnehagebarnet.

Regjeringen vil fra 01.08.20 innføre inntektsgradert foreldrebetaling i SFO for 1. og 2. trinn. Dvs. har en husholdning samlede inntekt på kr. 574 750,- eller lavere, har man krav på redusert foreldrebetaling.

Søknadsskjema til denne ordningen ligger på kommunens hjemmeside.

Regjeringen innfører fra 01.08.20, gratis SFO til elever på 5.-7.trinn med særskilte behov.

For nærmere informasjon om tjenestetilbudet i SFO og endringer i det vises det til kapittel 5.5.

6.3 Betalingssetter for kulturskolen

Gjeldende betalingssetter

Semesteravgifta for kulturskolen ble sist regulert i forbindelse med budsjettet for 2019 og ble da gjennomsnittlig økt med 3 %. Gjeldende satser er:

Tilbud	Semesterbeløp
Instrumentalopplæring, drama og tegning	Kr 1.950,-
Barnekor, lei, dans og rytme	Kr 715,-
Leie av instrument	Kr 150,-

- Det gis 50 % søskenmoderasjon.
- Elever som har korpsinstrument som andrevalg gis 10 % rabatt på korpsinstrumentet.
- Meråker skolekorps skal betale 60 % av kulturskolens utgifter i forbindelse med lønn til korpsdirigenten.

Nye betalingssetter fra 01.01.20

For å finansiere kostnadsveksten foreslår rådmann at betalingssettene økes med ca. 3 % i 2020, unntatt instrumentleie som holdes uforandret. Merinntektene vil beløpe seg til ca. kr 10.000,-.

Nye satser i kulturskolen blir med virkning fra 01.01.20:

Tilbud	Semesterbeløp
Instrumentalopplæring, drama og tegning	Kr 2 010,-
Barnekor, lei, dans og rytme	Kr 735,-
Leie av instrument	Kr 150,-

- Det gis 50 % søskenmoderasjon.
- Elever som har korpsinstrument som andrevalg gis 10 % rabatt på korpsinstrumentet.
- Meråker skolekorps skal betale 60 % av kulturskolens utgifter i forbindelse med lønn til korpsdirigenten.

For nærmere informasjon om tjenestetilbudet i kulturskolen vises det til kapittel 5.5.

6.4 Betalingssetter for opphold i barnehage

Gjeldende betalingssetter fra 01.08.19:

Tilbud	Månedsløp opphold	Månedsløp kost
2-dagersplass pr uke	Kr 1.690,-	Kr 150,-
3-dagersplass pr uke	Kr 2.380,-	Kr 200,-
4-dagersplass pr uke	Kr 2.745,-	Kr 250,-
5-dagersplass pr uke *	Kr 3.040,-	Kr 300,-

- Det gis 30 % søskenmoderasjon for barn nr. 2 og 50 % søskenmoderasjon for barn nr. 3. Det betales for 11 måneder. Juli måned er normalt betalingsfri mnd.
- Ved kjøp av enkeltdager ut over avtalt barnehagetilbud betales en avgift på kr 300,- pr. dag. Det gis 30 % søskenmoderasjon for barn nr. 2 og 50 % søskenmoderasjon for barn nr. 3.
- Det gis ikke søskenmoderasjon på kostpengene.

* Følger statens maksimalpris.

Nye betalingssetter fra 01.01.20

I forslaget til statsbudsjett for 2020 øker regjeringen Solberg maksimalsatsen for opphold i barnehagen til kr. 3135,- gjeldende fra 01.01.20.

Økningen utgjør ca. 3 %. Meråker kommune øker satsene for 2 – 4-dagersplass tilsvarende med samme prosentset.

Nye setter i barnehagene med virkning fra 01.01.20:

Tilbud	Månedsløp opphold	Månedsløp kost
2-dagersplass pr uke	Kr 1.740,-	Kr 150,-
3-dagersplass pr uke	Kr 2 450,-	Kr 200,-
4-dagersplass pr uke	Kr 2.830,-	Kr 250,-
5-dagersplass pr uke *	Kr 3 135,-	Kr 300,-

- Det gis 30 % søskenmoderasjon for barn nr. 2 og 50 % søskenmoderasjon for barn nr. 3. Det betales for 11 måneder. Juli måned er normalt betalingsfri mnd.
- Ved kjøp av enkeltdager ut over avtalt barnehagetilbud betales en avgift på kr 300,- pr. dag. Det gis 30 % søskenmoderasjon for barn nr. 2 og 50 % søskenmoderasjon for barn nr. 3.
- Det gis ikke søskenmoderasjon på kostpengene.

* Følger statens maksimalpris.

Kostpenger

Inntektene fra kostpengene skal dekke barnehagens faktiske utgifter til måltidene (selvkost i barnehagene).

Moderasjonsordninger**Flere barn i barnehagen**

Hvis man har mer enn ett barn i barnehage i samme kommune, skal kommunen sørge for at man får reduksjon i foreldrebetalingen. Det kalles søskenmoderasjon. Man skal få søskenmoderasjon uavhengig av om barna går i forskjellige barnehager, og i barnehager med forskjellige eiere. Reduksjonen for det andre barnet er minimum 30 prosent, og for det tredje barnet og oppover er det 50 prosent reduksjon.

Det er to moderasjonsordninger for familier eller husholdninger med lav inntekt:**1. Nasjonal ordning for reduksjon i foreldrebetalingen**

Denne ordningen ble innført 1.mai 2015, og regjeringen Solberg viderefører det nasjonale kravet til redusert foreldrebetaling. Det vil si at en husholdning ikke skal betale mer en 6 % av inntekten sin for en barnehageplass. For 2020 vil alle barn som bor i husholdninger med en samlet årsinntekt under kr. 574 750,- ha rett til redusert foreldrebetaling.

I følge forskriften er det husholdningens samlede skattepliktige kapital- og personinntekt som legges til grunn ved beregning av foreldrebetaling.

2. Gratis kjernetid for 2 – 5-åringer

Siden 01.08.19 har alle 2 – 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke. Dette gjelder for husholdninger med samlet årsinntekt under kr 566 100,-

For nærmere informasjon om tjenestetilbudet i barnehagene og endringer i det vises det til kapittel 5.5.

6.5 Egenandeler for pleie- og omsorgstjenester

Hjemmehjelp er en lovpålagt tjeneste ut i fra Lov om sosiale tjenester. Hvis søker fyller vilkårene i loven er kommunen pliktig til å utføre tjenesten ut i fra søkers hjelpebehov. I forskriften om vederlag for sosiale tjenester gis kommunene adgang til å kreve egenbetaling. Satsen på egenbetalingen regnes ut i fra husstandens inntekt før særfradraget. I de tilfeller der timesatsen blir det billigste alternativet for innbyggerne er kommunen pålagt å regne vederlaget ut i fra denne.

Gjeldende betalingssatser

Betalingsattsene for hjemmehjelp og annen praktisk bistand og opplæring, herunder hjelp til rengjøring, vasking av klær og tilrettelegging for riktig ernæring ble sist regulert i januar 2019. Betalingsattsene er i dag på linje med betalingssattsene i de andre kommunene i nærområdet. En har derfor valgt å justere betalingssattsene marginalt for 2020.

Betalingsatts fra 01.01.19

Inntektsgrunnlag	Månedsløp kr	Årsløp kr	Endring fra 2019
Inntil 2 G	210,-	2.460,-	Kr 5,-
2 – 3 G	695,-	8.340,-	Kr 11,-
3 – 4 G	1.400,-	16.800,-	Uforandret
4 – 5 G	2.200,-	24.400,-	Kr. 200,-
Over 5 G	3.000,-	36.000,-	Uforandret

Betalingsatts for inntil 2 G fastsettes av departementet i medhold av forskrift til sosialtjenesteloven og Meråker følger denne. Beløpet som er angitt her er gjeldende sats.

I de tilfeller vederlaget etter timepris er lavere enn abonnementet, settes timesatsen til kr. 360,- pr. time. Betalingen skjer etter faktisk medgått tid, avrundet til nærmeste halve time.

Egenandel for trygghetsalarm via fasttelefon kr 250,- pr måned. (kt. 59)

Egenandel for trygghetsalarm v/mobiltelefon kr 300,-. Pr måned (ny)

Det betales for alle tjenester fra første dag.

1 G (grunnbeløpet i folketrygden) pr 01.05.19 = kr 99.858,-. Betalingsattsene regnes ut fra husstandens inntekt før særfradrag.

Helse- og omsorgsdepartementet fastsetter maksimale egenandeler for korttidsopphold på sykehjem. Kommunen har gjennom mange år fulgt disse sattsene og vil fortsette med det. Det er sannsynlig det blir en liten endring vinteren 2020. Gjeldende egenandeler er slik:

Tilbud	Sats pr døgn kr
Korttidsopphold	165,-
Dagopphold	85,-

For transport av brukere av helse- og sosialtjenester med kommunalt kjøretøy er dagens sats lik statens satts for kjøregodtgjørelse. Det legges til grunn at dette videreføres også i 2020.

Tørrmat til beboerne som bor på trygdebolig

De fleste av beboerne som bor på trygdeboligene kjøper i dag tørrmaten sin av kjøkkenet, og spiser felles måltid. De har igjennom flere år betalt kr. 55,-/dag. Dette innebærer frokost, kveldsmat og to serveringer med kaffe og kaffebrød. En foreslår at dette beholdes uendret.

Treningskort

Meråker kommune har siden fysioterapitjenesten fikk nye lokaler i høsten 2009 gitt treningstilbud uten instruktør som et lavterskeltilbud til kommunens innbyggere.

Det foreslås at prisene for treningskortet beholdes økes med kr 50 til kr 700,- for halvåret. Månedsprisen blir da kr 116,-. Da kan man trene så mye man ønsker.

For nærmere informasjon om tjenestetilbudet i pleie- og omsorg vises det til kapittel 5.6.

6.6 Renovasjon - avgiftsgrunnlag og gebyrer

I henhold til Lov om vern mot forurensing og avfall (forurensningsloven) § 34 skal kommunen fastsette gebyr til dekking av kostnader forbundet med avfallssektoren. Vanlige husstander og fritidsboliger omfattes av denne bestemmelsen. Vedtakene om størrelsen på gebyrene gjøres i tilknytning til budsjettarbeidet.

Innherred Renovasjon IKS (IR) driver i dag hele renovasjonsordningen i Meråker både praktisk og økonomisk. Dette har selskapet gjort siden 1998. Her i Meråker er renovasjonen organisert med noe kildesortering, ukentlige ruter, gjenbrukstorg, returpunkt for glass og metall og avfallsbuer for hytterrenovasjon.

Det er representantskapet i Innherred Renovasjon IKS som skal fatte det endelige vedtaket om avgiftsgrunnlaget. I selskapsavtalen er det lagt opp til lik pris i alle medlemskommunene. I dette ligger at alle kostnader Innherred Renovasjon har, det vil si prisen som abonnentene skal betale, fordeles likt uavhengig av kommune. Gebyrforslaget er basert på dette. For 2020 er det lagt opp til en økning i prisene på **3,5%** for husholdnings- og hytte/fritidsrenovasjon.

Alle typer abonnement gis adgang til rabatt for samarbeid, med unntak for hytte/fritidsabonnement.

For slam(husholdning) foreslås det uendret pris. Rabatt for de som har felles tank/minirensesanlegg videreføres.

Kommunespesifikke kostnader, som f.eks. etter drift av gamle deponi, må legges til og beregnes særskilt. Meråker kommune har ikke avfallsdeponi som betyr driftskostnader framover.

For alle kommuner er det lagt inn et administrasjonshonorar som skal dekke kommunens egne administrative kostnader innen renovasjon. For Meråker kommune er dette beløpet kr 23.000,-. For 2019.

Gebyr og budsjettbehandling skjer i IR's styre 24.10. 19

Vurdering

En ordning der flere kommuner samarbeider fører til en kvalitetsmessig rimelig og god løsning for alle brukerne i området. Ordningen i Meråker fungerer utmerket.

Styret i Innherred Renovasjon IKS foreslår et totalt avgiftsgrunnlag for 2020 på kr 115 643 831,- med følgende gebyrsatser for 2020:

Prisberegning TOTAL 2020				
			Tillegg for	
	Gebyr	Inkl.mva	Tydal kommune	Inkl.mva.
ABONNEMENT pr.boenhet				
70 liter restavfall / Mini rest	2 060,32	2 575,40	60,00	2 650,40
140 liter restavfall / Liten rest	2 859,71	3 574,63	80,00	3 674,63
240 liter restavfall / Medium rest	3 584,21	4 480,26	110,00	4 617,76
360 liter restavfall / Stor rest	4 822,07	6 027,58	140,00	6 202,58
TILLEGG				
Ukentlig tømning restavfall / papir	480	600,00		
14 dager tømning restavfall / papir	240	300,00		
Henting dunk / 10-30 meter	480	600,00		
Kjøring privat veg	600	750,00		
Ikke utført kildesortering	600	750,00		
Bytte / innhenting av dunker / end. AB	420	525,00		
RABATTER				
Framsetting av dunken på tømmedag	180	225,00		
Samarbeid > 31 boenheter	540	675,00		
Samarbeid 10-30 boenheter	360	450,00		
Samarbeid 2 - 9 boenheter	180	225,00		
Alternativ behandling org.	180	225,00		
Varmkompostering	180	225,00		
NEDGRAVDE OG BUNNTØMTE				
Bunntømte Liten	2 601,97	3 252,46		
Bunntømte Medium	3 260,28	4 075,35		
Bunntømte Stor	4 386,35	5 482,94		
Nedgravde løsninger	3 187,75	3 984,69		
HYTTE/FRITIDSRENOVASJON				
Fritidsrenovasjon mini :				
Hytter 2 km luftlinje kjørbar sommerveg (personbil)	484,38	605,48	30,00	642,98
Hytter under 30 m2 bebygd grunnareal	484,38	605,48	30,00	642,98
Mindre selveierenheter under 30 m2.	484,38	605,48	30,00	642,98
Fritidsrenovasjon liten :				
Campingvogner (mer enn 4 mnd pr. år.)	807,30	1 009,13	30,00	1 046,63
Fritidsrenovasjon medium :				
Større selveierenheter med over 30 m2	1 084,38	1 355,48	30,00	1 392,98
Hytter med 30 - 200 m2 grunnareal	1 084,38	1 355,48	30,00	1 392,98
Fritidsrenovasjon stor :				
Større selveierenheter over 30 m2 til utleie	1 584,38	1 980,48	30,00	2 017,98
Hytter over 30 m2 som benyttes til utleie	1 584,38	1 980,48	30,00	2 017,98
Hytter over 200 m2 bebygd grunnareal	1 584,38	1 980,48	30,00	2 017,98
Fritidsrenovasjon ekstra :				
Hytter som ønsker ordinær husholdningsrenovasjon	2 859,71	3 574,63	80,00	3 674,63

Konklusjon

Satsene innebærer en økning i renovasjonsgebyrene for 2020 på 3,5 %. Rådmannen tilrår at det avgiftsgrunnlaget som styret i Innherred Renovasjon IKS har foreslått, godkjennes og at gebyrsatsene, herunder rabatter og tilleggsgebyrer som vist ovenfor, blir vedtatt.

6.7 Vann, avløp og slam – avgiftsgrunnlag og gebyrer

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Vann selvkost						
Lønn og sosiale kostnader	1 327 869	1 300 657	1 470 952	1 470 952	1 470 952	1 470 952
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	1 527 558	1 711 368	1 711 368	1 711 368	1 711 368	1 711 368
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	5 337	66 895	66 895	66 895	66 895	66 895
Overføringer	0	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	3 362 800	1 888 276	1 932 008	1 933 204	1 934 490	2 043 145
Sum kostnader	6 223 564	4 987 196	5 201 223	5 202 419	5 203 705	5 312 360
Salgsinntekter	-4 274 697	-4 466 777	-4 478 652	-4 551 718	-4 551 718	-4 551 718
Overføringer med krav om motytelse	-2 999	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-1 696 247	-520 419	-722 571	-650 701	-651 987	-760 642
Sum inntekter	-5 973 943	-4 987 196	-5 201 223	-5 202 419	-5 203 705	-5 312 360
Nettoutgifter	249 621	0	0	0	0	0

Lov og forskrift:

- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg av 16. mars 2012 nr. 127.
- Forurensningsforskriftens kapittel 16, Kommunale vann- og avløpsgebyrer

Loven slår fast at det skal være et engangsgebyr for tilknytning og et årsgebyr.

Forurensningsforskriftens kap.16 § 1 fastsetter rammene for gebyrene:

Vann- og avløpsgebyrer fastsatt i medhold av lov 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter skal ikke overstige kommunens nødvendige kostnader på henholdsvis vann- og avløpssektoren. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

Kommunen fastsetter i forskrift regler for beregning og innkreving av vann- og avløpsgebyrene, samt gebyrenes størrelse, innenfor rammene av denne forskriften. Før kommunen gjør vedtak om gebyrenes størrelse, skal det foreligge et overslag over kommunens antatte direkte og indirekte kostnader knyttet til drifts-, vedlikeholds- og kapitalkostnader på henholdsvis vann- og avløpssektoren for de nærmeste tre til fem år. Overslaget skal så vidt mulig utarbeides i sammenheng med kommunens rullerende økonomiplan. Det skal også foreligge et overslag over hvilke beløp gebyrene antas å innbringe”.

Kommunestyret har tidligere vedtatt at avregningsperioden skal være på 5 år. Dette er lagt til grunn som avregningsperiode også her.

Vurdering

Vann selvkost omfatter produksjon og distribusjon av vann.

Rådmannen foreslår å øke abonnementsavgiften og forbruksavgiften på vann med 3,1 % fra 01.01. 2020. Tilknytningsgebyret beholdes uendret. Tilleggsgebyret for abonnentene i Teveldalen økes med 3,1 % for 2020 iht. kommunestyret sitt vedtak i sak 8/14.

Avløp selvkost omfatter ledningsnett og avløpsrenseanlegg.

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Avløp selvkost						
Lønn og sosiale kostnader	1 856 708	1 973 868	2 241 411	2 241 411	2 241 411	2 241 411
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	1 711 571	2 297 857	2 297 857	2 297 857	2 297 857	2 297 857
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	479 454	755 000	755 000	755 000	755 000	755 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	2 479 110	1 296 829	1 490 832	2 374 137	5 396 338	5 439 896
Sum kostnader	6 526 843	6 323 554	6 785 100	7 668 405	10 690 606	10 734 164
Salgsinntekter	-5 846 203	-6 600 190	-6 785 100	-6 934 020	-7 947 571	-8 692 531
Overføringer med krav om motytelse	-4 764	0	0	0	0	0
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-1 035 968	276 636	0	-734 385	-2 743 035	-2 041 633
Sum inntekter	-6 886 935	-6 323 554	-6 785 100	-7 668 405	-10 690 606	-10 734 164
Nettoutgifter	-360 092	0	0	0	0	0

Kapitalkostnadene for vann og avløp har økt i takt med økte investeringer på områdene. Vann- og avløpsutbyggingen i Teveldalen har vært prioritert de siste par årene, og nytt vannforsyningsssystem ferdigstilles i 2019. I tillegg bygges det ut nytt høydebasseng i Fagerlia.

Det har ellers vært en del rehabilitering av eksisterende anlegg. Et jevnt vedlikehold og fornying er nødvendig for å holde driftssikkerheten. Det legges vekt på tilrettelegging for overvåking av de tekniske anleggene, og det å finne og utbedre lekkasjer på vann, og tilsvarende avdekke og utbedre innlekk på kommunalt avløpsnett.

Det foreslås fullføring av påbegynte tiltak og iverksetting av nye tiltak for sanering av avløp, der det utifra forurensingshensyn anses mest akutt. Ellers legges det opp til utbygging av vann og avløp for å legge til rette for utvikling av ny boligbygging.

Med bakgrunn i avgiftsgrunnlaget forslås følgende gebyrsatser for 2020:

- Tilknytningsgebyrer for vann og avløp – ingen endringer.
- Abonnementsgebyret for vann økes med 3,1 % til kr 1.234,- eks MVA
- Abonnementsgebyret for avløp økes med 4 % til kr 2.047,- eks MVA.
- Forbruksgebyret for vann økes med 3,1 %, dette gjelder pris pr m³ eller stipulert gebyr etter størrelsen på bygg.
- Forbruksgebyret for avløp økes med 4 %, dette gjelder pris pr m³ eller stipulert gebyr etter størrelsen på bygg.

Knyttet til områdeutbyggingen på Teveldalen ble det vedtatt et tilleggsgebyr fra og med 2014 som videreføres uendret i planperioden slik:

- Abonnementsgebyr vann – tillegg Teveldalen: kr 876,-.
- Abonnementsgebyr avløp – tillegg Teveldalen: kr 800,-.

Renteutviklingen framover vil være avgjørende for utvikling av gebyrene. Kapitalkostnader knyttet til bygging av nytt avløpsrenseanlegg vil med stor sannsynlighet bety økte avløpsgebyrer helt i slutten av denne planperioden eller årene like etterpå. Ut ifra at man på nåværende tidspunkt ikke har noe godt estimat for byggekostnadene eller tidspunkt for bygginga, er dette prosjektet ikke lagt inn i planen.

Avgiftsgrunnlaget og beregning av selvkostfond er i samsvar med forslag til budsjett 2020 og økonomiplanen for perioden 2020-2023.

Konklusjon

Rådmannen anbefaler at gebyrsatser for 2020 og avgiftsgrunnlag som vist her vedtas

Gebyrsetter – vann, avløp og slamtømming – 2020

1. Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyr betales ved tilknytning til offentlig vann- og/eller avløpsnett i henhold til vedtatt lokal forskrift for Meråker kommune.

1.1 Tilknytningsgebyr for boliger, leiligheter, hytter/fritidshus, driftsbygninger, forretningsbygg og industribygg inn til 500 m²:

Tilknytningsgebyr vann	kr 8.000 eks mva
Tilknytningsgebyr avløp	kr 13.200 eks mva

1.2 For driftsbygninger, forretningsbygg og industribygg over 500 m²:

For bygningsarealer ut over 500 m² betales et tillegg i tilknytningsgebyret på:

Tillegg tilknytning vann	20 kr/m ²
Tillegg tilknytning avløp	35 kr/m ²

Gebyret kan skjønnsvurderes.

1.3 Annet - Dersom avstanden ved tilknytning til offentlig vann- eller avløpsledning er relativt stor, kan tilknytningsgebyret vurderes etter skjønn.

2. Årsgebyr

2.1 Abonnementsgebyr

Abonnementsgebyret er et fast årlig gebyr og betales i henhold til § 5 og § 7 i gjeldende lokal forskrift for Meråker kommune.

Abonnementsgebyr vann	kr 1.234 eks mva
Abonnementsgebyr avløp	kr 2.129 eks mva

For Teveldalen

Abonnementsgebyr vann - tillegg	kr 920 eks mva
Abonnementsgebyr avløp - tillegg	kr 949 eks mva

2.2 Forbruksgebyr

Forbruksgebyret beregnes på grunnlag av målt eller stipulert forbruk, begge basert på en kubikkmeterpris og betales i henhold til § 5, og § 7 i gjeldende lokal forskrift for Meråker kommune.

2.2.1 Forbruksgebyr – målt forbruk (vannmåler)

Kubikkmeterpris vann	kr 7,79 eks mva
Kubikkmeterpris avløp	kr 13,46 eks mva

2.2.2 Forbruksgebyr vann – stipulert forbruk etter BA

Gruppe A inntil 51 m ² BA	120 m ³	kr 935,32 eks mva
Gruppe B fra 51- 80 m ² BA	180 m ³	kr 1.402,98 eks mva
Gruppe C fra 81 - 110 m ² BA	240 m ³	kr 1.870,65 eks mva
Gruppe D fra 111 m ² og over BA	300 m ³	kr 2.338,31 eks mva

2.2.3 Forbruksgebyr avløp – stipulert forbruk etter BA

Gruppe A inntil 51 m ² BA	120 m ³	kr 1.614,60 eks mva
Gruppe B fra 51- 80 m ² BA	180 m ³	kr 2.422,37 eks mva

Gruppe C fra 81 - 110 m ² BA	240 m ³	kr 3.229,82 eks mva
Gruppe D fra 111 m ² og over BA	300 m ³	kr 4.037,28 eks mva

2.2.4 Fritidsboliger gis i medhold av lokal forskrift 50 % reduksjon av gebyrene i pkt 2.2.2 og 2.2.3

3. Tømmegebyr for slamavskillere m.m.

3.1 Innsamling og behandling av avløpsslam fra spredte utslipp er overført til Innherred renovasjon fra 01.01.16. Satsene følger det som vedtas av representantskapet i Innherred Renovasjon som vist nedenfor:

For slam er det lik avgift pr. boenhet pr. år og at det er kun størrelsen på tanken og antall boenheter tilknyttet tanken som avgjør når den skal tømmes. Se renovasjonsforskriften kapitel 2 § 8.

Det legges ikke opp til økning av gebyrene for slamtømming i 2020, altså en videreføring som i 2019:

Følgende kostnader må dekkes inn for 2020:

	Kostnader 2020	Andel av kostnadene
SLAM		
	10 700	
Varekostnad inkl. behandling	000	43,31 %
Avskrivninger/beregnete kapitalkostnader	2 260 089	9,15 %
Lønnskostnader	4 519 000	18,29 %
Annen driftskostnad	4 211 657	17,05 %
Felleskostnader (administrasjon- kundesenter-informasjon)	1 817 600	7,36 %
Eiendomsforvaltning	900 000	3,64 %
Serviceavdeling	300 000	1,21 %
	24 708	
	346	100,00 %
RESULTAT	243 534	

Dette gir følgende gebyrer i 2020.

Avgifter tømning slam 2020	Eks. mva	Inkl. mva
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet slamavskiller	kr 1 328,00	kr 1 660,00
<i>Avgiften dekker årlig tømning av små tanker (under 3 m³) og tømning annethvert år for store tanker (opp til 7 m³)</i>		
Årlig avgift pr. boenhet tilknyttet minirensanlegg	kr 1 328,00	kr 1 660,00
<i>Avgiften dekker årlig tømning av små rensanlegg (under 3 m³) og tømning annethvert år for store rensanlegg (opp til 7 m³)</i>		
Årlig avgift pr. hytte / fritidsbolig tilknyttet slamavskiller	kr 568,00	kr 710,00
<i>Avgiften dekker tømning 3. hvert år</i>		
Tømning store slamavskillere over 7m³ - helårsboliger	kr 516,00	kr 645,00
<i>Avgift etter antall m³ tømt</i>		
Tømning tette tanker (helårsbolig og hytte / fritidsbolig)	kr 340,00	kr 425,00
<i>Avgift etter antall m³ tømt</i>		
Rabatt pr. boenhet pr. år	-kr 230,00	-kr 287,50
<i>Rabatt for samarbeid når flere går sammen om slamavskillere/minirensanlegg under 7 m³. Gjelder både helårsboliger og hytte/fritidsboliger</i>		
Avgifter tømning slam 2020	Eks. mva	Inkl. mva
<i>Timing/Bomtur</i>	kr 1 312,00	kr 1 640,00
<i>M3-pris tømning av brakkedo/mobile toalett. Faktureres minimum 0,5 m3</i>	kr 472,00	kr 590,00
<i>Sandfang</i>	kr 682,40	kr 853,00
<i>Fett: Timing + avtale behandlingstømnader pr. avtale (950,- pr. m3 i 2019)</i>		

6.8 Avgiftsgrunnlag og gebyr for feiing og tilsyn

Ved behandling av budsjettet skal det legges fram grunnlag for beregningene av de gebyrer kommunen krever inn. Et av disse er gebyret for feiing. Feiing og tilsyn med fyringsanlegg er tjenester som kommunen kan kreve gebyr for til dekking av utgiftene forbundet med ordningen. Det vises til:

- LOV 2002-06-14 nr 20: Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker m.v. § 28 og
- FOR 2002-06-26 nr 847: Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn, § 7-5.

Det vises også til ”Kommunal forskrift om feiing og tilsyn med fyringsanlegg og gebyr for slike tjenester” vedtatt av kommunestyret den 20.12.2004, K-sak 140/04. Denne forskriften fastsetter hvilke eiendommer som omfattes av feierordningen i Meråker og om hvordan gebyret for den enkelte abonnent blir fastlagt. Heri ligger også at det for pipe nr. 2 på samme tak skal betales halvt gebyr.

For bygninger og fyringsanlegg i helårs bruk skal det foretas feiing 1 g. pr. år. Hvert 4. år skal det foretas tilsyn med anleggene. Hytter og fritidseiendommer har hittil ikke vært omfattet kommunens feie- og tilsynsordning, men har hittil fått utført feiing mot betaling etter medgått tid, etter kommunens satser for fagarbeider med tillegg for anvendt utstyr.

Ny forskrift om brannforebygging (FOR-2015-12-17 nr 1710) som trådte i kraft fra 01.01.2016 fastslår at det nå også skal foretas feiing i fritidsboliger. Stillingen som feier er utvidet til 100 % i 2018.

Det må ses på om det skal gjøres endringer i feie- og tilsynsopplegget fra og med 2019. I tillegg må også spørsmålet om et eventuelt samarbeid i Værnesregionen på dette tjenesteområdet avklares.

Pr. i dag er det 1173 bygninger der det feies, og som det føres tilsyn med.

Vurdering

Avgiftsgrunnlaget for feietjenesten følger:

Tall i hele 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Feiing selvkost						
Lønn og sosiale kostnader	548 547	524 990	597 962	597 962	597 962	597 962
Kjøp som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	76 328	96 047	106 047	106 047	106 047	106 047
Kjøp som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	0	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Finansieringsutgifter, finansieringstransaksjoner	124 089	27 928	27 440	34 026	60 581	84 984
Sum kostnader	748 964	673 965	756 449	763 035	789 590	813 993
Salgsinntekter	-642 250	-655 000	-736 704	-763 035	-789 590	-813 993
Finansinntekter, finansieringstransaksjoner	-31 357	-18 965	-19 745	0	0	0
Sum inntekter	-673 607	-673 965	-756 449	-763 035	-789 590	-813 993
Nettoutgifter	75 357	0	0	0	0	0

Rådmannen tilrår at avgiftsgrunnlaget for feietjenesten i Meråker økes med 4,4 % for 2020 til kr. 572 eks mva. pr. pipe for å holde tjenesten i selvkost. For pipe nr. 2 på samme tak betales halv avgift. 286,-

6.9 Gebyr for byggesak, plansak og oppmåling

Statsbudsjettet 2020 egger opp til en lønns- og prisvekst for kommunal sektor (deflator) på 3,1 % og dette er også lagt til grunn for rammene Staten tildeler kommunen.

Gebyrsatsene for byggesak, plansak og oppmåling har tidligere vært regulert i samsvar med Statens Kartverks indeks for kart og oppmålingsarbeider pr. september måned.

Vurdering

Byggesak, plansak og oppmåling er relativt like tjenestetilbud, og gebyrene bør reguleres derfor etter samme prinsipp. Men selvkostberegning viser at det er innen byggesak en bør foreta en isolert justering.

Gebyrene for behandling av byggesak, plansak og oppmålingssaker tar utgangspunkt i den arbeidsmengde som behandlingen og kontrollen tilknyttet den enkelte saken medfører for kommunen som forvaltningsmyndighet. Gebyrene skal dekke de kostnader som kommunen har med tjenestene, og kan ikke settes så høgt at det genereres et overskudd på tjenesten (selvkostprinsippet).

Konklusjon

Rådmannen tilrår at gebyrsatsene for byggesak, men ikke for plansak og oppmåling, justeres opp. Selvkostberegning viser at egendekningen innen byggesak er på 74 % med dagens gebyrnivå. Dette bør over tid økes slik at gebyrnivå tilsvarer 100% finansiering av denne tjenesten. For å oppnå dette i 2020 på ett år foreslås i beregningen 39,5 % økning for 2020. Økningen bør fordeles over flere år, derfor foreslås en økning på 10 % for 2020. for byggesak.

Satsene blir som vist i egne tabeller. Gebyrendringene gjøres gjeldende fra og med 01.01.20

Gebyr etter matrikkelloven - 2020

Gebyrer for arbeider etter Matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) og Eierseksjonsloven (lovens §15) - vedtatt av Meråker kommunestyret xx.12.17, K.sak xxx/17. Gebyret gjelder fra 01.01.19.

1.1 Oppretting av matrikkelenhet

1.1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn

Tomt til utbyggingsformål:

areal fra 0 – 2000 m ²	kr	17.500,-
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	kr	1.540,-

Tilleggsareal til bestående eiendom:

Areal fra 0 - 500 m ²	kr	8.840,-
Areal fra 501 m ² – økning pr. påbegynt 500 m ²	kr	1.540,-

Ved samtidig oppretting av flere matrikkelenheter på samme eiendom, i samme felt og iht samme stadfestet reguleringsplan, er gebyret 80 % av overstående fra og med tomt nr. 3.

1.1.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

areal fra 0 – 500 m ²	kr	8.840,-
areal fra 501 – 2000 m ²	kr	17.500,-
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	kr	1.540,-

1.1.3	Oppmåling av uteareal på eierseksjon		
	Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon		
	areal fra 0 – 50 m ²	kr	5.960,-
	areal fra 51 – 250 m ²	kr	8.840,-
	areal fra 251 – 2000 m ²	kr	11.830,-
	areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	kr	940,-
1.1.4	Oppretting av anleggseiendom		
	Gebyr som for oppretting av grunneiendom.		
	volum fra 0 – 2000 m ³	kr	17.500,-
	volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000 m ³	kr	1.540,-
1.1.5	Registrering av jordsameie		
	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie		
	faktureres etter medgått tid - minstegebyr :	kr.	4.320,-.
1.1.6	Oppmålingsforretning over punktfeste		
	Oppmålingsforretning over punktfeste	kr.	8.840,-
	For bebygd og kartlagt punktfeste (uten markarbeid) beregnes 65 % gebyr.		
1.1.7	Oppmålingsforretning over større sammenhengende arealer		
	For oppmålingsforretninger som gjelder større sammenhengende arealer til landbruks-, allmenne fritids- og andre allmenntilgittige formål betales gebyr etter medgått tid. Minstegebyr er 50 % av gebyr etter pkt. 1.1.1. og 1.1.2.		
1.1.8	Seksjonering av eiendom		
	Gebyr betales etter medgått tid – minstegebyr	kr.	4.320,-
1.2	Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning		
	For oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning, faktureres	kr.	2.580,-.
	I tillegg kommer gebyr for oppmålingsforretning, jfr. 1.1.1 - 1.1.6.		
1.2.1	Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering		
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 1.1 og 1.2.		
1.3	Grensejustering		
1.3.1	Grunneiendom, festegrund og jordsameie		
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m ²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.		
	areal fra 0 – 250 m ²	kr	5.450,-
	areal fra 251 – 500 m ²	kr	6.780,-
1.3.2	Anleggseiendom		

For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³

Gebyr for grensejustering av anleggseiendom,

faktureres etter medgått tid - Minstegebyr: kr 4.320,-.

1.4 Arealoverføring

1.4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.

areal fra 0 – 500 m² kr 8.840,-

arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m² medfører en økning av gebyret på kr 1.540,-

1.4.2 Anleggseiendom

For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.

volum fra 0 – 500 m³ kr 8.840,-

volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m³ medfører en økning av gebyret på kr 1.540,-

1.5 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

Faktureres etter medgått tid.

1.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter

Faktureres etter medgått tid.

1.7 Privat grenseavtale

Faktureres etter medgått tid.

1.8 Utstedelse av matrikkelbrev

Matrikkelbrev inntil 10 sider kr 175,-

Matrikkelbrev over 10 sider kr 350,-

Gebyret er bestemt i «Forskrift om eiendomsregistrering» (matrikkelforskriften) § 16.

1.9 Timepris

Timepris for arbeider etter matrikkelloven kr 930,-

1.10 Tinglysing / andre kostnader

I saker som krever tinglysing av dokumenter, kommer tinglysningsgebyr og eventuelt dokumentavgift i tillegg til kommunens gebyrer.

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretninger, viderefaktureres til rekvirent.

1.11 Urimelig gebyr

Rådmannen, (eller den han/hun har gitt fullmakt) kan fastsette et passende gebyr, hvis gebyret åpenbart er urimelig i forhold til det arbeidet og de kostnader kommunen har hatt.

1.12 Nedsatt gebyr etter Matrikkelloven

Etter matrikkelforskriftens § 18 skal kommunen gjennomføre oppmålingsforretningen og fullføre matrikkelføring innen 16 uker. Oversittes fristen skal gebyret for oppmålingsforretningen og matrikkelføringen avkortet med en tredjedel. Denne bestemmelsen kommer ikke til anvendelse i vintertiden, jfr. forskriftens § 18, 3. ledd. Meråker kommune definerer vintertiden til å vare fra 15. november til 1. mai påfølgende år.

1.13 Betalingstidspunkt

Gebyrene fastsettes etter det regulativ som gjelder på rekvisisjonstidspunktet. Gebyret skal kreves inn etterskuddsvis.

1.14 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.

1.15 Endring av regulativet eller gebyrsatsene

Endringer i gebyrregulativet vedtas av kommunestyret. Prisene i regulativet er pr. januar 2019. Senere reguleres prisene i regulativet med utgangspunkt i Statens kartverks indekstall for kart og oppmålingsarbeider for september måned hvert år i forhold til pr september måned for forrige år.

Gebyr for Plansaksbehandling - 2020

Jfr. Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

Regulativet ble vedtatt den xx.12.17 i K-sak xxx/17, og gjelder fra 01.01.19.

Nr:	Innhold:	Gebyr:
1.	GENERELT Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrene avkreves etter endt saksbehandling.	
1.1	Private planer Private planer defineres som alle planer hvor kommunen ikke er oppdragsgiver	
1.2	Krav til den private planen For at en privat planforslag skal bli tatt opp til behandling i det faste utvalget for plansaker skal følgende være oppfylt:	

	<ul style="list-style-type: none"> - Forslagsstiller skal ha hatt en avtalt forhånd konferanse med Meråker kommune. - Forslagsstiller skal ha gjennomført en forhåndshøring hos: <ul style="list-style-type: none"> • Sektormyndighetene (avklares ved forhånd konferansen) • Parter (grunneiere/naboer) • Aktuelle kommunale komiteer • Barnerepresentanten i Meråker kommune - Plan oppstart skal være annonsert i minst to leste aviser i Meråker. - Samtlige nødvendige forundersøkelser (sektormyndighetene, kommunen, etc.) skal være utført og betalt av den private forslagsstilleren. - Innkommende merknader og uttalelser samt en revidert reguleringsplan, som er utarbeidet i henhold til veilederen T-1226 skal leveres Meråker kommune. 	
1.3	<p>Fritak fra gebyr/reduksjon av gebyr</p> <p>Det kan etter søknad gis redusert gebyr eller fritak for gebyr i konkrete saker, dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, eller det er samfunnsinteresser av vesentlig betydning.</p>	
1.4	<p>Beregningsgrunnlag</p> <p>Beregningsgrunnlaget er det arealet av planområdet som fremmes for 1. gangs behandling i det faste utvalg for plansaker. Dersom det faste utvalg for plansaker pålegger forslagsstiller å gjøre tillegg eller fradrag i det areal planområdet omfatter gir ikke dette grunnlag for å endre gebyret.</p> <p>Følgende arealer er unntatt gebyrberegning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landbruksområder • Trafikkområder • Friområder • Spesialområder for bevaring og vern • Annen arealbruk som ikke er tenkt til utbyggingsformål 	
1.5	<p>Tilbaketrekking av sak</p> <p>Ved skriftlig tilbaketrekking av en sak før den legges ut til offentlig ettersyn, skal det betales 50 % av fullt gebyr.</p>	
Nr:	Innhold:	Gebyr:
1.6	<p>Avvisning av planforslaget</p> <p>Dersom planutvalget avviser planforslaget, vil forslagsstiller etter søknad få redusert gebyret.</p> <p>Ved avvisning ved 1. gangs behandling, betales: 50 %</p> <p>Kreves saken lagt fram for kommunestyret, og den blir avvist der, skal gebyret ikke tilbakebetales.</p>	
2.	GEBYRSATSER	
2.1	<p>Forslag til reguleringsplan / endring av reguleringsplan</p> <p>Behandlingsgebyr etter planrådets areal:</p> <p>Areal inntil 10 dekar</p> <p>Tillegg pr. påbegynt dekar over 10 daa</p> <p><u>Unntak:</u></p> <p>a) Fritidsbebyggelse</p> <p>Inntil 10 enheter</p> <p>Tillegg pr. enhet over 10:</p>	<p>kr 28.800,-</p> <p>kr 870,-</p> <p>kr 28.800,-</p> <p>kr 2.680,-</p>

	b) Spesielle arealkrevende formål Inntil 50 daa Tillegg pr. påbegynt 10 dekar over 50 daa	kr 28.800,- kr 2.680,-
2.2	Mindre og små endringer For behandling av søknad om mindre og små endringer	kr 8.740,-
2.3	Endring av reguleringsbestemmelser For behandling av søknad om endring av reguleringsbestemmelser	kr 8.740,-
2.4	Dispensasjoner Tiltak som krever dispensasjoner. For hver SAK som krever dispensasjon fra plan/lov/forskrift betales et gebyr på:	kr 5.860,-
2.5	Bearbeidingsgebyr planer ikke levert til gjeldende SOSI-standard For analoge planer som ikke er utarbeidet digitalt i henhold til gjeldende SOSI-standard, kreves i tillegg til planbehandlingsgebyret et tillegg på 50 % av samlet behandlingsgebyr.	
2.6	Tilleggsareal Arealer som tas med i planforslaget etter ønske fra kommunen, belastes ikke med gebyr	
2.8	Tilleggskostnader I tillegg til gebyret kommer kostnader til behandling i organer utenfor kommunen, eksempelvis fylkeskonservator dersom denne finner det nødvendig med befaringsutgraving	
Nr:	Innhold:	Gebyr:
3.	KONSEKVENsutredning I de tilfeller kommunen er ansvarlig godkjenningsmyndighet for søkers konsekvensutredninger, (jfr. forskrift om konsekvensutredning etter PBL kap. VIIa), skal det for kommunens arbeid betales et gebyr på: Utgifter som kommunen måtte ha til ekstern faglig bistand kommer i tillegg.	kr 28.800,-
4.	TJENESTER For gebyr som skal beregnes etter medgått tid, jf. regulativet, skal en bruke følgende timesats:	kr 930,-

Gebyr for byggesaksbehandling - 2020**Jfr. Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)**

Regulativet ble vedtatt den xx.12.17 i K-sak xxx/17, og gjelder fra 01.01.20.

GENERELLE BESTEMMELSER:

1. Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet.
2. Behandlingsgebyret skal betales selv om søknaden skulle bli avslått.
3. Gebyrene skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en tilfredsstillende søknad.
4. Gebyrene avkreves etter endt saksbehandling.
5. Rådmannen kan etter søknad gi redusert gebyr eller fritak for gebyr i konkrete saker, dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, eller det er samfunnsinteresser av vesentlig betydning.
6. Fylkesmannen er klageinstans for enkeltvedtak gjort i medhold av dette gebyrregulativet

Nr:	Innhold:	Gebyr:
1.	GODKJENNING AV ANSVARSRETT (Pbl. §§ 22-3 og 23-3) Utgår	
2.	SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK (Pbl. § 20-1 og kap 25)	
2.1	Boliger/fritidsboliger	
a.	Pr. selvstendig boenhet/hytteenhet inntil 5 enheter	kr 13.233,-
b.	Pr. enhet over 5	kr 8.140,-
c.	Enebolig med sokkelleilighet eller hybler med tekjøkken:	kr 14.025,-
2.2	Andre større bygg og tilbygg For alle andre kategorier nybygg, samt tilbygg/påbygg/underbygg og hovedombygging betales gebyr etter tiltakets bruksareal:	
a.	0 – 30 m ²	kr 3.278,-
b.	31 – 200 m ²	kr 95,- /m ²
c.	201 – 400 m ²	kr 83,- /m ²
d.	401 – 600 m ²	kr 70,- /m ²
e.	Alt over 600 m ²	kr 58,- /m ²
f.	For søknadspliktige tiltak som kan foretas av tiltakshaver etter § 20-4: beregnes 1/2 gebyr etter pkt b - e med en minstekst kr. 3.040,-.	
g.	For allminnelige driftsbygninger i landbruket (som kan foretas av tiltakshaver etter § 20-4)	Kr 6.226,-

Nr:	Innhold:	Gebyr:
2.3	Konstruksjoner, anlegg, o.l. Lednings- og kabelanlegg, støyskjermer, fasadeendringer på næringsbygg , riving av større bygg, byggtekniske installasjoner (separat søknad) i næringsbygg (heis, ventilasjonsanlegg, fyringsanlegg m.m.), større terrenginngrep, veger, parkeringsplasser og andre større tiltak som ikke kan måles i areal:	kr 6.226,-
2.4	Andre tiltak Mindre søknadspliktige tiltak enn nevnt i 2.1, 2.2 og 2.3 som ikke kan beregnes etter areal Terrasser	Kr 2.948,- Kr 2.948,-
2.5	Godkjenning av tekniske installasjoner For saksbehandling for ildsted, montering av pipe og fyringsanlegg etter Pbl. § 20-2 c	kr 946,-
2.6	Deling av eiendom For behandling av sak om deling av eiendom etter plan- og bygningslov: (Gebyr for evt. jordlovsbehandling, jfr. sentral forskrift, kommer i tillegg med p.t. kr 2.000,- i arbeidskrevende saker)	kr 2.838,-
2.7	Endring av godkjent søknad Basisgebyr For større endringer beregnes gebyr som for nytt tiltak	kr 1.529,-
3.	DISPENSASJONER For hver sak som krever dispensasjon fra plan/lov/forskrift betales et gebyr på: <ul style="list-style-type: none"> - uten høring - med høring 	kr 3.278,- kr 6.556,-
4	GEBYR FOR SAKKYNDIG BISTAND I særlige tilfeller kan bygningsmyndigheten kreve ekstra gebyr for sakkyndig bistand. Gebyret skal dekke kostnadene.	
5	UTSLIPPSSØKNADER For søknader om spredt utslipp etter Forurensningslovens §§ 9, 52a og 81, og forurensningsforskriften kap. 12, er gebyret:	kr 5.192,-
6	FORESPØRSLER/ATTESTASJONER For rene forespørsler betales ikke gebyr	
7	ULOVLIG BYGGEARBEID For behandling av søknader/meldinger som fremmes etter pålegg fra kommunen, eller tiltak som oppstartes før søknad/melding er innsendt/godkjent beregnes etter medgått tid.	
8.	TJENESTER For gebyr som skal beregnes etter medgått tid, jf. regulativet, skal en bruke følgende timesats:	kr 1.023,-

6.10 Utleiesatser for skole- og idrettsanlegg

Utleiesatsene for skoleanlegg, samfunnshus og idrettsanlegg har nå et 1-prissystem. Dersom det skal gis rabatt til enkelte grupperinger som driver organisert aktivitet for barn og unge, må det fattes eget vedtak om dette, og det må framskaffes den nødvendige finansiering av rabatten.

Fra tidligere år er det vedtatt å justere utleieprisene etter endringene i konsumprisindeksen pr. september måned. Fra september 2018 til september 2019 er denne prisstigningen 1,5 %.

Vurdering

Man foreslår å justere utleieprisene etter endringene i konsumprisindeksen for disse lokalene. Utleiesatsene for 2020 foreslås regulert etter konsumprisindeksen pr. september måned som gir en økning på 1,5 % fra september 2018 til september 2019

Konklusjon

Rådmannen anbefaler at forslag til utleiepriser som vist i saksframlegget vedtas, dvs. slik at utleieprisene justeres opp med endringene i konsumprisindeksen pr. september måned.

Utleiesatser skoleanlegg, samfunnshus og idrettsanlegg 2020

SKOLEANLEGG

Utleie gymsal:

Kr. 239,- pr time, makssats pr. døgn = 5 x timepris.
Kun dusj/garderobe kr. 88,- pr time

Utleie svømmehall:

Kr. 355,- pr time, makssats pr. døgn = 5 x timepris.
Kun dusj/garderobe kr. 88,- pr time

Utleie av spesialrom:

Kr. 132,- pr time, makssats pr. døgn = 5 x timepris.

Utleie av klasserom:

Kr. 71,- pr time, makssats pr. døgn = 5 x timepris.
Overnatting i lokalene: Kr. 56,- pr person pr døgn

Lag og foreninger fra Meråker får leie gratis møterom til styremøter, utvalgsmøter og lignende på hverdager på Meråker skole frem til kl 22.

Utleie av auditorium:

Kr. 149,- pr time, makssats pr. døgn = 5 x timepris.

Leirskolen på Fersdalen:

Kr. 1492,- i grunnhonorar 1. døgn, deretter kr. 746,- pr døgn. I tillegg betales en døgnpris pr. person på kr. 39,-.

Grunnskolen inklusive SFO og voksenopplæringa og de to barnehagene samt kommunens egne aktiviteter innenfor administrasjon/informasjon og kulturaktiviteter kan benytte leirskolen uten leiekostnader.

IDRETTSANLEGG**Håndballhall:**

Leie av 1/1 hall m/ 1 garderobe	kr. 310,- pr time
Leie av 2/3 hall m/ 1 garderobe	kr. 239,- pr time
Leie av 1/3 hall m/ 1 garderobe	kr. 176,- pr time
Grunntreningsrom m/ 1 garderobe	kr. 232,- pr time
Ekstra dusj/garderobe	kr. 61,- pr time

Fotballhall:

Leie av hall m/ 1 garderobe	kr. 761,- pr time
Ekstra dusj/garderobe	kr. 61,- pr time

Flerbruksløype:

Utleie til organisert aktivitet i løype, pr utøver	kr 12,- pr time
Leie av skyterigg, pr bane/skive	kr 12,- pr time

Felles for idrettsanlegg:

- Utleie til andre formål eller øvrige brukere: Pris og leieforhold avtales med driftsansvarlig.
- Meråker skole belastes en årlig leie på vel kr. 300.000,- for bruk av idrettsanlegg til kroppsøvingsaktiviteter m.v.

Felles for skole og idrettsanlegg:

Innenbygds lag og foreninger som tilbyr organisert aktivitet for barn/ungdom under 19 år gis 30 % rabatt på tildelte timer etter søknad. Søknadsfristene settes til 1. august for høstsesongen og 1. desember for vår-sesongen.

Meråker samfunnshus

Offentlig fest:	kr. 4.263,-
Lukkede fester:	kr. 3.547,-
Helgeleie: (gjelder for stevner, premieutdelinger, festivaler/ messer)	kr. 4.745,-
Kulturkvelder/konserter:	kr. 2.406,-

Annen type leie som faste øvingskvelder:

Leie av sal og scene:	kr. 193,- pr time
Tillegg for kjøkken:	kr. 74,- pr time

Godkjente studieorganisasjoner med aktiviteter etter Opplæringsloven og Voksenopplæringsloven betaler ingen leie ved bruk av Samfunnshuset.

Fastsetting av husleiesats for utleie til ordinær undervisning i regi av Meråker skole og/eller Meråker videregående skole gjøres gjennom egne avtaler basert på bruksfrekvens, behov for renhold/vaktmestertjeneste m.v.

Generelt

Det kan også inngås særskilte avtaler med kulturaktører om bruk av enkeltrom. Meråker skolekorps skal ikke betale leie for gymsal og musikkrom ved Meråker skole.

6.11 Betalingssetter for husleie

Husleiene i kommunale boliger økes med KPI på 1,5 %. For Møllebakken 2 og 4, samt tannlegeboligen økes prisene med 11,5 % grunnet nye leietakere og med det økning av husleie med 10 % i tillegg til KPI. Dette iht. budsjettvedtak fra desember 2015.

Hovedoversikt drift

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker						
Brukerbetalinger	-13 550 975	-13 625 035	-12 187 035	-12 187 035	-13 087 035	-13 087 035
Andre salgs- og leieinntekter	-39 221 950	-44 372 467	-41 808 456	-41 206 773	-42 246 879	-43 016 242
Overføringer med krav til motytelse	-34 247 344	-23 337 922	-27 929 122	-26 997 122	-26 097 122	-26 097 122
Rammetilskudd	-105 038 555	-107 251 000	-92 651 000	-94 351 000	-93 751 000	-94 851 000
Andre statlige overføringer	-12 640 763	-10 000 000	-8 360 000	-8 360 000	-8 360 000	-8 360 000
Andre overføringer	-355 498	-138 520	-83 520	-83 520	-83 520	-83 520
Skatt på inntekt og formue	-50 864 878	-55 801 000	-74 059 000	-74 159 000	-74 259 000	-74 459 000
Eiendomsskatt	-11 113 643	-11 085 000	-11 399 000	-11 399 000	-11 399 000	-11 399 000
Andre direkte og indirekte skatter	-9 937 810	-2 980 000	-2 980 000	-2 980 000	-2 980 000	-2 980 000
SUM DRIFTSINTEKTER (B)	-276 971 416	-268 590 944	-271 457 133	-271 723 450	-272 263 556	-274 332 919
Lønnsutgifter	138 318 881	131 289 854	137 139 848	135 468 336	135 468 336	135 468 336
Sosiale utgifter	32 697 526	22 369 734	30 580 004	35 241 047	34 812 706	36 026 514
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm. tjenesteprod	46 922 428	44 495 403	39 265 776	39 390 777	38 375 777	38 375 777
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm. Tj.prod	23 917 875	27 712 895	29 414 295	27 543 895	27 465 895	27 489 895
Overføringer	22 083 720	35 184 000	21 096 000	20 121 000	19 921 000	19 901 000
Avskrivninger	17 450 773	15 713 033	15 907 042	16 834 286	19 857 277	20 008 994
Fordelte utgifter	-5 935 774	-3 943 204	-3 893 204	-3 893 204	-3 893 204	-3 893 204
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	275 455 429	272 821 715	269 509 761	270 706 137	272 007 787	273 377 312
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-1 515 987	4 230 771	-1 947 372	-1 017 313	-255 769	-955 607
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-3 371 246	-4 408 000	-8 497 000	-8 543 000	-8 426 000	-8 376 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-176 638	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
SUM EKSTERNE FINANSINTEKTER (E)	-3 547 884	-4 508 000	-8 597 000	-8 643 000	-8 526 000	-8 476 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	6 917 911	7 434 742	8 541 937	7 970 799	9 022 131	8 488 540
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	9 590 458	9 700 000	10 828 000	8 969 250	12 379 250	12 746 750
Utlån	2 499 192	2 200 000	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	19 007 561	19 334 742	19 369 937	16 940 049	21 401 381	21 235 290
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGS-TRANSASJONER	15 459 677	14 826 742	10 772 937	8 297 049	12 875 381	12 759 290
Motpost avskrivninger	-17 450 773	-15 713 033	-15 907 042	-16 834 286	-19 857 277	-20 008 994
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-3 507 083	3 344 480	-7 081 477	-9 554 550	-7 237 665	-8 205 311
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-9 739 000	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-3 097 598	-1 100 000	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-8 691 354	-8 701 000	-6 053 281	-4 588 051	-6 597 987	-6 005 240
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-21 527 952	-9 801 000	-6 053 281	-4 588 051	-6 597 987	-6 005 240
Overført til investeringsregnskapet	0	973 000	3 908 000	4 099 000	3 824 000	4 004 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	10 595 000	1 000 000	700 000	1 553 000	1 494 000	1 664 000
Avsetninger til bundne fond	6 666 738	4 483 520	8 526 758	8 490 601	8 517 652	8 542 551
SUM AVSETNINGER (K)	17 261 738	6 486 520	13 134 758	14 142 601	13 835 652	14 210 551
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-7 773 297	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1A

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker						
Skatt på inntekt og formue	-50 864 878	-55 801 000	-74 059 000	-74 159 000	-74 259 000	-74 459 000
Ordinært rammetilskudd	-105 038 555	-107 251 000	-92 651 000	-94 351 000	-93 751 000	-94 851 000
Skatt på eiendom	-11 113 643	-11 085 000	-11 399 000	-11 399 000	-11 399 000	-11 399 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-9 937 810	-2 980 000	-2 980 000	-2 980 000	-2 980 000	-2 980 000
Andre generelle statstilskudd	-12 640 763	-10 000 000	-8 360 000	-8 360 000	-8 360 000	-8 360 000
Sum frie disponible inntekter	-189 595 649	-187 117 000	-189 449 000	-191 249 000	-190 749 000	-192 049 000
Renteinntekter og utbytte	-3 371 246	-4 408 000	-8 497 000	-8 543 000	-8 426 000	-8 376 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	6 917 911	7 434 742	8 541 937	7 970 799	9 022 131	8 488 540
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	9 590 458	9 700 000	10 828 000	8 969 250	12 379 250	12 746 750
Netto finansinntekter/-utgifter	13 137 123	12 726 742	10 872 937	8 397 049	12 975 381	12 859 290
Dekning av tidl års regnsk m merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	10 595 000	1 000 000	700 000	1 553 000	1 494 000	1 664 000
Til ubundne avsetninger	6 666 738	4 483 520	8 526 758	8 490 601	8 517 652	8 542 551
Bruk av tidl års regnsk m mindreforbruk	-9 739 000	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-3 097 598	-1 100 000	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-8 691 354	-8 701 000	-6 053 281	-4 588 051	-6 597 987	-6 005 240
Netto avsetninger	-4 266 214	-4 317 480	3 173 477	5 455 550	3 413 665	4 201 311
Overført til investeringsbudsjettet	0	973 000	3 908 000	4 099 000	3 824 000	4 004 000
Til fordeling drift	-180 724 740	-177 734 738	-171 494 586	-173 297 401	-170 535 954	-170 984 399
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	172 951 443	177 734 738	171 494 586	173 297 401	170 535 954	170 984 399
Merforbruk/mindreforbruk	-7 773 297	0	0	0	0	0

Noter til driftsbudsjettet – vedlegg til budsjettskjema 1A

- Grunnlaget for skatteanslaget og anslått beløp for inntektsutjevningen.
 - Grunnlag i Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 og KS rammetilskuddsmodell.
- Andre forventede fiskale inntekter, for eksempel konsesjonsavgifter.
 - Konsesjonsavgifter er inntektsført på ansvar 6100.
- Forventede generelle statstilskudd.
 - Integreringstilskudd, kompensasjonstilskudd sykehjem, omsorgsboliger, grunnskole m.m. er inntektsført på hhv. Ansvar 8500 og 8406.
- Forventet utbytte fra kommunalt eide selskaper.
 - Det forventes utbytte fra kommunens eierandel i NTE i årene 2020-2023. Inntektsført på ansvar 9000.
- Bundne avsetninger og bruk av slike avsetninger.
 - Dette er ført under sektorenes ansvar samt hovedansvar 9.

Budsjettskjema 1B

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker						
Til fordeling fra skjema 1A	172 951 443	177 734 738	171 494 586	173 297 401	170 535 954	170 984 399
Virksomhetsområder:						
Sektor 1, Sentraladm.						
Br. utg.	21 349 488	20 659 295	22 580 945	21 143 148	21 065 362	21 089 173
Br. innt.	-2 094 703	-553 500	-1 712 000	-1 212 000	-1 212 000	-1 212 000
Netto innt./utg.	19 254 785	20 105 795	20 868 945	19 931 148	19 853 362	19 877 173
Sektor 2, Skole, oppvekst og kultur						
Br. utg.	75 070 054	68 738 471	75 335 790	74 927 443	74 927 443	74 927 443
Br. innt.	-13 271 895	-10 972 385	-9 434 085	-9 494 085	-9 494 085	-9 494 085
Netto innt./utg.	61 798 159	57 766 086	65 901 705	65 433 358	65 433 358	65 433 358
Sektor 3, Helse, pleie og omsorg						
Br. utg.	92 728 203	88 529 110	93 702 224	93 677 935	93 677 935	93 677 935
Br. innt.	-23 456 156	-17 475 235	-22 120 235	-22 120 235	-22 120 235	-22 120 235
Netto innt./utg.	69 272 047	71 053 875	71 581 989	71 557 700	71 557 700	71 557 700
Sektor 4, Kommunal utvikling						
Br. utg.	49 558 354	48 128 057	44 575 273	41 611 024	40 596 024	40 596 024
Br. innt.	-25 866 695	-25 016 313	-19 897 526	-16 872 526	-16 872 526	-16 872 526
Netto innt./utg.	23 691 659	23 111 744	24 677 747	24 738 498	23 723 498	23 723 498
Sektor 5, Meråker Sokn						
Br. utg.	2 895 501	3 089 000	2 881 000	3 231 000	3 031 000	3 011 000
Br. innt.	-97 000	-200 000	0	0	0	0
Netto innt./utg.	2 798 501	2 889 000	2 881 000	3 231 000	3 031 000	3 011 000
Sektor 6, Fellesområde						
Br. utg.	9 825 463	15 954 791	-219 281	4 534 533	4 105 978	5 319 975
Br. innt.	-9 804 828	-7 328 000	-5 180 000	-4 755 000	-4 755 000	-4 755 000
Netto innt./utg.	20 635	8 626 791	-5 399 281	-220 467	-649 022	564 975
Sektor 7, Selvkost VA						
Br. utg.	13 499 371	11 984 715	12 742 772	13 633 859	16 683 901	16 860 517
Br. innt.	-13 534 485	-11 984 715	-12 742 772	-13 633 859	-16 683 901	-16 860 517
Netto innt./utg.	-35 114	0	0	0	0	0
Korr. for avskrivn./kalk.renter mm	-3 849 229	-5 818 553	-9 017 519	-11 373 836	-12 413 942	-13 183 305
Nettorammer fordelt til drift	172 951 443	177 734 738	171 494 586	173 297 401	170 535 954	170 984 399

Hovedoversikt investering

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-1 153 862	-20 000	-60 000	-30 000	-30 000	-30 000
Andre salgsinntekter	0	-200 000	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-210 000	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 007 036	0	-8 980 000	-9 306 250	-762 500	-532 500
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	-34 800 000	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-108 685	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	-37 279 583	-220 000	-9 040 000	-9 336 250	-792 500	-562 500
Lønnsutgifter	64 400	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i komm. tj.prod.	7 408 335	17 875 000	46 924 000	92 279 000	11 704 000	3 284 000
Kjøp av varer og tj som erstatter komm. tj.prod	0	0	0	0	0	0
Overføringer	1 007 036	0	8 980 000	9 306 250	762 500	532 500
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	0	0	0	0	0
Fordeelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	8 479 771	17 875 000	55 904 000	101 585 250	12 466 500	3 816 500
Avdragsutgifter	10 938 645	5 394 000	5 744 000	6 021 000	6 231 000	6 397 000
Utlån	14 627 029	15 000 000	10 734 000	10 750 000	10 750 000	10 750 000
Kjøp av aksjer og andeler	34 806 000	923 000	0	0	0	0
Dekning tidligere års udekket	1 179 290	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	1 806 079	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	5 104 598	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	68 461 641	21 317 000	16 478 000	16 771 000	16 981 000	17 147 000
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	39 661 829	38 972 000	63 342 000	109 020 000	28 655 000	20 401 000
Bruk av lån	-21 546 890	-32 605 000	-52 540 000	-98 900 000	-18 600 000	-10 000 000
Salg av aksjer og andeler	-1 644 297	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-10 426 761	-5 394 000	-5 744 000	-6 021 000	-6 231 000	-6 397 000
Overføringer fra driftsregnskapet	0	-973 000	-3 908 000	-4 099 000	-3 824 000	-4 004 000
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-6 043 882	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	-1 150 000	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-39 661 830	-38 972 000	-63 342 000	-109 020 000	-28 655 000	-20 401 000
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	-1	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2A

	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Meråker						
Investeringer i anleggsmidler	8 479 771	17 875 000	55 904 000	101 585 250	12 466 500	3 816 500
Utlån og forskutteringer	14 627 029	15 000 000	10 734 000	10 750 000	10 750 000	10 750 000
Kjøp av aksjer og andeler	34 806 000	923 000	0	0	0	0
Avdrag på lån	10 938 645	5 394 000	5 744 000	6 021 000	6 231 000	6 397 000
Dekning av tidligere års udekket	1 179 290	0	0	0	0	0
Avsetninger	6 910 677	0	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	76 941 412	39 192 000	72 382 000	118 356 250	29 447 500	20 963 500
Bruk av lånemidler	-21 546 890	-32 605 000	-52 540 000	-98 900 000	-18 600 000	-10 000 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-2 798 159	-20 000	-60 000	-30 000	-30 000	-30 000
Tilskudd til investeringer	-34 800 000	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 007 036	0	-8 980 000	-9 306 250	-762 500	-532 500
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-10 636 761	-5 394 000	-5 744 000	-6 021 000	-6 231 000	-6 397 000
Andre inntekter	-108 685	-200 000	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-70 897 531	-38 219 000	-67 324 000	-114 257 250	-25 623 500	-16 959 500
Overført fra driftsregnskapet	0	-973 000	-3 908 000	-4 099 000	-3 824 000	-4 004 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-6 043 882	0	-1 150 000	0	0	0
Sum finansiering	-76 941 413	-39 192 000	-72 382 000	-118 356 250	-29 447 500	-20 963 500
Udekket/udisponert	-1	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 2B

	Budsjett brutto utgift	Budsjett til- skudd/ref./dr iftsmidler	Budsjett komp. for mva	Budsjett egenfinans./ fond	Budsjett lån	Netto
1 - Sentraladm.	754 000	-754 000				0
2 - Skole, oppvekst og kultur						
3 - Helse, pleie og omsorg	1 362 500	-1 250 000	-112 500			0
4 - Kommunal utvikling	45 837 500	-1 230 000	-8 867 500	-1 150 000	-34 590 000	0
5 - Meråker sokn						
6 - Fellesområde	734 000	-734 000				0
7 - Selvkost VAF	7 950 000				-7 950 000	0
9 - Startlån	15 744 000	-5 744 000			-10 000 000	0
Sum 2020	72 382 000	-9 712 000	-8 980 000	-1 150 000	-52 540 000	0
1 - Sentraladm.	754 000	-754 000				0
2 - Skole, oppvekst og kultur						
3 - Helse, pleie og omsorg	1 306 250	-1 125 000	-181 250			0
4 - Kommunal utvikling	47 125 000	-1 500 000	-9 125 000		-36 500 000	0
5 - Meråker sokn						
6 - Fellesområde	750 000	-750 000				0
7 - Selvkost VAF	52 400 000				-52 400 000	0
9 - Startlån	16 021 000	-6 021 000			-10 000 000	0
Sum 2021	118 356 250	-10 150 000	-9 306 250	0	-98 900 000	0
1 - Sentraladm.	754 000	-754 000				0
2 - Skole, oppvekst og kultur						0
3 - Helse, pleie og omsorg	962 500	-850 000	-112 500			0
4 - Kommunal utvikling	3 250 000	-1 500 000	-650 000		-1 100 000	0
5 - Meråker sokn						0
6 - Fellesområde	750 000	-750 000				0
7 - Selvkost VAF	7 500 000				-7 500 000	
9 - Startlån	16 231 000	-6 231 000			-10 000 000	0
Sum 2022	29 447 500	-10 085 000	-762 500	0	-18 600 000	0
1 - Sentraladm.	754 000	-754 000				0
2 - Skole, oppvekst og kultur						
3 - Helse, pleie og omsorg	837 500	-750 000	-87 500			0
4 - Kommunal utvikling	2 225 000	-1 780 000	-445 000			0
5 - Meråker sokn						
6 - Fellesområde	750 000	-750 000				0
7 - Selvkost VAF						
9 - Startlån	16 397 000	-6 397 000			-10 000 000	0
Sum 2023	20 963 500	-10 431 000	-532 500	0	-10 000 000	0

Kontrollutvalgets budsjett for 2020

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meråker kommune

Møtedato

18.09.2019

Saknr

26/19

Saksbehandler Paul Ivar Stenstuen**Arkivkode** FE - 033**Arkivsaknr** 18/110 - 11

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

1. Kontrollutvalget slutter seg til det framlagte forslag til driftsbudsjett for 2020 for kontrollutvalget - med en total ramme på kr. 825 000.

Budsjettforslaget tar ikke høyde for et eventuelt ekstraordinært ressursbehov i kontrollsammenheng.

2. Forslaget oversendes rådmannen for videre behandling i samsvar med § 18 i forskrift om kontrollutvalg.

Behandling:

Avstemming

Enstemmig

Vedtak:

1. Kontrollutvalget slutter seg til det framlagte forslag til driftsbudsjett for 2020 for kontrollutvalget - med en total ramme på kr. 825 000.

Budsjettforslaget tar ikke høyde for et eventuelt ekstraordinært ressursbehov i kontrollsammenheng.

2. Forslaget oversendes rådmannen for videre behandling i samsvar med § 18 i forskrift om kontrollutvalg.

Andre saksdokumenter - ikke vedlagt

1. Budsjettvedtak i representantskapet for 2020 for KonSek Trøndelag IKS
2. Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner av 16.6.2004.
3. Forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner av 15.12.2000.
4. Veileder for rapportering om ressursbruk og tjenesteproduksjon i kommuner og fylkeskommuner.

Saksutredning

Kontrollutvalget skal årlig utarbeide forslag til budsjett på bakgrunn av ressursbehovet knyttet til kontroll- og tilsynsarbeidet overfor kommunestyret. En viser her til forskriftens § 18 som regulerer saksbehandling og saksgang for budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet:

"Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettamme for kontroll og tilsynsarbeidet skal følge formannskapetets/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget."

Utvalgets ansvar i første rekke et påseeransvar, og utvalgets oppgaver er i det alt vesentlige lovregulert. Utvalgets ansvarsområde kan deles inn i tre områder, kjøp av revisjonstjenester, kjøp av sekretariatstjenester samt kontrollutvalgets egne aktiviteter. De vesentligste budsjettpostene er således kjøp av henholdsvis revisjons- og sekretariatstjenester.

Honorarene for revisjonstjenester og sekretariatstjenester vedtas av det øverste selskapsorganet for henholdsvis for Revisjon Midt-Norge SA og for KonSek Trøndelag IKS.

Årsmøte i Revisjon Midt Norge SA har ennå ikke behandlet revisjonshonorarene for 2020. Årsmøtet har tidligere vedtatt at utgiftene i selskapet ikke skal øke mer enn den kommunale deflator som er i dag på 3%. Revisor oppgir at forslaget til revisjonshonorarer som vil bli lagt fram for årsmøte senere i år vil være i tråd med dette. Ved budsjetteringen har en lagt dette til grunn.

De øvrige kostnader er godtgjørelser mv. for kontrollutvalgets medlemmer og andre kostnader i forbindelse med møteavvikling. I tillegg er det tatt høyde for at kontrollutvalgets medlemmer skal kunne holde seg faglig oppdatert. Satsene for godtgjøring til folkevalgte mv. fastsettes av kommunestyret.

På bakgrunn av dette har en satt opp følgende forslag til budsjettamme og økonomiplan for perioden 2020-2023:

Budsjett og økonomiplan	Forslag	Anslag	Anslag	Anslag
2020-2023	2020	2021	2022	2023
Kontrollutvalget: Utgifter ifm møteavvikling, faglig oppdatering mv.	102 000	102 000	102 000	102 000
Medlemskontigent FKT	5 000	5 000	5 000	5 000
Kjøp av sekretariatstjenester	210 000	217 000	223 000	230 000
Kjøp av revisjonstjenester	508 000	524 000	540 000	557 000
Total ramme kontrollutvalget	825 000	848 000	870 000	894 000

Det legges opp til at kontrollutvalget selv fordeler tildelt ramme - etter at total ramme for kontroll og tilsynsarbeidet er blitt fastsatt av kommunestyret. I forslaget til total ramme er det ikke lagt opp til endringer i det samlede aktivitetsnivå. Alle kostnader mht. kontroll og tilsyn skal for øvrig føres på funksjon 110.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Kontrollutvalget har et vidt arbeidsfelt og er kun underordnet kommunestyret.

Kontrollutvalgets tilsyn er ikke avgrenset til økonomiske forhold. Kontrollutvalget skal også påse at saksforberedelse og beslutningsprosess, både i administrasjonen og i de øvrige politiske organer, fungerer på en måte som garanterer oppfyllelse av alle faglige krav og ivaretar grunnleggende rettsikkerhetshensyn overfor kommunens innbyggere og andre som måtte bli berørt av vedtakene.

Kontrollutvalgets ansvar er i første rekke et påseeransvar, og utvalgets rolle vil først og fremst være bestiller rollen. En viktig del av dette ansvaret vil være å påse at bestillingen til revisor tilfredsstiller kommunens behov til enhver tid.

Aktiviteten mht. regnskapsrevisjon følger i det vesentlige av det lovgitte revisjonsmandatet. Dette blir for øvrig utvidet når den nye kommuneloven trer i kraft, og med det blir kravene til kommunenes egenkontroll innskjerpet. Bl.a. stilles nå krav til at regnskapsrevisor også skal gjennomføre en forenklet etterlevelseskontroll (kontroll med at lov og vedtak etterleves) på enkelte områder. Isolert sett vil dette kreve mer ressurser hos revisor.

Foruten regnskapsrevisjon er kontrollutvalgets viktigste verktøy forvaltningsrevisjon. Dersom kommunen ønsker å øke antall bestillinger til revisor, må det settes av større ressurser. Det samme gjelder dersom kommunen ønsker mer krevende prosjekter, som eventuelt også fordrer innleie av ekstern fagkompetanse på det enkelte fagområdet.

Mange lovkrav er formulert som et krav om forsvarlighet (såkalt rettsbundet skjønn - som kan overprøves av statlige myndigheter mv.). Kommunestyret kan og bør imidlertid også vurdere hvorvidt kommunens frie skjønn utøves i samsvar med kommunens verdier og egne retningslinjer mv. Dersom kommunestyret ønsker produksjonen vurdert opp mot slike og andre faglige spørsmål vil krav om innleie av ekstern fagkompetanse ved forvaltningsrevisjon o.l. kunne være aktuelt.

Både økt aktivitet og mer krevende leveranser til kontrollutvalget vil også kunne medføre økt ressursbehov hos sekretariatet.

Ved budsjetteringen har en lagt til grunn nåværende aktivitetsnivå.

Meråker menighetsråd

BUDSJETTRAMMER 2020

Forslaget omfatter formålene 1570 Kirkelig administrasjon, 1575 Kirker, 1590 Gravlunder, 1595 Andre kirkelige formål og 1597 Menighetsbladet.

Budsjettforslaget har en ramme på kr. 3 321 000 fordelt med kr. 2 277 000 til lønn og kr. 1 044 000 til drift. Lønnskostnadene ligger på samme nivå som i 2019. Driftskostnadene er redusert med kr. 131 000.

Forslaget forutsetter et kommunalt tilskudd på kr. 2 791 000. Det forutsetter også andre inntekter på kr. 530 000.

	Lønn		Drift		Komm. driftstilsk.		Andre inntekter	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Formål								
Administrasjon	660 000	650 000	285 000	343 000	935 000	955 000	10 000	38 000
Kirker	706 000	684 000	339 000	376 000	1 008 000	985 000	37 000	75 000
Gravlunder	863 000	894 000	175 000	189 000	818 000	880 000	220 000	203 000
Andre k. formål	35 000	30 000	173 000	197 000	30 000	30 000	178 000	197 000
Menighetsbladet	13 000	12 000	72 000	70 000	0	0	85 000	82 000
Sum	2 277 000	2 270 000	1 044 000	1 175 000	2 791 000	2 850 000	530 000	595 000

Lønn

Lønnsutgiftene utgjør den største delen av det totale budsjettet. I de totale lønnsutgiftene ligger utgifter til faste stillinger, timelønn, ferievikarer, lønnsøkning, møtegodtgjørelser, pensjon og arbeidsgiveravgift. Vi har til sammen 3,5 årsverk fordelt på 8 stillinger og 6 personer. Flere av de ansatte innehar flere stillinger.

Lønnsøkningen fra 2019 til 2020 som en følge av tariffoppgjøret i 2019 utgjør kr. 50 000. Ved å foreta enkelte justeringer og nedskjæringer har vi greid å holde lønnskostnadene på samme nivå som inneværende år.

Pensjon

Pensjonsutgifter er en uforutsigbar sak. Utgiftene er avhengig av hvor stor reguleringspremien blir og bruk av premiefond. Dette varierer fra år til år. I 2015 betalte vi kr. 60 000, i 2016 kr. 95 000, i 2017 kr. 80 000, i 2018 kr. 100 000 og i 2019 kr. 110 000. For 2020 anslår KLP at både reguleringspremien og forsikringspremien vil øke noe. Satsen for pensjonspremie er satt til 11,71 % av pensjonsgrunnet og reguleringspremien til 3,9 %.

Drift

1570 Kirkelig administrasjon

omfatter drift av kirkekontor og administrasjon, herunder kontorutgifter, merkantile tjenester, regnskap/revisjon og andre driftsutgifter vedrørende kontorhold.

Kontorlokalene leies av Bankgården AS og utgifter til husleie og renhold utgjør ca. 133 000 pr. år.

Følgende stillinger omfattes av dette kap.: Kirkeverge og sekretærstilling, tils. 0,9 årsverk. Sekretærstillingen kombineres med 20 % stilling som saksbehandler på gravlunder.

Driftsutgifter til Menighetsrådet omfatter møtegodtgjørelse, bilgodtgjørelse og andre møteutgifter.

2019 var et valgår og dette medførte økte kostnader både på lønn og drift som vi ikke får i 2020.

1575 Kirker

omfatter utgifter og inntekter for å gjennomføre gudstjenester og kirkelige handlinger. Det innebærer drift og vedlikehold av tre kirker (Meråker, Stordalen og Kopperå) samt Soknestua.

Følgende stillinger omfattes av dette kap.: organist (50 %), kirketjener (15 %), renholder (35 %), klokker (10 %) samt vikarutgifter for de samme stillingene.

De største utgiftspostene utenom lønn er strøm og forsikring. Strømutgiftene har økt mye de siste årene og utgjorde i 2018 kr. 160 000. For 2020 er det budsjettert med kr. 150 000 i strøm og kr. 68 000 i forsikring.

Andre utgifter som hører inn under dette kap. er kommunale avgifter, renovasjon, snøbrøyting ved kirkene, vedlikehold av bygninger og utstyr (eks. stemming av orgel), innkjøp av utstyr til kirkene, annonsering av gudstjenester.

Inntekter fra utleie av kirkebyggene og Soknestua forventes å ligge på ca. kr. 36 000. Ellers er det også her små justeringer i forhold til inneværende års budsjett.

1590 Gravlunder

omfatter drift av tre kirkegårder (Meråker, Stordalen og Gudå).

Følgende stillinger omfattes av dette kap.: to kirkegårdsarbeiderstillinger i til sammen 125 %, 20 % adm. stilling som har ansvar for ajourføring av kirkegårdsregister, oppfølging av festere og utsending av festeavgift og all saksbehandling som omfatter gravlundene. Denne ressursen er redusert med 10 % for 2020. Begge kirkegårdsarbeiderne har kombistillinger. I tillegg til arbeid på kirkegården er de også kirketjenere både ved begravelser og andre kirkelige handlinger på helg, renholder og sekretær/saksbehandler. De har også ansvar for enkelt vedlikehold av kirkebygg og andre bygninger.

Samarbeidet med kommunens tekniske etat forutsatte i utgangspunktet at 50 % av den ene kirkegårdsarbeiderstillingen skulle dekkes ved utleie av arbeidskraft til kommunen. Dette viste seg å være urealistisk. I 2016 ble det foretatt en reduksjon i bemanningen på kirkegården og omorganisering av renholdsstillingen. 25 % av denne stillingen ble lagt inn i kirkegårdsarbeiderstillingen. Samarbeidet har fungert bra og våre folk stiller opp når det etterspørres og de har mulighet. De utfører bl.a. gravearbeid, høvling av veier og snøbrøyting, bl.a. har de fast brøyting ved pumpestasjonene.

Det har imidlertid vist seg vanskelig å oppnå utleie tilsvarende 25 % stilling. Dette skyldes vel både mindre etterspørsel og mindre tid til disposisjon for våre folk. De to siste årene har utleie tilsvart ca. 15 % stilling.

Andre utgifter som hører inn under dette kap. er innkjøp og service på maskiner/utstyr på gravplassen, forsikring, årsavgift, og drivstoff til bil og maskiner, vedlikehold av bygninger, utgifter til tømning av avfall fra gravplassen, leie av tjenester/maskiner, innkjøp av jord og redskaper.

Vi har også ansvar for planting og stell på ca. 80 gravsteder. Utgiftene til dette dekkes inn ved innbetaling av årlig avgift/bruk av fond. Dette gir en årlig nettoinntekt på ca. kr. 20 000.

Andre inntekter er festeavgift og salg av tjenester. Inntekter av festeavgiften variere fra år til år. I 2017 kom det inn kr. 106 000, i 2018 kr. 76 000 mens i inneværende år er det inntektsført kr. 90 000. For 2020 er inntektene forventet å ligge på samme nivå.

1595 Andre kirkelige formål

Omfatter utgifter og inntekter til dåpsopplæring, konfirmantundervisning, trosopplæring, diakoni og andre liknende tiltak.

Lønnsutgiftene dekker utgifter til ekstra konfirmantlærer og ekstrahjelp i forbindelse med de ulike trosopplæringstiltak.

Andre utgifter som går inn under dette kap. er leid transport til konfirmantturer.

Tilskudd fra kommunen til konfirmantundervisning ligger på samme nivå som tidligere, kr. 30 000. Tilskuddet dekker materiell, leie av lokaler, transport og lønnsutgifter til medhjelpere i konfirmantundervisningen.

Det budsjetteres med inntekter av trosopplæringsmidler på kr. 60 000. Andre inntekter er egenandel konfirmanter og loddsalg, refusjoner og ofringer.

Inntekter av ofringer og fasteaksjonen utgjør kr. 61 000 hvorav kr. 16 000 går til eget arbeid.

1590 Menighetsbladet

omfatter lagging, trykking og distribusjon av 4 nr.

Utgifter til trykking og porto vil øke noe i 2020. Totale utgifter er på kr. 85 000. Forventede gaveinntekter på kr. 84 000.

Meråker menighetsråd

ØKONOMIPLAN 2020 – 2023

- behov for tiltak -

Vedlikehold kirkegården

Hekken mot øst langs den nedre del av kirkegården har vokst seg stor og stygg og må fjernes. Den foreslås erstattet med et gjerde. Noe av arbeidet kan gjøres av egne folk/kommunen og med leie av maskiner. Beregnet kostnad for riving kr. 20 000.

Hekken mot E-14 begynner også bli ødelagt. Der bør det bygges en jordvoll istedenfor. Det er tatt kontakt med Mesta i forhold til hva som kan gjøres og hvordan. Det er ikke beregnet noen kostnader på dette arbeidet enda.

Vedlikehold kirker

I Meråker kirke har malingen begynt å flasse i taket over orgelet og på galleriet. Kirka ble pusset opp i 1973/74 (før 100-årsjubileet) og etter dette er det så vidt jeg vet kun ikke gjort noe særlig innvendig. Golvet ble malt for et par år siden. Det mest prekære bør tas så snart som mulig, men det vil etter hvert bli behov for en større malingsjobb innvendig. Det bør også innhentes ekspertuttalelse i forhold til hva som bør gjøres. Utgifter til å få tatt det som haster mest er litt uklare foreløpig. Det kommer an på hvor mye som kan gjøres av egne folk eller om det må leies inn eksternt firma. Utgifter til maling og leie av stilas vil komme i alle tilfelle. Det foreslås å sette opp kr. 50 000 til dette arbeidet i 2020. Vi vil i første omgang innhente pristilbud fra ulike firma. Hvis det viser seg at arbeidet må settes bort og kostnadene blir større må det enten ytes ekstrabevilgninger eller arbeidet må utsettes til senere år.

Når det gjelder annet behovet for innvendig vedlikehold av kirkene ble det i 2017 foretatt en foreløpig befaring. Der kom det fram at vinduene i Stordalen kapell er preget av tidens tann og bør gjøres noe med disse, om nødvendig skiftes ut. Som det ble nevnt i forrige økonomiplan kan sparkel og maling være en enkel løsning på kort sikt, men skal vinduene skiftes er det en mer omfattende affære. Kapellet er såkalt listeført hos Riksantikvaren og sist det ble foretatt vedlikehold av vinduene (1993) var Fylkeskonservatoren inne i bildet med sine pålegg, bl.a. måtte den utvendige vindusinnrammingen tas vare på og settes på igjen. Her må vi få fagfolk til å vurdere hva som bør og kan gjøres med vinduene og Riksantikvaren må konsulteres. Utfra deres vurderinger må Menighetsrådet bestemme hva som må gjøres og når det kan gjøres. Det ble foreslått å sette opp kr. 200 000 på økonomiplanen i 2022 til dette formålet. Innen den tid må vi få en vurdering fra fagfolk og et kostnadsoverslag på plass. Dersom det viser seg at det er for lenge å vente til 2022, må det foretas en omprioritering på økonomiplanen.

Investeringer maskiner og utstyr

Menighetsrådet vedtok for perioden 2017 – 2020 å prioritere vedlikehold av utearealer og maskiner til kirkegården. Maskiner og utstyr må etter hvert fornyes pga. vanlig slitasje. I 2019 ble det kjøpt inn ny gravemaskin. Traktoren som ble kjøpt i 2001 er foreslått skiftet ut i 2020. Arbeidsbilen på kirkegården er 2008-modell og ble kjøpt inn i 2014. Det kan vurderes om den bør skiftes ut i 2021.

Nytt servicebygg

De gamle bygningene på kirkegården har sett sine beste dager, særlig gjelder det garasjene nærmest kirka. De er også for små slik at det ikke er plass til alle maskinene og bilen. Planen er å rive begge bygningene og bygge et nytt servicebygg. Her foreligger ikke kostnadsoverslag enda, men tiltaket er tatt med slik at en vet hva som kommer.

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Riving av hekk	20 000			
Maling Meråker kirke	50 000			
Traktor	400 000			
Arbeidsbil		180 000		
Vinduer Stordalen kap.			200 000	
Nytt servicebygg				?